

Ekwo Azáya

Onye Mpfuchiru Chileke

1 ¹Owaa bụ ophulunya iphe, e-me l'alị ndu Jiuda yee mkpukpu Jierú-salemu. Onye phürü iya nụ bụ Azáya nwa Emozu. Teke o phürü iya bụ teke ndu-a bụ eze ndu Jiuda, bụ iya bụ Uzáya; Jiótamu; Éhazu; yee Hezekáya.

Chileke abarụ ndibe iya mba

²Gube igwe; nümakwa! Gẹ gube alị ngabekwa nchi; kélé Chipfu pfua-kwaru opfu. O súru-a: “Mu hewaru ụnwiegirima mu; mee phẹ metsee; tème ephe gbẹ bya ekwefuru mu ike. ³Eswi makwarụ onye nwe iya nụ. Nkafu-igara bya amaru iphe, onye nwe iya nụ eyejeru iya nri; obenu lẹ ndu Ízurelu ta adudu ophu ephe maru; mbụ lẹ ndu ono, bụ ndibe mu ono bẹ iphe edoduru enya.”

⁴Oowaa! Unubé oha iphe-eji-a! Unubé ndu ejoo-iphe jiru ẹhu-a! Eri ndu ejoo-ememe-a! Ụnwiegirima ụrwuali-a! Ndu-a gwobewaru Chipfu. Ephe ta agubeeduru Onye nsọ kẹ ndu Ízurelu iphe; ephe woru azụ ghaarū iya. ⁵?Denu g'o gude e je a-nụ unu aphu ọzo? ?Bụ gunu meru g'o gude unu kwéé eka l'ekwefuru Chileke ike? Ishi bükotawa unu ónyá ónyá; tème meji nödu ebuhuwaa unu ebuhu. ⁶E -shikpoo l'ichirupfu-ókpaa unu jasụ l'echi ishi unu ta adqedu eka iphe te emedu unu. Iphe, dükota iya nụ bụ ighbiri-echachi; mékpoó ónyá; mékpoó eka alwa unu mee toritori, adudu ophu a saru asasa; ophu o düdu ophu e kechiru ekechi; ophu o düdu ophu e meberu ọbvu.

⁷Alị unu bùwaa ochobu. Mkpukpu unu bùru iphe, ọku tsufugbaaru. Opfu, unu körü bẹ ndu ọhozo nō l'iphu unu eripy. O dabyiru karaphongu g'eka ndu ọhozo lwuru. ⁸E woru ada Zayonu ono togbo okorobo gẹ nwa mìkpù, a tñru dobe l'opfu-vayınu; gẹ nwülo-egu, a kpuru l'egu akpuru-eli;

gẹ mkpükpu, ndu ọhogo iya nọ-pheru mgburugburu. ⁹O -tọ bụ lẹ Chipfu, bụ Ọkalibe-Kakota-Ike haru haphodoru anyi nwandu ọphu phoduru nụ; mè anyi aduepho gẹ mkpükpu Sodomu; mbụ-a; anyi gege aduepho gẹ mkpükpu Gomóra.

¹⁰Unu nümakwa Opfu Chipfu; unubé ndu-ishu ndu Sodomu! Unu ngabekwa nchị nüma ekemu, Chileke anyi tịru; unubé ndu Gomóra! ¹¹O sịru-a: “O tọ duedu iphe, mu guberu ikpoto ngweja, unu anoduje egwe anụ mu. Ebili ono, unu akpoje ọku nụ mu ono; yee ἥba-anụ unu ndu ọphu kachaa ree; jiakwaru mu epho jigharu mu iya eka. Mee eswi; yee kẹ nwatürü; yee k'eghu te emejeekwa g'iphu tüsahu mu. ¹²G'unu abyaje l'iphu mu; ?bu onye asuje unu g'unu bya; mbụ g'unu byaru mu azotoshiri ọma-unuphu? ¹³Unu ta abyajehewa mu anụ iphe, adudu iphe, o bụ! Ụnwù-isensu, unu akpoje ọku nụ mu tukoakwaru bṣru mu ahụma ahụma. Obo Ọnwa-ophúú; mè obo eswe-atuta-unme; mēkpoo ekukobe, unu ekukobeje onwunu g'o ha; dükotakwa mu ashị. O buepho l'o tọ duedu ejo ndzukọ unu ọphu aduadaa mu ashị. ¹⁴Obo-ọnwa-ophúú, unu anoduje abo; mēkpoo obo-iphe unu ozokpo, bụ ndu ọphu geru egeru dükotakwa mu ashị. Ephe tukowaru anyị mu ेrwa. Mu tanyawaru iya nshi; ike bvwa mu.

¹⁵“G'unu achi-lije eka epfu anụ mu-a bẹ mu ewofujekwa ẹnya l'eka ono. Unu -pfuru nụ mu nta pfua imo; mu ta angadu nchị; kele ọchi nọ unu l'eka. ¹⁶Unu jenụ asachaa onwunu; mee onwunu g'unu gbuchafụ! Unu wofunu ejo-ememe ono, unu eme ono l'iphu mu! Unu hanaa eme ejo-iphe! ¹⁷Unu nwụnaa eme iphe, dụ ree! Unu chọnaa ikpe, pfuru nhamụnha! Unu ahụa ndu eme ndu ozo ewere ahụhụ! Unu gbajenuru nwogbee, enwedu nna ọdzori! Unu agbachitajeru nwanyị, ji iya anodetu ndzụ!”

¹⁸Wakwa iphe, Chipfu epfu baa: “Unu byanụ g'anyi chịa idzù; g'idzù anyi tuko wụa nanụ! iphe-eji unu -dụchakpoonu eji eke uswe-uswe bẹ oo-mechaa chaahaa pemu pemu g'aka-mini-sunoo. Teke o bụ l'ooke gbo-gbogbo g'uswe bẹ oo-mechaa chaahaa phuuphuu g'oghu ọchaa. ¹⁹O -bṣru l'oohe unu ihee; teme unu nodu emeje iphe, a sịru g'unu mee bẹ unu e-rikwa iphe, kachaa ree, shi l'alí-a. ²⁰Obenu teke unu jikaru bya ekwe-fu ike bükwa ogu-echi bẹ a-sujashi unu. Nokwa iphe, shi Chipfu l'ọnụ bụ ono.”

Jierúsalemu bụ mkpükpu, eme iphe-eji

²¹Lewaro gẹ mkpükpu ono, e shi gude eka ono byaru bya abṣru ovuo-ba! Mbụ mkpükpu, dṣru teke buepho ikpe, pfuru ọto bẹ e shi anoduje iya ekpe; mkpükpu, apfubekoto shi buru eburu l'ime. Nta-a bẹ o bùwaa ndu egbu nemadzụ bu iya. ²²Mkpola-ọchaa, i shi nweru bùwaa nshi-mkpola. Eguru mèe ngu ono bùwari iphe, e gude mini gwanyiṣhia. ²³Ndu-ishu l'ime ngu ono bùkotawa ndu kwefuru Chipfu ike; bya abṣru ndu ephē le

ndu-oshi gba l'ogbo. G'ephe ha yeru enya leri ụphalazu. Teme o buerupho g'a nụ phe; l'aduje phe ree. Onye enweedu nna be ẹphe ta agbajeduru ọdzori; ọphu ẹphe angajedu nchị l'opfu ehu nwanyị, ji iya anqedu.

²⁴Noo g'o gude Nnajjuphu; mbụ Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike; mbụ Okalibe kę Izurelu pfua sụ: "Ihee; gę mu bya emee ndu mu l'ephe du l'ukukanyi iphe; gude dża onwomu obu. Gę mu bya egude ndu ohogu mu gwata ụgwo iphe l'onwomu. ²⁵Gę mu bya adaa unu ẹka kę njo. Gę mu bya ahụchafuchaa nshi-mkpola ono, a gwakoberu unu ono rengurengu; bya atụko ेrwu, du unu l'ehu rwushia. ²⁶Mu e-dophuchaa ndu-ikpe unu azụ g'ephe du g'ephe shi du teke ndiche. Mu emee ndu akpo-zijeru unu uzo g'ephe du g'ephe shi du le mbụ. E -mechaas l'aawata unu eku mkpukpu, pfuberekoto; mkpukpu, e gude ẹka."

²⁷Mkpukpu ono, nọ l'eli úbvú Zayonu ono be ee-gude ikpe, pfuru oto gbafuta. L'e gude apfubekoto gbafuta ndu izimanụ lwaru azụ le mkpukpu ono. ²⁸Obenu le ndu kwefuru Chipfu ike; me ndu iphe-eji be aa-tuko tsupyashia. Teme iphe, bükpoo ndu gwóberu Chipfu abukotaru ola-l'iswi.

²⁹Achị ono, aasogbaa nsọ ono e-mechaa mee unu iphe-iphere; g'o bụ iya be unu yeru enya-a; mbụ le mgbabu ngwéja ono, unu hoṭtaru ono e-mechaa tụ unu eberebete; ³⁰kélé unu e-mechakwaa du g'achi, laru ékwo; mbụ g'opfu, a koro l'eka mini adudu. ³¹Ndu shihuru ike e-mechaa du g'ephuru. Ozi, ẹphe jeru abukotaru ékoroku; kélé ephenebo a-tuko ke-kota ọku; ọphu o dudu onye suru agbanyị ọku obu.

Ęhu-guu ojejoje (Mayi 4:1-5)

2

¹Qwaa bụ ọphulunya,
Azáya nwa Emozu phuru l'ehu
ndu Jiuda yee ndu Jierúsalemu.

²Sụ-a; o -rwua teke ikpazu
be ee-me g'eli úbvú ono,
a kpuru eze-ulo Chipfu
ono nguru anguru;
mee ya g'o bürü eze l'eka
iphe,
bükpoo úbvú ọzo nogbaa.

Mbụ l'ee-me iya g'o kakota
úbvú ọzo l'eli.

Noo teke ọhamoha a-nodu
awụ awụ-pfu iya.

³Ikpotu nemadzụ a-bya bya asụ:
"Unu bya g'anyi je l'eli úbvú
kę Chipfu!"

Unu g'anyi je l'ulo Chileke
ké Jiékópu!

Ọo ya e-zí anyi uze iya;
k'ophu anyi a-wata
etso uze, o tóru."

Noo kélé ekemu e-shi l'úbvú
Zayonu fúta;
mbu l'opfu Chipfu e-shi lè
mkpukpu Jierúsalemu
bya.

⁴ Ọo ya e-doshi opfu,
dúgbaru oha yee oha
ibe iya.

L'o bya edoshiaru ikpoto
nemadzú opfu,
duru phé nü.

Ephe e-woru ogu-echi phé
kpukwaa l'o búru ogu;
woru arwa phé kpua
l'o búru nwa mma,
e gude akocha iphe.

O tó dñedu oha,
a-patakwdú ogu-echi
ejepfu ohozo ogu;
ophu ephe anwñedu alwú
ogu ozobaa.

⁵ Unubé onu-ulo Jiékópu;
unu byanu g'anyi tsoru
iphóró ophu Chipfu
nwñberu anyi.

Eswe kē Chipfu

⁶ I jikawaru ndibe ngu ono; mbu onu-ulo Jiékópu onoya; kélé ɔmamanshi ndu
shi uze enyanwu-awawa jiru iya ejiji. Teme ephe nödu agba ejá gë ndu Filisitayi-
nu. Ephe lè ndu ohozo je akwa ɔkpa. ⁷ Alí phé bu iphe, jiru iya nü bu mkpola-ochaa
mè mkpola-ododo. Ophu eku phé abvudu abvubvu. Alí phé bu iphe, jiru iya nü bu
inya; ophu ugbo-inya phé abvudu abvubvu. ⁸ Alí phé bu iphe, jiru iya nü bu nshi
nshi; o búru iphe, ephe abarú ejá bu iphe, ephe gude eka phé gedegede mee.

⁹ Noo g'o gude e jee ewoze nemadzú alí. Mbú l'amadú bë ee-me g'o
rwua alí. B'a gúkwaru phé nvü!

¹⁰ Gbanuru laa l'agbara-mkpuma! Je je edomia onwongu l'ime alí; kë-
le ijtsu Chipfu ebvu; teme akpabiri iya nödu eye ngu ebvu! ¹¹ Onye etu

onwiya ẹpha bé ee-mechaa mee g'enya lwa. L'e mee gé ndu etse etsetse phuru yoo. O bụru Chipfu kpoloko bụ onye ee-kutse m'o -rwua mbóku ono. ¹² O nwekpoerupho ujiku lanụ, Chipfu, bụ Okalibe-Kakóta-Ike doberu iphe, bükpoo ndu eku onwophe yee ndu akpa nggangga; bya edobekwaru iya pho ndu ekutse onwophe. O mbóku ono bé ee-kuze phé ali. ¹³ Mbóku ono bé e doberu iphe, bụ oshi sida, nō l'úbvú úbvú Lébanonu, bụ oshi, tsekotaru agbaragba bya ajaa àjàjà; bya edobekwaru iya pho iphe, bükotakpoo achị, nō l'alị Beshanu; ¹⁴ bya edoberu iya úbvú úbvú, hagbaa ephékerephe ephékerephe; mè obvu, ha l'eli l'eli. ¹⁵ O doberu iya iphe, bükpoo oje, hagbaa ephékerephe; mèkwoo igbulọ, a kpushiru ike; ¹⁶ mèkwoo ugbo-mini ndu Tashishi g'o hakóta; mèkwoo iphemiphe, e meru; o nodu ama mma. ¹⁷ Onye etu onwiya ẹpha bé ee-me g'enya lwa. Le mee gé ndu etse etsetse phuru yoo. O buerupho Chipfu kpoloko bé ee-kuze mbóku ono. ¹⁸ Nshi ta adüedu adüedu ophu kpo.

¹⁹ Mbóku ono bé nemadzụ a-gbaru laa l'ogba, nō l'agbara-mkpuma; gbaru laa l'enu, a túru l'alị; kele ẹphe atsụ Chipfu ebvu; teme akpabiri iya nödu eye phé ebvu teke ono, oo-gbalihu gé ya nmaghua mgboko l'ophu anmaghu ono. ²⁰ Mbóku ono bé nemadzụ a-chíru nshi ono, ẹphe gude mkpola-ochaa mè mkpola-ododo mee dobe agwa agwagwa ono chíru phekaaru anụ, bụ molu yee utsu-nwankuta. ²¹ Ẹphe a-gbaru laa l'eka agbara-mkpuma gbaru ụwa; mèkwoo l'ime ogba, nögbaa l'eli úbvú; kele ẹphe atsụ Chipfu ebvu; teme akpabiri iya nödu eye phé ebvu teke ono, oo-gbalihu gé ya nmaghua mgboko l'ophu anmaghu ono.

²² Hanaa akporu obu yeru nemadzụ; kele mkpakó iphe, o nweru bụ unme, ootu l'imí. ?Bụ gunu ozo bé oo-mefuba ónyá?

Ikpe, dürü ndu Jierúsalemu yee ndu Jiuda

3 ¹Sụ-a; lekwa lẹ Nnajjuphu, bụ Chipfu; bya abụru Okalibe-Kakóta-Ike abyakwa anafu ndu Jierúsalemu; yee ndu Jiuda ẹka iphe eshije erwu phé ẹka. Qobya phé anafu ẹka ẹphe eshije akpata nri; mè ẹka ẹphe eshije ekuta mini-angugu; ²nafu phé ndu ike dù; mè ndu ojogu; nafu phé ndu-ikpe; mè ndu mpfuchiru Chileke; nafu phé ndu agba ejá; mè ndu bụ oaderanya; ³nafu phé ndu-ishi ndu ojogu; mè ndu nweru ọkwa; nafu phé ndu mgbazi; mè ndu maru eme ona; mèkwoo iphe, bụ ndu agba ejá doru enya. ⁴Mu e-me g'o bụru ụnwokorobya, a-bụru ndu-ishi phé; mbu l'oo ndu angukwadu era a-bujeru eze phé. ⁵Ndiphe a-wata akpa nwibe phé éhu. Onyenonu l'oodarу yee nwibe iya; obutobu yee obutobu iya adüru l'opfu. Ụnwu-ogbo-lanụ etso ndu bụ oaderanya opfu. Ndu adüdu iphe, ẹphe bụ etsokwapho ndu aakwabé úbvù opfu.

⁶ A -nonyaa; nemadzụ azu nwanna iya gburumu; mbu onye shi l'ibe nna iya; zụ iya gburumu sụ: "Oo ngu a-bụru ishi anyi eshinu i nweru uwe nwilile. O bụru ngu maru g'ii-me mekóta ọla-l'iswi-a."

⁷Noo teke onye ono a-rashiị sụ: “Waawakwa-o! Mu ta asukwa iya emekota. Mu te enwekwa nri; ophu mu enwekwa uwe, eeye l'ehu. Unu te emekwa mu onye-ishi ndu ndu-anyi-o!”

⁸O bụru iphe, kparụ iya nụ bụ lẹ ndu Jierúsalemu bẹ ụpfu duru l'okpa. Mbụ lẹ ndu Jiuda adawaa iko. Iphemiphe, ephe epfu epfupfu; yee iphe, ephe emekota ememe tükorus bürü emeswe Chipfu; mbụ aturwuepho atatiphu Chipfu ono, egbu nwijinwii ono. ⁹G'iphu gbaru phē bükpoada iphe, agba phē ekebe. Ephe nodu anoduje asa iphe-eji phē asasa gę ndu Sodomu. Ophu ephe edomidu iya edomi. Nshio phe! Noo kele ephe gudewaa eka phē setarụ onwophē eze iphe-ehuka.

¹⁰Karụ onye pfuberekoto l'oo-duru iya lẹ ree; kele oo-ri akpuru, eme oma iya mịtaru. ¹¹Nshio ndu ejo-iphe; kele ephe a-lakota l'iswi. Aa-pfụ phē ugwo iphe, eka phē metaru.

¹²Ndibe mu bụ ụnwokorobya akpa phē ehu. Teme o bụru ụnwanyi bụ ishi phē.

Sụ-a; ndu mu! O kwa ndu edu unu ụzo gude unu ephu ụzo. Ephe duru unu haa ụzo shiahaa ophu abụdu ụzo.

Ikpe, Chipfu e-kpe ndibe iya

¹³Chipfu nọakwa l'eka ọo-nodu kpee ikpe l'ulo-ikpe. O gbalihuwaru pfuru gę ya kpee ndiphe ikpe. ¹⁴Chipfu watararụ ekpe ndu bụ ogeranya ikpe; waa ndu-ishi ndibe iya sụ: “O kwa unu mebyishiru opfu-vayinu mu. Iphe, unu gwetarụ l'ibe ndu ụkpa kükwaru l'ibe unu. ¹⁵?Denu g'o gude unu gwee ndibe mu arakabya; bya egwee iphu ndu ụkpa rwukuru rwuku-ru? Noo iphe, Nnajuphu epfu; mbụ Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike.”

Okwa, aanmaru ụnwanyi Jierúsalemu

¹⁶Chipfu sürü-a: “Unwanyi, bu l'úbvú Zayonu kunükakwaru onwophē. Ephe abujeru; ephe -nodu eje ije ephe eworu olu ngakobe alo enya vaavaavaa; to nwęhu eje degengu degengu degengu; azo iphe, ephe gba l'okpa jögongu jogongu. ¹⁷Noo g'o gude Nnajuphu je l'eworu erekpa-ebyi ghaa ụnwanyi, bu l'úbvú Zayonu l'ishi. Mbụ lẹ Chipfu e-me g'ishi chaa phē swariswari.”

¹⁸Mbqoku ono bẹ Chipfu a-nashichaa phē iphe, ephe gude ama mma; mbụ iphe obu, a zuru phē jogoro-jogoro obu; mę ophu ephe gude kechita ishi; mę iyagba, ephe tükporu l'olu; ¹⁹mékwoo iphe-nchi; mę iphe-eka; mę ophu e gude ekpuchi iphu; ²⁰iphe, e gude edozi egbushi; mę iyagba-ishi-ikpere; mę ololiko, eeswe l'upfu; mę ekpemu manu, eshi mkpo; mę nwansihi phē; ²¹echi, ephe agba lę mkpuishi-eka; mę ophu ephe eye l'imi; ²²eguru uwe kpowula-kpowula phē; mę ukpo phē; mę erekwa achichi phē; mékwoo nwęda okpoga phē; ²³mę onyo phē; mę nwęguru uwe ochaa ephe eyeje l'ime ehu; mę erekwa, ephe agbaphuje l'ishi; mę ophu ephe ajikobeje l'ukuvu.

²⁴Noo g'oo-dụ; teke ẹphe gege anodu ete iphe, eshi mkpo; ẹphe eshiahia ishi. Teke ẹphe gege edo onwophé ọlokpo l'upfu; ẹphe ekebechia onwophé eri. Teke ẹphe gege enweru ęgbushi, ama ntumatu; ẹphe akpushia ishi akpushi. Teke ẹphe gege eye uwe, ama ntumatu; ẹphe eyechia uwe-aphu. Mma ono, ẹphe shi ama ono aghakobé bụru iphe-iphere.

²⁵Unwoke unu bụ ogu-echi bẹ ee-gude gbushia phē. L'a tuko ndu ojogu unu gbushia l'ogu. ²⁶Onu-abata Jierúsalemu echia mkpu ékwa gúa aphu anwuhu. Mbụ lẹ Jierúsalemu a-dụ gẹ nwanyị, gba eka nwa; gwodoshihu l'alị.

4 ¹Ozo bụ l'o -rwua teke ono bẹ ụnwanyi ẹsaa a-wụ-pfutajẹ nwoke la-nu sụ iya: "Jiko nafunu anyi iphere ọwa-a! Hanaa g'o bụru-a l'anyi a-zarụ laaru ępha ngu. Anyi a-nodu-a azụ onwanyi lẹ nri; anmarụ onwa-nyi ékwa."

Eedophu Jierúsalemu azụ l'ọnodu iya

²O -rwua teke ono bẹ onye ono, bụ ékali Chipfu a-nodu ama ntumatu; tème l'ọ dükwapho akpabiri. Mebyi iphe, amishi l'alị a-bụru iphe, ẹphe e-gude eku onwophé; bụru iphe, ẹphe e-gude dụ ùbvù l'enya; mbụ nwa ndu ophu phoduru nụ l'alị ndu Izurelu. ³Nwa ndu ono, phoduru l'ùbvù Zayonu ono; mbụ nwa ndu ono, phoduru lẹ Jierúsalemu ono bẹ ee-kuje ndu dụ nsọ; mbụ ndu e deru ępha phē lẹ ndu dzụ ndzụ lẹ Jierúsalemu.

⁴O bụru Nnajiuphu a-sachafụ inyinyi, dụ nwada Zayonu onoya l'ehu. Oo-gude unme nkiya sachafụ mee, tukorū Jierúsalemu ẹhu; mbụ unme ophu o gude ekpe ikpe bya abụru unme, enwu oku. ⁵O ya bụ; Chipfu abyà l'ùbvù Zayonu l'ophu; mēkpo iphe, bụ ndu ono, edzukobeye l'eka ono; bya emeta urwukpu, akpụ tütüutuu doberu phē l'eswe; meta oku, enwu phoophoophoo doberu phē l'enyaashi; kẹle eka ono g'o ha bẹ ee-gude ọdu-biribiri Chipfu kpuchia. ⁶O-o bụru ikpuka bụru ibvù dürü phē g'okpo-moku taa dụ phē l'eswe; bya abükwarupho eka ẹphe a-gbabaje je anodu zee ndzụ; yee eka ẹphe e-domije onwophé mē igwe -nodu alwa yegeyege mini; yee m'o -nodu edze oke mini.

Ebvu kẹ opfu-vayịnu

5 ¹Gẹ mu gúa ebvu nụ onye
mu yeru obu.

Mu e-gude opfu-vayịnu iya
gúa ya.

Onye mu yeru obu gbaru
opfu-vayịnu l'osu,
nọ l'okpa-ùbvú.

²O hazeru iya ahaze bya
atütushichaa ya m kpuma

bya ahóta akpuru vayinu,
kachaa ree kua ya.
O bya akpua ulo-nche
dobe iya;
bya emetakwa iya pho eka
aakuje mee.
O nodu ele iya enya amita
akpuru vayinu, du ree.
Obenu l'ø gbe bürü ejo
akpuru be o miitaru.

³“Oo ya bu le-a; unubé ndu bu le Jierúsalemu; me ndu ophu bu l'alí
ndu Jiuda; unu yeeshikwa onu l'ehu mu l'opfu-vayinu mu ono. ⁴?Bu gunu
be mu gege emebaaru opfu-vayinu mu-a, bu iphe, mu emeadaru; meru g'o
gude mu lee enya l'øo-míru mu mebyi, du ree; o bya ami amimi bya amia
ejo mebyi.

⁵“Nta be mu a-karü unu iphe, mu e-me opfu-vayinu mu. Mu a-phokashi
iphe, e gude kpó-butá iya akpó-butá g'iphe mebyishia ya. Mu etsukpooshia
igbuló iya haa ya g'a zóo ya tolitolí. ⁶Mu e-me iya g'ø bürü alí, a gbadoru
agbado. A taa kochabaedu iya akócha; ophu eegbubaedu iya ogu. Oo ya
bu g'olekarara; yee ogara-mbo ezee l'eka ono. Mu akaru igwe g'o to dze-
baékwa mini wúshiru iya.”

⁷O kwa onu-ulo Ízurélu bu
opfu-vayinu ono,
Chipfu,
bu Okalibe-Kakóta-Ike
gbaru ono.
O bürü ndu Jiuda bu
iphe ono, o kürü iya ono,
túbaru iya l'enya ono.
O shi ele enya mgbazi;
o bùchiaru iphe,
o hùmaru
bu mgbaghashi.
O lee enya apfùbekoto;
o bürü iphe-aphu be
o hùmaru.

Aphu, Tsorù ndu Ízurélu

⁸Nshio unubé ndu anataje ulo yekwa l'ulo unu; nata alí onye ozo ye-
kwa l'alí k'unu; jasú unu atuko ekameka nata buru l'obotegu nkinyi unu.
⁹Chipfu, bu Okalibe-Kakóta-Ike pfuakwaru mu; mu núma sú: “Tororo
opfu bu l'ulo, du igwerigwe e-mechakwaa dabyiru iphoró. Mbü l'okoke

ulo ono, bugbaa ęguru ulo ono e-mechakwaa bürü ulo, e te budu ebubu. 10 Eka ee-gude eswi iri, a jigbabera ębo koo ękoro ujiku ophu bę nwa mée-vayinu, aa-pyitaje iya e-jijeephō otumu mée ęto. Onye kuru mebyi iphe, jiru ogbongu l'ọ wóta iya iphe, jiru nkweka kpoloko.”

11 Nshio ndu etehuje lę nchi-abohu jeshia acho ęka ęphe a-ngü mee; ndu anguje mée jasü l'echi abalị; mbụ jasü enya ekee phę voo l'eka ęphe angü iya. 12 Egube ndu ono egudeje une; mę ogelenda akü l'eka ęphe abo iphe. ęphe egbu opu; aphu ụpyi; angushi mée. Ole ęphe ta akpadü ishi iphe, Chipfu eme; ophu ęphe akwabedu ozi, o gude ęka iya jee ùbvù. 13 Noo g'o gude e je akpụ ndibe mu lę ndzụ; kélé iphe te edojedu phę enya. Ndibe phę, bu ndu nweru ńkwa bu egwu e-mechaa gbua phę. Igwe-oha phę a-buru egwu-mini a-gü-gbushi phę. 14 Oo ya bu l'alí-maa bę egwu kabawaa agugu. O saępho ńnu kę gabala ghekahu. O bürü l'ime iya bę ndibe phę, aakwabę ùbvù a-wuba. Igwe-oha phę awuba iya; ndibe phę ndu aswoje ńswu; mę ndu rigbarigba-mée a-tuko wüda iya.

15 Noo teke ee-woze nemadzụ alí. Mbụ l'amadụ ta aduedu iphe, oo-bukwaduru. Enya alwa ndu etse etsetse. 16 Obenu l'ikpe, pfuru ńto ono, Chipfu, bu Okalibe-Kakota-Ike kperu ono bę ee-gude kutsee ya ekutse. Mbụ lę Chileke ono, du nsø ono e-goshi lę ya dü nsø. O bürü apfübekoto nkiya bę oo-gude goshi iya. 17 Noo teke aturu a-ta nri g'ọ bu l'ọ nö l'egu ęka eecheje iya. Unwu aturu ataaha nri l'eka iphe ndu eze larü l'iswi.

18 Nshio ndu egudeje ńkpukpu-eregede akpụ ejo-iphe wuruwuru; tème ęphe egude ńkpukpu-eswi akpụ iphe-éji. 19 Nshio ndu ono, asuje: “Ge Chileke menaa ęgwegwa mee iphe, oo-dü ike mee g'ęphe húma! G'o rwukponaa! G'iphe obu, Onye Nsø kę ndu Izurelu tüberu ememe obu me-kponaa g'ęphe maeduru iphe obu!”

20 Nshio ndu ewojeru ejo-iphe kua iphe, dü ree; woru iphe, dü ree kua ejo-iphe. Ndu ewojeru ochii dochia enya iphóró; woru iphóró dochia enya ochii. Ndu ewojeru iphe, atso ilu dochia enya iphe, atso ńtso; woru iphe, atso ńtso kua iphe, atso ilu.

21 Nshio ndu edobesuje l'ęphe maru iphe; dobesükwapho l'ęphe kwaru enya.

22 Nshio ndu bu iphe, e gude maru phę bu angü mée. Teme o bürü phę bę angü ngwaragwa mée wükoru; 23 mbụ ndu ewehaję onye-ikpe nmaru opfu l'ọ nñru phę iphe-üphalazu; bya anańu onye iswi dü mma ikpe, pfuru ńto, e gege ekpe iya. 24 Oo ya bu lę-a; o kwa g'ire-óku erichaję ekperema okponku erichaa; ęswa okponku alaa pyetee l'oku, enwu phoophoophoo-a; nokwa g'ogbarabvu phę e-repyahü; okoko phę etsua duu g'urwuku; kélé ęphe jíkaru edobe ekemu, o túru; mbụ Chipfu, bu Okalibe-Kakota-Ike. O bürü opfu Onye Nsø kę ndu Izurelu ono bę ęphe gbürü tüphee. 25 Noo g'o gude ęhu nödu eghushi Chipfu eghu ike l'iphe, ndibe iya meru iya. O wolia ęka chia phę gbaa; chikata phę túa. Eli úbvú nödu anma jjijiji. Odzu

phé dakaa poopoo l'oma gbororo. O duchakpoo nno; éhu nödu eghulé iya-a eghu g'ooghu iya; o paliele-a éka g'o paliru iya.

²⁶O bururo oha, nöro üzenza üzenza bé o paliru ekwa-ohubama; mbu o bururo ndu nö l'éka mgboko jeberu bé ookporu okwe. Ephe shi l'éka ono ezi taphutaphu agba aby. ²⁷Ophu o dudu g'ephe ha g'o ka mma l'oo onye lanü, ike oso bvuru; ophu o dudu onye ophu mgbenya rweru; ophu o dudu onye mgbenya túru; ophu o dudu onye ophu akpo, o keru l'upfu to-woru ato-wo l'upfu; ophu o dudu onye ophu eri akpokpa iya gbabuhuru. ²⁸Apfú phé tupyichaa zinguzingu. Uta phe g'ephe ha gokobechawaa rengurengu. Nzokpa inya phé nödu egbunwutajéchaa oku. Okpa ugbo-inya phé nödu ezichaa phaaphaphaa g'oke phéphere. ²⁹Órà, ephe ara dû g'eka oduma asù ekiri. Mbü l'ephe agbó uja gë nwada oduma; ephe nödu asù köroro, anyapyashi ndu dñwaa gë nri phe; apatajé phé ro tñgbua; o to dudu onye agbaru phé mkpu.

³⁰Mboku ono bé ephe a-tü uzu kpua ya g'eka mini agba gborogboro. Onye ophu pazetaru enya lee l'alí ono; oobuerupho iphe, oó-húma bù ochii yée mkpamehu; mbü l'iphóró bé urwukpu e-mechaa l'ø gbahú ochii.

Ozi Azáya

6 ¹L'apha eze, bù Uzáya nwñhuru bé mu húmakwarupho Nnajiuphu l'éka o nö l'aba-eze; o nödu ephekerephe; bya abúru onye e kutseru ekutse. Teme ighburónu uwe iya tuko eze-ulo Chileke ono l'ophu sweta. ²Ndu nö iya l'eli bùru unction-oji-imiwe, bù serafu; g'ephe ha fuchaa ñkù ishii ishii. Ñkù labò bé ephe egudeje kpuchia iphu phé; ephe egude ébo kpuchia okpa phé; bya egude ébo ephe ephephé. ³Ephe nödu epfugbaa anü nwibe phé asuje:

“Nsó! Nsó! Nsó! Chipfu,
bù
Okalibe-kangokotaru-nü
dù nsó!
Mgboko l'ophu bé akpabiri
iya jiru!”

⁴Ephe -pfua opfu ono; itso, gude eze-ulo Chileke l'ophu angakota anganga. Enwuru-oku abya ejiepho éka ono kë pyimu!

⁵Tobudu iya bù; mu sù: “Nshio mu! Ephuhu mu. Noo kèle mu bù onye onu-úrwu; teme mu buru l'echilabò ndu onu-úrwu; teme mu bya egude enya mu húma onye eze ono, bù Chipfu ophu bù Okalibe-Kakota-Ike!”

⁶Tobudu iya bù; onye lanü l'ime serafu ono bya ephepfuta mu. O bùru iphe, o gude l'éka bù icheku-óku, oku dù. O bùru ákpà bé o gude kpàtâ óku ono l'óru-ngwéja Chileke. ⁷O woru icheku-óku ono daa mu l'onu; bya asù mu: “Lenu; a daakwaru ngu oku l'onu. Nta-a bé e nwefuakwaru ngu ute, shi dñru ngu nü; teme a pfúwa ugwo iphe-eji ngu l'ophu.”

⁸No teke mu nümaru olu-opfu Nnajüphu l'eka oopfu su: “?Bü onye bę mu e-zi ozi? ?Bü onye e-jeru anyi ozi?”

Mu su: “Wakwa mu! Zia mu iya!”

⁹O su: “Ngwa; je akaru ndu-a; su phę lę-a: ‘Unu a-nüma nüma nta nüma imo; ole o tó dudu iphe, edo unu enya. Unu elee enya nta lee imo; ole o tó dudu iphe, unu a-hüma.’ ¹⁰Mee ndu-a g'okpoma nmaa phę agbadagba. Liimee gę nchị nyi phę ेrwa. Liimee g'enya nyihi phę. Odumeka bę ęphe e-gudekwa enya phę hümä; gude nchị phę nüma; gude okpoma phę nwüta iphe; dakobe bya leemee g'ęphe wekorohu.”

¹¹Mu bya ajia su: “Jiko Chipfu; ?bü teke ole bę ęo-duberu nno?”

O su: “Oo-dü nno jasü mkpukpu ono adabyiru bụru ochobu. O tó duedu onye e-buru iya nü; jasü ulo atuko bụru okorobo ụlo, adudu onye bu iya nü. Ali emebyishihu bụru mkpokoro ali. ¹²Su-a; oo-dü nno jasü teke yébe Chipfu e-me g'onyemonye laa ęka dü enya. Laaparu alı l'ophu togbo iphor. ¹³Su l'a makwaru-a l'oke-lanu-l'uzo-iri a-phodu lę ndu alı ono. Ole o kwapho e -mecha; ęphe aburu mkpurupyata. Ole o bü; o g'eegbutsu-je oshi achị; ọzoo oshi akpurrata; upfu iya akwaa l'alı-a; bü g'oo-mecha nweru nwa ndu a-phodu nü l'ime oshilökpa Ízurelu, bü ndu a-dürü mübe Chipfu nsø.”

Ozi, Azáya ziru eze, bü Éhazu

7 ¹Teke Éhazu bü eze ndu Jiuda; mbü Éhazu ono, bü nwa Jiótamu; Jiótamu bụru nwa Uzáya; o bụru teke ono bę Rezinu, bü eze ndu Arámu; yele Peka nwa Remalaya, bü eze ndu Ízurelu wü-lihuru je etsoo ndu Jierúsalemü ogu; ophu ęphe adudu ike lwü-kpee phę.

²Töbudu iya bü; e pfuaru iya ndu önü-ụlo Dévidi su phę: “Ndu Arámu bę ęphe lę ndu Ifuremu jeakwaru atüğba nanu.” Ophu ono mee; obu tea-haa Éhazu yele ndibe iya ophe; g'ęka phęrephere enwunga oshi, bvuru legbudu.

³Noo ya; Chipfu bya asü Azáya: Lüfu g'unu lę nwa ngu, bü Sheya-Jiashubu swiru jepfu Éhazu l'ishi mgba-mini Okpuru-uzo-imeli; mbü l'uzo ono, eeshije eje l'egu Qsa-iphe ono. ⁴Su iya: “Tökwa ęhu; dobekwa onwo-nugu doo; ophu i tsükwa ebvu. G'o tó bụkwaru nwa icheku-oku labo ono, anyihi anyihi ono l'e-me g'obu phefugnu; mbü nwa hanyihanyi, ęphe aba; mbü Rezinu; yele ndu Arámu; waa kę nwatibe Remalaya; ⁵kęle ndu Arámu; yele ndu Ifuremu; yele nwatibe Remalaya chiąkwaru ejo idzu g'ęphe e-shi mebyishia ngu. Ęphe sürü-a: ⁶‘G'anyi je alwüta ndu Jiuda l'ogu. G'anyi je atükaa phę nanünanu; woru keeru onwanyi. Anyi eworu nwatibe Tabelu dobe g'o bụru eze, l'eka ono.’

⁷“O bekwanu lę Chipfu, bü Okalibe-Kakota-Ike sürü l'o tó byadu anwü nno! L'o too medu ememe ophu. ⁸?Töbudu Damasükosu bü ishi mkpükpu ndu Arámu; onye bü ishi ndu Damasükosu bụru Rezinu? A -bya anqo

ükporo apha Ἔto l'apha ise bę ee-gwe ndu Ifuremu arakabya; k'ophu ẹphe ta asüeduru abürü oha ẹka phę. ⁹Su-a; ?tọ büyü Samériya bụ ishi mkpụ-kpu ndu Ifuremu; onye bụ ishi ndu Samériya bürü nwatibe Remalaya? I -pfuduru pfushia ike l'iphe, i kweru bę ii-mechakwaa; i tii pfuduru apfuru ophu.”

Iphe, abyabya İmanelu egoshi

¹⁰Chipfu gbeshikwa ozo bya asu Éhazu-a: ¹¹“Pfuaru Chipfu, bụ Chileke nnu g'o mee iphe-ohubama goshi ngu; m'obeta o -bürü l'eka dū omilomi g'ali-maa; ọzoo l'ephékerephe ẹka kachaa ephékerephe.”

¹²Éhazu sükwanu: “Mu te epfukwa. Mu te ejekwa ahụ Chipfu ama.”

¹³Noo ya bụ; Azáya su: “Unu ngabekwa nchi; unubę ndu ọnụ-ulo Dévidi? Nemadzụ, unu anoduje egburwashị ẹhu ono teke asüduru unu? Unu eme g'unu watafua egburwashị Chileke mu ẹhu tọ? ¹⁴Noo g'o gude Nnajiuphu l'onwiya je l'eme iphe-ohubama nụ unu. Lé nwamgboko yee nwoke teke akwaswee a-tsuta ime nwua nwa nwoke; teme l'o gụa ya ‘İmanelu’, bụ iya bụ ‘Chileke nō swiru anyi’. ¹⁵Iphe, o-o-nodu eri bụ manụ, e meru l'era-eswi; yee manụ-enwu; mę o -maerupho iphe ree k'ophu o-o-jikaje ejo-iphe hata iphe-oma. ¹⁶Ole o -betashịa teke nwata ono a-maru iphe ree k'ophu o-o-jikaje ejo-iphe hata iphe-oma; ali ndu eze labo ono, iitsu ebvu ono a-bükotawaru ochobu.

¹⁷“Chipfu dobeakwaru teke unu eje iphe-ehuka; ndibe unu ejee iphe-ehuka; ndu ọnụ-ulo nna unu phę ejekwapho iphe-ehuka; mbụ egube iphe-ehuka, adudu o-du-g'oo-ya, düjeru nụ; e -shi gę ndu Ifuremu shichaa lę ndu Jiuda bukafu. Ndu oo-gude bya ọgu ono bụ eze ndu Asiriya.”

¹⁸O -rwua teke ono bę Chipfu e-ku shishishi phekuta ijiji, shiro l'ohu enyimu Ijiputu bya ephékutakwapho enwu, shi l'alị ndu Asiriya. ¹⁹Ephe atuko bya akuru lę nkwegbo nkwegbo m kpoda-obvu; mę lę mgbaka mgbaka agbara-mkpuma; tuko egbudu, obvu dū sweta; bya atuko ọgba, mini aduje kujia.

²⁰O -rwua mboku ono bę Nnajiuphu e-gude akıriko, o natarụ l'azụ enyimu Yufurétisu; mbụ eze ndu Asiriya; gude kpua unu ishi; kpua unu ejí ọkpa; bya akpukwapho unu ejí-agba.

²¹O -rwua mboku ono bę onye lanụ a-kutaje nweswi yee eghu labo do-be ndzụ. ²²O bürü ẹra, a-nodu agbọ iya jojojo l'e-me g'onye ono nweru manụ, dū shii, o-o-nodu eri, bụ manụ ophu e meru l'era-eswi. Mbụ l'iphe, bükpoo nwa g'ephe ha phodu l'alị ono a-nöduepho eri manụ, e meru l'era-eswi; yee manụ-enwu.

²³O -rwua mboku ono; iphe, bükpoo ẹka e shi nweru unu vayinu labo lę vayinu ükporo iri, e shi eretaję ẹkpá-ego ise büyü iphe, a-dụ iya nụ bụ ogara-mbo yee olekarara. ²⁴Iphe, nemadzụ e-gudeje eje iya a-bürü ụta yee apfụ; kèle alị ono l'ophu bụ iphe, e-ji iya nụ bụ ogara-mbo yee

olekarara.²⁵ A -bya l'úbvú úbvú ono, bu ẹka e shi egudeje ogu akọ akoko; nemadzụ ta aduedu ike eye iya ishi; kele ögara-mbo yee olekarara a-tuko iya sweta. Lọ búru ẹka eswi yee aturu a-nodu awu-phe.

Ndu Asiriya bụ ndu Chipfu gude eje ozi

8 ¹Noo ya; Chipfu bya asukwa mu pho-a: “Wota ekwo, eedeje iphe; ekwo, dù ọsa dee iphe; gudekwa mkpara-ekwo mmanụ dee ya. Iphe, ii-de iya bụ ‘Maha-Shalalu-Hashi-Bazu’, bụ iya bụ ‘Eme egwegwa l'okwata; ezi kororo l'iphe onye ozo.’ ²L'i kua onye uke Chileke, bụ Uráya; yele Zekaraya nwa Jieberekaya, bụ phẹ bụ ndu e gude ire phẹ ẹka g'ephe búru ndu ekebe.”

³Noo ya; mu bya ejepfu nyee mu. O tsuta ime nwụa nwa nwoke. Chipfu bya asụ mu: “Iphe, iji-gụ nwata ono bükwa ‘Maha-Shalalu-Hashi-Bazu.’

⁴Kele-a; nwata ono -bya amaru eku ‘nnana’ yee ‘nene’ bẹ eze ndu Asiriya byakwaru bya achitakota ẹku ndu Damasukosu yee iphemiphe, ndu Samériya nweru.”

⁵Chipfu byakwa bya epfuru yeru mu ozo sụ: ⁶“Eshinu ndu-a jikaru mi ni ono, aso nwa rima ono; mbụ mini Shilowa; bya etechiaru ęswa kpua eze Rezinu yee nwatibe Remalaya ⁷bẹ Chipfu abyakwa agbapyabẹ phẹ l'ezé utso, e-shi l'eniyimu Yufurétisu. Utso ono bụ eze ndu Asiriya; yee akpabiri iya l'ophu. Utso ono a-tuko ogba iya l'ophu gbafushihu; bya atuko ọma iya sweta; ⁸soru gborogboro sobia l'alị ndu Jiuda; awùchaa ya awùwù; bya awochaaru iya l'ekpiri. Nkù iya, ọ túsaru atusa atuko uswetete alị ngu ono gbarwee; gube Imanelu!”

⁹Unu chia mkpu ogu; unubé ọhamoha! G'a chikashikwaa unu achikashi! Unu ngabekwa nchi; unubé ndu bu l'eka dù enya! Unu dzukobekwa k'ogu; ole aa-chikashikwanu unu achikashi. Sụ-a; unu dzukobe k'ogu; ole aa-chikashikwanu unu achikashi. ¹⁰Unu chikpoo idzu g'unu e-me iphe! Ole aa-gbaghashile iya-a. Unu pfua g'unu e-me iya! Ole ọ tọo dùdu g'unu pfuru iya. Noo kele Chileke nō swiru anyi!

Atsụ Chileke ebvu

¹¹Chipfu bya ebyibe mu mkparawa ẹka iya ono bya epfuru yeru mu; lọ mu ẹka lè nchi sụ mu ge mu te etsokwa ndu-a. O sụ mu-a: ¹²“Iphe, ndu-a sụru l'ọ bụ achi ejo idzu; unu b'ekwekwa l'ọ bụ achi ejo idzu! Iphe, ephe atsụ ebvu; unu ta atsukwa iya ebvu; ophu unu ejekwaru iya aphụ-ru kparíkpari! ¹³Oo Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike bụ onye unu e-kweje l'ọ dù nsọ. O búru iya bụ onye unu a-tsuje ebvu; búru iya bụ onye unu a-nodu je aphụ kparíkpari l'iphu iya. ¹⁴Teme ọ búru iya a-búru ẹka e do-beru nsọ. Teke a byaru l'eka ọnụ-ulọ Ízurélü ono nọ; ęphenebo bẹ ọo-búru mkpuma, ee-vukotaje daa iko bya abükwarupho agbara mkpuma, e-meje g'ephe daa iko. A -byakwanụ l'ehu kẹ ndu Jierúsalemü l'ọ búru igbudu yee

ónyà, a gbaberu phè. ¹⁵Ephe a-dù igwerigwe kpoo ya ọkpa. Ephe adaa tsukwoshihu; l'a nmakókwaa phè phò l'ónyà; kpùa phè lè ndzù."

¹⁶Iphe-a, mu epfu g'e meje-a bẹ ee-woru kechia ekechi; l'e woru ekemu ono suchia g'o kwaaru ndu etsoje mu nụ. ¹⁷Mbèdua a-nodu kwabèru Chi-pfu; mbụ onye ono, woru iphu iya wohaaru onu-ulo Jiékòpu ono. Ọ bụru iya bẹ mu e-le enya iya.

¹⁸Wakwa mu baa; mu l'ünwegirima ono, Chipfu nṣuru mu ono. Anyi bụ-kwa iphe, egoshi iphe; bya abụru iphe-ohubama, dürü ndu Ízurelù; mbụ iphe, shi l'eka Chipfu, bụ Okalibe-Kakòta-Ike; bya abụru Chipfu, bu ebubu l'übví Zayonu.

¹⁹Ndiphe asuje ngu g'i je l'ajị l'ibe ndu aphụ ophulenya mẹ ndu emeje ọmamanshi; ndu bụ okpuroswa bẹ ephe aphuje; teme ephe nodu anoduje epfu l'ime onu l'ime onu; ?bùchia Chileke bẹ e te ejechidaa ajita iphe? ?Denu g'o gude ọ bụru onye nwụhuru anwụhu bẹ ndu dzụ ndzụ ejejehia aji iphe?

²⁰Tube nvø l'ekemu; yele iphe, mu karụ g'e meje. Ọ - bụru l'ephe te epfu-du akụnyabe opfu ono; ọ ya bụ l'ephe taa ahụmadu iphóró nchi-aboḥu.

²¹Aphụ a-tsürü phè; egwu emeshia phè ike; l'eka ephe tsorù ali eka ono aghaphe botorii. Teke mba tueru phè pho; ehu agbangahụ phè. Ephe apalia enya imeli wata ephu onye eze phè iphu; yele Chileke phè. ²²Ephe abyakwa apazeta enya lee lè mgboko. Iphe, ephe a-huma abuerupho aphụ yee ochii, l'a-nodu agba nụ yee ragaraga iphe, a-nodu eye phè ebvu. L'e woru phè chie l'eka gbakotaru tsükiribaa.

9 ¹Ole g'o dñuhabe; e -mechaa bẹ ọ tọ dñedu iphe, adụ ragaraga l'enya ndu nō l'iphe-ehuka. Teke k'ichee bẹ ọ tọ dñdu iphe, a guberu ali ndu Zebulonu yee ali ndu Nafutali. Obenu l'o -be l'iphu bẹ aa-kwabẹ ndu bu eze-enyimu ntse übvvü; mbụ ndu bu l'azụ enyimu Jiódanu azụ iya ọphuu, bụ iya bụ ali Gálili, bụ eka ono, ndu ọhozo bu ono.

A nwụru anyi nwaswa

²Sụ-a; ndu nō l'ime ochii
hụmaakwaru iphóró,
parụ eka.
Ndu k'ono, bu l'alị ono,
gbakotaru tsükiribaa ono
bẹ iphóró nwuakwaru
kẹ phorokotokongu.

³Ọha ono bẹ i mewaru;
ọ ka shii; bya emee;
ehu ka phè atsọ ụtso.
Ephe nodu anoduje l'iphu
ngu ete ęswa gẹ ndu

ete ẹswa ekpu iphe,
 ẹphe metaru l'opfu,
 ẹphe körü;
 gę ndu ete ẹswa l'ęka
 ẹphe eke iphe,
 ẹphe kwataru l'okwata.

⁴ Lọ bù-a g'i meru teke
 imekperu ndu
 Midianu teke ndiche
 pho bụ g'i chikashiru ivu-erwa,
 shi nyipyabe ndibe ngu;
 bya anyakashia mgborígwè,
 e shi swebe phę l'ukuvu;
 yęe oshi,
 ndu emekpa phę ęhu shi
 gude echı phę ęchachi.

⁵ Akpokpa ndu ojogu g'o ha,
 e gude lwụa ọgu;
 mékpo iphe, bụ uwe,
 a rwaphuru lę mee bę bù
 iphe,
 e doberu k'akpọ ọku;
 mbụ l'oo-dụ gę nkụ,
 e gude aphụ-nwu ọku;
⁶ kele a nwụru anyi nwaswa;
 mbụ l'a nṣru anyi nwa
 nwoke.

Ọ bụru iya bụ onye a-bụru
 onye-ishi.

Iphe, aa-nodu eku iya bụ
 “Onye mkpozi-uzo,
 dù biribiri”;
 yęe “Chileke,
 bụ Okalibe-Kakota-Ike”;
 waa “Nna-ojejoje”;
 waa “Onye-ishi,
 eme gę nchi dù doo”.

⁷ Abụbu, ọo-bụru onye-ishi;
 yęe nchi-odoo,
 e-shi iya l'ęka a-nodu aka
 shii eje ala l'iphu;
 teme ọphu ọ byadu

abvụ abvụbvụ.
 Ọo-nodu l'aba-eze
 ochochoroche iya,
 bụ Dévidi bürü eze.
 Oo-gude ekpe ikpe, pfuru oto;
 waa apfubekoto mee ya
 g'o keru jingujingu;
 mbụ mee ya g'o nguru
 anguru e -shi lẹ teke ono
 jasụ l'ojegoje.
 Ọ bürü g'o phụ-tabe Chipfu,
 bụ Okalibe-Kakota-Ike
 l'ehu l'e-me g'o mee ya.

Ndu Ízurelu akpatsu Chipfu ẹhu-eghu

⁸Nnajuphu pfuwaru iphe, ya e-me oshilokpa Jiékopu. Iphe ono tukoru ndu Ízurelu l'ishi; ⁹k'ophu bụ lẹ ndu Ízurelu l'ophu a-makotaru iya; mbụ ndu Ifuremu; mēkpo ndu bukota lẹ mkpukpu Samériya; ndu egudeje eku onwophe yee etsetse, shi phẹ l'okpoma sụ: ¹⁰"Ulo ono, e gude ejá kpua ono bẹ dakpo shihuakwaru nụ. Ole anyi a-pyikwanu mkpuma kpukwaa ya. Oshi sīkamo ono bẹ e gbutsuakwaru. Ole anyi e-wokwanụru oshi sida je adzakwaa l'ozo iya."

¹¹Ole Chipfu byaru eyeeru ndu ọhogu Rezinu ọkpukpu-ike g'ephe je etsoo phẹ ọgu; mbụ lẹ ndu ọhogu phẹ bẹ ọ tūgbawaru nanụ doberu phẹ. ¹²Ndu Arámu shiakwa l'ozo enyanwu-awawa. Ndu Filisitayinu shi l'ozo enyanwu-ariba saa ọnụ gabala bya eworu ndu Ízurelu lwụa. Ole iphemiphe ono mechaaru; ẹhu nodu eghuele-a Chileke eghu. Ọ palièle-a eka g'o paliru iya.

¹³Ole ndu Ízurelu ta adakobeduru lwapfuta onye ono, chiru phẹ iphe ono; mbụ l'ephe ta achoduru Chipfu ono, bụ Okalibe-Kakota-Ike ono. ¹⁴Oo ya bụ lẹ Chipfu e-bufu ndu Ízurelu ishi bufu phẹ ọdzu; sàshíá igu; pheshia ẹswa l'akpuru enyanwu lanụ. ¹⁵Ọ bürü ndu bụ ogerenya; yee ndu nweru enya bụ phẹ bụ ishi ọbu. Ọ bürü ndu mpfuchiru Chileke, bụ ndu ezi iphe, abụdu ire-lanụ bụ mgbodzu. ¹⁶Ndu edu ndu Ízurelu eduswekwa phẹ eduswe; teme ẹphebedua, eedu ụzo ọbu bürü ndu e dumphuru ụzo. ¹⁷Oo ya bụ lẹ ndu bụ okorobyia l'alị ono te emedu g'ehu tsọ Nnajuphu ụtso. Ndu enwedu nna yee ụnwanyi, ji phẹ nwuhuru bẹ ọ tọo phuduru obu-imemini. Noo kélé onyemonye te emedu ele Chileke; teme onyemonye bùwaru onye ejio-iphe; bya egudewaa ọnụ epfu mkpokoro opfu. Ole iphemiphe ono mechaaru; ẹhu nodu eghuele-a Chileke eghu. Ọ palièle-a eka g'o paliru iya.

¹⁸Ejo-iphe, ẹphe eme enwu phuruphuru g'oku. Ootsu ogara-mbo etsu olekarara. Teme ọ tuko ẹpfukala, nọ l'oswa l'ophu eze wòowoowoo;

k'ophu bụ l'ire-oku iya zelihuru tsoru enwuru-oku iya ala l'eli l'eli. ¹⁹Oke ęhu-eghu Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike be a-nma ali ono l'ophu swoko-swoko. Ọ bụru ndu Izurelu a-bürü manu-oku, aa-nođu ekpu l'oku ono g'o gude bulihu ebulihu. Ophu o dudu onye aphujeru nwune iya obu-imemini. ²⁰Ephe e-gbu l'ekutara ria; egwu agule phę-a. Ephe eria k'ekicha; o too jikwa phę phę. Onyemonye a-taahaa anu onye yee ya bụ. ²¹Mbụ le ndu Manásẹ a-taahaa anu ndu Ifuremu. Ndu Ifuremu ata kę ndu Manásẹ. Ephe atuko gha iphu tsoahaa ndu Jiuda oğu. Ole iphemiphe ono mechaarụ; ęhu nodu eghuele-a Chileke eghu. Ọ paliele-a ęka g'o paliru iya.

10 ¹Nshio ndu ono, anoduje atu ekemu, apfuduru-oto; mbụ ndu asụ-je g'e mee iphe, egbupyata anu; ²k'ophu a taa haduru ndu ükpa enge; yee k'ophu ephe a-nafu ndibe Chileke, bụ ndu eemekpa ęhu iphe, rwuberu phę nü. Ndu woru ndu ji phę anqedu dobe nri eriri. Teme ephe nođu ana ndu enwedu nna nfu. ³?Bụ gunu be unu e-me mbokу Chileke abya unu agbaphe; mbụ mbokу, mkkpurupyata e-shi үzenya bya? ?Bụ onye be unu a-gbapfu g'o dzoo unu? ?Bụ awe be unu a-ha ęku unu? ⁴O to dükwa iphe, aphodu nü; gbahaa g'ephe kpua unu le ndzü; lọo unu wuruwuru l'alị; զzoo ephe egbua unu ebugbugu. Ole iphemiphe ono mechaarụ; ęhu nođu eghuele-a Chileke eghu. Ọ paliele-a ęka g'o paliru iya.

Ikpe, Chileke e-kpe ndu Asiriya

⁵“Nshio gube Asiriya; mbụ gube oha ono, bụ ngu bụ oshi-mpalęka, mu egudeje egoshi ęhu-eghu mu. Teme ọ bụru l'ęka ngu be mgborę oke ęhu-eghu mu ono no gedegede. ⁶Mu a-chịru Asiriya yeru oha, amadụ mube Chileke. Mbụ le mu e-woru iya nwuaru oha, akpatsuje mu ęhu-eghu; g'ephe kwaa ya ọkwata kee iphe phę l'oha. Ephe azođ phę tolitolı g'onye azođa epuchi le gbororo.”

⁷Obenu l'ọ to będu iphe ono du yębedua l'obu. Ọ to będuro iphe ono bụ iphe, qori. Iphe, bụ uche iya bụ emebyishi iphe emebyishi; g'o mee g'oha, du igwerigwe chịhu. ⁸Ọ -nođu l'oottu onwiya ępha sụ: “?O kwa le ndu-ishii ojogu mu bükota eze eze? ⁹Mkpükpu Kaluno ?to będu gę mkpükpu Käkemishi du bụ g'o du? Ọ bụru gę mu meru mkpükpu Hamatu bụ gę mu meru mkpükpu Apadu; bụru gę mu meru mkpükpu Samériya bụ gę mu meru mkpükpu Damasukosu. ¹⁰Eshinu ęka mu dżru ike gudechaa ali-eze ndu agwọ abantu; mbụ ali-eze ophu nshi phę ka kę Jierúsalemu yee Samériya shii; ¹¹?buchi Jierúsalemu yee nshi nshi, du iya nü be mu ta anüdu aphu egube ono, mu nñru ndu Samériya yee iphe, ephe agwa ono?”

¹²Nnajjuphu -meghechaępho iphe, oome l'ęhu úbvú Zayonu yee Jierúsalemu be oo-pfu sụ: “Mu a-hù eze ndu Asiriya ahùhù; kélé o lekeberu ęnya gude obu iya ęku onwiya; bya egude ęnya etse etsetse.

¹³“Noo kélé ọ sụru: ‘Oo ike ọkpú nkemu be mu gude mee iphe-a, mu meru-a. Ọ bụru mmamiphe mu be mu gude mee ya; opfu l'iphe edoje

mu ἔντα. Oke-ali ụnwu-eliphe bę mu meru ophu oke adqedu l'eka o shi du. Mu kwaa eku phę l'okwata; bya emekpee ndu eze phę kele mu gbaru mkparawa. ¹⁴Oo g'aachitaje ępfune ęnu-a bu ge mu tufuru eka chita eku ọhamoha. O bürü ge nemadzụ achikoje ekwa-iphe, a gbagharu agbagharu-a bu ge mu chikoberu ndu ali, shi ékameka l'ophu. Ophu o dudu g'o ka mma l'oo ndu ali eka lanu chiru n̄kù kpaa; ozokwanu jaa ọnou too; ozoo raa pfurii.”

¹⁵Obenu lę Chipfu s̄uru-a: “Ogbunku; ?oo-ku onwiya kughata onye gude iya egbu iphe t̄o? T̄o mma, egudeje ekwobu oshi ?oo-wata eku-ru onye gude iya n̄u onwiya? G'o bu lę mgborigwè a-dü ike ngalia onye apalije iya n̄u; ozokwanu g'oshi-mpalęka wata etu onwiya epha s̄u lę ya ta abuekwa oshi.”

¹⁶Oo ya bu lę Nnajiuphu; mbu Chipfu, bu Okalibe-Kakota-Ike l'a-chiru ejø iphe-ememe yeru ndu ojogu iya ono, gbaru mkparawa ono. O bürü l'ime ęhu phę bę oo-mecha phu-nwua o-nwu-phuruphuru ńku. ¹⁷Iphóró ndu Ízurélu a-bürü ńku; mbu l'onye ns̄o kę ndu Ízurélu a-bürü ńku, enwu enwunwu. O bürü eswe ujiku lanu bę oo-nwu phoophoophoo kekota ọgarambo; yee ɔbyambvu, dukota iya n̄u. ¹⁸Eguru ono, ọswa iya du ono; yee ali phę ono, du ree ntumatu ono bę oo-mecha mebyishichaa l'q laa pyetee g'onye iphe eme; ¹⁹k'ophu bu l'oshi, a-phodu l'oke ọswa iya ono a-dü ole-mole shingushingu kpo; k'ophu nwatanshi e-dekota iya l'ekwo.

²⁰O -rwua teke ono bę nwa ndu phoduru n̄u l'ime ndu Ízurélu; mbu nwa ndu ophu wafuru n̄u l'onu-ulo Jiékopu ta akpoedu obu eyeru ndu ono, echije phę pyaapyaa ono. O bürü onye ęphe a-kporu obu yeru ọkpo-be eyeru a-bürü Chipfu; mbu Onye ns̄o kę ndu Ízurélu. ²¹Nwandum ono, phoduru n̄u ono e-mechaa lwa; mbu lę nwa ndu a-phodu l'onu-ulo Jiékopu e-mechaa lwa Iwapfuta Okalibe-Kakota-Ike ono, bu Chileke. ²²S̄u-a; mbu l'a makwaru-a l'unubę Ízurélu ha g'aja, du l'aguga ęnyimu. Ole o bu-a nwuphodu nemadzụ e-mechaa lwa. Qla-l'iswi phę bę a tubuwaru l'onoo g'oo-du. G'oo-me iya ono a-bürü l'orwuberu iya. ²³O bürü Nnajiuphu; mbu Chipfu, bu Okalibe-Kakota-Ike l'e-gude eka iya mebyishia ọhamoha obu l'ophu, bu iphe, a tubuwaru l'oo-me phę.

Aphu, Chipfu a-n̄u ndu Asiriya

²⁴Oo ya bu lę-a; wakwa iphe, Nnajiuphu, bu Chipfu ophu bu Okalibe-Kakota-Ike eepfu baa: “Unubę ụnwu mu, bu ndu bu l'úbvú Zayonu; unu ta tsükwa ndu Asiriya ebvu; mbu ndu ono, anoduje echijun oshi-mpalęka ono. Teme ęphe n̄odu apalije mgboror echi unu ge ndu Ijiputu shi echije iya unu-a. ²⁵O t̄o dukwa g'oo-n̄o-beru; ęhu eghubuhu mu eghu l'opfu ęhu unu. Mu eworu oke ęhu-eghu mu ghaaru ęphebedua woru phę mebyishia.” ²⁶Chipfu, bu Okalibe-Kakota-Ike l'e-gude ęchachi chia phę gbaagbaa ęgube ono, o chiru iya ndu Midiyau lę mkpuma Orębu.

Mgboro iya bę ọo-palikwapho maaru mini egube ono, o meru iya l'alị ndu Ijiputu ono. ²⁷Lę mboku ono bę ee-zı unu ivu ęhu phę g'ọ tó tukoru unu l'ukuvu. L'a nyafu iya unu g'ọ tó tükuehe unu l'olu. Iphe ono, e gude ke-gbabę unu ono agbabuhu kèle unu pawaru okporokpo.

Ndu Asiriya abyə ɔgu

²⁸Ndu əhogu ono bahụwaru mkpükpu Ayatu shita je aghabua mkpükpu kpu Miguronu. Ọ bụru ęka ephe jeru je akụbe iphe phę bę lę mkpükpu Mikumashi. ²⁹Ephe gbaa gorogoro nyighatakota mgbaka mgbaka úbvú epfufe sụ: “Eka anyi a-kwa bükwa lę mkpükpu Geba.” Ndu mkpükpu Rama wata anma pyaapayaapya. Ndu mkpükpu Gibiya, bụ ęka Sołu shi buru; ye ɔkpa l'oso gbala. ³⁰Unu chia mkpu; unubę ndu mkpükpu Galim! Unu ngabékpodapho nchị; unubę ndu mkpükpu Layisha! Unu kaa; unubę ndu mkpükpu Anatotu! ³¹Ndu mkpükpu Madumena bę agbawaa əso. Ndu mkpükpu Gebimu nodu edomishiwa onwophe. ³²Ọ bụru mboku ono bę ephe e-jeta je agburu lę mkpükpu Nobu. Ephe egbu ęka swíkiswíki l'iphu úbvú Zayonu ono; mbụ l'eli úbvú Jierúsalemu.

³³Lewaro; Nnajuphu; mbụ Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike e-gude əkpemu, parụ ęka kwafu ękali-oshi ono. Ee-gbutsu oshi ono ndu ophu duje phengara phengara; mbụ mee; ndu ophu dụ ogologo alwazeta alị. ³⁴Lo gude ogbunkụ gbukala k'eze əswa ono. Ọ ya bụ l'əswa ono, nọ l'úbvú úbvú Lébanonu ono l'adaa l'iphu onye ono, bụ Okalibe-Kakota-Ike ono.

Ekali Jiesi

11 ¹Mkpirikpu upfu-oshi ono,
bụ Jiesi l'e-rwuta irwu.

Ọ bụru l'ogbarabvu iya bę
ekali e-shi nyikata.

²Unme kę Chipfu a-nodu iya
l'ehu; mbụ Unme,
emeje g'a maru iphe;
bya abükwarupho Unme,
emeje g'iphe doo ęnya;

Unme mgbazi;
bya abükwarupho Unme,
emeje g'ike dụ;
Unme, emeje g'a nwụta iphe;
bya abükwarupho Unme,
emeje g'a tsu Chipfu ebvu.

³Ọ bụru iphe, a-duje iya ree
bụ g'a tsuje Chipfu ebvu.

Ọ tọ bükwa iphe,
o gude enya húma bẹ
oo-gudeje ekpe ikpe;
ophu ọ bükwa iphe,
o númaru lẹ nchị bẹ
oo-gudeje kpebua iphe,
dụ k'ekpebu.

⁴ Ọ chia iphe, meru nụ bụ
l'oo-kpeje ndu adudu
g'ọ dù phẹ ikpe, pfuru ọto.

Ọ búru ikpe,
pfuru nhamníha bẹ
oo-gudeje kpebua ikpe
ndu ụkpa l'eliphe-a.
Eliphe l'ophu bẹ oo-gude
mgboro,
dụ iya l'ọnụ chia gbaagbaa.

Ọ búru unme,
o túru atütu bẹ oo-gude
phúa ndu ejo-iphe téerii.

⁵ Apfubekoto a-búru iphe,
oo-ke l'upfu.
Apfushi ike, l'iphe,
o pfuru abúru iphe,
qo-tubutajẹ uwe iya l'upfu.

⁶ Ejo-nkùta-óswa bẹ oo-me;
yee ụnwú atürü akpahaa
eghirigha.

Ağụ yee eghu adøaha l'eka
lanụ.

Nweswi; mè nwoduma;
mékpoor anụ,
atsuje onwiya ębà a-tuko
akpa eghirigha.

Ọ búru nwatanshịi bẹ
a-nòduje eche phẹ nụ.

⁷ Ne-eswi; yee ejo anụ-égbudu,
bụ biye a-nòdu ata nri
eghirigha.

Unwu phẹ atuko adø l'eka lanụ.
Témé oduma abúru anụ,
a-nòdu ata ęswa g'oke-eswi.

8 Nwa, angü era a-noduje
l'önü enu óghù ebvu ebvu.
Nwatanshii, a mífuwaru önü
l'era ewojeru eka ye
l'enü ogiji.

9 Iphemiphe ono ta adudu
ophu emeka nemadzú iphe;
ophu o bụro k'emegbu l'úbvú,
e doberu mu nsø l'ophu;
kele ọo gę mini do-jiru
oma ẹnyimu-a bụ g'eliphe
l'ophu a-madzuru Chipfu.

Alwalwa ndu a kpuru lę ndzú

10 O -rwua teke ono bę ogbarabvu Jiesi ono a-buru ekwa-ohubama k'ünwu-eliphe. O bụru iya bę ọhamoha a-noduje agba agbapfu; ọkpoku iya a-dụ akpabiri l'anya. **11** Mbụ l'o -rwua mbóku ono bę Nnajju-phu a-machị eka iya ọzo k'ugbo ębo nafutafuchaa nwandibe iya ndu ophu a-phodu l'alị ndu Asiriya; mę l'alị ndu Ijipitu; mę l'alị Paturoṣu; mę ndu ophu e-shi l'alị ndu Kushi; mę ndu ophu e-shi l'alị ndu Elamu; mę ndu ophu e-shi l'alị Shina; mę ndu ophu e-shi lę mkpukpu Hamatu; mę ndu ophu e-shi-gba l'oha, bukube eze-ẹnyimu. **12** Ekwa-ohubama bę ọo-paliru ọhamoha; bya atuko ndu Ízurelù, a kpuru lę ndzú chítachaa; l'o rwukobé ndu Jiuda ono, a tükaru nanunananu ono. Eka oo-shi rwukobé phę bụ lę nkulahụ eliphe uze eno ono. **13** Okophoo ndu Ifuremu e-phukashihu; l'e mee gę ndu ọhogu ndu Jiuda chihu. Mbụ lę ndu Ifuremu te ekoeduru ndu Jiuda okophoo; ophu ndu Jiuda adqeduru ndu Ifuremu ehuka. **14** Ephe e-zì phaa je ndu Filisitayinu bu l'uze ẹnyanwu-ariiba swókoswoko. Ephe abyakwapho erwukobé onwophe je akwagwoo ndu bu l'uze ẹnyanwu-awawa. Ephe a-zụ ndu Edomu yee ndu Mówabu gburumu. Ephe emee ndu Amónu ephe anodu phę l'eka. **15** Chipfu l'e-me g'ọ tahu; mbụ nkulahụ eze-ẹnyimu Ijipitu. O bụru pherephere, ekpo pharaphara bę oo-zì gude phee eka l'eli eze nggele Yufurétisu. Oo-me iya l'o ta-bushihu atabushihu; tabuha uzi ęsaa; k'ophu nemadzú a-zoje gedengu gedengu ghata iya. **16** Nwandibe iya ndu ophu phoduru nụ, e-shi l'alị ndu Asiriya alwa bę aa-togboru oji, a-dabyiru kę phorokotokongu; ęgube ono, a togboru iya ndu Ízurelù teke ono, ephe shi l'alị ndu Ijipitu alwa ono.

Ebvu ekele

12 ¹Sü-a; mbóku ono bę
ji-su:
"Mu e-kele ngu ekele gube

Chipfu; kèle mu shi mee;
 ęhu nödu eghu ngu eghu.
 Ole nta-a bę ęhu-eghu ngu
 jizetawaru;
 i bya awata mu adü obu.

² Lenu; o kwa Chileke bụ
 onye ndzota mu.
 Mu a-kporu obu ye l'eka o no;
 ophu ndzü agüdu mu;
 kèle Nnajiuphu,
 bụ Chipfu ono bụ ıkpehu
 mu bya aburu iya bụ
 olu ebvu mu.

Teme o bya nta-a bya aburu
 onye dzoru mu nü.

³ O kwa ehu-ütso bę ii-gude seta
 mini lę węlu ndzota.”

⁴ Noo mboku, ji-wata epfu sụ:
 “Unu kele Chipfu ekele;
 unu raku ępha iya!
 Unu mee g'ohamoha
 madzuru iphe-oma,
 o meru!

Raa ya arara l'epha iya parụ
 eka!

⁵ Gụ-ku Chipfu ebvu ekele;
 kèle iphe-oma,
 o megbabęru nyibęru
 anyibe.

Unu mekwapho gę mgboko
 l'ophu madzuru iphe ono,
 o megbabęru ono!

⁶ Unubę oha,
 bu l'úbvú Zayonu;
 unu túa üzü ęhu-ütso;
 kèle onye ono,
 no l'echilabọ unu ono
 parụ ęka;
 mbụ Onye Nsọ ke
 ndu Ízuręlu.”

Epfu opfu ęhu ndu Bábilonu

13 ¹Owaa bụ ozi, Chileke ziru zidoru ndu Bábilonu. O bürü onye o ziru iya bụ Azáya nwa Emozu.

²“Palia ekwa-ohubama l'eli úbvú, dabyiru swachamu. Nodu l'eka ono chiaru phē mkpu. Pheeru phē eka g'ephe shia onu-uzo bahụ l'eka ndu a maru ępha phē no. ³Mbédúa, bụ Chipfu tūwaru ekemu nü ndibe mu, bụ ndu mu doru nsó; bya achikobekwapho ndibe mu, bụ ndu ıkpehu dū g'ephe je egoshi l'ęhu eghu mu eghu; mbụ ndu ęhu anoduje atso lę mu paru ęka.”

⁴Nümakpodapho uzu, aatụ l'eli úbvú; g'ikpoto ndu paru ęka apaa. Nümakpodapho woowoowoo, ohamoha atu; g'oha, eme ndzuko. O kwa Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike achikobe ndu a-lwuru iya օgu. ⁵Ndu ono shi ęka dū ęnya; ęphe shi l'eka igwe jeberu. O bürü Chipfu; yele ndu bụ ngwogu, o gude egoshi l'ęhu eghu iya eghu bę l'eme g'q̄ bya emebyishikota ndu alị-a l'ophu.

⁶Unu kwaai idemini ekwa; kele eswe Chipfu dūwaa ntse! Mbóku ono a-bürü eswe ala iphe l'iswi. O bürü l'eka onye oo-shi bụ Okalibe-kangokotaru-nu. ⁷Qo ya bụ l'eka onyemonye a-tūlwahu. Obu eterwuhu onyemonye. ⁸Ephe atsuhi ebvu; ęhu aphihu phē upleshi; l'oburu iphe-ęhuka byaru phē gę nwanyi, ime eme. Onyemonye adu nwibe iya akpabiri. Ephe agbanwubę iphu ęhuka ęhuka. ⁹Lekwa lę mbóku kę Chipfu abyaakwaa. Mbóku ono a-bürü eswe omeliwe; bya abürü mbóku oke ęhu-eghu. Noo mbóku, ee-me gę mgboko l'ophu bürü ochobu. Laa-tukó ndu iphe-eji, no iya nü mebyishia. ¹⁰Mbóku ono bę kpokpode, no l'igwe g'q̄ ha te ekekwa paapaapa. Ęnyanwu ekeru l'eka ọowataje wata agba ochii. Ophu օnwa echidu ilile.

¹¹Chipfu súru-a: “Mu a-nü eliphe l'ophu aphu iphe-eji iya. Mu anua ndu ejo-iphe aphu ejo-iphe, ęphe eme. Mu emee gę ndu anoduje aba abaa te ekuhe onwophe; bya ekuzeta ndu eku onwophe l'okponu okponu phē. ¹²Mu e-me gę nemadzú dū uko lę mgboko; mbụ g'q̄ ka ıkpobe mkpolao-dodo adu uko. L'q̄ kakwapho mkpolao-dodo ophu shi l'alị Ofi adu uko. ¹³Mbụ-a; mu e-me g'imigwe l'ophu nmahü jiijiji. Eliphe anmaa jiiiji-jii jasú ıkporiberu l'eka o shi nguru. O bürü iphe, a-kpa iya nü bụ oke ęhu-eghu ono, bụ ophu a-nodu eghu miube Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike l'eswe oke ęhu-eghu mu ono.

¹⁴“O bürü gę mgbada, aachi օso agbaje-a; օzoo g'aturu, enwedu onye eche iya nü agbakashihu-ę-a bụ g'onyemonye a-nodu agba agbapfu ndu ęphe l'ęphe bụ. Mbụ l'onyemonye a-zę l'օso agba ala ęka a nwuru iya. ¹⁵Onyemonye a -humakwanuru ahuma; aa-nmafua ya ępho. Teke օ bụ onye e guderu egude; ọola l'ogu-echi. ¹⁶Unwegirima phē bę aa-nodu l'iphu phē gbubushia mkpirikpu mkpirikpu. La kwaai iphe phē l'okwata; phatoshia únwanyi, ęphe alu alulu.

17“Lekwa; o kwa ndu Midiya bę mu a-kpatsu g'ephe jepfu phę ogo. Ndu adudu iphe, ephe güberu mkpolo-ochaa; ophu mkpolo-ododo agüdu phę eğu. 18 Apfü phę e-yebushi ụnwokoroby a phę eyebushi. Ophu imemini akpuru-iphe, shi l'ephə a-dudu phę. Ephe -gude ẹnya húma ụnwegirima nshii; ephe ta aphuduru phę obu-imemini. 19 Témanu-a; alı ndu Bábilonu ono, bu eka e gude akwabe alı-eze ozo ıtuvu ono; mbu eguru alı ono, bu iya meru ndu Bábilonu; ephe nodu eku onwophę ono; alı ono bę Chileke e-mechaa mebyia g'e mebyiru Sodomu yee Gomóra. 20 O tọ bubaeduru eka ee-buru eburu jasų l'ojejoje. Ophu nemadzü abyadu ebuba l'ime iya; e -shi l'ogbo sweru ögbo. Ophu o dudu ndu Arabu akpobe iya ulo-ekwa; ophu ndu eche aturu adobedu iya aturu phę. 21 Iphe, a-doru iya nü a-buru anu, ebu l'echieu. O bürü nkuta-oswa bu iphe, akujeru l'ulo, wushiru iya nü. Mgbashi-ujiku akukwaru iya pho. Eghu-oswa apfü-phe karagidingu karagidingu l'ime iya. 22 Achi-anmabu a-noduje l'ulo phę, a kpushiru ike ara ntumatu. Nkuta-oswa akuru l'ulo phę ndu ophu shi bürü eguru ulo. Ozo bu lę teke ee-me iya iphe ono duwaa ntse; mbu l'o tọ noedu odu l'o nwua.”

14 ¹Chipfu a-phürü Jiékopu obu-imemini k'ophu bu l'oo-mechaa höta Ízurelu ozo; mee g'ephe buru l'alı phę ozo. Ndu lwaru alwalwa ayikwaru iya pho. Ndu lwaru alwalwa ono ephe l'onu-ulø Jiékopu ebua eghirigha. ²Ohamoha l'e-duta phę dulata l'alı ephebe ndu Ízurelu gedege-de. Ndu Ízurelu ono a-buru ndu e-nweru ohamoha; mee phę; ephe aburu phę ohu: unwoke l'ünwanyi l'alı ophu Chipfu nüru phę l'onwiya. Ephe aghaa ophu kpua ndu ono lę ndzü; mbu ndu ono, shi kpua ephebedua lę ndzü ono; bürü ndu a-nodu elekota ndu shi emekpa phę ehu.

Adada eze ndu Bábilonu

³Chipfu e-me g'obu tüşihu unubę ndu Ízurelu l'aphü-a, unu erigba-be-a; mę iphe-ehuka-a, unu ejegbabe-a; mękpoo ozi mkponwu-ehu-a, e keru unu-a. ⁴Noo teke unu a-wata aturu eze ndu Bábilonu phukuku su: Onye-a, bu nwa-mmekpa-ehu-a gbę meekwadupho bugeng! Ehu gbę ghubuhuwa iya nü eghu! ⁵Chipfu gbajishiwaru mgborígwè, ndu ejo-iphe ono shi swebe phę l'olu; mękpoo oshi, ndu-ishi shi gude echı phę echachi; ⁶bu ndu shi egudeje ehı-eghu echı ndiphe iphe nchipyabę; mbu l'ephe gude ẹnya, ata phę kpı́tikpiti lwü-kpee oha, du igwerigwe; ophu o dudu onye egbo phę nü. ⁷Eliphe l'ophu bę atutawa unme nta-a. Teme nchi du-waa phę doo. Olu-ebvu gbüfu phę l'onu. ⁸Mbu l'oshi payinu; mękpoo oshi sida k'úbvü úbvü Lébanonu bę ehu tükocharu atso l'opfu ehu ngu. Ephe tükö epfu su: Nta-a, e wozewaru ngu-a bę ndu ekwo oshi ta abyaeđu anyi ekwotsushi.

⁹“Alı-maa kwagebewarу akwagebe g'o gba ngu ndzuta mę i -lashıa. O doziwaru ụnwumaa, l'abya ngu ndzuta; mbu maa iphe, bükpo ndu ono, shi

buru ishi l'eliphe-a. Ndu ono bẹ o meru g'ephe gbeshichaa agbeshi l'aba-eze phẹ; mbụ ndu shi buru eze ọhamoha.¹⁰ G'ephe ha l'e-yeru ngu ṣunu sụ ngu: 'Gubedua kwapho mechaarụ bya aduhukwa edzu g'anyibedua; mbụ bya abuhukwaru iphe, anyi bụ? ¹¹ Akpabiri ngu ono g'o ha bẹ e nwuwaru ye l'alị-maa; yele oha-gengugengu ogumogu ngu onoya. Èkà bùwaa iphe-azee, i zé l'eli. Mgbashiride bùwaru ékwà, i phushiru l'iphe-azee ngu obu.'

¹² Lewaro g'i shi l'imigwe daa l'alị; gube kpokpode nchi-abohu; mbụ gụ-be nwatibe ọnma-ewa-utsu! E chitsuwaru ngu chiru ngu ye l'eliphe; mbụ gube onye shi byapyabẹ ọhamoha l'ophu!¹³ I pfuwaru l'ime ọkpoma ngu sụ: "Mu e-kuli onwomu kuba l'imigwe. Mu a-pali aba-eze mu g'o ha l'eli l'eli; g'o kakota kpokpode kẹ Chileke l'eli. Mu e-je anmakoru l'eli úbvú-ndzuko ono, nọ l'uzo isheli ono.¹⁴ Mu a-tukoephō akpaminigwe l'ophu nyighakota je anodu; mee onwomu gẹ mu ha gẹ Okalibe-kakota-shii."

¹⁵ Obenu l'a byazeru ngu byaru ngu ye l'alị-maa; l'ohulohu nsukutu ono.

¹⁶ Iphe, bụ ndu húmaru ngu nụ a-gbẹ lerwebaa ngu ẹnya elerwe; ẹphe awata arị oriri ehu ngu sụ: "Tọ bụnaa onye-a bụ onye ono, meru mgbo-ko; ọ nmahụ jiijiijii-a; mbụ onye ono, akpabiri iya guderu alị-eze l'ophu?¹⁷ Tọ bụna iya bụ onye ono, meru mgboko l'ophu; ọ dụ g'echięgu; tsupayashiru mkpukpu, a kpüşiru ike, nọ lẹ mgboko; ophu ọ dudu ndu mgboko, ọ kpürü lẹ ndzụ, dürü ophu o kweru g'ephe la ibe phe-a?"

¹⁸ Iphe, bükpo ndu shi buru ndu-eze, ọhamoha l'ophu bẹ e mekotaru ọna lia. Onye ophu nonu l'ooze l'ime ilu nkiya.¹⁹ Obenu lẹ gubedua bẹ a chifuru l'ilu nkengu; tuphaa ngu g'onye gbutaru ẹkali-oshi tuphaa. A chikoo ndu e gburu egbugbu tupyabe ngu; mbụ ndu e gude ogu-echi nmafushia ẹpho; ndu wuru laa lẹ mkpuma ophu nọ l'alị-maa. Oo g'odzu, a zorū pyakapyaka aduje-a bụ g'i dụ.²⁰ E tee lidu odzu ngu g'e liru kẹ ndu ophuu; kele i mebyishiwaru alị ngu; bya egbua ndibe ngu pyaapya. Awa ndu ejio-iphe bẹ a ta abyakwa ephotaje ephotaje ophu ọzobaa.²¹ G'e dozia eka ee-dobe ụnwụ iya gbushia gbudoru iphe-eji, nna phẹ oche metaru. G'ephe te ejekwa agbalihu kẹ gẹ mgboko buru okiphe phẹ; ẹphe egude mkpukpu lẹ mkpukpu phẹ buchishia eliphe l'ophu.

Chileke e-mebyishi Babilonu

²² Lẹ Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike pfukwaru sụ: "Gẹ mu bya agbalihu tsso Babilonu ọgu; mbụ lẹ mu e-me g'epha Babilonu chihu; yele ndibe iya, wafuru nụ; mékpo awa iya yele oshilokpa iya.²³ Mu e-me alị ono l'ophu g'o buru alị ẹbyi. Mu emee ya l'o buru alị ụda. Mu e-gude ọla-l'iswi zaa phẹ l'ezza." Noo iphe, Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike eepfu.

Chileke e-mebyishi Asirya

²⁴ Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike ribuwari iya l'angụ sụ-a: "Tororo bụ opfu bụ l'oo gẹ mu tüberu g'iphe dụ bụ g'oo-dụ. Ọ buru iphe, mu pfuru

bü iphe, e-me nü. ²⁵Mu e-gwekwa ndu Asiriya uji; mbü ndu Asiriya ono, no l'alí mu ono. Ndu ɔphu no l'eli úbvú iya bé mu a-zó tòlitoli nwufu phe. Ophu ndibe mu evuèdu ivu éhu phe. Ophu mkpa phé aduèdu phe l'ukuvu.” ²⁶Nokwa gę mu chiru l'oo-duru ụnwu-eliphe l'ophu bü ono. Nokwa éka njo, mu machiru l'éhu ɔhamoha l'ophu. ²⁷Noo kèle ọo Chipfu, bü Okalibe-Kakota-Ike tuburu l'onoo g'oo-dü. Ophu ọ dukwa onye sru agbanwe iphe, o pfuru. Ọ machiakwaru éka; ɔphu ọ dukwa onye sru iya esela éka azü.

Chileke e-mebyishia Filisitayinu

²⁸Q kwa l'apha eze ono, bü Éhazu nwuhuru bé mu nataru ozi-a. Ozi ɔbu sru-a: ²⁹“Unu te etekwa ęswa; unubé ndu Filisitayinu g'unu ha; opfu le mgbورو, e chiru unu gbajihuru; kèle iphe, e-shi l'agwó ono futa bükwa ogiji. Akpuru, oo-miŃa búru ɔkpontu, apfú saa saa. ³⁰Noo teke onye kachaa akpa nri l'ime ndu akpa nri a-huma nri riaha. Ndu adudu g'o dū phe azé pyakoo; ọ to dudu iphe, byaru eme phe nü. Obenu l'ogbarabvu nke-nwu bé mu e-gude ɔkpa-nri mebyishia. L'o woru nwa ndibe ngu; nwa ndu ɔphu phòduru nü phushikota téerii.

³¹“Chia mkpu gübé oguzo! Túa ụzu-ékwa unubé mkpukpu ndu Filisitayinu l'ophu! Unubé ndu Filisitayinu g'unu ha; unu tuko zashihu azashihu; kèle ęnwuru-óku shikwa l'uzo isheli akpú tütutuutuu abya. Ophu ọ dudu onye a-nodu eje nkinyi iya l'ogbo-ogu phe.”

³²?Bü ọnou gunu bé ee-yeru ndu-ozi, shi l'oha onoya? “Ọnu, ee-ye bü le Chipfu meakwaru Zayonu; ọ nguru anguru. Ọ búru l'ime iya bé ndibe iya, aakpa éhu a-gbabá je ezee ndzü.”

Chileke e-mebyishi Mówabu

15 ¹Owaa bü ozi, Chileke ziru zidoru ndu Mówabu.
Mkpükpu Aru, no l'alí ndu Mówabu búakwaa mkpurupyata.
 O búru ęnyashi bé e gude mebyishia ya. Mkpükpu Kiru, nökwapho l'alí ndu Mówabu búru mkpurupyata. Ọ búru ęnyashi bé e gude mebyishia ya.
²Ndu mkpükpu Dibonu würü jeshia l'ulo agwa phe; éka ęphe meru; ọ ha l'eli jeshia akwa ékwa. Mbü le ndu Mówabu atü ụzu-ékwa ndu mkpükpu Nebo; yee kẹ Medeba. Onyemonye kpúshiru ishi bya akpushia éjí-agba.
³Ndu eje le gbororo yegbaa uwe-aphu. Ndu no l'oma ulo-eli mē ndu kuru l'edupfu tuko atü ụzu-ékwa; arwaphu onwophé l'alí akwa ntumatu.
⁴Ndu mkpükpu Héshibonu mē ndu mkpükpu Eleyale tuko echí mkpu k'ophu ndu no l'ekwu Jiahazu anú olu phe. Noo g'o gude ndu ojogu ndu Mówabu chishia mkpu; kèle meji tsukahuru phe. ⁵Uzu ékwa atü mu l'obu l'isi éhu Mówabu; kèle ụnwu iya, eje phururugbada agba ọso agbarwuchaa mkpükpu Zowa; ndu agbarwua mkpükpu Egulatu-Shelishiya. O nwechaaru ndu ɔphu jerwuchaaru mkpükpu Luhiti. Ęphe -nodu eje; ęphe

akwa nt̄umatu. Teke ephe tsoru ụzo ala mkpukpu Horonayimu bę ephe nō l'ụzo raa ekwa ọla-l'iswi phę ono. ⁶Mini, nō lę nggele Nimurimu ta-shihuru; ęswa nwulwashihu. Egbudu kpoşihiu nkụ; ophu o duedu iphe, dū oyii, phoduru iya nü. ⁷Eku, ephe kparu akpakpa kubé; mbu akanya, ephe seru dobe bę ephe e-vuta je adaghata nggele oshi wilo; ⁸kéle ojileka togbo, ephe echí agba Mówabu mgburugburu. Uzu-ekwa, ephe atu rwuchaaru mkpukpu Egulayimu. Teme erwubvu phę rwuchaa mkpukpu Biye-Elimu. ⁹Mini mkpukpu Dimonu bę mee jiwaru ejiji; obenu lę mu emebakwaaro mkpukpu obu, bu Dibonu iphe, ka njo. Mbü lę mu a-chiru oduma ye g'o tagbushia ndu shi iya nü agba ọso ndzü phę; tagbushikwapho nwa ndu ophu phoduru l'alí ono l'ophu.

16 ¹Ndu Mówabu chítaru nwat̄uru g'o bürü iphe-oku; chiru je anu eze ndu alí-a. Mbü l'e shi lę mkpukpu Sela chíru iya je aghaa echiegú tıgbua jeshia l'úbvú Zayonu je achie ya ndu bu iya nü. ²O kwa g'unwu-enu, a chíkaru l'epfune epheje nanunananu-a bu g'unwanyi Mówabu agba nanunananu shia aguga nggele Anonu ibiya ọphu eerwuje iya erwurwu.

³Ephe nödu epfu sụ: "Unu kpozinaaru anyi ụzo! Unu pfunaaru anyi iphe, l'e-me nü! Unu menaa g'ononyo unu bürü anyi l'ibvù, l'a-dü kę kpu-chii g'enyashi. Unu dominaa anyibe ndu eje phururugbada; ọphu unu atükwa anyibe ndu agba ọso ndzü jala. ⁴Unu kwenu g'anyibe ndu ono, a chíru ọso shi l'alí ndu Mówabu lwapfuta unu. Unu kpuchinaa anyi g'onye mmebyi ono te emebyi anyi!

"O -rwua teke ndu mkpaméhu a-chihuwa; ndu mmebyi abuwari bu-gengu; ndu emeje nemadzü ewere bvuebekpo l'alí-a l'ophu; ⁵bę Chileke e-goshi n-yemobu iya; woru onye apfushije ike l'iphe, o pfuru, shi l'onu-ulo Dévidi mee g'o bürü eze; mbü onye abujeru; o -nödu ekpe ikpe l'o kpe iya l'ụzo, pfuru oto. Ophu ọopadu apfubekoto eka lanu."

⁶Anyi nümawaru gę ndu Mówabu ekube onwophę; l'ephe anyanuka ndu; teme ephe nödu etse etsetse. L'ekuku ono, ephe eku onwophę ono; mékpoó sukusuku ono, dū phę l'ehu ono bę pawaru eka. Ole epfa ono, ephe etu onwophę ono bükota okorobo iphe.

⁷Noo g'o gude ndu Mówabu nödu ara ekwa Mówabu obu arashị iya ike. Mbü l'ephe tükoru ara ekwa iya. Unu rashikwa ekwa ike; g'o rwukwaa unu l'ehu, bu opfu ehu ıkpa-ulo, e gude kpua mkpukpu Kiru-Harersetu. Unu gúa aphu iya; kélé e tsuwaru iya pyaapya. ⁸Egu mkpukpu Heshibonu bę iphe, a körö iya nwukotawaru lwa. Vayinu, a körö lę mkpukpu Sibuma nwukwaapho lwa. Ndu-ishì ọhamoha zowaru ıkpobe vayinu, dū iya nü pyaapya; mbü vayinu, shi abajé uba barwua mkpukpu Jiaza; mbü bawarö uba tsowarö ụzo echiegú. Eri iya bawarö uba ono jerwuchaa eze-enyimu. ⁹Noo ya; mbędua nödu arakwapho ekwa egube ono, ndu Jiaza ara ono. Mu arakwapho ekwa vayinu ndu Sibuma. Unubę ndu

Héshibonu; unubé ndu Eleyale; mu gudeakwa enya-mini awú unu éhu; kélé okwe, e shi erwujeru ekpu iphe, unu meberu l'alí mè o -chashiahaa; yée okwe, e shi erwuje mè a -kpataahaa ya akpata; békotawa sütukumu.¹⁰ Éhu-útsø yée ete éswa békotawa sütukumu. Ophu o dñedu onye anodujekwadu l'égú-vayínu ono agú ebvu; ozo-kwanu nödu iya erwu okwe. Ophu o dñedu onye anodujekwadu l'égú ono akú mée-vayínu. Noo kélé mu buchiwaru akwa évu, e shi anoduje l'eka ono akwa.¹¹ Okpoma mu akwa ékwa alí ndu Mówabu; mbù l'okpoma azú mu úzu g'onye akpo ogumogu. Ime obu mu nödu akwaru ndu Kiru-Hare-setu ékwa.¹² Ndu Mówabu -nödu eje l'eka éphe agwajé iphe; buepho ike békotawa sütukumu. Mbù teke ono, éphe eje l'agwa phé je iya agwagwa bù iphe, abudu iphe békotawa sütukumu.

¹³ Noo opfu, Chipfu pfuhawaru l'opfu éhu ndu Mówabu. ¹⁴ Obenu l'nta-a békotawa sütukumu. “Lò kwa apha éto békotawa sütukumu. Ophu o dñedu onye anodujekwadu l'égú-vayínu ono agú ebvu; ozo-kwanu nödu iya erwu okwe. Ophu o dñedu onye anodujekwadu l'égú ono akú mée-vayínu. Noo kélé mu buchiwaru akwa évu, e shi anoduje l'eka ono akwa.¹¹ Okpoma mu akwa ékwa alí ndu Mówabu; mbù l'okpoma azú mu úzu g'onye akpo ogumogu. Ime obu mu nödu akwaru ndu Kiru-Hare-setu ékwa.¹² Ndu Mówabu -nödu eje l'eka éphe agwajé iphe; buepho ike békotawa sütukumu. Mbù teke ono, éphe eje l'agwa phé je iya agwagwa bù iphe, abudu iphe békotawa sütukumu.”

Chileke a-nü ndu Arámu; waa ndu Ízurélu aphù

17

¹ Owaa bù ozi, Chileke ziru l'éhu ndu mkpükpu Damasükosu: “Lewarò; Damasükosu e-mechakwaa bù-buhuru mkpükpu. Iphe, oo-mecha búru bù ikpozu.² Mkpükpu l'éhu ndu mkpükpu ono, azagba Arowa e-mechaa békotaru éka e budu ebubu. Ee-mechaa pakotaru iya haarrú aturu; waa eghu g'ó búru éka éphe a-dojeru; o tò dudu onye eye phé ebvu.³ Mkpükpu l'éhu ndu mkpükpu ono, a kpúshiru ike ono békotawa sütukumu. Ophu ndu Damasükosu e-nweéduru onye a-búru eze phé. Oo g'ee-me ndu Ízurélu iphe-iphére-a békotawa sütukumu. Nokwa iphe, yébe Chipfu, bù Okalibe-Kakota-Ike eepfu bù ono.”

⁴ “O -rwua teke ono békotawa sütukumu. Ophu o dñedu onye anodujekwadu l'égú-vayínu ono agú ebvu; ozo-kwanu nödu iya erwu okwe. Ophu o dñedu onye anodujekwadu l'égú ono akú mée-vayínu. Noo kélé mu buchiwaru akwa évu, e shi anoduje l'eka ono akwa.¹¹ Okpoma mu akwa ékwa alí ndu Mówabu; mbù l'okpoma azú mu úzu g'onye akpo ogumogu. Ime obu mu nödu akwaru ndu Kiru-Hare-setu ékwa.¹² Ndu Mówabu -nödu eje l'eka éphe agwajé iphe; buepho ike békotawa sütukumu. Mbù teke ono, éphe eje l'agwa phé je iya agwagwa bù iphe, abudu iphe békotawa sütukumu.”

⁵ O -rwua mbóku ono békotawa sütukumu. Ophu o dñedu onye anodujekwadu l'égú-vayínu ono agú ebvu; ozo-kwanu nödu iya erwu okwe. Ophu o dñedu onye anodujekwadu l'égú ono akú mée-vayínu. Noo kélé mu buchiwaru akwa évu, e shi anoduje l'eka ono akwa.¹¹ Okpoma mu akwa ékwa alí ndu Mówabu; mbù l'okpoma azú mu úzu g'onye akpo ogumogu. Ime obu mu nödu akwaru ndu Kiru-Hare-setu ékwa.¹² Ndu Mówabu -nödu eje l'eka éphe agwajé iphe; buepho ike békotawa sütukumu. Mbù teke ono, éphe eje l'agwa phé je iya agwagwa bù iphe, abudu iphe békotawa sütukumu.”

⁹O -rwua mbóku ono bẹ́ mkpükpu phé, a kpúshiru ike a-dú g'eka a gbadoru agbado l'ime oswa; ozoo l'eli úbvú; o búru ndu meru iphe, a gbadoru iya bù ndu ízurelu. Ékameka atúko búru okorobo égu.

¹⁰Kele-a; unu zohawaru Chileke, bù iya dzotaru unu ono. Unu ta anyataduru onye ono, bù agbara-mkpuma; bya abúru onye meru unu; unu gbashia ike ono. O búru iphe ono meru g'o gude; o -betakpónu unu kúa akpúru oshi, kakotakpoo ree; ozoo l'unu kóru vayinu, unu dzetaru l'oho-zo; ¹¹mbù-a; o -betakpò unu mee g'ò wata aba úba mbóku ono, unu kóru iya ono; o be l'útsu iya; o wata atú ige; unu ta awótagwa iya mebyi; kele o buépho nrimaphù yéé iphe-éhuka bẹ́ mbóku ono a-búru.

Alwù-kpe ndu óhoso

¹²Oowaa! O kwa óha, dú igwerigwe aba hanyihanyi. Hanyihanyi, ephe aba dú g'eka Eze Enyimu aphù gbudugbudu. Oowaa! Gé ndiphe swókoberu. Ephe aphù gbudugbudu g'eka oke-mini asò gborogboro! ¹³O -betakpónu óhamoha phúchaa gbudugbudu gé mini, a kóru ikpete; o bù-a mba bẹ́ oo-barú phé; ephe agbamihu ókpobe agbamihu. La chíru phé ye lè phérephere g'ëswa ereshi, a nò l'eli úbvú aphushi; yéé gé bérébere iphe, phérephere apaphe l'eka oke phérephere ezi. ¹⁴O -be l'úzenyashi; iphe, eye ebvú atúko kóru. Nchi -bya abóhu; ephe abvúwaa. Noo qonodu ndu ono, egwe ivu anyi ono; mbù okiphe ndu ono, akwa iphe anyi l'ókwata ono.

Aphù, Chileke a-nù ndu Kushí

18 ¹Nshio gúbe alí ono, aanú éphu ñkù iphe, ephegbaa l'agúga ényimú ndu Kushí; ²mbù unubé ndu ezije ndu-ozí unu; ephe etsoru mini. Mbù ephe egude ugbo-èjì daghaa mini. Sù-a; unubé ndu-ozí ókpaegwá; unu lapfunu ndu ono, ha l'eli bya akwóo akpó-éhu búruru ono! Unu lapfunu ndu ono, aatsú ebvú l'eka dú ntse mé l'eka dú énya; mbù óha, ike dú l'ogu; abyajé alwùa lwúta; óha, nggele nggele sò-bushiru asò-bushi!

³Unubé ụnwú-éliphe l'ophu; mbù unubé ndu bu lè mgboko-a; unu le-nu! E -woliépho iphe-óhubama imeli imeli l'eli úbvú bẹ́ unu a-huma iya-a. Teke e gbuerupho opu ono bẹ́ unu a-núma iya-a. ⁴Waa iphe, Chipfu pfuru nù mu baa: "Mu a-noduepho nggújingguji gbe l'eka mu bu tufu énya ele; g'anwù echí phuuphuu teke okpomóku dú; ozoo g'urwukpu, akwa iji l'ónanwu. ⁵Kele-a; a -bya erwu teke emetajé iphe, e meberu l'alí; mbù teke iphe e meberu l'alí agbawashíkwadu ige; iphe ono, shi búru okoko ono abúwaru mebyi iphe, chawaru k'awóta; noo teke oo-byá bya egude mma beshichaa ékali iya ono chíta. ⁶Noo teke aa-túko g'éphe ha haárú udele, bu l'oma úbvú; parú phé haárú ụnwú anú, bu l'égbedu. Ụnwú énu egude phé kpaa nri jasú ọnanwu alaa. Ụnwú ejó-anú, bu l'égbedu egude phé kpaa nri jasú udzumini abvú."

⁷Noo teke aa-wata ewota iphe-oma gude bya anụ Chipfu, bụ Okali-be-Kakota-Ike. O bụru ndu a-nodu ewotaru iya iphe ọbu bụ ndu ono, ha l'eli bya akwọo akpo-ehu bùruru ono; mbu ndu ono, aatsu ebvu l'eka du ntse me l'eka du enya ono; ndu bụ ọha, ike du l'ogu bya alwu-je lwuta; ọha, nggele ngele sọ-bushiru aso-bushi. Iphe-oma ọbu be ee-gudeje bya l'ubvú Zayonu, bụ iya bụ eka aanoduje araku Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike.

Aphụ, Chileke a-nụ ndu Ijiputu

19 ¹Owaa bụ ozi, Chileke ezi le k'ehu ndu Ijiputu.

Unu lenu! Chipfu nökwa l'urwukpu ezi phaaphaaphaa agba abya Ijiputu. Agwa ndu Ijiputu nodu anma pyaapyaapya l'iphu iya. Meji rwushihu ndu Ijiputu. ²“Mu a-kpali ndu Ijiputu g'ephe tsoje ndu Ijiputu ibe phē opfu; k'ophu unwune a-nodu etso unwune phē ogu. Obutobu etso obutobu iya opfu. Mkpükpu etso mkpükpu ibe iya ogu. Ali-eze etso ali-eze ibe iya opfu. ³Meji a-tofu ndu Ijiputu. Ephe -chichaa idzu iphe, ephe e-me; mu emee ya; o too dudu g'ephe chiru iya. Ephe ejee l'ejá l'iphu nshi; jee l'ají g'ephe kpata maa ishi. Ephe ejee l'ají l'eka ndu ají maa; me l'eka ndu agba ejá. ⁴“Mu e-woru ndu Ijiputu ye l'eka ndu a-nodu eme phē ome-liwe. O bụru onye a-bụru ishi phē bụ eze, eme engiringa.” Noo iphe, o pfuru; mbu Nnajijuphu, bụ Chipfu; bya abụru Okalibe-Kakota-Ike.

⁵ Mini, du l'eniyimu Nayili a-tashihu. Ogbu ogbu ngele akposhihu nkụ du kpokoro-kpokoro-kpokoro. ⁶Mini, awụ l'osé a-nodu eshi ishi. Nggele ngele, nogbaa l'alị ndu Ijiputu awata alwa ali alị eje jasụ l'oottahu ree. Okpete okpete; yee ejí ejí atuko nwushihukota; ⁷mékwaphe iphe, a kuru l'aguga eniyimu Nayili, no l'ọnụ-eniyimu ono. Opfu, a korus akoko l'ogbu ogbu eniyimu Nayili l'a-dukota kpokoro kpokoro. Pherephere atuko iya pata; a taa humaedu iya. ⁸Ndu egbuje ema a-tsụ ude kwashia enya-mini. Mbụ iphe, bükpoo ndu eseje ikokoro l'eniyimu Nayili; ndu anoduje ese ugbu-egege le mini a-tuko nwupyashihu. ⁹Ndu egudeje oghu ochaa, ama mma gude akpa iphe a-chihu. Ndu ekwe okpobe ekwa ochaa a-bụru ndu iphere e-gude. ¹⁰Ndu bụ phē gude alị ndu Ijiputu abụru ndu e gweru arakabya. Iphe, bükpoo ndu eri ugwo abụru ndu aphụ tsorū.

¹¹ Ndu-ishi le mkpükpu Zowanu bükota ndu eswe. Ndu maru iphe, bụ ndu anoduje akpo-ziru Fero uze nodu akpo-zi mkpo-zi onye-eswe. ?Denu g'unu e-shi su Fero: “Mbédúa yíkwa le ndibe ngu ndu ọphu maru iphe. Mu bụru nwa onye eze, shi l'ichee.” ¹²Su-a; ?bụ awe be ndibe unu ndu maru iphe no nta? G'ephe goshinu unu g'iphe du; ephe emee g'unu maru iphe, Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike doberu k'eme ndu Ijiputu. ¹³Ndu-ishi le Zowanu bükotawa ndu eswe. Ndu-ishi le mkpükpu Mémufisu be e me-waru mkpurukpuru-enya. Ndu ono, bụ mkpuma, gude ulo l'okpa-ipfu phē ono be duswewaru ndu Ijiputu uze. ¹⁴Chipfu chíwaru unme, achije enyaji

chiru ye phē l'ehu. Ephe mee; ndu Ijiputu nōdu akpō galagala l'iphemiphe, ẹphe eme ẹgube ono, onye ngūru mē anōduje akpō galagala l'eli ẹgbo, o gboru ono; ¹⁵k'ophu bù l'o tō dqedu iphe, ishi ọzoo ọdzu emeru ndu Ijiputu; ọphu o dqedu iphe, ekwo-igu ọzoo okpete emekwaduru phē.

Ndu Ijiputu a-baru Chipfu eja

¹⁶Teke ono bē ndu Ijiputu a-dú g'unwanyi. Ephe e-rwuhu lē ndzū-agugu; o bürü ẹka o paliru ẹka abyà phē echichi; mbụ Chipfu, bù Okalibe-Kakota-Ike. ¹⁷Alí ndu Jiuda abürü iphe, ee-gudeje eye ndu Ijiputu ebvu. Onye -nūmaru ẹka e kuru ẹpha ndu Jiuda; ndzū erwuta iya. O bürü iphe, a-kpa iya nü bu iphe, Chipfu, bù Okalibe-Kakota-Ike e-mechaa mee phē.

¹⁸Teke ono bē mkpükpu ise l'alí ndu Ijiputu a-wata epfu opfu-alí ndu Kénanu. Ephe eria nte l'ephe a-nōdu l'eka Chipfu, bù Okalibe-Kakota-Ike. Mkpükpu ono bē nanu a-nōdu aza "Mkpükpu Ola-l'iswi."

¹⁹Lé mbóku ono bē ee-dobe ẹka aa-gwaje Chipfu l'echilabò alí ndu Ijiputu. L'a kpua iphe, e gude anyata Chipfu apkükpu dobe l'oke alí iya.

²⁰Qoburu iphe-ohubama mē iphe, agba ekebe lē Chipfu, bù Okalibe-Kakota-Ike nwụ ẹnya l'alí ndu Ijiputu. A -nōdu eme phē mkpawere; ẹphe raku Chipfu; l'o zia onye a-dzota phē nü. Onye ono abyà anafuta phē.

²¹Oo ya bù lē Chipfu e-me gē ndu Ijiputu maru iya. O bürü mbóku ono bē ẹphe a-marweta Chipfu amarweta. Ephe e-gude anu yee nri gude bya agwaa Chipfu. Ephe -rifu nte l'owa-a iphe, ẹphe e-meru Chipfu baa; ẹphe emeeri iya ya. ²²Chipfu a-tü ndu Ijiputu ehu. O -tuchakwaa phē ehu ono mee ẹphe ewekorohu. Ephe alwapfuta Chipfu; l'o ngabé nchi l'arwörwo, ẹphe arwò iya; mee; ẹphe ewekorohu.

²³Teke ono bē oji a-dabyiru swanmangu shi l'alí ndu Ijiputu je adajaa alí ndu Asiriya. Ndu Asiriya ejeahaa Ijiputu. Ndu Ijiputu ejeahaa Asiriya. Ndu Ijiputu ẹphe lē ndu Asiriya atuko abaru Chipfu eja eghirigha. ²⁴Lé mbóku ono bē ndu Ízurèlu a-bürü ndu k'eto mē a -gúa Ijiputu yee Asiriya, bù ndu a-bürü iphe-oma, dürü eliphe l'ophu. ²⁵Chipfu, bù Okalibe-Kakota-Ike a-gorù ọnú-oma nü phē sú: "G'ọnú-oma bürü kē Ijiputu, bù ndibe mu; yee Asiriya, bù ndu mu gude ẹka mu mee; yee ndu Ízurèlu, bù ndu bù okiphe mu."

Iphe, oozi; mbụ onye mpfuchiru, gba ehu oto

20 ¹Lapha, Tatanu byaru mkpükpu Ashidodu; mbụ teke Sagonu, bù eze ndu Asiriya ziru iya; o bya etsoo ndu Ashidodu oğu; naa mkpükpu phē; ²bé Chipfu gude Azáya nwa Emozu pfua opfu. Iphe, o pfuru bù: "Yefu uwe-apphu ono, i yeru l'ehu ono; yee akpokpa ono, i yeru l'okpa ono!" O yefu iya gbaru ehu oto wata aghaphe; gbakwarupho okpa oto tsoru ejephе. ³Tobudu iya bù; Chipfu pfua sú: "Oo ẹgube ono, onye-ozi mu, bù Azáya

gba éhu oto gbaru ọkpa oto ghaphewaa apha éto ono; ọ bụru iphe-ohubama; yee iphe, dụ biribiri, e meru ndu Ijiputu yee ndu Kushi ono; ⁴noo g'ezé ndu Asiriyá a-kpú ndu Ijiputu yee ndu Kushi lè ndzú; yeshia phé uwe; gbabé phé ọkpa oto kpuru phé lashia; mè ụnwokorobya phé; mè ndu bụ ogerenya phé; ébohu egheeru phé ọnu g'o bùchaaru iphe, ee-gude mee ndu Ijiputu iphe-iphére. ⁵Ndu kporu obu yeru ndu Kushi; bya egude ndu Ijiputu eku onwophé bẹ ndzú e-rwuta; tème iphere emekwa phé pho. ⁶Noo mbóku iphe, bụ ndu bukube eze-ényimu-a e-pfú sụ: ‘Unu húmawaro iphe, meru ndu ono, anyi kporu obu yeru ono; mbụ ndu ono, anyi gbaru ọso gbapfu g'ephe yeru anyi éka nafuta anyi l'eka eze ndu Asiriyá! ?Dènukpoo g'anyi e-me nahú?’”

Alwụ-kpe ndu Babilonu

21 ¹Owa-a bụ ozi, Chileke ezi ndu bu l'echiegu ono, nọ l'agüga eze enyimu ono:

Ọ oke-phérephere eshije l'echiegu ndohali ezi abya ono; bụ g'oo-shi l'echiegu ono bya. Mbụ l'oo-shi l'alí, eye ebvú bya. ²Ejo ọphulenya bẹ e goshiru mu; éka nwoderu-oye deru ndu alí iya ye; nwókwata nödu akwa ọkwata.

Unubé ndu Elamu; unu gbalihu lwüa ogu! Unubé ndu Midiya; unu nöphe ndu ọhogu unu mgburugburu! L'ude ono, ephe meru; ndiphe tsüa ono g'ọ ha bẹ Chileke buchiakwaru. ³Noo g'o gude ogwéhu mu l'ophu nödu emeköta mu éhuka; éhu nödu aphükota mu uphu. Mu dügeno ge nwanyi, imeeme. Anüma, mu nümaru iya mee mu; mu kpoku kulakula. Ahüma, mu húmamu iya nimaköta mu éhu jijijiji. ⁴Meji nödu akü mu phériperi; ndzú-agügu mee mu; éhu nödu anma mu anmanma. Nchi-ejihu, shi aduje mu ree shi byawaru bya abürü iphe, anyi mu ishi ẹdzu.

⁵Ephe gweshia nri; bya atögbochaa utute-ukpo; bya awata eri nri; angü iphe, aangü angungu. A nonyaephö; ọ bụru: “Unu zelihu unubé ndu-ishi ojogu! Unu túa manü lè ngwogu unu!”

⁶Waa iphe, Nnajüphu pfuru mu baa. “Je je edobe onye-nche, a-nödu elefu ẹnya! G'onye ono pfujekwa iphe, ọ húmamu! ⁷Ọ -húma ugbo-inya; mè ikpoto ndu agba l'inya; mè ndu agba nkapfu-igara; ọzoo ndu agba inya-kamélü; g'ọ rükota onwiya; mbụ rükota onwiya ọkpobe arükota.”

⁸Noo ya; onye-nche ono chia mkpu sụ: Onye nwe mu nü; mbóku-mbóku bẹ mu a-nöduje l'onyi-eli-a eche nche. Mbụ l'enyashi mbóku-mbóku bẹ mu anoduje nche l'eka a súru ge mu nödu. ⁹Lekpôdapho; o nweru onye nö l'ugbo-inya; mè ikpoto ndu agba l'inya etso iya. Ọ nödu epfu sụ: “Ọ daakwaru! Mkpükpu Babilonu daakwaru! Ozo bụ l'iphe, bụ agwa mkpükpu ono l'ophu, bụ iphe, bụ agwa nkephé bẹ e chikötawaru pyaappyaa; o rwukota alí.”

¹⁰Sụ-a; unubé ndibe mu; unubé ndu e gwerü uji l'oma éka eechichajé balí; iphe, mu epfurú unu bükwa iphe, mu nümaru l'önü Chipfu, bụ Okalibe-Kaköta-Ike; l'önü Chileke kẹ ndu Izurelu.

Ozi, Chileke ziru l'ęhu ndu Edomu

11 Wakwa ozi, Chileke ziru lę k'ęhu Duma.

O nwekwarụ onye gbę l'alị Siye eku mu oku sụ: "Onye-nche; ?abalị je-beru ijebe-agha? Onye-nche; ?enyashi jeberu ijebe-agha?"

12 Onye-nche yee onu sụ: "Nchi abohuakwa; bya ejihuékwapho. O -buru l'unu akpata ishi; unu kpata ishi. Unu lwasupho azụ ọzobaa."

Ozi, Chileke ziru l'ęhu ndu Arabu

13 Waa ozi, Chileke ziru lę k'ęhu ndu Arabu.

Sụ-a; unubę ndu ije, shi l'alị ndu Dedanu; unu je je adoru l'oswa ndu Arabu. 14 Unu kutakwa mini, unu a-nụ ndu mini agụ; unubę ndu ophu bu l'alị Tema! Unu wotakwa nri bya anụ ndu agha phurii! 15 Ndu ono bę bụ ndu gbalarụ ogu-echi; mbụ ndu a miliru mma; ephe nahụ gbalaa. Ndu e setarụ apfụ kę kikiki g'a gbaa. Ephe shi l'eka ogu ekpo ọku ono nahụ gbalaa.

16 Wakwa iphe, Nnajịuphu pfuru mu baa: "Aagụakwaru ndu Keda apha ogu g'onye e butaru ozi, ọo-nodu eje. O kwa apha lanụ bę ọ phoduru; iphe, bükpoo übvù, aakwabeje ndu Keda a-bvükota. 17 Nwa ndu a-phodu nụ l'ime ndu agbaje apfụ; mbụ ndu ike dụ l'ụnwu Keda ta abaędu ishi; kę le ọ kwa Chipfu pfuru iya; mbụ Chileke kę ndu Ízuręlu."

Ozi, Chileke ezi l'ęhu ndu Jierúsalemu

22 1 Owaa bụ ozi, Chileke ezi ndu bu lę Nsuda Ophulenia ono.

Sụ-a; ?bụ gunu eme ngu nta-a, meru g'o gude; ndibe ngu tuko wụfu wụba l'oma mkpotsu ụlo; 2 mbụ gube mkpükpu ono, bụ iphe, ji-ru iya nụ bụ etsu ùtsú. Gube mkpükpu, agba gharaghaghara bya eme rigbarigba.

Ndibe ngu, e gburu ebugbu ta abụkwa ogu-echi bę e gude gbua phe. Ophu ọ bükwa l'ęgu ogu bę ephe nō nwịhu. 3 Ndu-ishi ngu g'ephe ha tukowaru ye ọkpa l'oso gbalaa. A kpuru phe lę ndzụ; ophu e gudedu apfụ. Iphe, bükpoo unubę ndu e guderu bę a tukotaru mkporo tüğbabe atüğbabę; l'unubę ndu gbalarụ teke ndu ọhogu unu nökwiduro enya. 4 Noo g'o gude mu sụ: Unu wofu mu rọ enya. Mbụ-a; unu haa mu gę mu kwaawękwa kwaghee ya akwaghe. G'e b'ejekwa mu egbogbo l'eka ọ bụ ndibe mu bę eeme omeliwe ono. 5 Kele Nnajịuphu, bụ Chipfu; mbụ Okalibe-Kakota-Ike bę meakwaru eswe mboku ono; ọ buru mboku, ùtsú daru; a zo'o iphe pyaapya. Ndżu rwuta onyemonye lę Nsuda Ophulenia ono. Eswe mboku ono bę ee-nwukpöshi igbulö; l'a nodu araku eze úbvü g'o gbaa mkpu.

6 Ndu Elamu byakwa bya achịta ekpa apfụ phe jeshia ogu; bya achịta ndu gude ụgbo-inya alwụru phe ogu; mę ndu gude inya eje ogu gude jeshia. Ndu Kiru bya ekpuhaa iphe-mgbobuta phe woru ghebe onu. 7 Nsuda

unu ophu kachaa ree bụ iphe, jiru iya nü bụ ugbo-inya. E woru ndu gude inya eje ọgu yechaa g'ephe che ọn-abata mkpükpu nche. ⁸Ọ ya bụ l'iphe, gbobutaru alị Jiuda bẹ a nashichawaru iya.

O be mbóku ono; unu leaha enya ngwogu ono, kuru l'ibe eze, e me ru l'oshi sida, shi l'oswa, dù l'úbvú úbvú Lébanonu. ⁹Unu húmawaru lẹ mkpükpu Dévidi gbaru oru l'eka dù igwerigwe. Unu kukoo mini, dù l'okpuru mkpozeta súkaa ya. ¹⁰Unu bya agua ulo, dugbaa lẹ Jierúsalemu ọgu; bya aharu phē tsukposhia gude mekwaa agbarike igbulø Jierúsalemu. ¹¹Unu bya atuā okpuru lẹ mgbaka igbulø labø ono gẹ mini shi l'akahụ okpuru ono wubata iya dörö. Ophu unu agbafuduru onye bụ iya türü okpuru ono atutu; mbụ ophu unu akpakpôdarunu onye ono ishi; mbụ onye ono, bụ iya chíru idzu l'owa-a g'oo-dù teke dñhakpowaro enya enya kpo.

¹²Tobudu iya bụ; o be mbóku ono; Nnajíuphu; mbụ Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike bya ekua unu sụ g'unu bya araa ekwa gua aphụ; g'unu kpúshia ishi; chíta uwe-aphụ yee. ¹³Ole ọ bụ; leanarø enya! Ehu atsole-a unu! Unu nödu emele-a emereme; egbushi eswi; egbushi aturu; atashi anu; angúshi mée! Unu -gbeshi unu asụ: “Unu g'anyi rikwaa nri ngua mée! ?Ọ kwaro: o -be echele; anyi anwúihu-a?”

¹⁴Ole Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike mekpooru owa-a; mu maru; mu gude nchị mu nüma iya; mbụ l'ọ suru-a: “iphe-eji-a, unu eme-a bẹ a ta abyakwa asachafụ asachafụ jasụ g'unu a-nö-beru. Noo iphe, oopfu; mbụ Nnajíuphu ono, bụ Chipfu; bya aburu Okalibe-Kakota-Ike.”

Aalọ Shebuna ẹka lẹ nchị

¹⁵Waa iphe, Nnajíuphu epfu; mbụ Chipfu ono, bụ Okalibe-Kakota-Ike. O suru-a: “Tugbua je asụ onye-ozi ono, mbụ Shebuna, bụ iya bẹ unu-phu ibe eze dù l'eka; je asụ iya: ¹⁶?Bụ gunu bẹ iime l'eka-a? Teme ?bụ onye harụ ngu g'i bya anöodu t̄a ilu, ee-li ngu? I bya anöodu atu ilu ngu l'ephékerepē; egbubashi ẹka ji-nöduje t̄uta unme l'ime agbara mkpuma. ¹⁷Lenu! Chipfu abyakwaa ngu azu gburumu pfúurii; t̄uphakpoeopho etu-phä; mbụ gube onye ono, bụ oke-dù-ike ono. ¹⁸Oo-wee ngu kperekpere gẹ bolu je eworu ngu chie l'oha, kwata ha okpobe ọsa. Ọ búru l'eka ono bẹ ji-nödu nwühu. Teme ọ búru l'eka ono bẹ eguru ugbo-inya ngu ono akwashi; mbụ gube onye ono, bụ iphe, e gude achị ulo nnaji ngu ọchi ono! ¹⁹Chipfu a-nashi ngu ọkwa ngu; chífu ngu l'eka i nö eje ozi.

²⁰“O -be mbóku ono bẹ mu e-ku onye ejeru mu ozi, bụ Eliyakimu nwa Hilikaya. ²¹Mu achita uwe kpowula-kpowula ngu woru yee ya; chíta akpō, iikebutajé uwe woru mee ya mgburugburu; woru ike, shi dù ngu nü nü iya. Ọ búru iya a-búru nna ndu bu lẹ Jierúsalemu; mè ndu ọn-u-ulo Jiuda. ²²Ọ búru iya bẹ mu e-ye igodo ọn-u-ulo Dévidi l'eka; ọ -gúhaa uzzo ghebe ọn-u; ọ to dùdu onye byaru agu-chi iya nü. Teke ọ gú-chikwanuru

uzo; o tó dudu onye byaru aguha iya nü. ²³Mu e-me iya g'o nguru anguru
gē nggu, a kpōberu kpō-mia akpō-mi. Ee-gude iswi ęhu iya kwabé ndibe
nna iya ùbvù.

²⁴"Iphemiphe, bükpoo iphe, e gude akwabé ndibe nna iya úbvú bē aa-
tuko nyabékota iya l'olu; mbu ndu ęphe l'iya bu abubu; mē ụnwu, ęphe
nwütaru anwütä; ngwa ulo l'ophu, bu ndu ophu enya lwaru l'ibe phe;
e -shikpō l'ochi jasü l'ipoti." ²⁵Chipfu, bu Okalibe-Kakota-Ike sürü-a:
"Lé mboku ono bē nggu ono, e shi kpōbe kpō-mia akpō-mi ono a-kpōfu
daa. Ngwa-ulo ono, e shi kobegbaa ya ono aburu gwoo l'alí. Nokwa olu
Chipfu."

Ozi, Chileke ezi ndu mkpükpu Taya

23 ¹Waa ozi, Chileke ziru lę k'ehu mkpükpu Taya.

Unu kwashia enya-mini; unubé ugbo-mini kę mkpükpu Ta-
shishi; kele mkpükpu Taya bē e mebyishiwaru. Nta-a ta adqedu ulo, dù
iya nü. Ophu o duedu odu ugbo-mini, dù iya nü. O bürü ęka e shiro bya
emee g'ęphe maru bu l'alí Sayipurosu. ²Unu dakwaa gbeè unubé ndu bu-
kube eze-ényimu; měkpoo unubé ndu agba ngho, bu ndu shi lę mkpükpu
Sayidonu. Ndu unu ziru ozi daakwaru eze-ényimu jeshia ęka unu ziru
phé. ³Ephe dawarü ényimu olemole. Iphe unu shi egudeje akpa okpoga
bu witi, a körü l'agüga ényimu Shihö; mbu witi ophu a kpatarü l'agüga
ényimu Nayılü. Mkpükpu unu shi egube ono bürü ęka əhamoha azukota
aswa.

⁴G'iphere bürü kę gübe mkpükpu Sayidonu; mbu gübedua, bu onye ike
dù, bu l'eze-ényimu; kele eze-ényimu yewaru onu su l'ime teke emeswe-
kwa ya; ophu ya nwujekwaru nwa. Ophu ya ehejekwaru nwa nwoke;
ophu ya emetsejekwaru nwa nwanyi.

⁵Ndu Ijiputu -nümäapho iphe, meru lę Taya bē oo-gburwashị phé ęhu
shii.

⁶Unubé ndu bukube eze-ényimu; unu daghakwaa eze-ényimu la l'azü
iya kę Tashishi! Unu rakwaa ękwa rashia ya ike! ⁷?Bu mkpükpu-a bē unu
shi anoduje eme emereme-a? Mbü akahü mkpükpu ndiche ono; onye
okpa iya ęphenebo dutaru je ęka dù enya; o je eburu bürü onye byaru
abyabya. ⁸?Bu onye kabę chiru Taya ejø idzu owa? Mbü mkpükpu ono,
ekpubeje ndu ozo okpu-eze ono; mkpükpu, ndu agba oke-ngho l'ime iya
bükota ndu-ishü ndu-ishü; ndu büephö l'ęphe agba ngho bürü ndu mgboko
l'ophu akwabé ùbvù. ⁹O kwa onye chiru iya dobe g'o dù nno bu Chi-
pfu, bu Okalibe-Kakota-Ike; g'o gude mee g'eku-onwonye k'iphe, bükpoo
ndu nweru akpabiri kpua ępho l'alí; l'ookuzetakwaphö iphe, bükpoo ndu
aakwabé ùbvù lę mgboko l'ophu.

¹⁰Unu gbawarö ali unu ophorokpo g'ęka ényimu Nayılü byaru utso;
unubé ndu Tashishi! O tó duedu onye nō-chikwaduru unu üzö. ¹¹Chipfu

machịwaru eka mabəru eze-ənyimu; bya emee g'alı-eze ndu mboko nmakota jjijiji. O t̄wari ekemu s̄ l'owa-a iphe, ee-me ndu Kénanu; g'a t̄ko iphe, bükpo eka e meru; o nguru anguru, d̄ iya n̄ mebyishikota.

¹²O pfuru s̄: "Unu tee meekwa emereme; unubē ndu Sayidonu, bu unubē ndu ɔphu e gweru uji nta! Unu gbalihunu daghata azu iya ɔphuu jeshia alı Sayipurosu. Unu -jerwukponu eka ono b̄e unu ta abyakpokwanu at̄uta unme ɔbu."

¹³Unu lekp̄dapho ənya l'alı ndu Babilonu; mb̄ ndu ono, adudu iphe, a guberu ph̄e nta-a ono! Ndu Asiriya mewaru iya; o b̄ru eka ɻnwu anu, shi l'echiegū abyaję adorū. Ephe tsoru iya ɔgu; bya eworu ɻlo, a kp̄shiru ike, d̄ iya n̄ g'ø ha tsukposhia; mee ya; o b̄ru ochobu.

¹⁴Unu raa ékwa rashia ya ike; unubē ugbo-mini k̄ mkpukpu Tashishi; kele mkpukpu, unu shi dakobe b̄e e mebyishiwari!

¹⁵O -rwua teke ono b̄e aa-zoha mkpukpu Taya n̄o ɻkporo apha eto l'apha iri, bu iya bu iphe, eze anoje l'okwa eze iya. ɻkporo apha eto l'apha iri ono -bvuepho l'ø nw̄iaru ndu Taya g'ebvu ono, ndu agba ɻkp̄ara aguje ono, s̄uru:

¹⁶"Wota ogumogu tsoru ɔma
mkpukpu ghaphetchaa;
ḡube nwanyi-ɻkp̄ara,
a zoharu azohal"

Kp̄o ogumogu ɔbu
rengurengu;
ḡua ikpoto ebvu ḡuru
ye iya;
k'ophu aa-nyata ngu
ozobakwa."

¹⁷Lę-a; ɻkporo apha eto l'apha iri ono -bvuepho b̄e Chipfu a-bya emee ndu Taya enweru iphe ozo. Ephe alaphu azu l'iphe ono, shi kwowaru ph̄e ęhu ono, bu iya bu agba ɻkp̄ara. O b̄ru ndu ęphe l'iya a-nodu eme iya bu alı-eze ndiphe l'ophu. ¹⁸Ole urwu, oo-rita; m̄e ugwo, aa-pf̄u iya a-bu-kotaru iphe, ee-doberu Chipfu. O too dobedu iya l'oba; ɔphu o d̄udu ęka ęochikobe iya. Urwu, o ritaru aburu ndu aa-nuje iya bu ndu n̄o ndz̄u n̄o-doru Chipfu; ge ndu ono nweru nri nweru ɔkp̄obe uwe; nweru iya k'etsutsu iya.

Aphu, Chipfu a-n̄u ndiphe l'ophu

24 ¹Lekwa! Chipfu abyakwa eme g'eliphe l'ophu dabyiru iphoru.
Mb̄ mee ya g'ø b̄ru ochobu. Oo-mebyishi iphu iya chikashia ndu bu iya n̄u. ²O b̄ru g'e meru onye bu g'ee-me onye! G'e meru ndu-uke bu g'ee-me nemadz̄u mmanu. G'e meru nnaji bu g'ee-me ohu. G'e meru ne nwe ɻlo bu g'ee-me nwamgboko, ejeru iya ozi. G'e meru onye ere erere bu

g'ee-me onye azu azuzu. G'e meru onye jeru ejita ugwo bu g'ee-me onye jieru ugwo. G'e meru onye jeru ejita ugwo oke ntukwase bu g'ee-me onye ejie oke ntukwase. ³Eliphe l'ophu bę ee-me g'o dabyikötakporu iphoru; mbu mebyishikötakpoo ya g'o ha. O kwa Chipfu pfuru opfu-a l'onwiya.

⁴Eliphe l'ophu agbanwushihu agbanwushihu anwụ lwaalwaa anwulwshihu. Mgboko l'ophu nodu atahụ atahụ anwukwapho lwaa. Iphe, bu ndu eekutse l'eliphe nodu atahukotakwapho atahụ. ⁵O kwa ndu no le mgboko pharwuru mgboko; kélé ephe jíkaru eme iphe, ekemu pfuru; bya agbanwee iphe, a súru g'e meje; bya emebyia ogbandzu ojejoje onoya. ⁶Noo g'o gude onu, Chileke túru nodu ere phuruphuru le mgboko. O búru ndu bu iya nü e-vuta Ọnwu iya. O ya bu le ndu bu le mgboko bę e kepyashikotawaru. Ophu nwa ndu ophu phoduru nü abaedu ishi. ⁷Mee òphúú tashjhuru. Vayinu ata mee nwukota lwaa. Iphe, bu ndu eme rigbarigba tsuahaa pfupfupfu.

⁸Eguru oda nkwa ono, ephe akú ono búru bugemu. Wówooowoo, ndu angú-sweshi onwophe iphu atú búru sútukumu. Ogumogu ono, shi atsó ikpoki ono daa nyonyoronyo. ⁹Ophu ephe abujeeduru; ephe -nodu angú mee; ephe agú ebvu-mee eye iya. Mee, atsú atsútsu nodu atsowa ndu angú iya nü ilu. ¹⁰Mkpukpu ola-l'iswi ono dabyiwaru ophorokpo. Ulo onyemonye bę a gu-chishichaaru agú-chishi g'o to dù onye a-bahü iya nü. ¹¹Ephe wúshiru le gbororo ara g'a nü phę mee g'ephe ngua. Ehu-ütso l'ophu tuko gbahükota ochii. Ophu ete ęswa adqedu l'eliphe mgburugburu. ¹²A haa mkpukpu ono; o búru ikpozu. E woru Ọguzo, e shi yee ya gbua pyaapya. ¹³Noo g'oo-dü l'eliphe l'ophu bu ono. Nokwapho g'oo-düru ohamoha. Oo-dü g'eka a nmaru oshi olivu yigayiga; ozoo ge nwantükantuka akpuru vayinu, phoduru l'eka a woru vayinu.

¹⁴Ephe e-mechaa wolia olu túa üzü; mbu túa üzü ehu-ütso. Ephe eshi-ro l'uzo enyanwu-adada túta onu ge Chipfu paberu ęka. ¹⁵O ya bu ge ndu no l'uzo enyanwu-awawa jaa Chipfu ajaja. Ge ndu bukube eze-enyimu tukwaapho Chipfu ono, bu Chileke kę ndu Izurelu ępha! ¹⁶Anyi nodu anuro ebvu, a -gbę l'eka igwe beru alı beru agu, asuje: "Gajaja búru k'onye ono, pfuberekoto ono!"

Mbędua sükwanu: "Mu wufuakwaru! Mu wufuakwaru! Nshjokwa mu nshjio! Ndu oderu-oye edeakwaru amadu eye! Ephe gudeakwa ęregede ederu amadu eye!" ¹⁷Nggiri; yee nsükutu; mékpoo igbudu tükokwaru kwabéru unubé uncan-wu-eliphe! ¹⁸Onye númaru ükporo nggiri -gbalaaha l'o je adulahü le nsükutu. Onye -shikwanu le nsükutu nyifuta; igbu-du atüpyabe iya. Uzo-mini üz-mini, nökota l'igwe ghekötawaru onu. Okpa-ulo mgboko l'ophu nodu angakota anganga. ¹⁹Mgboko l'ophu gba-washjhwaru agbawashjhuru. Mbü le mgboko gbajahawaru ębo. Mgboko aphuwaa kpakpakpa aphushi iya ike. ²⁰Mgboko l'ophu angaakwaa phuphuphu g'onye mee l'atsu. Qotu kpekengu kpekengu g'ulo, bvuru l'eka oke

pherephere ezi. Mbụ l'ejo-iphe, o meshiru bẹ ikpe iya nmarụ iya nmashia ya ike; k'ophu bụ l'oo-da darwua ali; ophu oogbalihubaedu.

²¹O -rwua mboku ono bẹ Chipfu a-hù ndu nọ l'ephékerephe ahùhù k'iphe-eji, ephe nọ l'eka dù ephékerephe mee; hùkwapho ndu eze, nọ l'eliphé ahùhù kwapho. ²²Ee-rwukobe phę l'eka lanu g'onye rwukóberu ndu mkporo l'oka-mkporo. L'a tụ-chia phę l'oka-mkporo obu paru haa. A -noephō ujiku ole mole l'e je ahia phę ahùhù. ²³Noo teke iphere a-dụ ọnwa; l'e meru ujikputeru nü enyanwu. Noo kélé Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike a-buru eze l'eli úbvú Zayonu yefua lę Jierúsalemu. O je l'egoshi ndu bụ ogerenyenka mkpükpu ọdu-biribiri iya.

Etu Chipfu ępha

25 ¹Gübe Chipfu;
o bụ ngu bụ Chileke mu.

Mu a-nodu ekutse ngu;
eku ępha ngu gude aja
ngu ajaja.

Noo kélé i mewaru iphe,
dù biribiri.

Iipfushije ike l'iphe,
i chiru idzu iya e -shi
teke ndiche;

² kélé i mewaru mkpükpu;
o buryu ikpozu;
mbụ mee mkpükpu,
a kpụ-pheru igbuló
mgburugburu;
o buryu ola-l'iswi.

Eka ndu ohozo kpuru;
o nguru anguru bẹ i mewaru;
o buryu eka mkpükpu
adqedu;
ophu a byadu emezibaa
ya jasụ l'ojejoje.

³ Noo g'o gude oha ike dù je
a-nodu akwabę ngu
ùbvù.

Ndu mkpükpu ono,
ndu bu iya nü bụ ndu
ewebushi akurepho ono
a-tuko wata ngu eyeru
nsø.

⁴ O kwa ngu shikpoo eshinu
bürü onye ndu adudu
g'o du phē anoduje l'eka
ezeru ndzü.

Mbụ l'i bụ onye abujeeru;
iphe -nodu atsụ nemadzụ
l'ehu l'ọ gbaba ngu l'ime
je anodu zeeru ndzü.

O bürü ngu bę aagbabaję
l'ime je anonyabe mę
oke phērephere nodu ezi;
mbụ l'oo ngu bụ ibvù
onye okpomoku ekpo;
kele mkpawere ndu
ewebushi akurepho
du g'eka oke
phērephere eme g'o
nwutsua igbulọ;

⁵ bya adukwapho
g'okpomoku, ekpo l'ali,
mini adudu.

O bụ ngu emeje gę ndu
oħozo,
atụ kwokwokwo dobe
onu doo.

Oo g'ibvù, shi l'urwukpu
atuzetaję okpomoku-a
bụ g'ibyanyije erwu
úbvù ndu ewebushi
akurepho.

Nri Ọbo-iphe, Chipfu e-shiru ndibe iya

⁶Oo l'eli úbvú-a bę Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike a-nodu kua ndiphe l'ophu oku iphe-eriri, tsuru ẹba; gaarụ phē mée ndiche; mbụ shiaru phē anụ, bụ anụ, umi jiru ejiji; yee mée, doru ेrwu. ⁷Ozo bụ l'oo l'eli úbvú-a bę oo-nodu mebyishia phulaphula ékwa ono, e gude phukputechaa ọhamoha ono; mbụ ukpo ono, e gude phu-chia ọha l'ophu onoya. ⁸Lo mebyia ọnwu lwụa ya ree jaṣu l'ojejoje. Mbụ lę Nnajiuphu, bụ Chipfu l'e-hushi onyemonye enya-mini l'enya. Iphe-iphere ono, e shi eme ndibe iya ono bę oo-me g'o bvükota l'eliphe mgburugburu; kele ọ iphe ono bę Chipfu pfuru.

⁹O -rwua mbóku ono bę ẹphe a-sụ: "Lenu! O kpokwaa Chileke anyi baa. Anyi kpóru obu yeru iya; ọ dzọ anyi. Onye-a bụ Chipfu; anyi kpóru obu yeru iya. G'ehu tsọ anyi! G'anyi teje ęswa l'ọ dzoru anyi!"

Aphụ, Chipfu a-nụ ndu Mówabu

¹⁰ Kéle eka Chipfu a-dükwa l'eli úbvú-a. Mbụ le ndu Mówabu bẹ aa-zo tolitoli l'ibe phẹ ęgube ono, aazoje ęswa ekperema pyakapyaka l'ikpozu ono. ¹¹ Ephe a-chiru eka labo tükaa g'onye ebvu mini, tükaru eka l'eli mini ebvu mini onoya. Teme l'o bya emee g'eku onwophẹ ono lwa phẹ alị; g'ephe amahabe erekete iya. ¹² Oo-byazeta phengarangu igbulọ ono, unu kpuru; o nguru anguru ono. Oo-me iya l'qodukpoo mkpulalị ọkpobe adudu; mbụ l'oo-wozetakpo ya alị ọkpobe ewozeta; mbụ worwua ya alị gedegede kpo.

Ebvu Ajaja

26 ¹O -rwua mbóku ono; waa ebvu,
aa-gụ l'alị ndu Jiuda baa:

“Anyi nweru mkpükpu,
shihuru ike.

Ọ bụru ndzota bẹ Chileke
gude kpụ-phee ya
mgburugburu g'igbulo.”

² Unu gụhaa ụzo mkpükpu
ono ghebe ọnụ;
k'ọphu ọha ono,
pfụberekoto ono,
bụ ndu apfushije ike l'iphe,
ephe pfuru ono abahụ.

³ Ii-kebe iya l'oma; mbụ onye ono,
uche iya dụ l'eka i no;
opfu l'o kporu obu yeru
ngu ono.

⁴ Unu kporu obu yeru Chipfu
jasụ le tuutuutuu le mịimiimii;
kéle Nnajioha,
bụ Chipfu bụ oke agbara
mkpuma ojejoje.

⁵ Ndu woliru onwophẹ eli
bẹ o kuzetaru;
bya emee gẹ mkpükpu, a kpuru;
o ha ephekerephe
ephekerephe lwazetakpo
mkpulalị;
mbụ l'o gwerụ iya
pyakapyaka jasụ o rwua alị;

- o woru iya gwọ
l'urwuku.
- ⁶ E gude ọkpa azo iya tòlitoli;
mbụ ọkpa ndu e shi
emekpa ẹhu;
mbụ ntụ-ọkpa ndu adụdu
g'o dụ phe.
- ⁷ Uzo, ndu pfüberekoto
eshi pfuru nhamunha.
- Sụ-a; gube onye obu guru
iphóró;
o ngu meru ụzo ndu
pfüberekoto;
o nodu akwọ teretere.
- ⁸ Gube Chipfu;
anyi nökpoephō eme iphe,
ekemu ngu pfuru;
gude nno daa gbẹe
ngabérú ngu.
Epha ngu;
yee ẹngiringa ngu bụ iphe,
aduje anyi ree l'obu.
- ⁹ Oghoroko ngu aduje mu
l'enyaishi.
O -be l'ütsu l'o dükwa mu pho
g'asụ lę mu húmaru
ngu.
- Teke i kpeérupho
ụnwu-eliphe ikpe;
ndu bu iya nü amaru iphe,
bụ apfübékoto.
- ¹⁰ Ndu ejø-iphe abujeru;
e -mechakpoooru phe
eze-iphe-oma;
ephe ta anwütadu iphe,
bụ apfübékoto.
Ephe -nöductakponu l'alí
ndu obu phe guru iphóró;
ephe emele-a iphe,
bụ iphe, apfuduru-oto.
Ephe ta akpadu ishi kélé
Chipfu paru eka.

¹¹ Gùbe Chipfu;
 i paliwaru ẹka ephekerephe;
 obenu l'ephe ta ahùmaduru
 iya.

G'ephe húmanu g'opfu-éhu
 ndibe ngu aphụ-beru
 ngu l'éhu;
 g'iphere adụ phé!
 G'óku, dúru ndu ọhogu ngu
 tsupyashíkwaa phé!

¹² Gùbe Chipfu;
 o bụ ngu e-me gę nchi
 dù anyi doo.

Iphe, bùkpoo iphemiphe,
 anyi meru bùkota ngu
 bę meru iya nụ anyi.

¹³ Gùbe Chipfu, bụ Chileke anyi;
 ndu bụ nnajíuphu ọzo,
 abudu gùbedua shiakwa
 bùru nnajíuphu anyi.

Obenu l'ọo gùbedua kpoloko
 bę anyi akwabę ùbvù.

¹⁴ Ndu k'ono nwụhuakwaru;
 ephe ta anóekwa ndzụ.

Ndu maa, lashíwaru nụ;
 ta alwajeékwa azụ.

I hùru phé ahùhù; mee phé;
 ephe bùru ọla-l'iswi;
 bya emee phé g'a ta
 nyatajéhe phé anyata ophu.

¹⁵ I mewaru ndu ndu-anyi;
 ephe ka igwerigwe;
 gùbe Chipfu.

I mewaru ndu ndu-anyi;
 ephe ka igwerigwe.

I shi egube ono mee
 onwongu;
 a kwabéahaa ngu ùbvù;
 gùbe onye kpóribécharu
 oke alị ono l'ophu.

¹⁶ Mbụ-a Chipfu;
 o kwa ngu bę ephe

- gbapfutaru teke iphe atsụ
phé l'ehu.
- Teke ijhù phé ahìhù bé ẹphe
tükoru wata ngu araku.
- ¹⁷ Oo gę nwanyi, dụ ime;
ime nödu emewaa iya;
anoduje aswíkposhi onwiya;
echi mkpu l'oome iya ẹhuka-a;
noo g'anyi shi dụ nödu
ngu l'iphu; gube Chipfu.
- ¹⁸ Anyi shi dụ ime;
anyi nödu aswíkposhi
onwanyi l'eka oome
anyi ẹhuka.
- E mechaa; ọ dụ g'anyi nwuru
pherephere;
mbụ l'anyi ta adụdu ike
dzota ụnwu-eliphe;
ophu ndu buchiru mgboko
adadụru.
- ¹⁹ Sụ-a; ndibe ngu,
nwụhuru anwụhu
e-mechakwaa nödu
ndzụ ozo.
- Ogwéhu phé e-teta gbalihu.
Unubé ndu bu l'ime urwuku;
unu gbalihu rwua okwe
ehu-ütso.
- Iji, akwaru unu dükwa g'iji,
akwa lę nchi-abóhu.
- Mgboko e-mechakwaa
chifutagbua ndu shi
nwụhuhawa nụ,
dụ iya l'ime.

Adzo ndu Ízurelu ndzụ

²⁰ Ndu mu; unu tüğüba bahụ l'ulo unu je agụ-chia onwunu ụzo!
Unu domia onwunu nwanshị; jasụ oke ẹhu-eghu iya adazeta; ²¹ kẹ-
le-a; unu lenu! Chipfu shiakwa eka o bu eje afụta; g'ọ bya ahụa
ndiphe ahìhù k'iphe-oji, ẹphe meru. Mgboko l'ophu e-kpofuta-
kota ndu e gburu l'ime iya; ophu oodomiędu ndu a nọ iya l'ime
phụchia.

27 ¹O -rwua mboku ono bé Chipfu e-gude ogu-echi, aha gengugengu. Ogu-echi, parü éka bya adü ike bé oo-gude hùa ejoke-agiyi ono ahìhù; mbü ɔkpu-wuruwuru ono, bù agwo; ejø-oke-agiyi ono, bù iya bù nwoswi nggegeringge agwo ono; mbü l'èjo anü, bugbaa lë mini bé ọo-phushichaa téterii.

²O -rwua mboku ono bé Chipfu e-pfu sú: "Unu gua ebvu nü opfu-vayi-nu ono, eye mebyi ntumatu ono. ³Q kwa mube Chipfu eleta iya énya. Mu agba iya mini mkpúrumkpuru. Mu nödu eche iya ncwe eswe l'enyashi; g'o tó dù onye e-mebyi iya nü. ⁴Ehu te eghujekwa mu eghu. Q -bukwanuru l'e woru obvu obvu yée mkpø mkpø tó-chishia mu üzø; mu azoo ya ɔkpa ghata mè a -nödu l'iphu ogu; chiru phé ye l'oku g'oku kee. ⁵Odumeka; g'ephe gbapfutaele mu-a bya anödu mu l'eka zee ndzü. G'ephe byale-a ge mu l'ephe doshia; g'opfu ta adüheru mu l'ephe."

⁶E -mechaa l'üzø iphu; bé oshilokpa Jiékopu e-mechaa gbaa ogbarabvu. Mbü lë ndu Ízurélu e-mechaa túa ige; phøo ishi; mia amími gude mebyi mi-jia mgboko l'ophu.

⁷Mbü-a; iphe, Chipfu chiru iya; ?o hakpowanu g'ophu o chiru ndu chiru iya iphe? ⁸E gububekpowaru iya nü g'e gburu ndu gburu iya nü? ⁹Iphe, o gude baarü iya mba bù l'ø harü; e tsoo ya ogu kpua ya lë ndzü; mbü o bùru ejø pheraphere, shi l'üzø enyanwu-awawa bé o gude bya agü-lia ya. ¹⁰Wakwa g'ee-gude byachia ikpe, nmarü oshilokpa Jiékopu baa; teme o bukwaru iya phø a-bùru mebyi, o mìru, bù iya bù l'ee-huchafü iphe-eji iya: Teke oo-gwe mkpuma énya agwa iya rwukuru-rwukuru g'onye egwe ndzü. Itso Ashera taa duedu; ophu énya éka aakpoje ụnwù-isensu oku adüedu ophu apfukwaduru nü.

¹¹Noo kèle mkpükpu, a kpúshiru ike dabyiwaru iphorø. O bùru ochobu égu mbukòbe; bùru éka a gbadoru g'echiegù, adudu onye bu iya nü. O bùru éka ono bé aanoduje eche eswi; bya abùru éka aadobeje iya; o nödu ata ekali-oshi, dù iya nü l'oburu échachi. ¹²Teke ekali iya ono kpohuru nkù l'eegbushia ya. Unwanyi abyá evuta iya jeye l'oku; kèle ndu-a bù ndu enwedu egomunggo. O bùru iphe ono meru g'o gude ophu imemini phé adudu onye meru phé nü; mbü ophu o dùdu iphe-oma, oo-meru phé mé ililekpoo.

¹³O -rwua mboku ono bé Chipfu e-shiépho l'önü ényimu Yufurétisu tutukoo ndibe iya g'onye atütushi éswa l'ereshi; gibiriri jasü lë nggele Ijiputu. Mbü l'unubé ndu Ízurélu bé aa-nödu atütukòbe nanunana. ¹⁴Mboku ono bé ee-gbu eze opu. Ndu ono, no l'alí ndu Asiriya ala l'iswi ono; mè ndu ophu a kpuru lë ndzü laa alí ndu Ijiputu; a-tuko lwakòbe bya abaaharü Chipfu ejá l'úbvú, dù nsø ono, no lë Jierúsalemu onoya.

Aphu atsorù ndu Ifuremu

28 ¹Nshio mkpükpu Samériya, bù okpu-eze ono, ndu Ifuremu gude eku onwophe ono; gude iya angughajeru mèé éka ono! Nshio eguru okoko

ono, anwawa anwanwa ono; mbụ okoko, bụ iya bụ eguru iya; bya aburu ogbu-nwíinwii ya ono, a tụ-koberu l'ishi nsüda, emehuje iphe ono! Nshio mkpukpu ono, ẹphe egudeje eku onwophe; mbụ ndu mée kwatsuru ono! ²Lenu; Nnajiu-phu nwekwaru onye ọkpehu dù shii; teme o shihu ike. Oo-gbalikpoe ya pho byia l'alị kẹ gbaa; g'eka a turu akamini; g'eka oke phēphēphere mebyishiru iphe; g'eka igwe ezi phēphēphere; edze oke mini, aso gborogboro. ³Okpu-eze ono, ndu Ifuremu gude eku onwophe ono; gude iya angughajeru mée eka ono bẹ ee-gude ọkpa tee pyakapyaka. ⁴Okoko ono, anwawa anwanwa ono; mbụ okoko, bụ iya bụ eguru iya bya aburu ogbunwiinwii ya ono, a tụ-koberu l'ishi nsüda, emehuje iphe ono; l'a-dụ g'akpuru oshi figu, chakeru achake. Ahumá, nemadzú ahumá iya; bya awotawa iya paru l'eka; bwaa g'o wata iya eriri.

⁵O -rwua mbóku ono bẹ Chipfu, bụ Okalibe-kakota-ike a-buru okpu-eze, egbu nwíinwii; bya aburu okpu, l'eme phē g'ephe dù úbvù l'enya; mbụ nwa ndibe iya ophu a kpụ-phodoru lẹ ndzú. ⁶Su-a; oo Chileke l'a-buru onye a-nodu eyeru onye-ikpe eka g'o kpee ikpe, pfuru oto; l'ọ bürü iya a-buru onye angeje ndu alwụ ogu ike g'ephe nwufu ndu ọhagu phē ọnụ-oguzo mkpukpu.

Ndu uke yele ndu mpfuchiru Chileke, ngunukaru mée

⁷Ndu ọwa akpokwapho kulakula mée; teme ẹphe gudewaa angu mée, shihuru ike dakashihi. Su-a; ndu-uke Chileke ẹphe lẹ ndu mpfuchiru Chileke nguakwaru mée, shihuru ike; akpọ kulakula. Mee riakwaru phē ishi. Ẹphe nguru mée, shihuru ike akpọ kulakula. Ẹphe nodu anoduje akpo garigari m'ephe nodu aphu ọphulenya. Ẹphe -nodu epfu iphe, ee-me; ẹphe epfusweshi iya epfusweshi. ⁸Iphe, bükpo teburu g'o ha bẹ ẹphe gboktaru egbo kpua; k'ophu bụ l'ọ tọ dudu eka akpoduru iya idzu.

⁹“?Bụ onye bẹ oome g'o zia iphe? ?Bụ onye bẹ oome g'iphe, oozi doo enya? ?Bụ unwegirima nshii, aamifu ọnụ l'era too; mbụ ndu bụ-wokwadu-a bẹ a nafuru phē era. ¹⁰Kele ọ kwa ekemu bẹ e woru tụ-kobe l'ekemu; mbụ l'ekemu tụ-koru l'eli ekemu. A bya akaa iphe l'eli iphe, a karu iphe; kaa iphe l'eli iphe, a karu iphe. E metota l'eka-a; metota l'eka pho.”

¹¹Ọ kwa onye epfu l'ọnụ-oku yee onye epfu opfu-alị ndu ọzo bẹ Chileke e-gude pfuru opfu nụ ndu-a; ¹²mbụ ndu ono, o sru: “Eka-a bụ ọkpoku atụta unme; gẹ ndu ike bvụru nödükwa iya tuta unme. Teme eka-a bürü eka atụta unme.” Ophu ẹphe angadüro nchi. ¹³Oo ya bụ l'opfu, Chipfu epfu eyeru phē a-bürü ekemu bẹ e woru tụ-kobe l'ekemu; mbụ l'ekemu tụ-koru l'eli ekemu. A bya akaa iphe l'eli iphe, a karu iphe; kaa iphe l'eli iphe, a karu iphe. E metota l'eka-a; metota l'eka pho; k'ophu ẹphe e-jekwanụ adaa ịdaphu-azụ; meka iphe; dalahụ l'ónyà; l'aanmata phē.

Mkpuma, gude ụlo, a togboru l'úbvú Zayonu

¹⁴Oo ya bụ; unu nümakwa opfu, Chipfu epfu anụ unubé ndu mgbo-nu! Mbụ unubé ndu ono, bụ ndu-ishu lẹ Jierúsalemü ono! ¹⁵Unu anoduje

epfu ọkpu-ọnu ọkpu-ọnu sụ: "Anyi l'anwụhu gbaakwaru ndzụ; mbụ l'anyi l'alị-maa yeakwaru eka l'ekwo. Teke Ochi-gbaagbaa ono, e-dzuru ékameka ono rwuru bẹ ọ to dükwa iphe, oo-me anyi; kẹle ọ adzụ uka bẹ anyi meru; ọ bụru iphe, anyi egudeje ezeru ndzụ; ụghoshi l'onwiya bụru eka anyi ejeje je edomia onwanyi." ¹⁶ Wakwanụ iphe, Nnajiuphu, bụ Chipfu pfuru baa: "Lekwa; mu togboakwaru mkpuma l'úbvú Zayonu; mkpuma, a hụwaru ama; bya abụru mkpuma, vu oke aswa; mkpuma, e doberu l'ishi eka o gude ọkpa-ulo gudeshia ya ike; k'ophu bụ l'onye dakoberu iya nụ ta abyadụ anga anganga. ¹⁷Oo ikpe, pfuru ọto bẹ ya e-me oshi onyeka. Ọ bụru apfubekoto a-bụru iphe, e gude eme g'o pfuru nhamunha."

Ọ bụru akamini e-kpota iphe ọbu, unu gude ezeru ndzụ ọbu; mbụ adzụ uka. Mini abya asopyabe eka ono, unu ejeje je edomia onwunu ono. ¹⁸Ogbandzu unu l'anwụhu bẹ tee vuəduru ire. Ophu éká, unu l'alị-maa yeru l'ekwo apfueduru. Teke o-chi-gbaagbaa ono, e-dzuru ékameka ono rwuru; l'oochita unu togbo. ¹⁹Ọ to dükpodaa teke ọ bya; ophu o zikota unu. Ụtsu g'utsu; eswe l'enyaashi bẹ ọo-byajé bya ezia zighata. Mbụ l'onye-ozi-a doru ẹnya bükwa ndzụ e-rwuta iya. ²⁰Kele iphe-azee taa sUEDU nemadzụ azee lóchia onwiya alochi. Ukpo apaa gberere k'ophu ọ to sue-du nemadzụ aphụ onwiya. ²¹Noo kẹle Chipfu a-gbalihu g'o gbalihuru l'eli úbvú Perazimu. Ehu eghuahaa ya eghu g'o ghuru iya le nsüda Gibiyonu. Noo teke oo-je ozi iya; jee ya g'o to jejehaadaru iya; mbụ mee ụngara nki-ya g'o to mejehaadaru iya.

²²Nta-a bụ lẹ-a; unu hakwa agba mgbonu; ọdumeka bẹ ee-mekwa g'egbirigba unu kabaa unu anyị ेrwa. Ọ kwa Nnajiuphu; mbụ Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike bẹ pfuru mu sụ mu l'a tụ-buwaru l'ee-mebyishi alị-a l'ophu.

Mmamiphe Chileke

²³Unu ngabẹ nchi nüma olu mu! Unu gebekpôdapho nüma iphe, mu epfu! ²⁴Teke onye akoje opfu akoshì eka ọo-nma iphe; ọonoduje akoe-pho ọkorø nno eje tọo? ?Bụ iphe, ọonodujeephø eme bụ egbukpøshi bẹ ọonodujeephø egbukpøshi alị akpa iya ejá eje tọo? ²⁵Ọ -kochaa ya kpasaa ya; ọ dù ree; ?tọo ghajedu iya akpuru dilu; ghaa akpuru kominu; kụa ya witi l'eka rwuberu iya nụ; ghaa bali l'ibiyø ophu a karu iphe; bya aghaa ereshi-supélutu l'okoke ali iya ọbu? ²⁶Ọ bụru Chileke iya anoduje ego-shi iya iphe, oo-me; bya abükwaru iya pho anoduje ezi iya iphe, bụ: o -mee ya; l'ọ bụru ọkpobe iya. ²⁷E tee gudejekwa mgborígwè, eegudeje echí ereshi echishi akpuru dilu. Ophu eegudejedu ogba-kperekpere-nzøshi-iphe ewephe l'eli kominu. Akpuru dilu bụ oshi bẹ eegudeje echishi iya. Ọ bụru mgborø bẹ eegudeje echishi kominu. ²⁸?Eegwepyashije witi egwepyashi tọo? Waawakwa. E te egwejedu iya ngwe lanu. Qobujeru; e -wechaa ya ogba-kperekpere-nzøshi-iphe; l'ọ phushia ya ẹswa; ole o too

gwepyakwanu iya egwepya. ²⁹Iphemiphe ono bükotaru onye o shi l'eka bụ Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike. Iphe, ọtotu-beje k'ememe dù biribiri; mmamiphe iya bẹ́ pakwaru ἑka.

Nshio mkpukpu Jierúsalemu

29 ¹Nshio Ariyelu; gube Ariyelu; mbu mkpukpu ono, Dévidi shi buru ono! Unu gurū apha ye l'apha. Unu bọ́ ọbo-iphe bogbabe mgburugburu. ²Obenu lẹ Ariyelu bẹ mu e-me g'o jee iphe-ehuka. Oogu aphụ kwashia enya-mini. Oo-due mu pho g'eka aakpoje ngweja ọku l'orū-ngweja. ³Mu e-keru ngu ọgu kephee ngu mgburugburu; woru ose-ogu buphee ngu mgburugburu. ⁴Ee-wozekpọ ngu alí k'ophu ij-nodu l'alí aka gberegbere. Olu ngu eshi l'alí adafuta nwiphiphe. Mbu l'ij-nodu l'alí epfu nwa hoħoho gę nwamaa. O buru l'alí bę ij-ze; olu ngu ọbu ada nwa rwijirwiirwii.

⁵Ndu ọhogu ngu, dükwoo igwerigwe bę ee-gwe uji g'urwuku, dù nukuru nukuru. L'e mee igwerigwe ndibe ngu, ewebushi akurepho; ẹphe etsu dududu g'eswa ereshi. Teke ono teke ono; mbu a -bya amaru; ⁶bẹ́ Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike e-me phereketeke. O -nodu abyá l'ọ tū ebgigwe; alí anma jijijiji; ekameka aphụ tititi; oke pheraphere ezi; oke mini edze; ọku, anodu enwu phoophoophoo; ekepyashi iphemiphe. ⁷Noo teke ikpoto oha, a-nodu etso Ariyelu ọgu a-wufuta; ẹphe etsoo ya ọgu; mékwoo ulo, a kpúshiru ike, dù iya nü; no-phee ya mgburugburu. O -nodu eme l'ọ dù iya gę nrwo; g'o bu ophulenia bę ọphu l'enyashi. ⁸Oo-dü g'eka onye ęgu agü rworu nrwo gę ya eri nri; o tehushia; ęgu nodu agü iya rọ l'eka ọgu iya; g'eka onye ęgu-mini agü rworu nrwo ęka ya angü mini; o tehushia; ekpiri kpohukwa iya pho nkụ g'o kpohuru iya; kele mini Ọbu agüle iya pho g'oogu iya. Noo g'oo-dü ikpoto oha l'ophu, etso úbvú Zayonu ọgu bu ono.

Iphe, e-me ndu ta angaduru Chileke nchị

⁹G'o tufukwaa unu ęhu! G'o dükwa unu biribiri! Unu watakwa atsu ishi! Unu ba aphụhekwa ụzo! Gę mée, unu anguduru watakwa unu atsus-tsu! Unu awata akpó garigari l'ebé unu angü mée, shihuru ike! ¹⁰Chipfu meakwaru g'oke mgbenya tū unu. O kechiakwaru unu enya; unubę ndu mpfuchiru Chileke; o kpuchiawaa unu ishi; unubę ndu aphụ ophulenia. ¹¹Ophulenia-a l'ophu ta adükwa iphe, ọ bu unu. O dù-a unu g'opfu, e pfuru dee ya l'ekwo woru nyachia. Teke i wokwanürü ękwo Ọbu nü onye maru agü ękwo bya asụ iya g'o nggę gúa jiko; iphe, oo-pfu bu lę ya taa dükwa ike agü iya. L'a nyachikwaru iya anyachi. ¹²Ozoo l'i woru ękwo Ọbu nü onye amadü agügü bya asụ iya: "Nggenu gúa jiko." Iphe, oo-pfurū ngu bu: "Mu ta amakwa g'aaguje ękwo."

¹³Sụ-a; wakwa iphe, Nnajjuphu epfu baa: "Ndu-a bęephō epfupfu bę ẹphe epfujeru mu l'ephe nö mu ntse. O buru eli Ọnu bę ẹphe gude akwabę

mu ùbvù. Obenu l'obu phē nogbaa mu ügenya. Ebvu, ephe atsū mu bụ iphe, ephe gude eme iya bụ ekemu, nemadzụ tñru. ¹⁴ Qo ya bụ lę-a; mgbo lanñfua bę mu e-mefü-a ndu-a iphe, a-dü phē ebvu l'ënya. Mu e-me iphe, dü biribiri tñ-kobe l'iphe, dü biribiri. Mmamiphe ndu maru iphe bę a-la l'iswi. Nkwamënya ndu iphe edoje enção edomia onwiya edomi.”

Ele enção l'iphu a-ka ree

¹⁵ Nshio unubę ndu ono, ejeje l'eka dü omilomi je edomia iphe, ephe chíru idzu ememe; domia ya ge Chipfu ta ahümä iya; ndu anoduje l'ochii eme iphe, ephe eme arıro sụ: “?Büro onye hümara anyi? ?Büro onye a-maru iphe anyi eme?” ¹⁶ Unu ewojeru iphe gha igharaphu g'onye arı l'okpu-ite a-dü g'ürwa, o gude akpü ite. ?Q dñru teke iphe, e gude eka mee a-sü onye meru iya nü: “Q to bükwa ngu meru mu?” ?Q dñru teke ite a-sü o-kpu-ite: “Q to dükwa iphe, i maru g'eeme?”

¹⁷ Q to dükwa g'oo-nö-beru l'e woru úbvú Lébanonu mee g'o búru ali, iphe emehuje; ali, iphe emehuje abya ezee dü g'oswa.

¹⁸ O -be mboku ono bę ndu ada nkuchi a-nümachaa opfu, e deru l'ekwo ono. Ndu atsū ishi ahümachaa iphe l'ime ochii, gbaru tsükiribaa. ¹⁹ Ndu wozeru onwophe alı bę a-nodu l'eka Chipfu éhu atsö phē ütso. Mbü le ndu adudu g'o dü phē a-nodu l'ime Onye Nsö kę ndu Izurelu ete eswa. ²⁰ Ndu ewebushi akürepho a-chihü; ndu mgbonu taa duedu; ndu nweru enção eme ejö-iphe l'eenwutsushikota phē g'ephe ha; ²¹ mbü ndu egudeje önü mee g'ikpe nmaa nemadzụ l'iphe, iswi dü iya mma; woru önyà gbaaru onye agbaru nemadzụ ødzori l'ulo-ikpe; gbaa ekebe ügho jasü l'e woru ikpe nma onye iswi dü mma.

²² Qo ya bụ lę-a; wakwa iphe, oofpu anü onu-ulo Jiékopu; mbü Chipfu ono, bụ iya gbatutu Ébirihamu ono. O suru-a: “Iphere taa adüekwa oshilökpa Jiékopu ozo; ophu iphu agbachihuędu phē agbachihu ozo.

²³ Teke ephe a-hümä ünwegirima, mu a-nü phē bę ephe e-dobe-a ępha mu nsö. Ephe ekwetakwapho l'onye nsö k'oshilökpa Jiékopu bę dü nsö eviya. Ephe anmahü pyaapyaapyaa l'iphu Chileke kę ndu Izurelu. ²⁴ Ndu te ebvuduru ebvuru l'iphe kę Chileke aburu ndu iphe edoje enção. Ndu agüphé aphü ekwe mee iphe, a suru g'ephe mee.”

Ọgbandzu, enwedu ishi

30 ¹ Wakwa iphe, Chipfu epfu baa: “Nshio unubę ünwü ono, bụ ndu ejö-ökpoma; mbü ndu anoduje eme iphe, abudu idzu mu; ndu ephe l'ibe phē achije idzu atüğba búru nanü; ole ephe te egudekwanu Unme nkemu eme iya; ndu eme iphe-eji akübe l'eli iphe-eji; ² ndu wü-furu lashia alı ndu Ijiputu l'ębe epfur mu iya; ndu bụ Fero bę ephe ele enção l'eka g'o yeru phē eka gbobuta phē g'o to dü iphe, e-me phē nü; ndu gbapfuru ndu Ijiputu je anoduje phē l'eka ezeru ndzü. ³ Ole egbobuta, Fero

a-nodu egbobuta unu bę iphere iya e-mechaa dę unu; mbü l'eka ndu Ijiputu, unu gbabarü; e-mechakwana tee unu ntü l'iphu. ⁴A makwaru-a lę ndu-a bę ndu-ishi phę nöwa lę mkpukpu Zowanu; mbü lę ndu ęphe ziru ozi byarwutawaru mkpukpu Hanęsu. ⁵Ole onyemonye bę ee-mekota g'ęphe bürü ndu iphere dę. O bürü iphe, a-kpa iya nü bü ndu ono, adüdu iphe, ęphe gude phę eme ono; ndu te eyeduru phę eka; ophu ęphe abaduru phę urwu. O buerupho iphe-iphere yęe iphe ata ụta bę ęphe a-bürü phę.”

⁶Owaa bü ozi, Chileke ezi lę k'ehu ụnwu anü, no l'echiegu ndohali: “Ndu ono, e ziru ozi ono würü je aghaa alı iphe-ehuka yęe mkpawere; alı, oke oduma; yęe ne oduma bugbaa; eka ǫkpontu; yęe ejø agwö ozo bugbaa; mbü l'ęphe vu ęku phę l'okpurukpu nkapfı-igara; bya evuru iphe, vu oke-aswa phę l'okpurukpu ịnya-kamelu; evujeru oha, ta abaduru phę urwu; ⁷mbü evujeru ndu Ijiputu l'ębe abü lę n-yemeka phę dürü urwu, ọbaru phę. Noo g'o gude ya kua ndu Ijiputu ‘Eze-oke-agiyi Ọ-no-ke-mmnanu’.”

Ndu kwefuru ike

⁸“Jekwa ebyiaru phę iphe-a, mübe Chipfu epfu-a l'okwekpu; mbü dekwaa ya edede l'ekwo-aphuphu; k'ophu abükwanuru; o -rwua l'iphu; l'o bürü iphe-ekebe, a-no jasü l'ojejoje. ⁹Lę ndu-a bükwa ndu kwefuru ike; bya abürü ụnwu ęregede; mbü ụnwegirima, o too hedu ihee angabę nchi l'okwa, Chipfu anmaru phę. ¹⁰Ęphe nodu asuje ndu ophilanya: ‘Unu ta aphuhewa ophilanya ọzobaa!’ Bya asü ndu mpfuchiru Chileke: ‘Unu te ekpuhajęekwaru anyi iphe, gbaru anyi l'ememe! Unu pfujeru anyi iphe, atso ụtso anümä! Unu gbebejeru anyi mpfuchiru egbebe! ¹¹Unu haarü anyi üzö! Unu gbeşiru anyi l'üzö! Unu ba byahę anyi l'iphu! Unu te epfuhéru anyi kę Onye Nsö kę ndu Ízurélü!’”

¹²Qo ya bü lę-a; wakwanu iphe, oopfu; mbü Onye Nsö kę ndu Ízurélü: “Eshinu unu jikaru anümä ozi, mu ziru unu; bya asü l'ọo mkpawere bę unu a-chiru ụpfu kweę; bya akporu obu ye l'ęregede; ¹³bę iphe-eji ono a-buru unu ighbulö, ha ephekerephe, gbaru ɔru; teme ọ nodu ada adada; g'ejia epfua; ọ dawanu teke ono teke ono. ¹⁴Qo-kükposhihi g'onye kükposhiru ite-ırwa; tükaa ya nanünanu ehuka ehuka; k'ophu bü l'ibiribe iya bę a taa hümadu g'o ka mma l'ọo mkpebahü iya g'e gude gütä ọku l'ovokoku; ọzokwanu g'e gude kwota mini l'obvu-mini.”

¹⁵Wakwa iphe, oopfu baa; mbü Nnajüpü, bü Chipfu, bya abürü Onye Nsö kę ndu Ízurélü: “Izimanu -lwa unu azü; unu daa ngaberü mu; l'a dzota unu. Unu -dakpoeopho gbedemu bya adakobe mu; ike adü unu. Obenu l'ọ tó dudu iphe ono, dürü ophu unu meru. ¹⁶O bükchia iphe, unu pfuru bü waawaa; l'unu e-nyikotachia ịnya gude gbala. O bürü iphe ono meru g'o gude unu je l'agbala. Teme unu sükwapho l'unu a-nodu l'ịnya ǫkpaeğwa

gude agbala. Oo ya bụ lę ndu a-nodu achị unu ọso obu a-bükwarupho ndu ọkpa-egwa.¹⁷ Unu ụmadzu labo l'ukporo ụmadzu iri etsukahuje gba-la mè onye lanu yee unu ebvu. Teke a dụ ise yee unu ebvu; unu atuko g'unu ha zelihi gbalaa jasụ nwa ndu a-phodu l'echilabo unu aduwà ge nwa itso, bvuru lę mkpapkponu eze úbvú; mbụ gę nwa ękwa, akụ pęepee l'eli úbvú.”¹⁸ Ole oo-nodulekwa-a agụ Chipfu g'o meeru unu eze-iphe-oma. Oo-gbalihule-a phuaru unu obu-imemini; kélé Chipfu bụ Chileke, ekpeje ikpe, pfuru nhamunha. Ehu-ụtso bę a goru nụ iphe, bükpo ndu pfuru echeru iya nụ.

Iphe-oma, Chileke e-meru ndibe iya

¹⁹ Sụ-a; unubę ndu Zayonu; mbụ unubę ndu bu lę Jierúsalem̄; unu a-kwata ękwa gberuma. Oo-mekwarụ unu eze-iphe-oma; mè unu raa ękwa raku iya! Oo ępho anumà, oonuma iya; l'ọ za unu enu. ²⁰ Nnajuphu -nükponu unu nri mkponwu-ehu; bya echebe unu mini eje iphe-ehuka; e tee domieduru unu ndu ezi unu iphe; unu egude ęnya unu gedegede hümà phę. ²¹? Unu shiru ękutara-o; unu shiru ękichcha-o; iphe, nchị unu a-nöduepho anụ l'azụ unu a-bürü: “Wakwa ụzo baa! Unu tsokwaru iya!”²² Noo teke unu a-türwu nshi unu ono, a würu mkpola-ochaa ono. Unu atürwukwapho ntékpe unu ono, e gude mkpola-ododo würa ono. Unu eworu phę tuphashia g'onye etupha nkırıka-ękwa bya asụ phę: “Unu gbaru ęka laa!”²³ Noo teke Chileke a-wata edzeru unu mini; edze iya ekpu l'iphe, unu meberu l'alị. Nri, aakọta l'alị emehuaha emehu; bya adükwa-pho shii. Noo teke iphe-edobe unu a-wata akpa ntşar-u-ehu. ²⁴ Eswi unu; mékpo nkapfı-igara unu, bụ օphu ejeru unu ozi egü l'a-nodu ata nri, a gwo-phuberu agwo-phube; pyashichaa ya únú; o bürü ago-ézé yee shovelu bę e gude gwo-phube iya. ²⁵ Teke o rwuru mboku ono, ee-gbu nemadzụ pyaapyaa ono; mbụ teke ono, oje-ephekerephe e-zeshihukota ono; bę mini a-wata aso gborogboro ge nggele; shigbaa l'úbvú, ha l'eli asoshihu; shikwapho lę mkpogiji օphu habe nwahabe asoshihukwapho. ²⁶ Onwa a-wata egbu nwíjñiwí g'enyawu; anwụ akabaa echishi ike eme lę g'oochi nta-a ugbo ęsaa; mbụ l'oo-nodu echibe g'anwụ chiru ujiku ęsaa l'ophu l'ophu; teke Chipfu e-pfubechaa iphe l'ęka o mekaru ndibe iya iphe; bya emee g'ónyá, o yeru phę kpohukota.

Aphu, Chileke a-nụ ndu Asiriya

²⁷ Unu lenu; Chipfu shi l'ęka dụ ęnya abya. Ehu-eghu iya nodu enwu phuruphuru g'oku; tème o nodu akpụ tṣutuutuu g'enwuru-oku. Ogbogboromonu iya bụ iphe, jiru iya nụ bụ oke-ehu-eghu. Tème ire iya bürü oku, enwu phoophoophoo. ²⁸ Unme, ootu atutu dụ ge mini, aso gborogboro, byaru kylakula bya aworù nemadzụ l'olu. Ohamoha bę զonmaje yigayiga; mbụ chiru phę ye lę n-yo օla-l'iswi. O bya eworu iyagba-inya woru ye

ndiphe l'asha g'o duphua phę. ²⁹Noo teke unu awata agü ebvu g'aaguje l'enyaşıhi mboku, unu abo əbo-iphe, dü nsö. Ehu atsoshikpoo unu uteso ike gę ndu egbu opu eje l'ibvú kę Chipfu; mbü agbara-mkpuma kę ndu Izurelu.

³⁰Chipfu emekwa ge nemadzü nüma g'olu iya dü-be akpabiri; mekwa-phę g'ephe hümə okpehu iya l'eka ooje alwa l'alı l'eka ehu-eghu iya enwu phuruphuru; tème o gude əku, enwu phoophoophoo; bya edzekwaphę oke mini, atü aka-mini. ³¹Olu Chipfu l'a-chikashi ndu Asiriya nanünanu. Oo-gude mgborø-eze iya chitachaa phę togbo. ³²Teke Chipfu gude oshi-mpaleka iya ono, o gude anü phę aphü ono chia phę gbaa; ebvu aswoşihü; mbü ebvu, aakü nkwa eye; bya akpo ogumogu eye iya; teke ono, əo-nödu etso phę ogu echı phę əka gbaagbaa ono. ³³Noo kęle Tofetu shihawaa lę ndiche dü. E doziwaru iya kwabəru eze. Nsukutu əku, dü iya nü bę e mewaru; ə dü omilomi bya adü əsa. Əku yele nkü kwatakpooru paa ya əka. Unme, Chipfu tūru soru gborogboro g'oku nshi-egbe səbata iya bya emee ya; ə gbanwuhu əku nwuaħħaa phoophoophoo.

Oshi, ayoru ndu kporu obu yeru ndu Ijiputu

31 ¹Nshio unubę ndu ono, agba ala alı ndu Ijiputu eje achö n-yemeka; ndu daphuberu inka; bya akporu obu yeru ikpoto ugbo-inka, ephe nweru; yee oke okpehu dü ndu ojogu phę, bu ndu egude-je inka eje ogu; ophu ephe adabęduru ənya l'eka Onye nsö kę ndu Izurelu no; mbü ophu ephe agbafuduru Chipfu g'o yeru phę əka. ²Ole ə bu; yebedula l'onwiya bükwaa onye maru iphe. Ə nödu ewotajeru nemadzü əla-l'iswi; ophu oopfujedu opfu laa azü azü. Oo-gbalihu tsso ibe ndu ejö-iphe ogu; mækpoor ndu anqduje eyeru ndu eme ejö-ememe əka. ³Obenu lę ndu Ijiputu bu nemadzü; ephe ta abudu Chileke. Inka phę bę bu anü-əhu; ə tə będu maa. Chipfu -machiwaa əka bę upfu a-dü-a onye eye əka. Onye eeyeru əka adaa gwoo. Ephenebo atuko laa l'ite lanu.

⁴Wakwa iphe, Chipfu pfuru nü mu baa: "Oo g'oduma asuje ekiri; mbü g'oke-oduma asuje ekiri mę o -gbua iphe, oo-ri; m'obetakpoo e kua ikpoto ndu eche aturu; ephe tuko dzukoo g'ephe tsso ya ogu; mkpu, ephe tuko echı te emekpôdanu gę ndzü gúa ya; ophu əzu, ephe atü akpoşidu iya iphe, oome-a. Noo gę Chipfu, bu Okalibe-Kakota-Ike e-nyizeta bya alwúa ogu l'eli úbvú Zayonu; mækpoor lę mkpakponu úbvú ono. ⁵Chipfu, bu Okalibe-Kakota-Ike e-kpuchita Jierúsalemü g'enu, ephe l'eli. Oo-kpuchi iya; tème l'ə nafutakwa iya phę; agbaru iya ədzori, agbaru iya mkpu; g'ə tə dü iphe, e-me iya nü."

⁶"Sü-a; unubę ndu Izurelu; unu lwaphutanu azü lwapfuta onye ono, unu kwefuru ike ono; ⁷kęle o -rwüa mboku ono bę onyemonye lę g'unu ha e-mechakwaa jiğa nshi mkpola-ochaa ono; yee kę mkpola-ododo ono, unu gude əka iphe-əji unu mee ono. ⁸Ndu Asiriya bę ee-gude ogu-echi,

abudu k'amadu gude gbushia; mbu o buru ogu-echi, abudu ke nemadzu mmanu be ee-gude gbufu phé. Ephe a-gba oso gbalaaru ogu-echi ono; l'a chiru ụnwokorobyia phé ye l'ozu mkponwu-ehu. ⁹Agbarike phé a-dakota; eka eeye phé ebvu. Ndu-ishi ndu ojogu phé -humapho g'ogu obu eje ala; ephe agbado ekwa-ohubama phé phota oso gbalachaa." Noo iphe, Chipfu pfuru bu onoya; mbu onye ono, kpóberu oku l'úbvú Zayonu; bya azube ota pfupfupfu oku le Jierúsalemu ono.

Onye eze, pfuberekoto

32 ¹Unu lenu; o nweru eze, abyani a-buru eze, pfuberekoto. Ndu-ishi iya aburu ndu ekpe ikpe, pfuru nhamunha. ²Onyemonye a-dụ g'eka edomi onwonye, a no agbalaru pheraphere; dukwapho g'eka aanoduje ezeru ndzụ l'eka oke-mini edze; dukwapho ge nggele, aso l'alị, mini adudu; dukwapho g'onyonyo oke agbara mkpuma, no l'alị, adudu iphe, du iya nu. ³Noo teke e tee meedu ge ndu aphụ ụzo phu-buhu ụzo. Teme ndu anu iphe le nchi awata anga nchi. ⁴Ndu iphe aduje egwegwa e nweru egomungo. Ndu epfu l'onu-oku epfuahaa opfu gbururu; pfuahaa iphe, doru enya. ⁵E tee kuhedu onye-eswe onye a maru əpha iya. Ophu akwabeddu ejo nemadzu oke ụbvù; ⁶kele onye-eswe epfuje mkpokoro-opfu. Egomunggo iya buepho ejo-iphe be oonoduje ari. Iphe, oonoduje eme ememe bürü umere onye agubeduru Chileke iphe. Teme o nodu anoduje ezi ejo-nzi l'opfu ehu Chipfu. Ndu egu agu be oohaje; ephe adabyiru iphoro. O to kejedu ndu egu-mini agu mini. ⁷Umere k'onye ejo nemadzu bükwaru ejo-iphe. Iphe, oochije idzu ememe bükota ejo-ememe; g'o gude ntuphu-ire mebyishia ndu akpa nri; mbukpoo m'obetaru ndu ono, adudu g'o du phé ono nodu eyekpoo onu, pfuru oto. ⁸Obenu l'onye a maru əpha iya achije idzu, a maru əpha iya. O bürü iphe, a maru əpha iya, oomeje be oogudeje pfuru pfushia ike.

Ụnwada Jierúsalemu

⁹Unubé ụnwanyi ono, no tüsaru ehu; unu gbalihu ngaberu mu nchi! Unubé ụnwada ono, ari l'o to dudu iphe, abya unu ememe ono; unu nümakpodapho iphe, mu abya epfupfu! ¹⁰A -nöephapha opha ophu; tükobe iya iphe, ha nwanşii be unubé ndu ono, ari l'o to dudu iphe, abya unu ememe ono a-wata anma jjijiji. Vayinu ta adzedu mebyi, oo-mitä. O to duedu iphe, aawata l'oshi-omi ililekpoo. ¹¹G'ehu nmakwaa unu anmanma; unubé ụnwanyi, no tüsaru ehu! G'ehu tekwaa unu kparíkpari; unubé ụnwada ono, ari l'o to dudu iphe, abya unu ememe ono! Unu tofkwa ekwa unu; chişa uwe-aphu gbaphua onwunu l'upfu! ¹²Unu phukwaru yoo l'opfu ehu egu ono, du ụbvù l'enya ono; mè ke vayinu ono, amije shii ono; ¹³mè k'alị ndibe mu l'ophu; mbu ali, bu iphe, rwuchiru iya nu bu obvu yee ewu-óbvú. Ee-o! Unu watakwa agu aphu l'opfu ehu iphe, bükpoo ulo, aanoduje abo iphe; mè k'ehu mkpukpu-a,

aanoduje eme emereme-a! ¹⁴Noo kele unuphu ibe eze ono bę ee-mechaa gbado. Mkpukpu ono, aatü wöowoowoo ono adabyiru iphoro. Úbvú Ofelu; yee ulo, a kpüşiru ike, dü iya nü a-bürü ochobu jasuru; bürü eka dü nkapfū-igara-oswa ree; yee eka eeché eghu mę atürü; ¹⁵gbiriri jasü teke ee-shi l'eli wua anyi unme Chileke l'ehu. Noo teke ee-worù echiegu mee alı, iphe a-nodu emehuje; alı eka iphe emehuje abya ezee dü g'oswa. ¹⁶Ee-kpeahaa ikpe, pfuru nhamunha l'echiegu; haahaa enge, pfuru oto l'alı, emehuje iphe, a körü iya. ¹⁷Mebyi, apfubekoto a-mi bụ le nchi a-dü doo. Iphe, e-goshi l'a pfuberekoto abürü l'ekameka a-da nyonyoronyo; meji anmapfurù onyemonye jasü l'ojeojoje. ¹⁸Teme ndibe mu eburu l'unuphu eka nchi a-dü phę doo; l'unuphu, adudu iphe, byaru eme phę nü; l'eka ęphe a-nodu atüta unme; o to dudu iphe, akpo-byi phę iya nü. ¹⁹Mbụ l'igwe a-tü akamini gude tupyashia oke oswa; tupyashia mkpukpu ono l'ophu l'ophu. ²⁰Ehu-ütso bę a goru nü unubę ndu ono, akü iphe, unu akü aküku l'eka mini dü; mbụ unubę ndu haru eswi unu; yee nkapfū-igara unu; ęphe nodu akpa ntusaru-ehu.

33 ¹Nshio gube nwa mmebyi; l'ebé abu l'o nweru onye mebyiru gubredua! Nshio gube nwoderu-oye; l'ebé abu l'o dürü onye deru ngu ye! O kwa: i -haephō emebyishi; l'e mebyia gubedua. Teke i haerupho ederu nemadzü ye; l'e deru gubedua ye.

²Gube Chipfu; menaarü anyi eze-iphe-oma! Anyi pfukwaru eche-ru ngu. Bujenuru ike anyi l'utsu mboku-mboku. L'i bürü onye ndzota anyi; mę anyi nodu l'iphe-ehuka. ³Qobujeru; olu ngu -daephō g'egbigwe; ndiphe agbalacha. Teke i kwolihuru ekwolihu; əhamoha agbakashihu. ⁴A kwaa phę ɔkwata rwukqo phę g'eka ındarinya erwu ękwo; mbụ gbaa phę gorogoro g'eka igube wübaru.

⁵Chipfu bę goshiru l'o paru ęka; noo kele o bu l'ephekerephe. Úbvú Zayonu bę oo-me g'o bürü iphe, e-ji iya nü bụ ikpe, pfuru nhamunha; yee apfubekoto. ⁶O ya a-bürü onye e-me g'unu nguru anguru l'ogbo k'unu. L'o dzota unu ɔkpobe adzota; mee g'unu maru iphe; kwaa ęnya. O bürü atsü Chipfu ebvu a-bürü ęku k'unu.

⁷Lewaro; ndibe phę, bụ ndu ɔkpehu dü l'echikwa mkpu l'oma gbororo. Ndu ęphe ziru ozi, bụ ndu byaru g'e doshia opfu nodu akwa ntumatu. ⁸Eze gbororo bę a gbedoakwaru; ophu o duedu ndu ije, eshijekwadu iya nü. Ęphe mebyiarü ɔgbandzu, ęphe gbaru; ophu o duedu iphe, a guberu ndu ekebe. Ophu o duedu onye aakwabejekwadu übvü. ⁹Ali-a nodu agu aphu edideshihu edideshihu. Iphere dü oswa, no l'ibvü übvü Lébanonu; o nodu anwülwashihu anwülwashihu. Nsüda Sharönü ęephō g'echiegu ęka mini adudu. Teme oshi, nogbaa l'alı Beshanu; yele übvü Kamelü nodu alaephō ękwo kparakpara.

Okwa, Chipfu anmaru ndu əhogu iya

¹⁰Chipfu bya eyee qunu sụ: "Oo nta-a bę mu a-gbalihu agbalihu! Oo nta-a bę mu e-goshi lę mu paru ęka! ¹¹Unu dü ime ęswa ɔkponku; o bürü

oshi ereshi bę unu a-nwụ. Unme, unu atu búru iya bę oku, e-ke unu.

¹²Ozo bę lę ndu ono bę a-duepho gę mkpuma layimu, a kporu oku; mbü l'ọ'o g'e gbushije irwu obvu kubé tsée ya oku-a bę g'ephe e-tsü gburugburu tsufu. ¹³Unubę ndu bu ụzenza; unu nümakwa iphe, mu meru! Unubę ndu ophu bu ntse; g'o donaa unu enya l'okpehu dę mu!"

¹⁴Ndu iphe-eji, bu l'eli úbvú Zayonu bę ndzü-agugu rwutaakwaru. Ndu ta adudu iphe, ephe guberu Chileke nodu aphuwaa kpaakpaakpaa epfu sụ: "?Bü onye ole le g'anyi ha bę yee oku, enwu enwunwu e-buru? ?Bü onye ole le g'anyi ha bę yee oku, etsu ojejoje e-buru?" ¹⁵Ọ kwa onye bę onye emeje iphe, pfürü oto; teme o nodu epfuye iphe, pfürü nhamunha; onye ajikaje anata urwu, shi l'iphe, a nataru l'ike; teme o nodu eselaję eka azu l'anata uphalazu; onye ta angabejedu nchị mę a -nodu achị idzu g'eeshi gburu ochi; teme ophu qosajedu enya huma iphe, bę ejio-iphe. ¹⁶Noo egube onye a-nodu l'ephékerephe. Ọ búru eka oo-buru zee ndzü bę l'ulo, a kpüşiru ike l'eli úbvú. Eka ono bę aa-nodu anu iya nri. Ophu o dudu teke o byaru acho mini achocho.

G'iphe a-dü-be ree l'iphu

¹⁷Gübedua e-gude enya ngu huma onye eze ono g'o dü-be ùbvù l'enya; bya amaa enya l'alị ono, nɔru ogologo ono. ¹⁸Lị bya egude ɔriri ngu bya alaphu azu l'akahụ niggiri ono. Mbü l'i rịa sụ: "?Bünaa awe bę onye ono, shi edeje okpoga-akiriko ono nohunu? ?Bühunu awe bę onye ophu e shi apfujeru ego ɔbu nü nö? Mbü ?bünaa awe bę onye ophu shi agu ulo-mgbobuta anyi ogu nonaa?" ¹⁹I tịj hümabaedu ndu ono, shi eku onwophe ono enya ahuma ophu; mbü ndu ono, opfu phę egbejeru egberu ono. Ndu atsü ntsü; ophu iphe, ephe epfu edojedu enya. ²⁰Lenaa enya le Zayonu; mbü mkpükpu ono, anyi anoduje abo obo-iphe anyi ono! Ii-gudewaro enya ngu huma Jierúsalem̄u; mbü mkpükpu ono, bę: i -buru iya; nchị adu ngu doo ono; bya adu g'ulo, e meru l'ekwa, adudu onye byaru aphoriberu iya aphoriberu; ophu o dudu onye adu ike apho-lita itso iya apho-lita. Ophu o dükwapho eri iya ophu byaru agbabuhu agbabuhu. ²¹L'eka ono bę Chipfu a-buru Onyibe k'anyi. Eka ono a-dü g'eka nggele dü ọsa; enyi-mu dü iya ọsa. Ophu o dudu ụnwu ụgbo-mini, nweru akwo-ụgbo, byaru eshi iya nü. Ophu o dükwapho oke ụgbo-mini, a byaru anga l'eli iya. ²²Noo kele o Chipfu bę onye-ikpe k'anyi. Mbü l'ọ'o Chipfu l'aturu anyi iphe, anyi a-nodu eme. Teme o búru Chipfu bę onye eze k'anyi. Ọ ya bę onye a-dzota anyi. ²³Eri, e shi kee gübę ụgbo toshihuakwaru. Oshi, gübę ụgbo gude nguru anguru duchaakwaa wogowogo. Ophu ekwa-ụgbo ngu adabyiekwaru potoo. Ọ ya bę l'aa-kwa ọkwata, paru eka kee; mbü le ndu eniyeni a-kwachaa ọkwata. ²⁴Ophu o duedu onye bu le Zayonu a-sụ: "Iphe emekwa mu." Teme iphe-eji ndu bu l'eka ono meru bę aa-gukotaru phę nvü.

Aphụ, Chileke a-nụ ndu ọhogu iya

34 ¹Unu kpíritaru ntse; unubé ọhamoha; unu bya anúmakpodapho! Unu ngabékpodapho nchị; unubé ndiphe! G'eliphe l'ophu númerkwa; iphemiphe, no iya nụ anúma! Gé mgboko númera; iphemiphe, shi iya nụ anúma! ²Chipfu bę avükwaru ọhamoha ovuma. Oke ehu-eghu iya bę ọ tụ-koshiakwaru ndu ojogu phę l'ophu. Oo-mebiyishikötakwa phę g'ephe hakötakpoo rengurengu. Oo-woru phę haa g'e gbushia. ³Ndu nkephę, e gburu ebugbu bę aa-pajeru tuphaa etupha. Odzu phę awata eshi ishi; mee phę atüko úbvú úbvú swóngaa. ⁴Laphụ akpaminigwe g'onye phü-ru utute. Kpokpode atüko adashihu l'alí g'eka erekwo vayinu, nwuru lwaa erishihu l'eri iya; mbu g'akpuru oshi figu, no l'oshi figu gbanwúshihuru agbanwúshihu dashihu.

⁵Ogu-echi mu bę a nökwa l'imigwe baa bata nkö. Lekwa; a paakwaa ya apazeta gude abya anụ ndu Edomu aphụ; mbu ndu ono, bụ ndu mu dochawaru edocha k'emebyishikota rengurengu ono. ⁶Ogu-echi Chipfu bę mee a-ngugukwa angugu. Iphe, e-jí iya nụ bükwa eba-iphe. Mee ụnwuatürü; yee mee eghu; waa eba-iphe, shi l'ákپùrù ebili aduchaa ya. Noo kele Chipfu abya egwe ngweja lę mkpükpu Bozura; iphe, ee-gbu ebugbu paa eka l'alí ndu Edomu. ⁷Atsu bę aa-tüko ephe l'ephe gbushikota; mekpoo oke-eswi ndu ophu ha nwanshi; mę ndu ophu paru eka. Alí phę bę mee a-nodu aso gborogboro; l'egude eba-iphe gwọo urwuku l'ögoburu epuchi. ⁸Noo kele Chipfu nweru eswe agwata ugwo iphe; bya enweru apha, ejo-iphe onye meru a-vó iya l'ehu; g'ooshi nno gbaaru ndu bu lę Zayonu odzori.

⁹Nggele nggele, nökota l'alí ndu Edomu a-wökota korota. Eja, dù l'alí ono awökota oku-nshi-egbe. Alí eka ono l'ophu abukotaru korota, oku enwu taphutaphu. ¹⁰Ọ to byadu anyihu anyihu eswe l'enyashi; enwuru iya akpụ tütututuu jasụ l'ojejoje. Lọ búru ochobu dabyiru nno shi l'ögbo sweru ögbo. Ọ to dùdu onye byaru eshibaa ya ghatakponu aghata ozobaa. ¹¹Okpo-ngwere yee ebyi esweta iya l'ọ búru iphe phę; mbu lę mgbashijukwu yee okpoko-öhà akpashị epfune l'eka ono. Chileke e-me alí ndu Edomu g'ọ dù g'o shi dù teke o meru eliphe k'òphúlụ lę mbulembu. ¹²Ndu oke amadụ phę ta adzedu eka ephe enwekwaduru, bụ eka eekuje ali-eze. Ndu-ishi iya g'ephe ha a-chihukota. ¹³Ewu-óbvú erwuchia l'ulo-eli, dù iya nụ. Ole-karara yee egbara atüko ulo iya, a kpúshiru ike zechia. Iphe, a-nodu akpa iya ụri abúru nkúta-oswa. Mgashị-ujiku eworu iya mee ibe phę. ¹⁴Unwu anụ, bu l'echiegu ephe l'achi-anmabu atüko edzudagbaa l'eka ono. Eghu-oswa araku ibe iya l'ora. Ọ buru l'eka ono bę mgashị-ujiku anodukwapho atüta unme. Ọ buru l'eka ono bę ephe achotaru onwophę eka ephe a-nodu atüta unme. ¹⁵Mgashị-ujiku a-kpa epfune l'eka ono nodu tüşhia erekwa. Lo kpua ya; vüa nodu l'eka ono kpupyabę

phé lè nkù iya hee hetseshia. O bụkwarupho eka ono bẹ́ égbé e-dzukwapho okee lè nyee.

¹⁶ Unu jenú elee ẹnya l'ekwo Opfu Chipfu; unu agüa ya agüu. Ụnwụ iphe ono ta adukwa mè nanụ adu-phodo l'eka ono. Ophu ọ dükwa ophu byaru asụ lè ya ta ahümaduru okee ọzoo nyee ya; kèle ọ kwa mbédúa türü ekemu sụ l'onoo g'oo-dụ bụ ono. Teme ọ bụru Unme mu a-nodu erwukobé phé l'eka lanụ. ¹⁷O ya atuje g'oo-duru phé. O nodu egudeje eka iya tụa ya atụtu kee. O je abụru nkephé jasụ l'ojejoje. Mbụ ẹphe ebu-warurọ l'eka ono gbe l'ogbo sweru ogbo.

Ehu-utso ndu a dzotaru

35 ¹Echięgu yee ali, adudu
mini,

dụ iya nụ bẹ́ ẹhu a-tsọ.

Mgbegu ali-eveeve bẹ́ a-wata
ete eswa mehuaha iphe,
e meberu iya g'eka
okoko jashiru.

² Mbụ l'oo-jashikpoo
igwerigwe.

Ẹhu atsọo ya tsoshikpoo
ya ike;
l'o rwua okwe kpua ya.
L'e mee ya g'ọ dù biribiri
g'úbvú úbvú Lébanonu;
dụ akpabiri g'úbvú
Kamelu;
yee nsüda Sharönü.

Ẹphe egude ẹnya phé
humá
Ọdu-biribiri kẹ Chipfu;
mbụ akpabiri kẹ Chileke
anyi.

³ Unu menaa g'eka unu,
tsuru mée shihu ike.

Unu emee g'ikpere unu,
aphụ kweakweekwee
nguru anguru.

⁴ Unu pfuaru ndu nweru obu
ndzụ-agüu sụ phé-a:
“Unu shihu obu ike;
gẹ ndzụ ba agüshi unu.

Lẹ Chileke unu a-bya;
 bya emelata nemadzụ iphe,
 o meru onye ọzo.

Ọo-bya; bya adzọo unubedula
 ndzụ.”

⁵ Noo teke enya a-sahụ ndu
 atsụ ishi.

Nchị ndu ada nkuchi emee
 phosangu.

⁶ Noo teke ndu ẹniyeni a-wata
 azo garamu garamu
 g'ele.

Ire agbütoshihu ndu te
 epfudu opfu;
 ẹphe awata erwu okwe
 ẹhu-ụtso.

Mini e-shi l'echiegu gbafuhu
 soaha kẹ gborogboro.

Teme nggele eshi l'alị,
 mini te eshidu dù gbafuhu
 soaha gborogboro.

⁷ Ejá eveeve,
 l'ekpo phuruphuru
 l'a-bụru okpuru.

Ali, mini tahụru agbafushihu
 ọgba bụru nggele.

Ọ bụru eka ono,
 bụ nkụta-ọswa shi buru
 iya ono
 bẹ ọswa e-fushi;
 ejí efushia ya;
 ẹchara amịshia ya.

⁸ L'a bya atögbo iya eze
 gbororo; l'e kua ya ụzo,
 dù nsọ.

Ndu aasọ nsọ te eshidu iya.

Ndu a-nodu eshi iya nụ
 kpoloko abulerupho
 ndu ọ dürü;
 ọphu ndu eme eswe
 aghaphedu l'ime iya.

⁹ Oduma taa nodu iya.

Ophu ọ dudu anụ ozo,
 eri anụ,
 byaru eshitakpọ ya
 eshita ophu.
 A taa hümakpodaa phẹ nụ
 ahụma ophu l'eka ono.
 Ọ buepho ndu a gbafataru bụ
 ndu a-nodu eshi iya nụ.

¹⁰ Mbụ le ndu ono,
 Chipfu pfuru aswa phẹ
 ono a-lwa.
 Ephe aguru ebvu lwatashịa
 Zayonu.
 Ephe ekpuru ẹhu-ụtso ojejoje
 g'onye kpu okpu eze.
 Ete ęswa yee ẹhu-ụtso
 atuko phẹ ẹhu sweta.
 Aphụ yee atsụ ude agbaa
 ọso gbalaa.

Senakeribu eye ndu Jierúsalemu ebvu
 (2Ndu 18:13-37; 2Iphe 32:1-19)

36 ¹Töbüdu iya bụ; o rwua l'apha, kwe eze, bụ Hezekáya apha iri l'eno, ọ watarụ abụru eze; Senakeribu, bụ eze ndu Asiriya bya ọgu l'alị ndu Jiuda; bya atuko mkpükpu phẹ g'o ha, bụ mkpükpu, a kpụshiru ike lwụa lwụta. ²No iya; eze ndu Asiriya ono bya agbẹ le mkpükpu Lakishi zia onye-ishi ndu ojogu iya; yeru iya ndu ojogu, dù igwerigwe; bya asụ iya g'ephe jepfu eze, bụ Hezekáya le Jierúsalemu. Onye-ishi ndu ojogu ono jerwua bya eje apfuru l'ishi mgba-mini okpuru ụzo eli, dù l'uzo ono, eeshije eje eka asaję uwe ono. ³Ọ nodu l'eka ono; ephe byapfuta iya; mbụ Eliyakimu nwa Hilikaya, bụ onye-ishi l'ibe eze; waa Shebuna, bụ onye edeje ekwo; waa Jiowa nwa Asafu; yębedua bụ onye nkwanobé.

⁴Onye-ishi ndu ojogu ono bya asụ phe: "Unu je akaru Hezekáya le-a: Wakwa iphe, o pfuru; mbụ Okalibe eze, bụ eze ndu Asiriya. O sru-a: ?Bụ le gunu bẹ i chịrụ nwụpfu ophu i nweru kwē? ⁵I sru l'i machawaru eregede ọgu bya enweru ike, e gude alwụ ọgu. Obenu l'opfu ngu bụ okorobo opfu. ?Bụ onye bẹ i dakoberu ekwefuru yębe eze ndu Asiriya ike? ⁶Lenu; ọ kwa ndu Ijiputu bẹ i dakoberu; mbụ Ijiputu ono, bụ mgbawa-ęchara, abụjeru: onye dakoberu iya nụ l'o yejashịa ya eka meka iya iphe onoya. O kwa egube ono bẹ Fero dù; mbụ eze ndu Ijiputu. O kwa nno bụ g'o dürü iphe, bükpoo ndu dakoberu iya nụ. ⁷Teke i sukwanuru mu l'ọo Chipfu, bụ Chileke unu bẹ unu dakoberu; ?tọ bụdu Chipfu ọbu bụ ọphu Hezekáya

lwuru ẹka aagwaje iya; bya emebyishia oru-ngweja iya; bya asụ ndu Jiuda ephe lę ndu Jierúsalemu g'ephe byaję abaa eję l'atatiphu oru-ngweja-a?

8 “Byalekwa-a g'unu lę nnajjuphu mu, bù eze ndu Asiriya tuko chia idzù. I -kweta bę mu a-kpuru ụnu ịnya ise kpée ngu; mę o -buru l'ii-dü ike yechaa ya ndu a-nodu agba iya nü. 9 Odumeka; ?denu g'i rịru l'ii-dü ike kpfu l'iphu onye-ishi ndu ojogu nnajjuphu mu; m'obeta o bürü onye enya kachaa alwalwa lę ndu-ishi ndu ojogu iya; l'eka o bụ ndu Ijiputu bę i dakoberu g'ephe chię ngu ụgbo-ịnya; chię ngu ndu agba l'ịnya-ogu? 10 Ozo bụ lę-a; ?i dobesụ l'o to budu Chipfu bę mu nō l'eka bya ọgu l'alí-a ge mu mebyishia ya? O kwa Chipfu l'onwiya ziru mu ge mu bya ọgu l'alí-a mebyishia ya.”

11 Töbüdu iya bụ; Eliyakimu; yee Shebuna; waa Jiowa bya asụ onye-ishi ndu ojogu ono-a: “Jiko gude opfu ndu Arámu pfuru yero anyibe ndu-ozi ngu; eshinu anyi anu iya ree. Te egudeshi opfu ndu Jiuda pfuru yero anyi; kèle ndu nō l'eli igbulø anukwa iya.”

12 Onye-ishi ndu ojogu ono sụ phę: “?Bụ unu lę nnajjuphu unu kpoloko bę o dü unu ge nnajjuphu mu ziru mu ge mu bya ezia ozi-a? Waawakwa. O kwa unu lę ndu ono, nō l'eli igbulø ono; mbụ ndu ono, unu l'ephe e-me-chaa ria nshị unu l'ọnụ; ngua mamini, unu gboru ono bę mu epfuru iya.”

13 Onye-ishi ndu ojogu ono bya apfuru bya egude opfu ndu Jiuda bya arashịa ya ike sụ: “Unu nümakwa iphe, o pfuru; mbụ Okalibe eze ono, bụ eze ndu Asiriya! 14 Wakwa iphe, eze ndu Asiriya pfuru: Unu te ekwekwa ge Hezekáya dephua unu. O tö dükwa ike adzö unu! 15 Ophu unu ekwekwa ge Hezekáya deta unu g'unu dakobe Chipfu; l'eka oopfuru unu asuje lę Chipfu ta adükwa iphe, e-me g'o tö dzota unu. Lę mkpukpu-a taa lakwa l'eka eze ndu Asiriya. 16 Unu ta angakwaru Hezekáya nchị; kèle eze ndu Asiriya sükwaru-a g'unu wufuta wụ-pfuta iya ge yele unu doshia. O ya bụ g'onyemonye lę g'unu ha eria iphe, shi lę vayinu iya; ria akpuru, shi l'oshi figu iya; bya angua mini, dü lę welu iya; 17 jasụ teke ya a-bya eduta unu; lashia l'alí, dü ge k'unu; mbụ alí, ereshi dü; męe ọphúú dü iya; alí, nri dü; teme opfu-vayinu dü iya.

18 “Unu te ekwekwa ge Hezekáya dephua unu; kèle oo-sụ unu lę Chipfu l'a-dzotakwa unu. ?O dükporu oha ophu agwa alí phę nafütajewaru l'eka eze ndu Asiriya? 19 ?Bụ awe bę agwa ndu Hamatu yee kę ndu Apadu nō? Agwa ndu Sefavayimu; ?ephe nō l'awe? ?Ephe dürü-a ike dzota ndu Samé-riya l'eka yele eze ndu Asiriya tö? 20 ?Bụ agwa ole l'ime agwa ndu alí ono bę dürü ike nafuta ndu alí iya l'eka iya? ?Denu ge Chipfu e-shi dü ike nafuta ndu Jierúsalemu l'eka iya?”

21 Ndu Jiuda ono, oopfu eyeru ono no duepho ngguingguji; ophu o düdu onye ophu pfuru opfu yero iya; kèle eze, bụ Hezekáya türü ekemu sụ g'o to dükwa onye e-yeru iya ọnụ.

22 Töbüdu iya bụ; Eliyakimu nwa Hilikaya, bụ onye-ishi l'ibe eze; yee Shebuna, bụ onye edejeru eze ékwo; waa Jiowa nwa Asafu, bụ onye

nkwakobe tūgbua; o bürü phe ejepfu Hezekáya. Ephe gbajachaa uwe phe agbaja. Ephe jerwua bya eje akotoru iya iphe, onye-ishi ndu ojogu ono pfuru.

Hezekáya epfu anü Chileke
(2Ndu 19:1-13)

37 ¹Tobudu iya bụ; Hezekáya nümaephō iphe ono o gbajashia uwe iya; bya achita uwe-aphu yee; o bürü iya eje l'eze-ulo Chipfu. ²O bya ezia Eliyakimu, bụ onye-ishi l'ibe eze; yee Shebuna, bụ onye edejeru eze ékwo; waa ndu-ishi l'ebu-uke Chileke; g'ephe jepfu onye mpfuchi-ru Chileke ono, bụ Azáya nwa Emozu. Ephe tuko yee uwe-aphu jeshia. ³Ephe je je asü iya: “Hezekáya suru-a: ‘Ntanü-a bükwa mbóku, oke iphe-ehuka dapfutaru anyi; bya abürü mbóku, aahù anyi ahùhù; bya abürü mbóku, iphe-iphere jiru anyi iphu. O dükwa g'egube ime anoduje eme nwanyi; o to dudu ike nyia onyi nwata ọbu-a ⁴O nweru g'oo-dụ; Chipfu, bụ Chileke ngu anuma iphe ono, onye-ishi ndu ojogu ono epfu ono; mbu onye ono, nnajiuphu iya, bụ eze ndu Asiriya yeru g'o bya epfu-toshia Chileke ono, dzu ndzụ ono; k'ophu bụ l'ebu-uke Chipfu a-baru iya mba l'opfu ono, yeba Chipfu, bụ Chileke ngu nümaru ono. O ya bụ; pfuru nü Chileke l'opfu ehu ndu ophu phoduru nü.’”

⁵O ya bụ; ndu ono, eze, bụ Hezekáya ziru ono bya abyapfuta Azáya; ⁶Azáya sụ phe: “Unu je asü nnajiuphu unu l'ebu-uke Chipfu suru-a: ‘Ba atsukwa ebvu l'ebu-uke ono, i nümaru ono; mbu opfu ono, ndu-ozi eze ndu Asiri-ya gude bya epfutoshia mu ono. ⁷Huma l'ebu-uke mu e-woru unme lanu ye iya l'ehu; k'ophu bụ l'oo-nüma asulasa; lashia alị phe; mu emee g'e gude ogu-echi gbua ya l'ali phe gedegede.’”

⁸Onye-ishi ndu ojogu ndu Asiriya bya anuma l'eze ndu Asiriya lufuwa-ru l'ebu-uke Chipfu Lakishi; o laphu azu je ahümä onye eze ono l'eka ootso ndu Libuna ogu.

⁹Noo ya; a bya ezia Senakeribu l'ebu-uke Tirimaka, bụ eze ndu Kushi be abyapfu-tawa iya ogu; o zia ndu-ozi g'ephe je ezia Hezekáya sụ: ¹⁰“Waa iphe, unu e-pfurụ Hezekáya baa; mbu eze ndu Jiuda: ‘B'ekwekwa g'ephe Chileke ngu, bụ onye ono, i dakoberu ono duphua ngu; l'eka oofpu l'ebu-uke Jierúsalemu ta alwa-du l'eka mube eze ndu Asiriya. ¹¹Ophu doru enya bụ l'i nümahawaru iphe, ndu eze ndu Asiriya meru ndu alị ozo; mbu l'oo mebyishikotaru phe. ?Aanafuta-chia gubedua tọ? ¹²Mbu-a; ndu ọhamoha ono, nna mu oche phe mebyishiru ono; ?agwa phe dzotaru phe-a tọ? Mbụ agwa ndu Gozanu; yee kę ndu Haranu; waa kę ndu Rəzefu; mę kę ndu Édenu, bụ ndu shi nođu l'ebu-uke Telasa. ¹³?Bụ awe be eze ndu Hamatu nọ nta-a; mę eze ndu Apadu; mę eze ndu mkpukpu Sefavayimu; ọzoo kę ndu Hena; ọzoo kę ndu Iva?’”

¹⁴Tobudu iya bụ; Hezekáya bya anata ékwo-ozi ono l'eka ndu e ziru iya; bya eworu iya gua. O bya abahụ l'eze-ulo Chipfu bya eje eworu iya

tosaa l'iphu Chipfu. ¹⁵ Hezekáya bya epfurū nū Chipfu sū: ¹⁶ “Gübe Chipfu, bù Okalibe-Kakota-Ike; gübe Chileke kē ndu Ízurélu; onye sūgaru l'aba-eze iya l'echilabò chierobu. Oo ngu kpoloko bù Chileke, nwekota ali-eze, dù lè mgboko mgburugburu. Oo ngu meru igwe bya emee eliphe. ¹⁷ Ngabénu nchì gübe Chipfu; nūma iphe, mu epfu. Sanaa enya hümadupho. Ngabékpodapho nchì; nūma opfu ono, Senakeribu ziru g'e gude bya epfutoshia gübe Chileke, nō ndzù ono.

¹⁸ “Gübe Chipfu; o bùkwa eviya lè ndu eze ndu Asiriya mebyishiwaru ohamoha; waa ali phe. ¹⁹ Ephe chìwari agwa ndu ono ye l'oku; o ke-pyashià; kèle agwa phè obu ta adudu iphe ozo, o bù; gbahaa nkù; yee mkpuma, bù iphe, nemadzù gude èka mee. ²⁰ Oo ya bù lè-a; gübe Chipfu, bù Chileke anyi; dzonaa anyi l'èka eze ndu Asiriya ono; k'ophu ali-eze, dükota lè mgboko l'ophu a-maru l'òo gübedua kpoloko; mbù gübe Chipfu bẹ́ bù Chileke.”

Adada Senakeribu

²¹ Tòbudu iya bù; Azáya nwa Emozu bya ezia Hezekáya ozi sù: Chipfu, bù Chileke kē ndu Ízurélu sürü l'iphe ono, i pfuru nū iya l'opfu éhu Senakeribu, bù eze ndu Asiriya ono bẹ́ ya numawaru. ²² Waa iphe, Chipfu pfuru l'opfu éhu Senakeribu baa:

Nwada Zayonu ta adukwa
iphe, o güberu ngu;
tème o nòdu aja ngu
ewenu.

Nwada Jierúsalemú ekwe
l'ishi l'èka iigba oso lè
ndaba agbalà.

?Bù onye bù onye ono,
i shi ephu iphu;
bya epfutoshì iya ono?
?Bù onye bẹ́ i shi atù ụzu
ekpu-a;
mbù onye ono,
i gude eku-onwonye
vòoru enya ono?

O kwa Onye dù Nso
kē Ízurélu!

²⁴ I ziru ndu-ozi ngu;
ephé bya eburu iphu nyabé
Nnajìuphu.
I sürü l'i gudewaa ikpoto
ugbo-inya-ogu ngu

- nyirwuchaa m kpakpōnu
úbvú úbvú;
Mbụ l'i nyirwuwaru
m kpakpōnu,
eka úbvú úbvú
Lébanonu jeberu;
bya egbutsushiwa oshi sida,
dụ iya nụ, bụ ndu ọphu
kachaa etse ogologo;
mẹ oshi payinu iya
ophu kachaa adụ ùbvù
l'enyā;
bya ejerwuwaā eka ọ
kachaa aburu epfukala;
mẹ eka ọ kachaa aburu ọswa,
dụ ree.
- 25 Mbụ l'i tūwaru welu l'alị ndu**
o hozo; bya angua ya mini;
bya egudewaa
obochi-okpa ngu zọ iphe,
bụ nggele,
dükota l'alị Ijiputu tòlitoli;
jasu ọ tashihukota.
- 26 Sụ-a; ?o dụ g'i tị nümajeduru**
iya?
O mu tubuhawaru g'o dụ
nno teke dühawaa ẹnya.
Mbụ l'ọ bùro teke ndiche
bẹ mu chihawaru iya
rọ dobe.
 Ọ bùru nta-a bẹ mu
meru iya g'o vua;
mbụ mee;
i woru m kpukpu,
a kpugbaaru o shihu
ike mebyishia;
ọ bùru ikpo m kpuma.
- 27 Ọ bùru iya bụ;**
ike bvụ ndu bu iya nụ.
Ephe bùru ndu a tñru
eberebete;
e meru iphe-iphere

kpuā phē.

Ęphe bya adū g'iphe,
a kuru l'opfu; g'iphe,
rwuru irwu k'òphúú;
mbu dū g'eswa,
furu lē mkpotsu ụlo,
anwụ chigbushiru
l'ebé adū g'o vutaberu l'eli.

28 "Obenu lē gubedua bē mube
Chileke maru eka i no.

Mu maru teke ịibata abata;
maru teke jitugbu
atugbu.

Mu maru g'ijibataberu
hanyihanyi ekpu mu.

29 Eshi ophu ọ bụ mube Chileke
bē ịibaru hanyihanyi;
teme bęebeebee,
iipfurū mu rwuwa mu
nchi;
bē mu e-woru ịkokoro
dzübe ngu l'imi;
woru mkpürukpu-ígwè
ye ngu l'ọnū g'inaya.

Mu emee ngu g'i shia ophu
i shi laphu azu l'eka
i shi.

30 "A -bya lē gubedua, bụ Hezekáya; waa iphe, a-buru ngu iphe-ophu-bama baa: Apha-a bē ii-ri iphe, daru edata. O -be apha ọzo l'i ria ophu shi l'ono futa. O -rwua l'apha k'eto iya; kọ opfu kpata iphe, i koro iya. Gbaa opfu-vayinu; ria akpuru, e-shi iya nụ. 31 Sụ-a; nwa ndu ono, a-phodu nụ l'ọnū-ụlo Jiuda bē a-gba ogbarabvu l'ime alị; mịa mebyi l'eli mgbo-ko; 32 noo kele o nweru nwa ndu phoduru nụ lē Jierúsalemu. Ikpoto ndu wafuru nụ e-shi l'úbvú Zayonu. Ọ buru Chipfu, bụ Okalibe-Kakta-Ike e-gude g'ọ phu-be iya l'ehu mee ya.

33 "Ọ ya bụ; waa iphe, Chipfu pfuru l'ehu eze ndu Asiriya baa: Ọ tọ byadu a-bata lē mkpükpu-a; ophu ọ byadu agba g'ọ ka mma l'ọ apfu l'eka-a. O too gudekpodanu iphe, eegbobutaje onwonye abyakube iya ntse; ophu ọ byadu ebvuphe iya ose-ogu. 34 Ọ ụzo, o shi bya bē oo-shi laa. Ọ tọ byadu abata lē mkpükpu ọwa abata ophu." Nokwa iphe, Chipfu eepfu. 35 "Sụ-a; mu e-gude k'ephə mu; mẹ opfu ehū Dévidi, bụ onye-ozu mu gbobuta mkpükpu-a; dzọ ya."

³⁶Tobudu iya bụ; ojozi Chipfu tügbuepho bya eje léka ndu ojogu Asi-riya doro; bya eje egbaa ükporo ümadzu ugbo ükporo léto lünu ümadzu labo lükporo ümadzu iri^a lime ndu ojogu ono. E tehushia lütsu; odzu zeshiwaaké bee. ³⁷Noo ya; Senakeribu, bụ eze ndu Asiriya tügbua; ọ bụru iya alaphu azu. O laphushia azu le Ninive je anodu. ³⁸O be ujiku lanu; o nodu agwa agwa iya, bụ Nisuroku; ünwu iya, bụ Adurameleku; mé Shareza je egude ogu-echi gbugbua ya; gbaru lashia ali Araratu. Oo ya bụ; Esahadonu, bụ nwa iya bụru eze nochia enya iya.

Iphe-ememe guderu Hezekáya
(2Ndu 20:1-11)

38 ¹Ọ bụru teke ono be iphe-ememe guderu Hezekáya; kóphu bụ lo nowaa lónnu önwu. Onye mpfuchiru Chileke, bụ Azáya; nwa Emozu bya ejepfu iya je asu iya: Chipfu süru-a: “Dozia ibe ngu ree; kele iibyawa anwühu; i tii kadu mma.”

²Noo ya; Hezekáya bya aghaa iphu lüzo igbulöpfurü nü Chipfu sü: ³Gübe Chipfu; nyatanü gé mu bụ-be onye gude ire-lanu; mé obu mu gó ha tsoo üzo nkengu; mé gé mu gude meberu iphe, du ree lénya ngu. Hezekáya raa ekwa kpoo pfula pfula.

⁴Tobudu iya bụ; Opfu Chipfu bya atüba Azáya le nchü sü iya: ⁵“Je aka-ru Hezekáya le-a: Waa iphe, o pfuru; mbu Chipfu, mbu Chileke ké nna ngu, bụ Dévidi: Mu nümawaru epfupfu, i pfuru nü mu; bya ahumawaa enya-mini, shi ngu lénya. Mu e-yekwafüa apha iri lise le ndzü ngu. ⁶Qozo bụ le mu a-nafüta ngu; nafüta mkpukpu-a léka eze ndu Asiriya. Mu a-gbaru mkpukpu-a օdzori.

⁷“Waa iphe-ohubama, Chipfu e-goshi ngu baa; gi gude maru le Chi-pfu e-me-a iphe ono, o pfuru ono. ⁸Nwonyonyo iphe ono, a kpüshiru, ee gudeje enyi ülo-eli Éhazu ono; be mu e-me gó gude ntü-okpa iri tsü-phu azu.” No iya; onyonyo ono tsüa ribo; gude ntü-okpa iri tsü-phu azu eme le gó shi habe ogologo.

⁹Qwa-a bụ iphe, Hezekáya deru; mbu eze ndu Jiuda g'iphe-ememe ono mechaarü iya; ọ kachaa mma.

¹⁰Mu sükwaru: ?Bü le

mkpapkponu ndzü mu-a
be mu jeru je eshisweta
onu oguzo ali-maa?

A naa mu nfü nafü mu nwa
apha ndzü mu օphu
phoduru nü?

¹¹Mu sükwaru le mu taa

^a 37:36 Bü iya bụ 185,000 le mbekee.

humabaedu Chipfu
 l'ali ndu dzü ndzü.
 Ophu mu egudebaedu
 enya ahüma nemadzü,
 dzü ndzü;
 ozoo kę g'anyi lę ndu
 nokwadu l'eliphe-a
 bubaaru.

¹² A lashiru ndzü mu g'onye lashiru
 eswa l'ulo ụnwu-eswi;
 mbụ l'oo g'onye akpa iphe
 akpakpa aphükobeje iphe,
 o kpagheru akpaghe-a
 bụ gę mu
 phükobewaru ndzü mu.

O bya atuwaa mu eri
 gbüpyia l'iphe, aakpaję iphe;
 bya egbubufu iya.

O bürü-a shi l'eswe gę nchi
 jihu bę i mebufüwaru
 nü kę ndzü mu.

¹³ Mu nodu atajékpoephō
 nshi jasü nchi abóhu.

Obenu l'o gwerü mu
 ọkpu arakabya g'eka
 oduma ata anü.

O bürü-a shi l'eswe gę nchi
 jihu bę i mebufüwaru
 nü kę ndzü mu.

¹⁴ Mu gboaha chachacha
 g'apya ozoo g'eshā.

Mu deahaa kukuku
 g'ede-kuukuu.

Mu lenyaa enya l'eligwe;
 enya meahaa mu ęhuka.

Mu sụ: Jiko Nnajiuphu;
 mu eje iphe-ęhuka;
 byanụ agbaarụ mu
 mkpu!

¹⁵ Ole o bụ; ?mu a-sükwanu
 agha?

O pfluakwaru opfu nü mu;

- mbụ ọ bụru yębedua
l'onwiya meru iphe ono.
- Mu a-nodukpoepho eje
nwa gelee jasụ gę mu
a-nę-beru;
kele obu atawa mu
nyikinyiki.
- ¹⁶ “Gübe Nnajjuphu;
o kwa ụdu iphe,
dugbaa egube-a bę
nemadzụ gude buru.
Ọ bukwaru iya phę bę unme,
nọ mu l'ehu byaru bya
egudewaa nödu ndzụ nta-a.
Jiko menaa gę mu wekoroju;
menaa gę mu nödu ndzụ!
- ¹⁷ Okpobe opfu;
o kwa g'qo-duru mu lę ree
bę mu gude jee iphe-ehuka,
dụ nno.
Ọ bụru l'qo l'i yeru mu obu
bę i ti kwedu gę mu
bahụ lę nsukutu ola-liswi.
I bya atuko iphe-eji mu l'ophu
chiru ye onwongu l'azụ;
- ¹⁸ kele ndu nowaa l'alị-maa te
etukwa ngu ępha.
Ophu ndu nwụhuwaru anwụhu
agukwa ebvu egude etu
ngu ępha.
Ophu ndu e kpochiru l'ilu
elekwa ęnya ire-lanụ
nkengu.
- ¹⁹ Ọ kwa ndu nọ ndzụ;
mbụ l'qo ndu nọ ndzụ bụ ndu
anoduje etu ngu ępha gę
mu etu ngu iya ntanụ-a.
Ọ bụru ndu bụ nna anoduje
akorū ụnwụ phę g'i bụ-be
onye ire-lanụ.
- ²⁰ Chipfu a-bya adzqo mu ndzụ.
Ọ ya bụ l'anyi a-nödu agụ

ebvu akpo iya l'une
 jasü g'anyi a-nö-beru ndzü.
 O bürü l'eze-ulo Chipfu bé
 anyi a-nödu güä ya.”

²¹Azáya pfuwaru sụ g'e meta iphe oshi figu tsua etsutsu debechaa Hezekáya l'ejø-onwo ono, phòkashiru iya l'ehu ono; l'o -mewaa ya nno; l'o wekørohu. ²²Hezekáya bya ajia sụ: “?Bü gunu bü iphe-øhubama, e-goshi lè mu e-mechaa bahübaa l'eze-ulo Chipfu ozo?”

Ndu nnochí-enya, shi Babilonu

39 ¹O bürü teke ono bé Merodaku-Baladanu; mbü nwa Baladanu, bü eze ndu Babilonu deshiru ekwo-ozi nü g'e je anü Hezekáya; bya eyekwaru iya ya phø iphe-oma g'e gude bya iya ajiji; kèle o nümaru l'iphe shieme iya; o kawaa mma. ²Hezekáya nabata ndu ono, e ziru ozi ono; bya egoshi phø iphe, nokota l'ulo-eku iya; mbü goshi phø mkpolocha; yee mkpolaa-ododo; më manu, eshi mkpo; më ngwogu iya l'ophu; më iphe, bukota éku iya. O tø dudu iphe, dù l'ibe iya; ozoo iphe, dù l'alí-eze iya l'ophu, o to goshiduru ndu ono; mbü Hezekáya.

³Tobudu iya bü; Azáya, onye mpfuchiru Chileke bya ejepfu eze, bü Hezekáya je ajia ya sụ: “?Bü awe bé ndu ono shi bya? ?Bü gunu bé ẹphe pfuru?”

Hezekáya sụ iya: “Ephe shikwa éka dù enya bya. Ephe shi Babilonu.”

⁴Azáya bya ajia ya sụ: “?Bü gunu bé ẹphe húmaru l'ibe ngu?”

Hezekáya sụ iya: “Ephe tükokwaru iphemiphe, dù l'ibe mu húma-gbua. O to dükwa iphe, dù g'eku, mu nweru enweru, mu te egoshiduru phé.”

⁵Noo ya; Azáya bya asü Hezekáya: “Nüma opfu, shi Chipfu l'önü; mbü Okalibe-Kakota-Ike ono. ⁶O suru-a: Lé mbóku abyawaa teke iphemiphe, dù l'ulo eze ngu; më iphe ono, nna ngu phø setarü dobe; o nöö byasü ntaa a-abürü iphe, ee-vuta lashja Babilonu. O tø dudu m'ophu ee-wophodo. Noo iphe, Chipfu epfu. ⁷Tëme ünwü ngu unwoke, bü ndu a nwütaru ngu bé aa-harü kpükkaa; ẹphe eje abürü ndu anöduje eleta ibe eze ndu Babilonu enya.”

⁸Hezekáya sụ iya: “Opu Chipfu ono, i pfuru ono dükwa ree.” Iphe, o gude pfua nno bü l'ø ríru sụ lè nchị a-dù-a doo; ophu o dudu iphe, bya l'eme teke ya nokwadu ndzü.

Adù ndu kẹ Chileke obu

40 ¹Unu dünnaa ndibe mu
 obu! Unu dünnaa phø obu!
 Nokwa iphe, Chileke unu
 pfuru bü onoya.
²Unu pfunaan opfu bélébele

- yeru Jierúsalemu.
 Unu ranaa ya arara g'ọ maru
 l'ozi-iike ono,
 ooje ono bẹ bvụwaru nụ.
 L'a pfụwaru ụgwo ejo-iphe,
 o meshiru.
 L'ewere, Chipfu meru iya
 hawaa g'iphe-eji, o meru;
 mbụ l'ọ hawaa g'ọ ya
 ugbo labo.
- ³ O dürü onye ara iya arara sụ:
 “Unu meziaru Chipfu ụzo
 l'echięgu.
 Unu mee eze gbororo iya g'ọ
 dugbaa nhamụnha lẹ
 mgbegu alị-eveevee.
- ⁴ Eka dụ nsụda bẹ ee-nwuchi
 enwuchi.
 Iphe, bụ úbvú úbvú bẹ
 ee-gbuzekota egbuze.
 Eka dụ nkzagbo-nkzagbo bẹ
 ee-mezi emezi.
 Eka dụ
 kpokoro-kpokoro-kpokoro
 l'a rwazee ya arwaze g'ọ
 kwọo akwọkwo;
- ⁵ k'ophu ee-kpuha ọdu-biribiri
 kẹ Chipfu g'a hụma.
 Iphe, bükota nemadzụ l'ophu
 ahụmakota iya;
 kélé Chipfu gudewaa ọnu
 pfua ya.”
- ⁶ O dürü olu-opfu, epfu sụ:
 “Chia mkpu!”
 Mu sụ: “?Bụ gụnu bẹ mu
 e-chi lẹ mkpu?”
 O sụ: “Chia mkpu sụ lẹ
 nemadzụ l'ophu
 dukota g'eswa.
 Teme mma, ẹphe ama
 dukwapho g'okoko eswa,
 dụ l'egu.

- ⁷ Qobujeru;
 eswa -kpôhuwaa nkû;
 okoko iya erishihu dashîhu;
 kèle udzu-önü Chipfu
 phushiru phê.
 Hoo haa; nemadzû bükwa
 eswa.
- ⁸ Mbû l'qobujeru;
 eswa -kpôhuwaa nkû;
 okoko iya erishihu dashîhu;
 obenu l'opfu, Chileke anyi
 pfuru;
 a-pfuru pfushia ike jasü
 l'ojejoje.”
- ⁹ Je apfuru l'eli úbvú, ha shii;
 gûbe Zayonu;
 onye byaru ezi ozi-oma.
 Gûbe Jierúsalemu,
 byaru ezi ozi-oma;
 wolinaa olu chia mkpu!
 Wolia olu; gë ndzû ba agushi
 ngu!
- Sû mkpukpu,
 dùgbaa l'alî ndu Jiuda-a:
 “Wakwa Chileke unu baa!”
- ¹⁰ Lekwa! Nnajiuphu,
 bụ Chipfu gudekwa
 ike-ökpu abya.
 O bụru okpehu iya bę
 oo-gude bụru eze.
- Lekwa! O gudekwa obunggo
 eje abya;
 bya egudekwapho ụgwo
 ọo-pfû.
- ¹¹ Ndu ẹphe l'iya swị bę
 ọonoduje eche g'onye
 eche atürü.
 O nodu achikobeje ụnwu
 atürü ono heru l'eka;
 mbû heru phê dobe onwiya
 ntse k'ophu ẹphe a-noduje
 iya l'obu.

Tême o nōdu atoje nwēhu
erwu ndu ọphu he nwa.

¹² ?Bụ onye dujewaru ike
gbaa ẹka okorokoro
gude tūa mini,
nọ lẹ mgboko l'ophu atùtù;
ọzoo gude nkwo-ẹka
tūa akpaminigwe
l'ophu?

?Bụ onye dujewaru ike
kpokọo urwuku,
dụ l'eliphe l'ophu kporu
ye lẹ nkata;
ọzoo wota iphe-atùtù
gude tūa erwa úbvú,
nökota nụ?

¹³ ?Bụ onye maru uche Chipfu?
tọo ?bụ onye a-sụ lẹ ya
zijeru iya iphe;
lẹ ya bụ onye akpọ-zijeru
Chileke ụzo?

¹⁴ ?Bụ onye bẹ Chipfu jeru
akpata ishi?
tọo ?bụ onye ziru iya
uzo ọphu bụ ọkpobe
uzo?

?Bụ onye bẹ o bụ;
mbụ onye ziru iya iphe,
o maru;
ọzoo onye goshiru iya ụzo,
oo-shi mee g'iphe doo
ya ẹnya?

¹⁵ Tororo opfu bụ l'ọhamoha
dükwa gẹ mini,
daru kpɔngu l'ime
boketi.

Iphe, a guberu phẹ bụ-a
nwurwuku, dụ l'iphe,
egudeje tūa ेrwa iphe.
Mbụ l'ọtujie ndu bukube
eze-ẹnyimu g'onye
kpokoberu urwuku,

- dụ rwukuru rwukuru
atụ l'iphe.
- ¹⁶ Mbụ l'oswa, dù l'úbvú úbvú
Lébanonu ta asükwa aburu
nkụ eye l'oku.
Ophu anụ, nökota iya nụ
asükwapho
g'eegbushi iya gude
gweeru Chipfu
ngweja-akpo-óku.
- ¹⁷ L'iphu iya bẹ ọhamoha l'ophu
ta adukwa iphe, o bụ.
Ọ guberu phẹ iphe,
adudu iphe, ọ bụ;
mbụ l'iphe-iphoro ka
phẹ shii.
- ¹⁸ ?Bụ onye bẹ unu a-türu
Chileke yeru?
?Bụ ntékpe gunu bẹ unu a-sụ
lẹ yee ya bụ iphe lanụ?
- ¹⁹ La -bya l'iphe,
a kpuru akpukpu;
ono bụ onye eme ọna
kpuru iya.
Ọ bürü onye-úzú
mkpola-ododo würü
iya mkpola-ododo;
bya emetaru iya
egbirigba mkpola-ochaa.
- ²⁰ Qobujeru onye daru ụkpa
k'ophu ọ tọo dudu ike
anụ Chileke egube
iphe ono;
l'ooje ahota oshi,
kporu akpaa;
bya eje achọ onye eme
ọna emegharu iya
eka kua
l'ọ bya apyia ntékpe
doberu iya; mbụ ntékpe,
ta abyadụ aharibejeru
okpa aharibera.

²¹ ?Unu ta amahaada? Tọ
?unu teke anúma-swee?

?Te epfuduru iya unu e
-shikpoo lẹ mbụ?
?Toko dodu unu ẹnya g'e
gude tọ okpa
mgboko l'ophu?

²² Lọ nọ l'aba-eze iya
l'ephekerephe;
noghata eliphe,
gbaru mgburugburu.
Ndu nọ l'eliphe dugbae ya
pho ribariba g'ụnwu ogu.
Eligwe l'ophu bẹ ọ phushiru
togbo g'onye phushiru
ukpo;
bya eworu iya togbo
jakpata g'ulo-ekwa,
aabya eburu eburu.

²³ Ndu-ishi bẹ oomeje;
ọ tọ dudu iphe,
ephe abụ.
Lọ bya emee ndu-ishi
lẹ mgboko-a;
ephe abụru iphe-mmanụ.

²⁴ Sụ-a; ọbujeru akụku,
aakụ phē l'alị;
adzadza, aadza phē;
ephe -jekwadu-a agbabé
ogbarabvu l'alị;
l'ophuwa phē ọnụ;
ephe anwülwashihi.
Oke phērephere abyá
ezikota phē g'éswa ereshi.

²⁵ Onye nsọ ono jíru sụ-a:
“?Bụ onye bẹ unu a-türü
mu yeru?
Mbụ-a; ?bụ onye bẹ unu epfu
lẹ mu l'iya ha ẹnya
nhamụnha?”

²⁶ Palinaa ẹnya lee
l'akpaminigwe.

?Bụ onye meru iphemiphe
ono dobe?

Mbụ onye ono,
emeje kpokpode,
dụ igwerigwe l'ọofushi
nanunanu;
teme ọ nodu ekuje
phẹ ẹpha l'ehu l'ehu.

Ọ bụru l'ike parụ onye
ono ẹka;
teme ọkpehu dụ iya
meru g'o gude ophu ọ
dụdu kpokpode ono
mẹ nanụ etuphahije nụ.

²⁷ Unubẹ ndibe Jiékopu;
?denu g'o gudeunu
pfua ẹgube opfu-a?
Mbụ-a; unubẹ ndibe Ízurelu;
?denu g'o gudeunu
nodu agụ aphụ?

Keleunu sụru lẹ Chipfu ta
amadụ iphe-ehuka,
unu eje;
mbụ lẹ Chileke unu ta
adụdu iphe,
ọ guberu iphe,
rwuberu unu?

²⁸ ?Unu ta mahaada?
Too ?unu teke anụma-swee
lẹ Chipfu bụ Chileke,
l'a-nọ jasụ lẹ tuutuutuu
lẹ mijimiimii?

Ọ bụru iya meru eliphe
l'ophu jasụ l'eka o
jeberu.

Ike ta abvụdu iya;
ophu nkwo atsụdu
iya mее;
ophu ọ dudu onye
amakotaru nkwanmenya
nkiya.

²⁹ Ọ ya emeje g'ike dụ

- onye ike bvuru.
 Teme ọ nodu emeje g'onye
 dụ nmelenmele rökota
 ike.
- ³⁰ Mbụ lę-a; ụnwu ogbo
 lanụ emenyakwaa iphe;
 ike abvụ phę;
 ephe emehu nmelenmele.
 Mbụ lę ndu bükawadu
 okoröbya abujeru a -nonya;
 ephe evukota iphe daa iko.
- ³¹ Obenu lę ndu daru ngaberu
 Chipfu bę ike a-nodu
 aka adudu.
 Ephe e-gude ñkù ephe
 l'eli l'eli g'ugo.
 Ephe agbaa oso;
 ike ta abvụdu phę.
 Ephe ejee ije; nkwo ta atsudu
 phę mée.

Onye a-nodu eyeru Ízurelu ęka

- 41** ¹Unubę ndu bukube
 eze-enyimu;
 unu nödukwa ngguingguji
 l'iphu mu!
 G'ike kabakwaa adu
 oħamoha!
 G'ephe kpřitakwaru
 bya eyee ọnou!
 G'anyi je edzuda l'ulo-ikpe!
- ² “Su-a; ?bu onye jeru
 je akpalia onye
 pfüberekoto l'uzo
 enyanwu-awawa;
 mbụ onye abujeru;
 o -halia ɔkpa l'o lwua lwüta.
 Mbụ lę Chipfu ewojeru
 oħamoha ye iya l'ęka;
 bya akwatsushiaru
 iya ndu eze.
 O nodu egudeje ogu-echi

- gwee phę arakabya;
 gbaa phę apfụ jasụ ęphe
 phekashịhu g'ęswa ereshi.
- ³ Oochije phę ọso;
 ejerö l'iphu l'iphu.
 O tọ dudu iphe, eme iya nụ.
 Mbụ eshichaa ụzo,
 ọkpa iya teke eshiswee
 lę mbụ.
- ⁴ ?Bụ onye meru iphemiphe
 ono; mee ya meghaa;
 mbụ shiẹpho lę mbụ ebu
 ọgbo l'onwiya?
- O kwa mbedula, bụ Chipfu;
 onye nọ swiru ndu kę mbụ;
 teme mu jekwa anodu
 swiru ndu k'ikpazụ;
 ọo mu bụ onye ọbu!”
- ⁵ Ndu bukube eze-enyimu
 hụma iya; ndzụ guhu phę.
 Ndu bu l'eka eliphe jeberu
 nodu anma
 pyaapyaapya eje
 akpiritatu.
- ⁶ Onyenonu nodu eyeru nwibe
 iya eka.
 Ephe nodu asuje nwibe phę-a:
 “Shihukpoekwapho ike!”
- ⁷ Ndu maru eme ọna nodu
 adukpoepho ndu ụzu
 mkpola-ododo obu.
- Onye ọphu egudeje ọngu
 akwọ iphe teretere
 nodu agba onye ọphu
 edzepfue iya edzepfue
 unme.
- O -nodu l'o sụ onye ọphu
 agbaję iya ọku gude
 dzepfua ya: “O dükwa ree!”
- L'o bya akụa ntékpe ono
 ngga g'o to rikashịhu.
- ⁸ A -byakwanụ lę gübę Ízurelu,

- bụ onye-ozi mu;
 mbụ gube Jiékópu;
 onye mu gude eka mu
 hota;
 mbụ gube oshilokpa
 Ébirihamu, bụ onye mu l'iya
 eshi ọnyà;
- ⁹ mu jekpørero l'eka
 igwe beru ali beru je
 eduta ngu.
- Mbụ l'ọọ eka ọ kachaa
 omilomi bẹ mu jeru je
 ekua ngu.
- Mu sụ ngu: I bụakwaa
 onye-ozi mu.
- Mu hotaakwaru ngu;
 ọphu mu ajíkaekwa ngu.
- ¹⁰ Ọo ya bụ; ba atsükwa ebvu;
 kele mu nökwa swiru
 ngu.
- Gé meji ba tøfukwa ngu;
 kele ọ kwa mu bụ
 Chileke ngu.
- Mu e-me g'ike dụ ngu;
 mu e-yeru ngu eka.
- Mu e-gude erekutara mu ono,
 bụ eka mu egudeje
 mee iphe, pfuru qto
 ono gudeshia ngu.
- ¹¹ Iphe, bùkpoo ndu aba
 hanyihanyi ekpu ngu
 bẹ ọ tọ dudu iphe,
 e-me g'e te meru
 iphe-iphere kpua phẹ.
- Ndu etso ngu opfu bẹ ee-me;
 ẹphe alaa l'iyi bürü
 mkpurupyata.
- ¹² Mbụ l'ịjì-chika ẹnya ndu
 ọhogu ngu;
 i tịi hümadu phẹ.
 Ndu etso ngu ọgu a-duepho
 g'iphe-iphoro.

13 Noo kele ọo mbędua
 bụ Chipfu;
 bya abụru Chileke ngu;
 onye sekpu ngu
 l'ekutara ngu;
 bya asụ ngu g'i ba
 tsushi ebvu;
 lę mu e-yeru
 ngu-a eka.

14 "Ba atsükwa ebvu;
 gube nworishi ono,
 bụ Jiékopu;
 mbu gube nwata-une,
 bụ Izurelu;
 kele ọo mbędua
 l'onwomu e-yeru
 ngu eka."

Noo iphe, Chipfu epfu;
 mbu onye ono,
 gbañtaru ngu nụ ono;
 bya abụru Onye nsø
 kę ndu Izurelu.

15 Lenu; mu e-mekwa ngu
 g'i bürü iphe,
 e gude echí ereshi;
 mbu iphe, bụ k'òphúú;
 bya atsụ nkó;
 bya enweru ézé.

Ii-chi úbvú úbvú
 gbiigbii tsutọ ya
 etsuto;
 mbu mee ya l'o dù
 swakiri-swakiri
 g'ëswa ereshi.

16 Lị phushia phe;
 pherephere apakaa ya.
 Mbụ oke-pherephere
 atükaa ya nanünanu.
 Obenu lę gubeduá
 e-gude Chipfu ete ëswa.
 Mbụ l'o Onye nsø kę ndu
 Izurelu ono be ii-gude

- eku onwongu.
- 17 "Ndu ụkpa mē ndu adudu
g'ọ dū phe acho mini
angụngu.
Ọphu ọ dudu ọphu ẹphe
hụmaru.
Ire nodu atụ phe hęehee
l'eka mini agụ phe.
Ọle ọ bu-a mbędua,
bụ Chipfu a-za phe ẹnu.
Mbụ lę mbędua, bụ Chileke
ndu Izurelu taa
hadụ phe.
- 18 Mu e-me gę mini wata
asoshi gę nggele
l'ephekerephe ęka
dụ jakporo jakporo
jakporo.
Ọgba eshi lę nsüda nsüda
gbafushihu.
Mu emee g'echięgu bürü
okpuru okpuru.
Ali, dù jakporo-jakporo
abürü ęka mini e-shi
asoshihu.
- 19 Iphe, mu e-ye l'echięgu bụ
oshi sida;
yęe oshi akesha;
mékpo oshi míturu;
yęe oshi olivu.
Mbụ l'oshi payinu;
yęe oshi firu;
yęe oshi sipuresu bę
mu a-tükö dzakötä
lę chakiri chakiri
chakiri ali;
- 20 k'ophu ndu nemadzụ
a-huma; teme ẹphe
amakwarupho.
Ẹphe e-gbukwaa ya pho igo;
l'oodoo phe ẹnya l'ọ
Chipfu gude ęka iya

mee iphe ono;
 l'ọo Onye nsọ kẹ ndu
 Ízurelu bẹ meru
 iphemiphe ono dobe.”

²¹ Chipfu sükwaru-a: “Unu
 byanụ edooedo k'unu.”

Mbụ l'eze ndibe Jiékopu
 ono sürü-a: Unu byanụ
 epfua g'oонwuru unu.

²² Unu jenụ eduta agwa unu g'o
 bya epfuaru anyi iphe,
 e-me nụ.

Ephe epfukwarupho anyi
 ophu mehawaru nụ;
 k'ophu anyi e-gbu
 iya igo maru iphe,
 o mechaarụ nwufuta.

Odumeka; unu pfunaaru
 anyi iphe,
 e-mechaa mee nụ.

²³ Unu pfuaru anyi iphe,
 e-me l'iphu k'ophu
 anyi a-maru l'unu bụ
 agwa, ere ire.

Unu menaa ọhumalenyia.
 Unu menaa iphe,
 dù ree; ọzo ophu dù ejị;
 k'ophu anyi a-nmahụkwanu
 pyaapyaapya;
 ndzụ aguaha anyi.

²⁴ Obenu l'iphe-iphoroka
 unu mma.

Teme ọphu iphe,
 unu eme adukpoda iphe,
 ọ bùkpoo ililekpoo.

Onye hotaru unu bùkwa ẹbyi
 bẹ o meru.

²⁵ “Mu jeakwaru akpalia onye
 shi l'uzo isheli;
 ọ nodu abyawaa.

Oo-nodu l'uzo
 enyanwu-awawa bya

- akpɔ-kua ẹpha mu.
 Onye ono a-zɔ ndu-ishì
 pyakapyaka g'onye
 atṣù nri l'ikwe;
 mbụ g'eka onye akpụ
 ite atṣù ụrwa,
 o gude akpụ iphe.
- ²⁶ ?Bụnaa onye pfuru iphe-a
 eshikpoo lè mbụ;
 k'ophu anyi a-maru iya?
 ?Bụ onye nmahawaru iya
 g'okwa k'ophu anyi a-sụ:
 'O pfukwaru ire-lanụ'
 O tọ dudu onye pfujeru
 iya nụ.
 Ophu ọ dudu onye nmajeru
 iya l'okwa.
 Ophu ọ dudu onye nūmajeru
 olu unu.
- ²⁷ O bụru mbødua vuru ụzo
 pfuaru Zayonu sụ iya:
 'Lenu; wakwa phę baa!'
 Mbụ; ọ bụru mu yeru onye
 jeru ezia Jierúsalem
 ozi-qma ono.
- ²⁸ Mu leru ẹnya;
 ophu ọ dudu g'o ka mma
 l'oo onye lanụ;
 mbụ g'o ka mma l'oo
 onye lanụ,
 mu hụmaru l'echilabọ phę,
 adụ ike akpɔ-ziru mu ụzo.
 Ophu ọ dükwapho onye
 azaję enu mē mu jia ya aji.
- ²⁹ Lewaro; ephe tükoru
 bükotaru
 iphe-mmanụ!
 Iphe, ephe eme bükwarupho
 iphe-mmanụ.
 Mbụ l'agwa phę ono bükota
 pherephere yęe
 iphe-iphoro."

Onye-ozi kẹ Chipfu

42¹Chipfu sru-a:

“Wakwa onye-ozi mu,
 bụ onye mu gudeshi;
 mbụ onye mu hōtaru;
 bya aburu onye emeje
 g'obu jidata mu.

Mu yeakwaru iya Unme mu
 l'ehu.

Oo-goshi ọhamoha iphe,
 bụ ikpe, pfuru ọto.

² O too jekwa ara órà;
 ọphu oojekwa echí mkpu.

Ọphu ọ dükwa onye bya
 anúma olu iya l'etsuzo.

³ Mbụ l'ekperema,
 jihuru ejihu bẹ ọ tọo
 gbajikpokwanu;
 ọphu oophunyikwa oróku,
 enwu rèswareswe.

Oo-gude ire-lanụ goshi iphe,
 bụ ikpe, pfuru ọto.

⁴ Ọphu ọdadu adada;
 ọphu ọ dudu iphe,
 a-kpɔshi iya iphe,
 oome jasụ teke ikpe,
 pfuru ọto e-keru l'eliphe.

Ọ bürü ekemu iya bẹ ọha,
 bukube eze-ęnyimu
 a-nodu ele ęnya iya.”

⁵ Sụ-a; wakwa iphe, Chileke,
 bụ Chipfu epfu baa;
 mbụ onye ono,
 bụ iya meru eligwe
 l'ophu bya eworu iya tọsa;
 onye bụ iya tọsarу eliphe
 l'ophu mèkpoo
 iphemiphe, shi iya nụ;
 bya anụ ndu bu iya nụ
 unme, ephe atụ;
 bya eworu ndzụ nụ ndu eje

ije l'eli iya.

⁶ Q kwa m̄ube Chipfu gude
apfubekoto nkemu
kua ngu.

Mu je l'e-seta ngu l'eka
gudeshia.

Mu e-dobe ngu;
mee ngu g'i b̄uru iphe,
mu l̄e ndiphe e-gude
gbaa ndz̄u.

Tēme l'i b̄uru iphóró,
d̄uru ɔhamoha.

⁷ Li mee g'enya sahú ndu atsú¹
ishi;
mee ḡe ndu a kpuru l̄e
ndz̄u nweru onwophé;
mekwapho g'a haa
ndu nō l̄e mkporo
l'eka gbah̄uru tsukiribaa.

⁸ “S̄u-a; o kwa mb̄edua b̄u
Chipfu.

Q buru əpha mu b̄u ono
ḡedegede!

Ophu mu e-wokwaru úbvú,
rwuberu mu n̄u anú
onye ɔzo.

Ophu mu ewokwaru
etu əpha,
eetuje mu woru haarú
agwa.

⁹ Lewaro; akahú iphe,
a s̄uru l'oo-me meakwaru.

Mu n̄odu epfuwa k'òphúú.
Mb̄u l̄e mu epfujeekwaru
iya pho unu tēme
l'owata ememe.”

Ebvu, e gude aja Chipfu

¹⁰ Unu gua ebvu ɔphúú
n̄u Chipfu!
Unu shikpoephō l'eka igwe
beru ali beru tuta iya

- ephir;
 unubé ndu eje l'oma-mini;
 mè iphe, bù iphe,
 bu lè mini!
- Iphe, bù alì,
 nò-kube eze-énymu;
 mè iphe, bù ndu bu iya nü;
 unu tua ya ephir!
- ¹¹ G'echiegu mè oha,
 bu iya nü wata erwu
 okwe!
 Gé ndu bugbaa lè mkpükpu
 Keda tejekwa ẹswa!
 Gé ndu Sela gúa ebvu éhu-ütso!
 G'éphe nòdu lè m kpakpónu
 úbvú rwua okwe!
- ¹² G'éphe kwabékwa Chipfu
 úbvù!
 Ephe anòdu l'alì,
 nò-kube eze-énymu
 tua ya ephir!
- ¹³ Chipfu a-zò garamu garamu
 lufuta gé nwoke,
 dù ike.
 L'o bya akpalia obu iya
 g'ojogu, ike dù;
 l'o phüahaa ya l'ehu.
 L'o bya araa órà gude chia
 mkpu ogu;
 lwüa ogu lwü-kpee
 ndu ohogu iya.
- ¹⁴ Chileke sürü-a:
 "Mu shihaakwa üzanya
 nöduta doo.
 Mu nokpoephø nwapyaköö
 esedekpöephø
 onwomu.
 Obenu lè nta-a bë mu a-wata
 echí mkpu; atsü ude;
 atü hëehee;
 gé nwanyi, ime eme.
- ¹⁵ Mu e-me g'iphe, bù úbvú,

nókota nü dabyikötaru
iphoro.

Mu abya emee g'ëswa,
rwuru iya nü kpôshihu
nkü.

Mu emee nggele nggele
g'ø ghoshia ali ɔkponku.

Mu abya emee g'okpuru
okpuru tashihu.

¹⁶ Mu e-duru ndu atsü ishi
shia ụzo,
ephe amahaada.
Gbororo, ephe te eshijehaada
bę mu a-kpô-ziru phe
ụzo iya.

Mu e-me g'ochii bürü ìphóró
l'iphu phe;
bya emee g'uzo,
dụ kpôkoro kpôkoro
kpôkoro kworu
phe akwôkwo.

Iphemiphe ono bükota iphe,
mu e-me;
ophu mu abyadụ
aha phe.

¹⁷ Obenu lę ndu kporu obu
yeru agwa;
mbụ ndu bụ iphe,
a kpuru akpukpu bę
ephe sru l'o gude
ndzụ phe;
ndu ono bę ee-me
iphe-iphere chífu phe.”

Ndu Ízurèlu atsü ishi ada nkuchi

¹⁸ “Unubę ndu nkuchi;
unu nümadupho iphe
lę nchị!

Unubę ndu atsü ishi;
unu palidapho ẹnya
hümakpodapho!

¹⁹ ?Bükwanu onye atsü ishi ọbu,

- abudu onye-ozi mu?
 Tọo ?bụ onye adabe nkuchi
 g'onye ono,
 mu ziru ozi ono?
 ?Bụ onye atsụ-be ishi
 g'onye nọ mu l'eka?
 Mbụ ?bụ onye atsụ-be ishi
 g'onye-ozi kẹ Chipfu?
- ²⁰ I hümawaru iphe,
 dụ igwerigwe;
 ophu ijingadu nchi.
 Nchi gheru ngu ọnụ;
 ophu ọ dudu iphe,
 iinumaje.”
- ²¹ Chipfu bẹ bụ onye
 pfuberekoto.
 Noo iphe, meru g'o gude ọ nụ
 phẹ ekemu,
 ereshi ire ike bya
 adukwapho biribiri.
- ²² Obenu l'ephe byaru
 bya aburu ndu a
 lwütaru iphe phẹ l'ogu;
 bya aburu ndu a kwarụ
 l'okwata.
 Mbụ le g'ephe ha bẹ
 nwulahụkotaru
 kwaa l'ime nsükutu;
 mẹ ndu ophu a
 turu mkporo woru
 domia edomi.
- Ephebedua l'onwophe bụwaa
 ndu a lwütaru l'ogu.
 Ophu ọ dudu onye gbaru
 phẹ mkpu.
- Ephe bụwaa ndu a kwarụ
 l'okwata.
 Ophu ọ dudu onye pfuru
 sụ: “Unu chiphu phẹ nụ
 azụ-o!”
- ²³ ?Bụ onye ole le g'unu
 ha a-ngabẹ nchi l'opfu-a;

- ozokwanu nòdukpoepho
 nwadoo nüma iphe,
 e-mechaa mee nü?
²⁴ ?Bụ onye woru ndibe Jiékópu
 haa g'ephe bụru iphe,
 a kwarụ lókwata;
 mbụ haa ndu Ízurèlu
 g'ephe bụru ndu a
 lwütaru l'ogu?
 ?Tqbudu Chipfu l'onwiya
 meru iya;
 mbụ onye ono,
 bụ iya bẹ anyi meshiru
 iphe-eji ono?
 Kéle ephe te ekwedu etso
 uzo iya.
 Ophu ẹphe ekwedu eme
 ekemu iya.
²⁵ O bụru iphe ono meru g'o
 gude o wụa phę oke
 ęhu-eghu iya;
 mee g'ejo ọgu dapfuta phę.
 Ọgu ono gude ọku woru phę
 kee mbvu;
 ophu iphe edoduru
 phę ẹnya.
 O kee phę phuruphuru g'ọku;
 ophu o rwuduru phę
 l'ókpoma.

Onye bụ iya kpoloko
 a-dzọ ndu Ízurèlu

- 43** ¹ O be lẹ nta; wakwa iphe,
 Chipfu epfu;
 mbụ onye ono,
 bụ iya meru gübę Jiékópu;
 onye bụ iya kpuru
 gübę Ízurèlu pfube.
 O sùru-a:
 B'atsushi ebvu;
 kélé mu gbaftawaru ngu.
 Mu kuru ngu oku;

- kukpoo ngu ẹpha ngu;
mbu lị bụ nkemu.
- ² Teke ọ bụ mini bẹ iirwughata
bẹ mu nöepho swiru
ngu eswiru.
- Teke ọ bụ nggele bẹ iime
g'i ghata;
o too ridu ngu.
- Teke i jeru ije je aghabua ọku;
ọ tọo hụdu ngu;
ophu ire ọku iya te
ekepyashịdu ngu.
- ³ Noo kèle ọo mbeduua bụ
Chipfu;
bya abụru Chileke ngu;
bya abụru Onye nsọ
kẹ ndu Izurelu;
bụru onye ndzota ngu.
- Ọo ndu Ijiputu bẹ mu
nụru gude gbata ngu.
- Mu woru ndu Kushi;
yele ndu Seba nụ
l'ozori ngu.
- ⁴ Eshinu ị dù mu mkpa;
teme ị bụru onye
aakwabẹ ùbvù l'enya mu;
teme eshinu mu yeru
ngu obu;
bẹ mu e-woru ndu
nemadzụ nụ gude
gbanweta ngu;
nükwapho ndiphe gude
gbanweta ndzụ ngu.
- ⁵ Ge ndzụ ba agukwa ngu;
kèle mu nokwa swiru
ngu eswiru.
- Mu e-shi l'uzo
enyanwu-awawa
chilataru ngu ụnwu ngu;
bya ejekwapho l'uzo
enyanwu-arịba je
achiłatachaa ndibe ngu.

- ⁶ Mu abya asụ isheli:
“Pakwarụ phẹ haa!”
Bya asụ ndohali:
“Be sedeekwa phẹ!”
Sụ phẹ: Unu shikwa l'eka
dụ ẹnya chịtaru mu
ụnwu mu kẹ nwoke!
Unu eshi l'eka igwe
beru alị beru chịlataru
mu ụnwada mu!
- ⁷ Mbụ iphe, bükpoo
onyemonye zarụ əpha
laaru mu.
Ndu mu meru g'e gude tua
mu əpha.
Ndu mu gude eka mu kpụa;
gude eka mu mee g'ọo-dụ.
- ⁸ Dufütanu ndu ono,
nweru ẹnya;
obenu l'ephe atsụ ishi onoya;
mẹ ndu ophu nweru nchi;
ephe nọdu ada nkuchi.
- ⁹ Ohamoha l'ophu dzukoru
l'eka lanụ.
Teme ndu nemadzụ
dzukokwaapho.
Ole ?bụ onye ole lẹ g'ephe ha
pfuru iphe ono,
eme nụ onoya;
bya epfukwapho ophu
mehawaru nụ?
- G'ephe jenụ ekua ndu ekebe
phẹ g'ephe bya egoshi
lẹ nkephe bụ ire-lanụ;
k'ophu ndu ọzo a-nụma
iya sụ: O kwa eviya.
- ¹⁰ Wakwa iphe, Chipfu epfu baa:
“O kwa unu bụ ndu ekebe mu;
unu bükwarupho
onye-ozi mu,
mu hotarу l'onwomu;
k'ophu unu a-maru mu;

bya ekwetakwapho nkemu.
 L'o dokwapho unu enya
 l'oo mu bu onye obu.
 O to duedu Chileke ozo,
 e meru dobe,
 abudu mbedu;
 ophu o dudu ozo,
 a-dubaa nü gbahaa mbedu.

¹¹ Mbedu; mbu mbedu
 gedegede;
 oo mu bu Chipfu;
 ophu o duedu onye
 ndzota ozo,
 du nü gbahaa mbedu.

¹² Mu goshiwaru iya egoshi;
 bya adzota iya dobe;
 bya echia ya le
 mkpu l'oo mbedu bu
 Chileke;
 l'o to budu agwa ndu
 ohozo ono,
 unu dobegbaaru ono.

Mbu o buru unu bu ndu
 ekebe mu.”

Nokwa iphe, Chipfu eepfu.

¹³ “E -shikpoo l'ichee
 be o bue mu pho be
 bu iya nü;
 ophu o dudu onye adu
 ike anafu mu onye no
 mu l'eka.

Mu -mewaa iphe g'o du mu;
 ?bu onye suru g'oo-by
 emee ya imephu?”

**Chileke l'e-me ḡ ndibe iya
 laphu azu l'qonodu phē**

¹⁴ Wakwa iphe, Chipfu eepfu
 baa; mbu onye ono,
 gbañtaru unu ono;
 bya aburu Onye Nso
 ke Ízurelu.

Ọ súru-a: “Ọ l'iswi ẹhu
 unu bé mu e-gude
 zia g'e je Bábilònú;
 je anyakashía
 oguzo-igwe g'o ha.
 Noo teke okoo,
 ndu Bábilònú atu
 a-gho erwubvu.

15 Ọ kwa mbédua bụ Chipfu
 ono;
 mbụ Onye Nsọ k'unu ono.
 Mbụ onye ono,
 bụ iya meru unubę
 ndu Ízurélu dobe;
 bya abürü iya bụ eze unu.”

16 Sụ-a; wakwa, iphe,
 Chipfu epfu;
 mbụ onye ono, toru ụzo,
 o shijaa eze-enyimu;
 mbụ tögbo gbororo;
 ọ ghajaa eze mini;

17 mbụ onye ono,
 chifutaru ugbo-inya-ogu;
 mè nya;
 mè ndu ojogu;
 mékpo ndu gbaru
 mkparawa;
 chikobe phę dobe.

Ephe zeshia l'eka ephe ta
 abyadụ agbalihubaa ọzo.

Mbụ ọ gbanyia phę;
 mbụ phunnyia phę
 g'onye aphunnyi ọku
 oroku.

18 “Unu zohaa akahụ iphe!
 G'o tọ bushi l'iphe, mehawaru
 nụ bẹ obu unu a-dụ!

19 ?Unu te eledu lẹ mu watawaru
 eme iphe ọphúú!
 Mbụ l'qobyawaa efuta.
 ?Unu ta ahumaduru iya?
 Mu eyeakwa ụzo l'echiegu.

- Téme mu nödu emewaa
 nggele l'alí,
 dabyiru mgbegere.
- ²⁰ Anụ-egbudu akwabé mu ùbvù;
 mékpo nkúta-óswa yéé
 mgbashi-ujiku;
 kélé mu meru gę mini dù
 l'echiégu;
 bya emee gę mini sọ
 gborogboro l'alí,
 dabyiru mgbegere;
 k'ophu ndibe mu a-nğu
 mini; mbụ ndu ono,
 mu gude éka mu hótá
 ono;
- ²¹ ndu mu gude éka mu mee
 doberu onwomu
 g'ephe raa ya arara sụ g'e
 tuje mu épha.”

Iphe-éji ndu Ízurélu

- ²² Obenu lę gübé Jiékópu
 te ekwedu raku mu.
 Mbụ-a; gübé Ízurélu sụ l'ike
 mu bvüwaru nğu.
- ²³ Ophu i kpütaduru atürü
 gude gweeru mu
 ngweja-akpó-óku.
 Ophu i gweduru mu ngweja
 mmanụ gude kwabé
 mu ùbvù.
 O tọ býdu lę mu bojeru nğu
 ivu-érwa sụ g'i gweeru
 mu ngweja-nri.
- Ozokwanu lę mu mejeru
 g'ike bvü nğu lę mu
 adaru nğu ngweja
 ụnwù-isénsu.
- ²⁴ I ti gudedu okpoga je azúta
 oshi ọmanko,
 eshi mkpo gude bya
 anụ mu.

Ophu i gweduru mu ngweja
 eba-anụ gude mee g'ephō
 ji mu.

Ọ bùchia iphe, i meru bù l'i
 mewaru mu iphe-eji jasụ
 ọ nodu anyiwa mu erwa.
 Mbù l'i meswewaru mu jasụ
 ike ngu bvụwa mu.

²⁵ O bùru mbèdua;
 mbù l'ọ mu bù onye
 e-hufu emeswe,
 i mesweru mu;
 g'ephā mu apfuru.

Ophu mu anyatabaedu iphe-eji,
 i meshiru ozobaa.

²⁶ Sụ-a; nyatanụru mu iphe,
 mehawaru nụ.

G'anyi tükonu yee ọnu l'opfu
 ọbu.

Donaa g'ọ nwụru g'a maru
 ?ọ kalereu ngu?

²⁷ Nna ngu kẹ mbù meru iphe-eji.
 Ndu-ishi ngu meswee mu.

²⁸ Noo g'o gude mu woru
 ndu-ishi ụlo-dụ-nso
 merwushia;
 bya ahaa g'e woru Jiékopu
 mebyishikota l'ophu;
 l'e gude ndu Ízurelu
 ephu l'iphu.

Ízurelu bù ndu Chileke hotaru

44 ¹"Obenu lẹ-a; ngabé nchi
 nta-a; gube Jiékopu,
 bù onye-ozi mu;
 mbù gubé Ízurelu ono,
 mu gude eka mu hota ono."

² Wakwa iphe, Chipfu epfu
 baa; mbù onye ono,
 meru ngu nụ ono;
 onye bù iya doziru
 ngu teke i nọ l'ephō.

Teme o bụru iya bụ
 onye e-yeru ngu ẹka:
 Ta atsukwa ebvu;
 gube Jiékopu,
 bụ onye-ozi mu;
 mbụ gube Jieshurunu,
 bụ onye mu gude ẹka
 mu hɔta.

- ³ Mu a-gba mini l'alị,
 eğu mini agụ.
 Mbụ lẹ mu e-woru
 ọ-so-gborogboro
 mini wụa l'alị,
 kpohuru jegiri-jegiri.
 Awa ngu bẹ mu a-wụ
 Unme nkemu.
 Mu abya awụa iphe-ọma,
 shi mu l'ẹka l'ehu ndu
 bụ oshilokpa ngu.

⁴ Ephe awata amishi g'ɛswa,
 amishi l'ẹka mini
 aduje shii;
 mbụ g'oshi wilo,
 zeru l'aguga nggele,
 aso asoso.

⁵ O nweru onye asụ:
 Mu bükwa kẹ Chipfu.
 Onye ọzo ekua onwiya
 ẹpha laaru Jiékopu.
 Onye ọzo edee l'ẹka iya sụ:
 Mu bükwa kẹ Chipfu!
 Ẹpha mu bükwa Ízurelu!

⁶ Wakwa iphe,
 Chipfu epfu baa;
 mbụ onye ono,
 bụ eze ndu Ízurelu
 bya abụru onye
 gbafutaru phẹ nụ;
 mbụ Chipfu,
 bụ Okalibe-Kakota-Ike:
 Ọ kwa mbødua bụ onye ivuzo;
 bya abụru onye ikpazụ.

Ọ to dücken Chileke ozo,
dụ nụ; gbahaa mbędua.

7 Oo ya bụ lę-a;
?bụ onye bę unu
a-nodu atụ eyeru mu?
G'onye ono pfunaa ya!
G'onye ono menaa
ya gę mu maru;
g'o doo ya ishi rii
l'iphu mu!
Mbụ iphe, mekötakporu nụ;
eshinu mu meru ndibe
mu, shi l'ichee.

G'onye ono pfukwaphọ iphe,
e-mechaa mee nụ;
mbụ-a; g'o k'ọnaa iphe,
abya ememe.

8 G'ehu ba nmakwa unu
anmanma;
mbụ gę ndzụ ba agükwa
unu!
?Mu te epfuhaadaru iya
unu eshi lę mbụ;
mbụ pfua ya raa ya
arara?

Mbụ-a; ọ kwa unu bụ ndu
ekebe mu.
?O dürü Chileke ozo, dụ nụ,
abụdu mbędua?

Waawakwa! Agbara mkpuma
ozo ta adụhekwa.
Ọ to dücken onye ozo,
mu maru.

Ndu eme kę ntékpe

⁹Iphe, bükpoo ndu eme kę ntékpe g'ephe ha ta adükwa iphe, ephe bụ. Teme iphe ono, ephe sru l'o bụ phę ọkpobe iphe ono bụru iphe, adụdu iphe, ọ bụ. Ndu agbaru phę ọdzori bükwa ishi bę ephe atsụ. Ophu ephe amadụ iphe; k'ophu iphere a-dụ phę. ¹⁰?Bụ onye jejeru je emeta agwa; mbụ kpua ntékpe, adụdu iphe, qo-baru iya? ¹¹Lekwa; iphe, bükpoo ndu ephe l'iya swi bę e-mechakwaa bụru ndu iphere e-me. Ndu ono, akpuje

iya nü ono bụnu nemadzụ mmanụ bę ephe bụ. G'ephe dzukobenu bya apfuru hümä l'ee-ye phę oke ebvu meru iphere kpua phę g'ephe ha.

¹²O onye-úzú ewotaję anma hübę l'oku icheku. L'o bya egude Ọngu tsua ya gude meta ntékpe. O bụru ike-ókpu iya bę oogudeje mee ya. O -menyaa ya; egü guahaa ya; ike abvụ iya. Teke o nguduru mini; a -nonyaa; egü mini atsua ya nkwo mee.

¹³Onye ekwo oshi bụ eri bę oogudeje atu nkiya. L'o bya egude iphe, aakaje iphe kaa gę ya e-me iya. L'o bya egude ayo bya ebebashia ya. Gude komupasu mee ya l'o dę gę nwoke; mbü dükpo akpabiri ge nwoke aduje; woru iya je ebvube l'ilo-nshi. ¹⁴Mbü lę-a; o gbutsuru oshi sida; Ọzoo oshi sipuresu; Ọzokwanu achị, o haru; yele oshi Ọzo, dę l'oswa tuko vua. Ọzoo l'o woru oshi payinu dzaa; igwe dzee mini mee ya; o vuta. ¹⁵L'o bụwaruro nemadzụ iphe, oo-gude eshi ite. L'o haru hata iya gude nyaa ọku. L'o gude iya phunwua ọku ghee buredi. Temanu l'o gbutakwa iya pho gude pyita agwa wata abarụ eja. Mbü pyia ntékpe phozeaharu iya. ¹⁶L'o bya ekee nkụ obu ebo chiṭa ye l'oku; shia ya ite. L'o hụa ya anu taa; ẹpho ejị iya. L'o gudekwa iya pho nyaa ọku; l'o sụ: "Hm! Nta-a bę ẹhu evuwa mu ọku. Mu hümawaru ọku nyarụ." ¹⁷L'o bya achịta ophu phoduru nü gude mee agwa; mbü mee ya ntékpe; phozeru iya wata iya abarụ eja. L'o bya epfua-haa nüahaa ya sụ iya: "Dzotanu mu; o kwa ngu bụ Chileke nkemu."

¹⁸Sụ-a; ephe ta amakwa iphe; ophu o dudu iphe, edoje phę enya; kele a phuchiru phę iphe l'enya; k'ophu ephe ta aphidu uzo. Teme e mechia phę egomunggo; g'o to dę iphe, e-doje phę enya. ¹⁹Ophu o dudu onye ophu asuje gę ya rịa ɔriri. Mbü ophu o dudu onye ophu iphe edoje enya kę g'o sụ: "Nta bụ iphe-a, mu hataru ye l'oku-a; bya egude icheku iya ghee buredi-a; bya egude iya hụa anu taa-a; bụ ophu phoduru nü bę mu e-gude mee ębyi ?Bụ kpukurukpu bę mu a-wata ephozeru?"

²⁰O kwa nítú bę oorije. O bụru obu iya, e dephuru edephru dephuru yébedua. O to budu l'oo-dę ike adzọ onwiya. Ophu qosudu: "?O kwa l'iphe-a, ya gude l'ekutara-a bụ iphe, abudu okpobe iphe?"

Chipfu, bụ onye ndzota kę ndu Ízuręlu

²¹"Nyatakwa iphe-a;

gube Jiékopu;

mbü gube Ízuręlu;

kele o kwa ngu bụ

onye-ozi mu.

O kwa mu meru ngu dobe;

i bụru onye-ozi mu.

Gube Ízuręlu; mu ta abyakwa

azoha ngu azoha!

- ²² Mu rwufuwaru emeswe,
i mesweru mu.
O gbakahúwa g'eka igwe
rwuchaaru erwurwu;
gbakaa ya.
Mu bya agbaka iphe-eji,
i meru mu; o tahú g'iji,
kwarú l'utsu atahúje-a.
Lwapfutanú mu;
kéle mu gbafútawaru ngu.”
- ²³ Gùbe imigwe;
günnaa ebvú ehu-útsó;
kéle o kwa Chipfu mewaru
iphe-a!
Chia mkpu g'a nüma gùbe
eliphe, nö igwe lë mkpula!
Unu watanú agü ebvú;
unubé úbvú úbvú;
mékpoó unubé
oswa oswa; yélé iphe,
bükpoó oshi,
nö iya nü!
Noo kéle Chipfu gbafútawaru
Jiéköpu!
O gudewaa Ízurélu goshi
odu-biribiri iya.
- ²⁴ Wakwa iphe, Chipfu epfu baa;
mbü onye ono,
gbafútaru ngu nü ono,
bükwa iya phö bü onye
kpuru ngu teke i
nökwdalu l'ephö ono.
O súru-a: “O kwa mu bü
Chipfu;
onye bü iya meru
iphemiphe dobe.
O büru mu tósaru eligwe
nwéka mu;
o dabyiru swoo;
bya abükwaru mu phö
tósaru eliphe l'onwomu.
- ²⁵ O kwa mu l'emebyije

iphe-ohumalenyá, ephe eme;
 mbú ndu ono, epfu iphe,
 mu epfuduru ono.

Mu nōdu emejekwaphó
 ndu aphú ophulenya;
 ephe abúru ndu
 eme eswe.

O bụ mu aló-phuje ndu
 maru iphe azú
 mee mmamiphe phé
 l'oburu iphe,
 adúdu iphe, o bụ.

²⁶ Opfu, onye ejeru mu
 ozi pfuru bē mu emeje
 g'o dū g'o pfuru iya.

Teme teke ndu epfuchiru mu
 nü pfukwarúpho iphe;
 mu emee ya g'ephe
 pfuru iya;
 mbú ndu pfuru opfu
 ehu Jierúsalemú
 sụ l'ee-mechakwaa buru
 iya eburu ozo;
 bya epfukwaphó opfu
 ehu mkpukpu lè mkpukpu,
 nōgbaa l'alí ndu Jiuda
 sụ l'ee-mechakwaa
 kpukwachaa ya;
 mbú l'emebyishi ono,
 e mebyishiru iya ono
 bē ya e-mechakwaa
 mekwata g'ọ dū g'o shi dū.

²⁷ Oo mu súru ogbu-mini:
 'Ngwa; tahú!'

Mu e-mekwa gę mini,
 nōgbaa
 lè nggele ngu tashíhu.'

²⁸ Oo mu pfuru opfu ehu
 Sayirosu sụ l'ọ bụ onye
 echetu mu atürü mu.
 Loo-mekqta iphe,
 dū mu l'obu g'o mee.

L'oo-sụ g'a kpụ-phu
 Jierúsalem̄ azụ.
 L'ọ byakwapho asụ g'a tụa
 ọkpa-ulo
 eze-ulo Chileke."

45 ¹ Wakwa iphe, Chipfu
 epfu anụ onye ono,
 ọ hotaru g'ọ bürü eze;
 mbụ Sayirosu,
 onye ọ lotaru l'ekutara
 gude kwatsushia ọha,
 dù ichiche, byaru iya
 l'iphu; gude nashia
 ndu eze ngwogu phẹ
 gbabẹ phẹ ẹka oto;
 gúhashia ụzo gheberu
 iya ọnụ;
 k'ophu a taa gụ-chihedu
 iya agụ-chi.

² Ọ sụru-a: Mu e-vuru ngu ụzo
 je egbuzeru ngu úbvú
 úbvú egbuze;
 je agbakwoshia ọguzo,
 e meru l'onyirubvu;
 bya egbukashia mgborígwè,
 e gude tụ-chia ụzo.

³ Mu a-nụ ngu ẹku,
 e doberu l'ochii;
 mbụ iphe-enweru,
 e doberu l'eka e domiru
 edomi.

Ono e-me g'i maru lẹ mu
 bụ Chipfu bya abụru
 Chileke ndu Ízurelu;
 onye ekuje ngu ẹpha
 ngu gedegede.

⁴ Ọ kwa onye mu eme ele bụ
 Jiékopu ono,
 bụ onye-ozi mu ono;
 mbụ Ízurelu ono,
 bụ onye mu hotaru
 l'onwomu ono.

- Ọ bụru iya meru g'o gude mu
 kua ngu l'ephə;
 bya eworu ọkwa,
 aakwabę ùbvù woru nụ
 ngu l'ebé abụ l'i maru
 onye mu bụ.
- ⁵ Ọ kwa mbędua bụ Chipfu;
 ọphu ọ dęekwa onye ozo,
 dù nụ.
 Mbụ l'a -gufu mbędua ta
 aduekwa Chileke ozo,
 dù nụ.
 Ọ mbędua e-me g'ike dù
 ngu l'ebé abụ l'i maru
 onye mu bụ.
- ⁶ Ọ bụru mu -mee ya nno;
 ndu nemadzụ eshitा l'eka
 ẹnyanwu awatajẹ jasụ
 l'eka ọdaje
 maru l'o tọ duedu onye ozo,
 dù nụ, abụdu mbędua.
 Ọ kwa mbędua bụ Chipfu;
 ọphu ọ dęekwa onye ozo,
 dù nụ.
- ⁷ Ọ kwa mbędua emeje
 g'iphóró dù; bya emee;
 ọchii adụ.
 Ọ kwa mbędua emeje g'e
 nweru ęku;
 mu nödu emejekwapho
 g'ola-l'iswi bya.
 Ọ kwa mbędua, bụ Chipfu
 tükorus iphemiphe ono
 eme.
- ⁸ G'ube imigwe,
 nogbaa l'ephekerephe;
 dzenaa apfụbekoto
 gę mini!
 G'urwukpu dzenaa ya
 yooyo!
 G'eliphe l'ophu saa ọnụ
 gabala!

K'ophu ndzota a-tüko
ékameka sweta;
apfubekoto atüko ekameka
dzuru.

Ọ kwa mbędua, bụ Chipfu
meru iya dobe.

⁹ Nshio onye etso onye meru
iya nụ uswo.

Mbụ onye adudu iphe ọzo,
o bụ gbahaa ite,
a kpuru l'urwa.

Urwa; ?oojije onye akpụ ite
sụ iya: “?Bụ gunu bẹ¹
ịikpu?”

Iphe, i gude eka ngu mee;
?l'ọo-nonya sụ ngu
l'i mekaru iya;
ophu ya enwedu eka?

¹⁰ Aphụ tsoru onye asụ nna iya:
“?Bụ gunu bẹ o gude ị nwụa
mu egube-a?”

Ozoo onye asụ ne iya:
“?Bụ gunu bẹ ị nwụru mu
egube ọwa-a?”

¹¹ Wakwa iphe, Chipfu epfu
baa;
mbụ Onye Nso ke
ndu Ízurelu;
teme o bụru iya bụ onye
meru Ízurelu ọbu
dobe.

Ọ sụru-a: “?Unu a-wata
mu aji njikpa-önün le
k'unwegirima mu?

Tọo ?unu a-nodu aturu mu
ekemu gę mu e-me iphe,
mu gude eka mu mee?

¹² Ọ kwa mbędua meru eliphe
dobe.

Mu byakwapho bya emee
nemadzụ dobe iya.

Ọ kwa eka mu bẹ mu gude

tosasaa imigwe;
bya edokaa ya kpokpode
kpokpode l'ophu.

- ¹³ O kwa mbędua meru gę
Sayırosu füta
gude goshi lę mu bụ onye
pfüberekoto.
O bụru mbędua e-me g'uzo,
ooshi pfükotaru
nhamunha.
O ya a-kpükwa mkpükpu
mu ono mee gę ndibe mu,
a kpüru lę ndzụ
nweru onwophe.
Ophu oomekwa iya g'apfua ya
ugwo;
ozoo g'e bua ya nggo.”

- Nokwa iphe, oopfu;
mbụ Chipfu,
bụ Okalibe-Kakota-Ike.
¹⁴ Wakwa iphe, Chipfu epfu:
“Iphe, e metaru l'alị Ijiputu;
mékpoo ngwaswa,
shi l'alị Kushi;
mékpoo gwagoro-gwagoro
ndu ono,
shigba alị Seba ono;
g'o ha a-lwakotaru ngu;
tükoru bükotaru nkengu.

- Ephe a-tüko etso ngu;
awụ l'odze awụ-pfuta ngu.
Ephe abya ephozeta l'iphu
ngu rwoahaa ngu
arwörwo epfu sụ:
‘Tororo opfu bụ lę Chileke
nökwa swiru ngu
eswiru.
O tọ dükwa onye ọzo,
dụ nụ;
mbụ l'o tọ dükwa onye ọzo,
dụ nụ gbahaah yębedua.’
¹⁵ Tororo! I bükwa Chileke,

- anoduje edomi onwiya
 edomi; ḡube Chileke,
 b̄u onye dzotaru ndu Ízurel̄u.
- ¹⁶ Iphe, b̄u ndu agwo ɔbvu
 b̄e ee-me iphe-iphere
 meru botorii n̄u phe.
 Mb̄u l'ephe a-t̄uko mehu
 botorii ḡephe ha
 t̄ugbua.
- ¹⁷ Obenu l̄e ndu Ízurel̄u b̄u
 Chipfu a-dzota phe.
 Mb̄u l'adzodzo, ọo-dzọ phe
 a-b̄uru ojejoje.
 Ophu a byadu eme unu
 iphe-iphere;
 ọphu unu abyadu
 emephe botorii gburu
 jeye l̄e gbururu.”
- ¹⁸ Kele-a; wakwa iphe,
 Chipfu epfu; mb̄u onye ono,
 b̄u iya meru imigwe dobe.
 O kwa iya b̄u Chileke;
 onye b̄u iya kpuru
 mgboko;
 bya ab̄uru iya meru iya.
 Oo ya ṭoru ọkpa iya;
 ọphu o meduru iya g'o
 n̄odu iphorō.
 O meru iya dobe g'e buru
 iya eburu.
 O b̄uru iya epfu s̄u: “O kwa
 mb̄edua b̄u Chipfu;
 ọphu ọ d̄ukwa onye ọzo,
 d̄u n̄u.
- ¹⁹ Iphe, mu pfuru b̄e mu
 te epfukwaru l̄e mpya.
 Mu te ejekwaru anodu l'eka
 lanu l'alij,
 ochii agba pfua ya.
 Ophu mu asukwaru oshilokpa
 Jiékopu phe g'ephe chọ
 mu k̄e mmanu.

- Mübe Chipfu epfuye ɔkpobe
 opfu; mu epfuye iphe,
 dù k'epfupfu.”
- ²⁰ Unu dzukobenu onwunu
 byakpôdapho!
 Unu nökobe l'eka lanụ;
 unubé ndu ono,
 shi ɔhamoha tsoru agha
 phurii ono!
- Ndu amadù iphe bę ęphe bụ;
 mbụ ndu gworu nshi,
 a pyiru l'oshi parụ aghaphe;
 ndu epfuye anụ iphe,
 ta adzojedu nemadzụ.
- ²¹ Unu pfunaa iphe g'ọ dù;
 unu byanụ edoo g'ọnwuru
 unu.
- G'ęphe nökobe chịarụ iya idzu.
 ?Bụ onye bụ onye pfuhawaru
 iphe-a teke dù ęnya?
 ?Bụ onye meru g'a maru
 iya teke dùhawaa
 ụzenya-ụzenya?
 ?Tobudu mbedula, bụ Chipfu?
 Ozo bụ l'o tọ dùedu Chileke
 ozo, dù nụ,
 abụdu mbedula.
 Oo mbedula bụ Chileke,
 pfüberekoto;
 bya abụru onye ndzota.
 O tọ dùedu onye ozo,
 dù nụ abụdu mbedula.
- ²² Unu ghanaaru mu iphu;
 hụma l'aa-dzota unu;
 unubé ndu mgboko l'ophu;
 kele ọo mbedula bụ Chileke;
 ophu ọ dùekwa onye ozo.
- ²³ Mu gudewaa onwomu ria angụ.
 Mu gudewaa ọnu mu pfua
 opfu onye pfüberekoto.
 Ophu mu abyadù asụ g'ọ
 laa azụ.

Mu pfuru sụ l'iphe,
bụ ikpere ndiphe l'ophu
e-mechaa rwuchaa
mu ali.

Ọ buru mbedu a be ndiphe
l'ophu e-mechaa gude
erije angu.

²⁴ “Ephe e-pfu opfu ẹhu mu sụ:
'Oo Chipfu nwéka iya
pfuberekoto;
bya aburu
iya be ike du kpékpu.'
Ndu ono g'ephe ha, shi
abarụ mu hanyihanyi
ono l'a-byapfuta mu
gude iphere bya.

²⁵ Obenu le-a; iphe,
bukpoo oshilokpa Ízurelu
l'a-nođu l'eka Chipfu
buru ndu pfuberekoto;
bya egude Chipfu
eku onwophe.”

Agwa ndu Babilonu

46

¹ Balu phozeakwaru;
Nebo nođu ekpuwa
ekpukpu.

Mbu le ntékpe phę ono
buwaa onye vu iya nü
bụ anụ, evuje iphe.
Mbụ l'iphe, o vu anyị iya
ntumatu.

Teme ọ buru ivu l'ehu nwanu,
ike bvuru.

² Agwa ọbu g'ephe ha tükoru
ekpu ekpukpu bya
atuko phozeta.

ophu ephe adudu ike
dzota onwophe.
Ochia l'ephebedua l'onwophe
be a kpuru le ndzu.

³ Unu ngabenuru mu nchi;

unubé ọnu-ulo Jiékopu;
 mbụ g'unu ha bürü ndu
 phoduru nü l'ọn-ulo
 Ízurélu;
 mbụ unubé ndu ono,
 mu gudeshi eshinu a tsuru
 ime unu ono;
 mu nödu ehe unu eshinu a
 nwuru unu.

⁴ Mbükpo jasụ unu kahụ;
 ewó tuko unu ishi sweta;
 bẹ mu buekwapho onye
 mu bụ;
 mu buekwapho onye
 gude ndzụ unu.

Ọo mu meru unu;
 o bürü mu a-nödu apa
 unu geleegelée.
 Ọo mu a-nödu edobe unu
 ndzụ;
 teme o bürü mu a-nödu
 agbafutaje unu.

⁵ ?Bụ onye bẹ unu a-turu
 mu yeru?
 ?Bụ onye bẹ unu a-sụ lẹ mu
 l'iya ha?
 ?Bụ onye bẹ unu a-sụ l'o kwa
 onye dụ egube-a bẹ o
 dụ g'a türü yeru mu?

⁶ O nweru ndu evushije
 mkpola-ododo l'ekpa phẹ.
 Ephe achikoo mkpola-ochaa
 tụa àtütùù l'iphe,
 aatüje iphe.

Ephe eje ebuta onye-úzú
 mkpola-ododo g'o bya
 egude iya kpütaru phẹ
 ntékpe.

A -kpuchaa ya;
 ephe awata iya abarụ ejá.
⁷ Ephe apata iya tụa l'ukuvu
 phẹ parụ iya tüğbua.

Ephe eje eworu iya kpôbe
l'eka ọo-nodu.

O bụru ẹka ono, a kpôberu
iya ono bę oo-kporu.

O tọ byadu eshi l'eka ono,
a kpôberu iya ono
kpíriberu.

Teke nemadzụ byaru bya
echiku iya lę mkpu;
ọ tọo zadụ iya ẹnu.

Ophu ọ dudu ike adzota iya
l'iphe-ehuka, byaru iya nụ.

⁸ Sụ-a; unubę ndu ono,
emeje iphe,
Chileke suru g'e be meshi
ono;
unu nyatakwa iphe-a!
Unu mekwaa ya g'o kwaa
unu l'egomunggo!

Unu yekwa iya eyeye l'okpoma!

⁹ Mbụ-a; unu nyatakwa
akahụ iphe; mbụ iphe,
shihawaa üzanya.

O kwa mu bụ Chileke.
O tọ dükwa onye ozo.
O kwa mu bụ Chileke;
o tọ dükwa onye ozo,
dụ gę mu dù.

¹⁰ Mu eshijeeopho lę mbụ mee
g'a maru iphe,
a-bụru ikpazụ iphe.

Mbụ lę mu anodujero teke
ndiche mee g'a maru iphe,
eteke medu nụ.

Mu suru-a: Iphe,
mu tüberu k'ememe bę
mu mefutajekwa.

Teme ọ bụru iphe,
dụ mu ree bę mu e-me.

¹¹ Mu jekporuro l'uzo
ẹnyanwu-awawa je ekua
ẹnu, erije odzu;

bya ejemihu l'alị ἑka dụ
enya je ekua onye e-me iphe,
mu tüberu.

Iphe, mu pfuru bẹ mu e-me!

Iphe, mu chịru idzu iya bẹ
mu e-mekwapho.

¹² “Unu ngabéru mu nchị;
unubẹ ndu ono,
okpoma kporu gbengu ono!

Mbụ unubẹ ndu ono,
apfubekoto kwata dụ
enya ono.

¹³ Apfubekoto nkemu bẹ mu
gudeakwa akpíritaru ntse.

Ọ to dụhekwa enya.

Ophu o dükwa g'oo-no-beru;
ndzoṭa mu erwua.

Mbụ lẹ mu a-dzoṭa ndu bu
l'eli úbvú Zayonu.

Mu eworu akpabiri mu nụ
ndu Ízurelu.”

Adada Babilonu

47 ¹“Gube nwada Babilonu;
lwakwa alị alị;
gwodoshihukwa l'urwuku!
Hakwaa anodu l'aba-eze
je anodu l'alị;
gube
nwada ndu Babilonu!
Kele e tee kuędu ngu nwanyi,
dụ bęlebele bya adụ
nyęgenyege.

² Pata m kpuma, eegweje
iphe wata egwe nri!
Phufunu ἑkwa,
i phu-chiru iphu!
Phu-linaa uwe ngu aphu-li;
l'i gbaru okpa ọto je
erwughashia nggele!
³ L'aa-gbabékwa ngu ọto;
mee g'a hümä iphe-iphere

- ngu.
- Mu e-melatakwa; ophu o
dükwa onye mu a-ha.”
- ⁴ Mbụ l'onye agbafutaje anyi
ono
bẹ epha iya bụ Chipfu.
Ọ bụ Okalibe-Kakota-Ike;
bya abụru Onye nsọ kẹ
ndu Ízurelu.
- ⁵ Nodukpoephō nwa
nggujingguji!
Je anodukpoephō l'eka
gbakotaru ochii;
gube
nwada ndu Babilonu.
Kele nta-a bẹ e tee kubaedu
ngu eze nwanyị,
nwe ali-eze, iche iche.
- ⁶ Ndibe mu meru;
ehu ghuahaa mu eghu.
Mu türwua ndu ono,
bụ okiphe mu onoya.
Mu woru phẹ ye ngu l'eka;
ophu i phuduru phẹ
obu-imemini.
I bochaa phẹ ivu-erwa
bochaa mẹ ndibe phẹ,
kahụru akahụ.
- ⁷ I pfuru sụ l'iị-bụwaruro
eze-nwanyị jasụ l'ojejoje.
Ophu i rị-vukpôdaru
iphemiphe-a;
ozokwanu chịa ịdzù iphe,
e-mechaa mee l'ikpazụ
iya.
- ⁸ Oo ya bụ lẹ-a;
ngabékpodapho nchi;
gube nwophu kporu obu
ye l'akpa ntusaru-ehu;
mbụ gube nwophu arije
l'ọ to dudu iphe,
byaru eme ngu nụ;

téme i nođu asuje onwongu
 l'ówa-a ngu kpoloko dû;
 l'ó tó duedu onye ozo
 gbahaa ngu;
 l'i tî byadu abu nwanyi,
 ji iya nwúhuru;
 ophu ume nwa abyadû
 eme ngu.

- ⁹ Iphe labo-a a-nwukwaru
 ngu lê ntabu énya lanu.
 Lujiku lanu bê unwu
 ngu a-nwúshihu;
 ji ngu anwúhu.
 Iphe labo ono a-zue ngu pho
 gburumu pfúurii.
 I tii metadu iya l'agwugwo;
 ophu iigwetadu iya
 likpoto ngweja.

- ¹⁰ Kele i kpóru obu ye l'ejo-iphe,
 ijinoduje eme.
 I pfua su l'ó tó dudu onye
 húmaru ngu nü.
 O búru mmamiphe ngu;
 yele iphe,
 i nwútaru bê dephuru ngu nü;
 mee ngu;
 i su onwongu l'ówa-a ngu
 kpoloko dû;
 l'ó tó duedu onye ozo
 gbahaa ngu.

- ¹¹ Obenu l'ejo-iphe a-nwúru
 ngu;
 ophu ijimadu éka o shi.
 Eze iphe-éhuka a-dapfuta ngu;
 i tii dudu ike egbobuta
 iya.
 Ola-l'iswi a-tu ngu l'upfu;
 ophu ijimadu l'onoo
 g'oo-dû.

- ¹² Su-a; mekpoekwapho
 omamanshi ngu g'iime
 iya!

Gwekpœkwapho ikpoto
ngweja, iigwe; bù iphe,
i shi teke i bù nwata
gweta.

?A maru bù; i -menyaa ya
l'ogbohuru ngu?
Tòò ?bù: i -menyaa ya
l'iikpatsu ndzù-agugu?

¹³ Iphe, bùkpoood idzu,
a chi-koshiru ngu bù iphe,
o meru
bù l'o tukoru mee;
ike kabaa ngu abvùbvù.

Ngwanù gè ndu aphujeru
ngu ophulenya
kpíritanuru!

Mbù ndu ono, anòduje ele
enya l'enyanwu yele
kpokpode
gude akoru ngu g'òo-dùru
ngu l'ònwa l'ònwa ono.

G'ephe dzonaa ngu l'iphe-a,
abyaru ngu anwùru-a!

¹⁴ "Ephe dù g'èswa akpe,
kpöhuru nkù.

O bùru ọku e-mechaa kee
phè kefu.

Ophu ọ bùdu l'ephe adùkponu
ike adzò onwophe;
g'òku ono te nwu
phuruphuru kefu phè.

L'èka-a bẹ icheku
ọku k'anyaru ta adùkwa;
ophu ọ dükwa ọku,
a-dù iya nü k'anòdu lè
mgboru iya.

¹⁵ Nokwa m kpakò iphe,
ephe e-meru ngu bù ono;
mbù ndu-a,
unu l'ephe shi teke i bù
nwata seta akanya-a;
zùta aswa-a.

G'ephe ha l'ehu l'ehu
 e-shiswekotaephō ụzo;
 ọphu ọ dudu g'ọ ka mma
 l'ọo onye lanụ,
 byaru adụ ike dzọ
 ngu nụ."

Ízurèlu ada ike

- 48** ¹Unu ngabẹ nchị l'opfu-a;
 unubẹ ọnụ-ulo Jiékópu;
 mbụ unubẹ ndu ono,
 eekujeru laaru Ízurèlu ono;
 mbụ unubẹ eri Jiuda;
 mbụ unubẹ ndu egudeje
 ẹpha Chipfu eri nte;
 teme unu nodu akpọ-kuje
 Chileke kẹ ndu Ízurèlu;
 ọphu ọ dudu ọphu unu
 eme ire-lanụ;
 ọphu ọ dudu ọphu unu
 pfuberekoto eme;
- ² mbụ unubẹ ndu ono,
 kuru onwunu ndu shi lẹ
 mkpukpu, dù nsọ ono;
 teme ọ buru Chileke kẹ
 ndu Ízurèlu bẹ unu kpọru
 obu yeru;
 Chipfu, bụ Okalibe-Kakota-Ike;
 nokwa ẹpha iya bụ ono.

- ³ Ọ buru teke dù enya
 enya bẹ mu pfuru iphe,
 mewaru nụ.
 Mu gudekpọ ọnụ mu pfua
 ya; raa ya arara;
 teme mu mekwapho g'a
 madzuru iya.

A bya l'amarụ; mu mee ya;
 ọ nwụa gę mu pfuru iya.

- ⁴ Kele mu mahawarụ g'iidabe
 ike;
 mbụ l'akwara olu ngu bụ
 mgborígwè;

téme atatiphu ngu bürü
onyirubvu.

⁵ O bürü iphe ono meru g'o gude
mu pfuhawaru ngu
iphe-a teke dū énya;
mbü téme o nwüaha bę
mu vuru üzö raarü ngu
iya arara;
k'ophu i tịi sudu l'oo nshi
ngu meru iphemiphe
ono; l'oo ntékpe ono,
i pyíru apyipyi ono;
ozoo ophu i kpuru
lonyirubvu ono bę o shi
l'eka mee.

⁶ I númawaru iphemiphe-a.
Lewa iya rø énya! ?Tii
kwetadu iya?
Nta-a bę mu byaru awata
ngu egoshi iphe ɔphúú,
bụ iphe, e domiru edomi,
bụ iphe, jímadu.

⁷ Iphe ono búa nta-a bę e meru
iya;
e te mehaadaru
iya üzényá.

Mbü l'i tikí númaswee ya
abüdu ntanü-a;
k'ophu bụ l'i tịi sudu l'i
machahawaru iya.

⁸ Sụ-a; i tikí númaswekwa ya;
ophu i mahaakwa ya;
eshinu i shi teke ndiche
data nkuchi.

Kele mu maru l'i bụ
mebyikpoo onye
eregede; téme iphe,
i shikpoo l'épho ne
ngu zata bürü Okwerike.

⁹ "O kwa g'ee-shi g'ephá
mu apfuru meru g'o
gude mu sedekwadü

éhu-eghu mu.

Ọ bụru g'ee-shi g'a jaịe mu
ajaja meru g'o gude
ophu mu teke
atụ-koshidu ngu iya;
k'ophu mu te emedu
ngu g'i chịhu.

¹⁰ Tii ledu; mu huchaakwaru
ngu ahụcha;
l'ebé abụ l'i bụ
mkpola-ochaa.

Mu byakwapho ahụa ngu
l'oku-uzu,
bụ iya bụ iphe-ehuka.

¹¹ Ọ kwa onwomu bẹ mu emeru
iya.

Mbụ lẹ mu eme iya emedoru
iya onwomu.

Kele-a; ?denu gẹ mu e-shi
haa g'e woru ẹpha mu
túrwua?

Mu te ewokwaru ùbvù,
gbaru mu nụ aharu onye
ozo.”

Enweru onwonye ndu Ízurèlu

¹² Ngabékpodaru mu pho nchi
gube Jiékopu;
mbụ gube Ízurèlu,
mu kuru l'onwomu.

Ọ kwa mbędua bẹ o bụ.

Ọ kwa mu bụ onye mbụ bya
abụru onye ikpazụ.

¹³ Ọ kwa mbędua gude ẹka mu
tụa okpa mgboko-a
lophu.

Ọ bụru mbędua gude ẹkutara
mu tọsaa imigwe
imigwe lophu.

Mu -kua phẹ oku;
ephe atụkoepho zelihu
pfuru apfuru.

- ¹⁴ Unu tuko g'unu ha byakota
bya angabé nchị.
Denu nshi ophu dürü ike
pfuaru unu iphe-a;
mbụ l'onye ono,
mube Chipfu hotaru ono
l'e-me iphe,
mu tüberu l'ehu ndu Babilonu;
mbụ l'oshi eka iya be ọ
dabewaru l'ehu ndu Babilonu.
- ¹⁵ O kwa mu; mbụ l'ọ kwa
mu pfuru opfu-a.
Ee! O kwa mu kuru iya oku.
O bürü mu e-duru iya bya;
l'o mee iphe,
ọ byaru ememe megħaa.
- ¹⁶ “Unu kpíritaru mu ntse
bya angabé nchị l'iphe-a.
E -shikpo lẹ mbulembu,
mu shi pfuta opfu bẹ¹
mu teke epfuswee opfu
lẹ mpya.
Teke o mekpooru lẹ mbụ
bẹ mu noephō l'eka
ono.”
Nta-a bẹ Nnajüpħu, bụ Chipfu;
yele Unme nkiya;
yewaru mu gę mu bya.
- ¹⁷ Wakwa iphe,
Chipfu epfu baa;
mbụ onye agbafutaje ngu
nụ ono, bụ Onye Nsọ
kẹ ndu Izurelu.
Ọ sru: O kwa mu bụ Chipfu,
bụ Chileke ngu;
onye bụ iya eziye ngu iphe,
a-karụ ngu lẹ ree;
bya abürü onye anoduje
atürü ngu eka l'uzo,
ji-nodu eshi.
- ¹⁸ “Ome i ngaberu nchị mee
iphe, mu sru g'e mee;

- éhu-guu gege anóduepho
asoru ngu gborogboro
gẹ mini aso asoso.
- Apfubekoto ngu atu kpereree
g'akpara-mini, atu
l'eze-ényimu.
- ¹⁹ Oshilokpa ngu gege adu
igwerigwe g'eja,
no l'alí.
- Unwegirima ngu aburu aguta
aguta g'unwu akpuru
ereshi.
- Epha phę ta abyadu achihu
achihu;
ophu a byadu emebyishi
phę emebyishi
l'iphu mu."
- ²⁰ Unu shikwa le Babilonu
kwafu!
Unu gbakwaa oso gbalaaru
ndu Babilonu!
Unu tua okoo gude pfua
ya g'a nüma-dzuru!
Unu zia nzi g'o rwua eka
igwe beru alí beru!
Iphe, unu e-pfu bu le Chipfu
gbatawaru ndu-ozi iya
ono,
bu ndu Jiékopu.
- ²¹ Egu-mini ta agukwaru phę
teke o duru phę
ghaa echiegue;
mbu l'o meru;
mini shi l'agbara-mkpuma
asoshiru phę.
O gbajaru agbara-mkpuma;
mini wata asoashi.
- ²² "Ndu ejo-iphe be éhu ta
adujekwa guu."
- Nokwa iphe, Chipfu eepfu
bu ono.

Onye-ozi kę Chipfu

49

¹ Unu ngabéru mu nchi
unubé ndu bukube
eze-enyimu!
Unu nümakpodapho iphe-a
unubé oha, bu l'eka dù
enya!

Chipfu vukwaru ụzo kua
mu tème a nwụa mu.
O bùro teke mu nökwdadu
l'ephō ne mu bę
o kuru mu ępha.

² O meru ọnụ mu;
o nödu atsü nkö g'ogu-echi,
a barụ ababa;
bya eworu mu domia l'ime
qbochi-eka iya.
O meru mu; mu dù g'apfụ,
a rwacharu arwacha;
bya eworu mu sụ-chia l'iphe,
ooyeje apfụ iya.

³ O sụ mu: “I bükwa onye-ozi
mu gübé Izurelu.
Onye bụ ngu bę mu e-gude
goshi gę mu dù-be
biribiri.”

⁴ Mbędua sükwanu:
“Mu seakwaru akanya
qla-l'iswi.
Mu swiṣhierupho ike mu
k'iphoro l'iphe,
bụ iphe-mmanụ.
Ole o bụ; iphe, rwuberu mu
nụ bụ l'eka Chipfu
bę o dù.
Tème obunggo mu bụru
Chileke mu gude iya.”

⁵ O be nta-a Chipfu,
bụ onye ono,
meru mu rọ teke mu
nọ l'ephō;

gẹ mu bụru onye-ozi iya;
sụ:

“Dumphutaru mu ụnwu Jiékopu
azụ.

Chikobe ụnwu Ízuręlu
chịtaru mu.”

Kele mu bụ onye aakwabẹ⁶
ùbvù l'enya kẹ Chipfu;
teme ọ bụru Chileke
mu bụ ike nkemu.

6 Oọ ya bụ; o sụ:

“O tọ bulekwa g'i bụru
onye ejeru mu ozi
dumphutaru mu ipfu ipfu
ụnwu Jiékopu azụ;
wafua g'i dulatakwaru
mu pho ndu kẹ Ízuręlu,
 bụ nwa ndu ophu mu
doberu bẹ i nọ-doru.

Mu e-mekwa ngu pho
g'i bụru ịphóró,
dürü ndu
abụdu ndu Jiuda;
k'ophu ii-me gẹ ndzọta mu
rwua ẹka igwe beru
ali beru.”

7 Wakwapho iphe, Chipfu epfu;
mbụ onye ono,
bụ onye agbafutaje anyi;
bya aburu Onye Nso
kẹ ndu Ízuręlu.

Oopfu iya anụ onye ono,
oħamoha jíkaru ajíka;
akpo-yiru iya ukuvu ono;
mbụ onye ono,
bụ onye-ozi kẹ ndu-ishi.
Waa iphe oopfu baa:

“Ndu eze e-mechakwaa
huma ngu wụ-lihu.

Ndu-ishi a-huma ngu
phozero ngu.”

Ọ bụru onye e-me iya nụ

bụ Chipfu; onye ono,
apfushije ike l'iphe,
o pfuru;
mbụ Onye nsọ kẹ ndu
Ízuręlu,
bụ onye hoṭarū ngu nụ.

Edophu Ízuręlu azụ l'ọnodu iya

- ⁸ Wakwa iphe, Chipfu epfu:
 O teke mu a-wata eme
 eze-iphe-ọma bẹ mu a-za
 ngu ἑnu.
 O bụru mboku,
 mu a-wata adzota
 nemadzụ bẹ mu e-yeru
 ngu ἑka.
 Mu a-kwakobe ngu mee ngu
 g'i bụru iphe,
 mu lẹ ndiphe e-gude gbaa
 ndzụ;
 g'i dophu ali ono azụ
 l'ọnodu iya;
 mee g'ẹphe keta okiphe ono,
 shi dabyiru iphorō
 onoya.
- ⁹ Mbụ-a; g'i sụ ndu ono,
 a kpuru lẹ ndzụ ono
 g'ẹphe futa;
 l'i sükwapho ndu no
 l'ochii g'ẹphe nweru
 onwophe.
- Ęphe adụ g'unwu-atürü,
 dörü ata nri l'agüga gbororo;
 hümachaa nri l'úbvú úbvú,
 dùgbaa kpokoro
 kpokoro kpokoro.
- ¹⁰ Egu nri ta abyadụ agụ phẹ;
 ophu egü mini agüdu
 phẹ; ophu okpomọku,
 shi l'echięgu;
 ozoo ophu shi
 l'enyanwu ekpoedu

phe.

Ọ bụru onye aphụru phe
obu-imemini a-nodu
edu phe duru phe
shita aguga mini,
aso asoso.

¹¹ “Mu e-me g'úbvú úbvú,
mu nweru bùchaaru
gbororo.

L'aabya atua iphe,
bu oji mu mkpoli l'øoha
l'eli l'eli.

¹² Lekwa; ẹphe e-shigbakwa
eka du enya.
Ọ dürü ndu ọphu e-shi
l'isheli;
ndu eshi l'uzo ẹnyanwu-adada;
dürü ndu ọphu e-shichaa
uzo alị Asuwani.”

¹³ Unubé imigwe l'ophu;
unu rwua okwe!
Gube eliphe; tenaa ẹswa!
Unubé úbvú úbvú;
unu watanụ agụ ebvu!
Noo kèle Chipfu watawaru
adụ ndibe iya obu.
Teme ọ bụru ndibe iya ono,
shi eje iphe-ehuka ono
bẹ ọo-phụru obu-imemini.

¹⁴ Obenu lẹ Zayonu sru:
“Chipfu gbadoakwaru
mu.
Nnajuphu mu zohaakwaru
mu.”
¹⁵ Ne; ?ozohaje nwa, angụ iya
era l'obu;
mbụ kẹ g'o tọ phụru nwa,
bu iya nwuru iya
obu-imemini?
O -jekpoonu azoha bẹ
ọo-zohakwa;
obenu lẹ mbędua ta

- azohadu ngu!
- ¹⁶ Tii ledu; mu deakwaru ephə
ngu g'uri l'øbochi-eka
mu;
ophu mu azohajedu igbulø
ngu ono azoha.
- ¹⁷ “Unwu ngu alwaakwa
egwegwa.
Ndu ono, shi mee ngu;
i børu ochobu ono nødu
alufuwa.
- ¹⁸ Palinaa ənya ngu imeli
lephee mgburugburu!
Unwu ngu g'ephe ha
anøkoakwa alwapfuta
ngu.
Wakwa iphe, mübe Chipfu
epfu baa:
Eshinu mu nø ndzü gë mu nø
iya-a bë ii-mechaa yee
phë g'ephe hakota g'onye
yeru uwe.
Mbụ l'ii-gude phë kwa
ngwa gë ngwa nwanyi,
aabya alu k'òphúú.
- ¹⁹ A makwaru-a l'e shi
mebyishia ngu togbo
ngu i børu ochobu;
ali ngu dabyiru iphorø.
Nta-a bë i tị sükpoedunu
ndibe ngu ebubu.
Teme ndu ono,
shi mebyishia ngu nụ
ono nødu ngu
uzenya.
- ²⁰ Unwegirima, a nwuru teke
ono,
ijje iphe-éhuka ono
e-mechakwaphø pfua
l'i nụma lë nchị ngu sụ:
Eka-a paakwaru anyi
nwanshij ebubu;

- chobanaaru anyi alị
eka anyi e-buru!
- 21 Noo teke ii-pfu l'okpoma
ngu su:
'Bụ onye nwụshiru mu ikpoto
unwegirima owa-a?
Mu shi eje iphe-ehuka;
teme ophu mu atsudu ime.
Mbụ lę mu shi bürü onye
a jikaru ajika;
a bya akpua mu lę ndzụ
laa alị ndu ọhozo.
?Bukwanu onye
hefutaru mu ụnwegirima
owa-a?
Lę mụbe onye e shi haa;
mu nodu nkinyi mu.
?Igwerigwe ndu ọwa-a
shihunu awe?" "
- 22 Wakwa, iphe Nnajjuphu,
bu Chipfu epfu baa:
"Lenu; mu e-pheru
ọhamoha eka.
Mu e-woru ékwa-ọhubama
mu paliaru ọhamoha.
Ephe egude eka phe
kulataru ngu ụnwu ngu
unwoke;
kworu ụnwada ngu
l'ukuvu kwolataru ngu.
- 23 Ndu eze a-bürü nna,
ehe ngu nụ.
Ndu eze-nwanyị abürü ne,
ehe ngu nụ.
Ephe a-nodu ephozeru ngu;
bubechaa iphu l'alị.
Ephe erichachaa urwuku,
dụ ngu l'okpa.
Noo teke ji-maru l'oo mu
bu Chipfu;
lę ndu enya dụ l'eka mu
nọ bẹ iphere te emedu."

24 ?Aa-nata ndu dụ ike
 l'ogu iphe, ẹphe kwarụ
 l'okwata tö?
 Tọ? ?aanafụ ndu iwashi ndu
 ẹphe kpuru lę ndzụ?
 25 Obenu lę-a; wakwa iphe,
 Chipfu epfu baa:
 “Ee! Ndu a kpuru lę ndzụ bę
 aa-nafụ l'eka ndu ike
 dụ l'ogu!
 Teme l'a nata ndu iwashi iphe,
 ẹphe kwarụ l'okwata.
 Ole ndu etso ngu ọgu bę
 mu e-tso ọgu.

Mu adzqo ụnwu ngu ndzụ.
 26 Ndu emekpa ngu ẹhu bę mu
 e-me g'ephe taa anụ
 onwophe.
 Ẹphe angua mee onwophe jasụ
 l'ọotsuahaa phę gę mee.
 Noo teke nemadzụ l'ophu
 a-maru lę mbędua,
 bụ Chipfu bụ onye adzoje
 ngu nụ;
 bya abụru onye agbatajẹ
 ngu nụ;
 bya abụru Okalibe
 kę Jiéköpu.”

50 ¹Wakwa iphe, Chipfu
 epfu:
 ?Denu erekwo, mu deru nụ ne
 unu gude chifü iya-a?
 Tọ? ?bụ ndu mu ji ugwo onye
 ole bę mu woru unu
 ree?
 O kwa iphe-eji unu kpatarụ
 iphe,
 mu gude woru unu ree.
 O bụru ejo-ememe,
 unu eme meru g'o gude
 a chifü ne unu.
² Teke mu byaru; ?bụ gụnu

meru g'o gude ophu ọ
dudu onye nō l'eka
ono?

Teke mu shi eku oku;
?bụ gunu meru g'o gude
ophu ọ dudu onye zarụ
enụ?

?Bụ eka parụ mu mkpụrukpu
ké gę mu ta agbata
unu tọ?

?Bụ ike anafuta unu ta adụdu
mu tọ?

Ọ kwa mba mmanụ bę mu
abaję;
mini atahụ l'eze-enyimu.

Mu eworu ọma nggele mee;
l'ọ bụru echięgu.

Ęma, shi dù iya nụ ereshihu
kele mini ta adụedu
iya.

Ęgu mini eworu phę
gụ-gbushia.

³ Akpaminigwe bę mu eyeje
uwe, bụ iya bụ ochii.

Mu nodu achieje iya
uwe-aphụ g'o kpuchije
onwiya.

⁴ Nnajịuphu, bụ Chipfu
nụwaru mu ire ndu nwuru
ekwo gę mu maru opfu,
mu e-pfije g'ike dù ndu
ike bvuru.

Ookuteje mu l'utsu g'utsu;
l'ọ bya emee mu echilibe
nchi ngabę g'onye eezi
iphe.

⁵ Nnajịuphu, bụ Chipfu
ghebechaékwarupho
nchi mu ọnụ;
ophu mu ekwefujeduru iya ike;
ophu mu aladụ
azụ azụ.

- ⁶ Mu woru okpurukpu mu
doberu ndu echi mu
iphe;
bya eworu agba mu doberu
ndu pheshiru mu
éjí-agba.
- Ọphu mu ewohaduru iphu
mu g'a ta chí mu
Ọchi Ọphu a gbụ mu
iya Ọnu-mini.
- ⁷ Eshinu Nnajịuphu, bụ Chipfu
eyejeru mu eka
bẹ ọ tọ dudu iphere,
byaru eme mu nụ.
- Ọburu iphe ono meru g'o
gude mu woru iphu
mu kpoo gbengu ge
mkpuma;
teme o doo mu enya
l'iphere tee medu mu.
- ⁸ Onye aharu mu enge
nọ mu ntse.
?Bụ onye sụru g'ọbya
agụaharu mu iphe,
mu meru?
- G'anyi pfụnuru dogba iya!
?Bụ onye bụ onye ọbu,
epfu iphe,
ọ sụru lẹ mu meru ọbu?
- G'onye ọbu byanụ apfuru
mu l'iphu pfua ya!
- ⁹ Ọ kwa Nnajịuphu,
bụ Chipfu bụ onye eyejeru
mu eka.
?Bụ onye bụ onye ọbu,
l'a-byạ mu anma
ikpe-ọnwu?
Ndu ọbu a-tụko kahụ g'uwe;
ọ buru mkpu a-takashị phe.
- ¹⁰ ?Bụ onye l'echilabọ unu
atsụ Chipfu ebvu;
teme ọ nodu emeje iphe,

onye-ozi Chipfu sürü
g'e meje?
Mbụ-a; g'onye eje ije l'ochii;
mbụ onye enwedu ịphóró,
e gude aphụ ụzo;
g'onye ono kporu obu
ye l'epha Chipfu!
G'onye ono chíru ụpfu kwẹe
lẹ Chileke iya!

¹¹ Obenu nta-a; iphe,
bụ g'unu ha bṣuru ndu
aphụ-nwu ọku;
mbụ unubẹ ndu nwụru
ọku yegbaa l'oroku parụ;
unu jenụ;
unu gude ịphóró ọku unu
je ije!

Unu gude oroku,
unu nwụru ọku ye;
o nodu enwu;
je ije!
Iphe, unu a-nata l'eka
mu bükwa l'ọqo l'eje
iphe-ehuka
bẹ unu a-noduepho!

Aa-dzota Zayonu ojejoje

51 ¹"Unu ngabẹru mu nchi;
unubẹ ndu eme g'unu
bṣuru ndu pfüberekoto;
mbụ unubẹ ndu acho
Chipfu.

G'enya unu dükwa
lagbara-mkpuma ono,
bụ eka a kükpoftataru
unu ono;
mbụ lẹ wukirima eka ono,
e bvutaru unu ono!

² Mbụ-a; g'enya unu dükwa
lẹ Ébirihamu, bụ nna unu!
Wafua lẹ Sera; onye bụ iya
tsuru ime unu!

Teke mu kuru iya bükwa
 onye lanụ bé o shi bürü.
 Mu bya ekebe iya l'oma
 bya emee ya;
 o dù igwerigwe.

³ Chipfu te nwedu iphe,
 e-me g'o tọ dù Zayonu obu;
 bya egude obu-imemini
 lee ẹnya l'iswi,
 yiru iya nü.

Ali iya ono, shi bụwaru
 echięgu ono bé oo-me
 g'o dù gę Édenu.
 Ali iya ono, dabyiru iphorō
 ono adù gę mgbabu
 Chipfu onoya.

Noo teke ęhu a-wata iya
 atsotso;
 l'owata ete eswa;
 l'o keleahaa ekele;
 gụahaa ebvu.

⁴ Unu ngabékpodarū mu pho
 nchị; ndibe mu!
 Unu nümakpodapho iphe,
 mu epfu;
 unubé oha mu!
 Mu a-tükwaru unu ekemu;
 mbụ l'ikpe, pfuru ọto ono,
 mu ekpeje ono
 a-bükwaru iphóró,
 dürü oha moha.

⁵ Mu a-nafuta unu egwegwa.
 Mbụ lę mu abyakwaa unu
 adzọta.

Ọ buru ęka mu bé mu
 e-gude kpee oha moha
 ikpe.

Ndu bukube eze-énymu
 bụ mu bé ẹphe a-nodu
 ele ẹnya l'ęka.
 Teme ẹphe anodu kwabę;
 ele ẹnya g'ephe maru iphe,

- mu e-me l'eka.
- 6** Unu palinaa ḥnya unu
lee l'imeli!
Unu lenaa ḥnya l'eliphe-a!
Igwe e-mechakwaa chihu
g'enwuru-oku.
Eliphe-a l'ophu anwachaa
anwacha g'uwe.
Ndu bu iya nụ anwụshihu
g'iiji.
Obenu lę ndzota nkemu
a-dụ ojejoje.
Apfubekoto nkemu taa dadụ
adada.
- 7** Unu nụmakpodapho iphe,
mu epfu;
unubę ndu maru iphe,
pfuru nhamụnha;
mbụ unubę ndu ekemu
mu dụ l'okpoma!
Unu ba atsujekwa ebvu
l'okonu, nemadzụ akọ unu;
ophu iphu, oophu unu
eyejekwa unu ebvu;
- 8** kele nsú e-mecha sükashia
phe g'uwe.
Eka-ali atakashia phe g'ukpo.
Obenu l'apfubekoto nkemu
a-nọ jasụ l'ojejoje.
Ndzota nkemu a-nọ shi
l'ogbo sweru ogbo."
- 9** Tehunu etehu! Tehu etehu
yenaan onwongu
okpehu g'uwe;
gube oshi-eka kẹ Chipfu!
Tehunu etehu dụ g'i shi
adujehewaa teke k'azụ;
mbụ l'ogbo teke ndiche.
?To bụnaa ngu-a bụ onye
gbubushiru Réhabu
mkiprikpu mkiprikpu;
mbụ gube onye mekarụ ejø

- nwanụ-egbudu ono
iphe?
- 10 ?Tọ bụnaa ngu-a bụ onye ono,
meru eze-enyimu;
o tahụ;
mbụ mee; mini,
nọ l'ogbu-enyimu tahụ;
i woru gbororo tọgbo l'ọma
ohulohu enyimu
k'ophu ndu ono,
a gbafataru ono wughataru?
- 11 Oo ya bụ gẹ ndu ono,
a gbataru ono alwa.
Ephe aguru ebvu bahụ le
Zayonu.
Ehu-ụtso ojejoje aburu
okpulishi,
ephe e-kpuru.
Ete ęswa; yele ehu-ụtso
asopyabe phẹ
asopyabe.
Agụ aphụ; yele atsụ ude
e-gude ọso ghata.
- 12 “O kwa mbedu;
mbụ mbedu gedege
bụ onye eyeru unu
okpukpu-ike.
?Bụ ole bẹ bụ kẹ g'unu nọdu
atsụ nemadzụ mmanụ
ebvu;
mbụ nwa ndiphe,
bụ iphe yee ya gba nanụ
bụ ęswa;
- 13 kẹ g'unu zohaa Chipfu,
bụ onye meru unu;
bya aburu iya bụ onye
tosaru eligwe;
o dabyiru;
bya aburu iya tịru
okpa mgboko l'ophu;
kẹ gẹ ndzụ rwutaje
unu tekenteke egube ono;

opfu l'onye eme unu
 ewere bę ęhu eghu
 oke eghu;
 mbụ onye bụ iphe,
 o shiberu ite iya bụ g'o
 mebyia unu?

Kele-a; ?denu oke ęhu-eghu
 onye ọbu,
 eme unu ewere ọbu?

¹⁴ Ndu ono, a tịrụ mkporo
 ono l'e-me egwegwa
 k'ophu ee-me g'ephe
 nweru onwophe;
 g'ephe ta nwụihu l'oka;
 ophu ęgu nri eme phe.

¹⁵ Kele ọ kwa mbędua bụ
 Chipfu;
 bya abụru Chileke unu;
 mịbe onye abujeru:
 mu -kpakobę mini
 l'ez-e-ęnyimu;
 akpara-mini iya asụa ekiri.

Chipfu,
 bụ Okalibe-Kakota-Ike
 bụ ępha mu.

¹⁶ Mu woakwaru opfu
 mu ye unu l'önü;
 bya egude ọbochi-eka mu
 kpuchia unu.

Mbụ mịbe onye ono,
 bụ mu dobegbaaru igwe
 l'örü iya;
 bya abụru mu tịrụ ọkpa
 mgboko l'ophu;
 teme ọ buru mu sịru ndu
 Zayonu-a: ‘Unu bùakwaa
 ndibe mu.’ ”

Okoro k'oke ęhu-eghu Chipfu

¹⁷ Tehu etehu! Tehu etehu!
 Gbalihu agbalihu gübę
 Jierúsalemu;

- mbụ gube onye ono,
 shiwaal'eka Chipfu
 nata okoro k'oke
 ehu-eghu iya ngua;
 mbụ gube onye pataru
 ipoti mae,
 emeje ge nemadzụ kpoo
 galagala ngua;
 ngua ʉrwuku ʉrwuku iya.
- 18** Lime ikpoto ʉnwu ono,
 o nwushiru ono ta
 adudu g'o ka mma
 l'o onye lanu
 letaru iya enya.
 Likpoto ʉnwu ono,
 o metaru ono be o to
 dudu me nanu setaru
 iya l'eka.
- 19** Mkpamehu-a uzi labo-a
 dapfutawaru ngu;
 le babu l'o duru onye
 duu ngu obu.
 Ola-l'iswi yele mgbu-онwu;
 ọkpa-nri yele ogu-echi;
 mbụ-a;
 ?bu onye a-suje ngu
 gberuma?
- 20** Unwu ngu kurwuwaru enya.
 Ephe dabyigbaaru l'ishi
 gbororo ge mgbada,
 kolahuru l'ugbu.
 Iphe, zuru phę gburumu
 pfurii bu oke
 ehu-eghu ke Chipfu;
 yele aba mba ke
 Chileke ngu.
- 21** Oo ya bu le-a;
 nümakpodapho iphe-a;
 gube onye ono,
 eemekpa ehu;
 mbụ onye e meru;
 o nođu akpo garigari

l'ebé o ngu mée;
 22 Wakwa iphe, Nnajjuphu,
 bù Chipfu epfu baa;
 mbù Chileke ngu;
 onye ono,
 agbajeru ndibe iya ọdzori
 ono.

O s̄uru: “Tii ledú;
 mu nafuakwaru ngu
 okoro ono l'èka bù
 ọphu meru;
 i nodu akpò garigari.

Oke ẹhu-eghu mu ono,
 dù l'ipoti ono bē i tịi
 nguedu.

23 Mu e-woru iya p̄ee ndu ono,
 anụ̄ ngu aphụ̄ ono,
 bù ndu ono, s̄uru ngu-a:
 ‘Dabyiru kpube iphu l'alị;
 g'anyi bya eswee ngu
 godogodogodo!’

I woru okpurukpu ngu
 mee alị; mbù mee ya;
 o dù ḡe gbororo,
 nemadzù eshi.”

52 ¹Tehu etehu! Tehu etehu;
 ḡube Zayonu!

Yenaa onwongu ɔkp̄ehu
 g'uwe!

Yenaa uwe ngu ono,
 emeje ngu ḡi dù biribiri
 l'ènya onoya;
 ḡube Jierúsalemu,
 bù mkpukpu ono,
 dù ns̄o ono.

Ndu ebuduru úbvù;
 ẹphe lè ndu ono,
 aas̄o ns̄o ono taa
 bahubaekwa l'ime ngu
 ọzo baa.

²Gbalihu agbalihu!
 Jìshia urwuku, dù ngu l'èhu!

Nodu anoo; gube Jierúsalemu!
 Tukufu onwongu egbirigba,
 a tñru ngu l'olu;
 gube ada Zayonu ono,
 a kpuru le ndzù ono!

³ Wakwa iphe, Chipfu epfu baa: "E shi ree unu erere; ophu a natadu-ru aswa unu. Nta-a be e tee gudekwanu okpoga agbata unu." ⁴ Kele-a; wakwa iphe, Nnajjuphu, bu Chipfu epfu: "Lé mbu be ndibe mu shi laa alí Ijiputu je eburu. Teme ndu Asiriya bu-wokwadu be ephe shi emekpa phe éhu." ⁵ Wakwa iphe, Chipfu aji baa: "A -bya le kë nta-a; ?owa-a buhunu ole? Kele ndibe mu be a kputaru kë mmanu. Teme ndu-ishi phë gude phë eme iphe-ochi." Nokwa olu Chipfu. "Teme mkpurumkpuru be eepfubyi-shiepho épha mu shi l'utsu jasù nchi ejihu. ⁶ Qo ya bu le ndibe mu a-maru épha mu. Mbù l'o -be mboku ono be ephe a-maru l'oo mbédua pfuhawaru iya teme o nwuje. Ee! Qo mbédual!"

⁷ Lenu g'òoma l'eli úbvú ono;
 mbu òkpa ndu eje abya ezi
 ozi-òma;
 ndu ezi ozi nchì-adù-doo;
 ndu nzi, ephe gude abya dù ree;
 ndu byaru ezi ozi kë ndzota;
 ndu asuje Zayonu-a:
 "Q kwa Chileke ngu bu eze!"

⁸ Ngabékpodapho nchì!
 Ndu nche ngu wolikwaru
 olu phë ewoli.
 Ephe tukoru erwu okwe;
 kèle ephe e-gude enya
 huma Chipfu teke oo-nodu
 alwa Zayonu.

⁹ Unu tuko wata ebvu éhu-ùtsø
 mgbo lanu;
 unubè mkpokpo iphe,
 tukoru le Jierúsalemu;
 kele Chipfu dùwaru
 ndibe iya obu.

Q gbatawaru Jierúsalemu.

¹⁰ Chipfu a-gbabè onwiya èka
 oto l'iphu òhamoha l'ophu;
 mbu èka iya ono, dù nsø ono;
 k'ophu aa-humachaa ge
 Chileke anyi e-gude dzota

ndibe iya jasụ l'eka igwe
beru ali beru.

- ¹¹ Unu tugbua! Unu tugbua!
Unu lufu l'eka ono!
Unu te edenyikwa eka l'iphe,
aaso nso!
Unu shikwa l'eka ẹphe
no futa!
Unu bukwaru ndu duebe ree;
unube ndu ono,
apajeru iphe ke Chipfu,
bugbaa iphe, dugbaa iche
iche!

- ¹² Ole unu ta alakwa
gburugburu;
ophu unu agbakwa
phuphuphu ala;
kele Chipfu e-vuru unu
uzo eje.
Mbu l'o Chileke ke ndu
Ízurélu l'a-buru onye
e-kperu unu azu.

**Eje iphe-ehuka yele ọdu-biribiri
k'onye-ozi Chipfu ono**

- ¹³ "Lekwa; onye-ozi mu
e-mekwa umere onye
maru iphe.
Aa-pali iya eli;
wolia ya ephekerephe;
shi nno kutsee ya.
¹⁴ G'o gude gbaa ugbugba meru;
ekpa-oyi nwua ndu du
igwerigwe l'ehu g'ephe
humaru iya.
O gbachihucharu nchi
egube adudu onye
gbachihujewaru iya nu;
ophu o dukpodaa ge nemadzu
ililekpoo.
¹⁵ Nokwapho g'oo-du-dzuru oha,
du igwerigwe biribiri.

Mbụ lẹ ndu eze bẹ ọo-kpọ
 onu opfu;
 kele ẹphe a-húma iphe,
 e pfuduru phẹ; teme iphe,
 ẹphe anúmajeduru edoo
 phẹ enya.”

53

¹?Bụ onye kwetaru ozi,
 anyi ziru?

Tọ? bụ onye bẹ e meru g'o
 maru g'ike Chipfu
 habe shii?

²Kele ọ nō iya l'iphu vua
 g'oshi, rwuru irwu ḥphúú;
 mbụ g'ogbarabvu-oshi,
 gbafutaru iphe l'alí
 ọkponku.

Ọ tọ madụ mma;
 ophu ọ dudu ùbvù
 l'enya kẹ g'o
 gụ anyi egü anọ-kube.
 Mbụ l'ọ tọ dudu ugbugba,
 dù iya l'ehu, bụ iphe,
 aasụ l'ọ ya meru;
 ọ nodu agụ egü.

³Ndiphe nmarụ iya phulaphula
 bya ajika iya.

Ọ bụ nwoke, aphụ tsorū;
 bya abụru onye eje
 iphe-ehuka kwowaru ehu;
 onye ndiphe abujeru:
 ẹphe -húma iya;
 ẹphe aghaa iphu l'ibiya
 ọzo.

Mbụ l'a nmarụ iya phulaphula;
 ophu ọ dudu iphe,
 anyi guberu iya.

⁴Tororo opfu bụ l'o jeru
 iphe-ehuka, anyi gege
 eje;
 bya evuta aphụ gege
 atsorū anyi.

Anyi gbé dobesụ l'ọ Chileke

- echi iya iphe;
l'ọo ya chitsuru iya;
anụ iya aphụ.
- ⁵ Obenu l'e mekarụ iya iphe;
kele anyi mesweru.
Mbụ l'e tsuru iya pyaapya;
kele anyi meru ejo-iphe.
Aphụ, a nṣuru iya mecharu
mee;
eħu bya adu anyi guu.
Teme o bụru ónyá,
e chibashịru iya be e
gude eme g'eħu du
anyi ike.
- ⁶ G'anyi hakota
kpaphuhuakwaru
akpaphuhu g'aturu.
G'anyi ha l'onye l'onye
ghawarụ iphu eshi ụzo
ophu du iya ree.
Ole Chipfu woru ejo-iphe
anyi l'ophu woru
tụ-kobe iya l'ishi.
- ⁷ "A kpapyarụ iya ishi bya
emekpaa ya eħu;
ophu o saduru ọnụ pfua
opfu.
A kpütaru iya g'onye kpụ
nwaturu eje aphụphu.
O noduepho ngugjingguji
g'aturu,
nọ l'iphu ndu ebushi iya
eji.
- ⁸ E meru iya mkpawere;
bya ekpee ya mpfụ-gbu;
kpuru iya je emegbua.
A -bya l'ogbo kę teke nkiya;
?bukwanu onye
kpakwanuru ishi?
Kele e meru iya;
o chihu l'alị ndu dzụ
ndzụ.

Ọ bụru emeswe,
ndibe mu mesweru bẹ e
gude chia ya iphe.

⁹ E doberu iya ilu l'eka eelije
ndu ẹjo-iphe.

Ọ nwụhu; e lia ya l'ilu
oke amadụ;
ọle o to wejeduru iwashi;
ophu ntuphu-ire adujeduru
iya l'ọnū.”

¹⁰ “Obenu l'ọo Chipfu bẹ ọ bụ
uche iya g'o gwee ya
arakabya ono;
mee ya g'o jee iphe-ehuka
ono.

Teme Chipfu bya eworu
ndzụ iya mee iphe
ngweja-apfụ-ugwo.
Oo-mecha hụma ụnwụ
nwanwa iya;
bya anodu ndzụ ogologo.

L'ọ bụru l'eka iya bẹ aa-gbẹ
eme uche Chipfu
emeshi iya ike.

¹¹ O -jehaa iphe-ehuka ono;
l'ọ bya ahụma ịphóró
kẹ ndzụ;
ono abyà ejì iya ẹpho.

Ọ bụru amaru ono,
onye ono, pfuberekoto,
ejeru mu ozi a-maru
iya ono l'e-me gẹ ndu
dụ igwerigwe bụru
ndu aa-gụ lẹ ndu
pfuberekoto

Yébedua evutakwanụ
ejo-ememe, ẹphe meru.

¹² Oo ya bụ lẹ mu a-hẹ iya oke,
a heru ndu oke amadu.

Ọ bụru ẹphe lẹ ndu dụ ike
l'ogu l'e-ke iphe,
a kwatarụ l'okwata;

noo kele o mìru énya
 lè ndzù iya nwùhu;
 tème a gùru iya yeru
 ndu ejø-iphe;
 kele o vutarù iphe-éji
 ndu dù igwerigwe;
 tème o rwochiru ndu
 ejø-ememe arwòrwo.”

Obu, Chipfu yera Jierúsalèmu

54 ¹“Gúa ebvù; gùbe nwanyí,
 ta atsùdu ime!

Mbù gùbe onye teke
 ezedaswee nwa.

Chikpòta ebvù!

Rwua gerwugerwu;
 mbù gùbe onye ono,
 ime teke emeswee ono;
 kele ụnwù gùbe nwanyí,
 dabyiru mgbegere
 a-kakwa shii eme
 l'ùnwù nwanyí alù ji.”

Nokwa iphe, Chipfu eepfu.

² Phòribekwaru ulo-ékwa,
 i bu ebubu g'o ka ọsa!

Mee g'ékwa, e gude mee
 ulo ngu ọbu ha
 phalaphala;
 ba lò-phukwa iya azù!

Mekwaa g'erí iya kabaa
 ogologo!

Mekwaa g'abara iya kabaa
 anguru anguru!

³ Noo kele ii-mechaa jaa àjàjà
 buru laa l'ékutara
 buru laa l'ékicha.

Awa ngu phè l'a-naphuchaa
 ọhamoha ono azù;
 je ebuchishichaa mkpükpu
 phè ono,
 bugbaa ochobu ono.

⁴ Gé ndzù ba agukwa ngu!

- E tee mekwa ngu
iphe-iphere.
- Ge ndzụ ba agukwa ngu
k'a nonyaa e kpua
ngu iphu lę ntụ!
Kele a ta abyadụ eme
ngu iphe-iphere.
- Ii-mecha zohachaa iphere
ono,
meru ngu teke i bụ
ogbolanu ono;
ophu i byadu anyatabaa
mkpatsu aphụ,
dụ l'abụ onye ji iya
nwụhuru;
- 5 kele ọ onye ono meru ngu
nụ ono bụ ji, alụ ngu nụ.
Chipfu,
bụ Okalibe-Kakota-Ike
bụ ẹpha iya.
- Ọ kwa Onye nsọ kę ndu
Ízurelu ono bụ onye
gbatarụ ngu nụ.
Iphe, eekuje iya bụ Chileke
kę mgboko l'ophu.
- 6 “Kele Chipfu ono e-kuphu
ngu azụ;
g'i bụ nwanyị, aalụ alụlụ,
a togboru mgbegere;
ophu obu adụdu iya ree;
mbụ nwanyị,
a lụru teke ọ bụ nwata;
ji iya parụ iya haa.”
- Nokwa iphe, Chileke ngu epfu.
- 7 “Mu harụ ngu kpọo nwụpfu
nwanshịjị;
ole mu a-phụkwanuru ngu
eze obu-imemini gude
duphuta ngu azụ.
- 8 Ehu ghuru mu eghu nwanshịjị.
Mu woru iphu mu
domiaru ngu kpọo

nwüpfu nwanshii.
 Obenu lę mu e-ye ngu obu
 ojejoje gude phüaru
 ngu obu-imemini.”
 Nokwa iphe, oopfu;
 mbụ Chipfu,
 bükwapho onye agbafütaje
 ngu.

⁹ “Léhu nkemu bę ọwa-a
 dùkwaa gę teké kę
 Nuwa,
 bụ teke mu riru nte sụ l'utso,
 dù teke ono taa dùbaedu
 lę mgboko ọzobaa.

Nta-a bę mu riwaru nte sụ
 l'ehu tee ghubaędu mu
 eghu l'opfу ẹhu ngu;
 ọphu mu ababaęduru
 ngu mba ozo.

¹⁰ O -betakpö úbvú l'ophu
 nmakota jjijiji;
 a pashja obvu obvu,
 l'eka ẹphe nogbaa;
 bę n-yemobu ojejoje ono,
 mu yeru ngu ono ta
 aphọnqakwa aphònqa;
 ọphu ọgbandzu
 ẹhu-guu nkemu ono
 egbukahükwa egbukahü.”

Nokwa iphe, oopfu;
 mbụ Chipfu ono,
 aphüru ngu obu-imemini
 ono.

¹¹ Gube mkpükpu ono,
 eje iphe-ehuka ono,
 oke pherephere enwunga;
 ọphu ọ dùdu onye
 agbaru ngu mkpu;
 mu e-gude mkpuma,
 amashi mma ike
 kpü-phu ngu azụ.
 Mu egude mkpuma sáfayà

- tü-phu ọkpa-ulo
igbulọ ngu azụ.
- ¹² Mu e-me g'eli igbulọ
ngu ono g'o ha
bükotaru
mkpuma rubi.
Mu egude mkpuma,
aphụ ngerengere,
gude kpua ọnụ-abata
ngu;
gude mkpuma,
vu oke aswa kpükota
igbulọ ngu l'ophu.
- ¹³ Unwegirima ngu g'ephe ha
bụ mube Chipfu e-zì
phẹ iphe l'onwomu.
Teme ụnwụ ngu bẹ ẹhu
a-dükpo guu mebyi
adudu.
- ¹⁴ Ee-me g'i nguru anguru l'uzo,
pfuru oto.
Ọ tọ dudu onye byaru eme
ngu mmegbu;
ophu ọ dudu iphe,
byaru eme ngu g'i
tsua ebvụ.
Ndzụ-agugu bẹ ee-wofu
l'eka i nọ je edobe ụzenya;
ophu oobyadu ngu
ntse ililekpoo.
- ¹⁵ O -nweru onye tsoru ngu
opfu;
ọ tọ budson mu bẹ o
shi l'eka.
Onye etso ngu opfu bụ:
o -mechaal o yeru
ngu eka l'alị.
- ¹⁶ “Tii ledu; ọ kwa mbędua
meru onye-úzú ono,
anmajẹ eko l'icheku
jasụ l'o nwuhu oku ono;
gude iya kpua ngwa

ogu l'o dù k'egude
alwụ ogu.

Teme o bükwarupho mbędua
meru onye mmebyi g'o
mebyishia iphe.

¹⁷ O to dükwa iphe,
a kpuru g'e
gude meka ngu iphe,
byaru evujeru ire.

Teme iphe, bükpoo onye ebo
ngu ibo bę ire
a-gwoje ejì.

Nokwa iphe, ndu-ozi kę
mube Chipfu eketa
l'eka mu.

Teme o bükwarupho ono
bụ ọdzori;
mu nödu agbaru phę iya.”

Nokwa iphe, Chipfu eepfu.

Oku, eeku ndu mini agụ

55 ¹ Unu gebekwa-o! G'iphe,
bükpoo onye mini agụ
byakwa angüta mini!

G'onye enwedu okpoga
byakwa azüa nri ria!
G'o byakwa agata mée;
züta ेra-eswi,
e gudedu okpoga azü;
ophu o dudu aswa.

² ?Denu g'o gude unu nödu
emebyishi okpoga l'iphe,
abudu nri;
teme unu nödu ese akanya
l'iphe, tee jidu epho?

Unu ngabékwa;
unu ngabékpodaru mu
pho nchi; g'unu eria iphe,
dù ree; mbụ g'unu eria nri,
kachaa aburu ıkpobe nri.

³ “Unu ngabę nchi! Unu
kpíritaru mu nü ntse!

Unu n̄umakpodapho
 iphe, mu epfu;
 k'ophu unu a-n̄odu ndz̄u.
 Mu l'unu a-gbakwa ndz̄u
 ojejoje.
 Ono bụru iphe-oma, mu kweru
 Dévidi ukwe l̄e mu
 e-meru iya;
 t̄eme mu bụru onye
 apfushije ike l'iphe,
 mu kweru ukwe iya.

⁴ Lewaro; mu meakwaru iya
 g'ọ bụru onye a-n̄odu agba
 ndiphe ekebe;
 g'ọ bụru iya a-bụru ishi;
 m̄e onye a-n̄odu je
 at̄uru ndiphe iphe,
 ẹphe e-me.

⁵ Lewaro; ọha, i madụ ndu
 ẹphe bụ bę ii-kukwa oku;
 ẹphe egude ọso byapfuta
 ngu;
 l'ọ bükwaru ọha,
 amadụ ndu unu bụ.

Ọ bụru onye a-kpa iya
 n̄u bụ Chipfu,
 bụ Chileke ngu;
 mbụ Onye Nsọ kę Ízurelu;
 kele o doziwaru ngu;
 i dù akpabiri."

⁶ Chonaa Chipfu teke ịj-hụma
 iya!
 Rakua ya teke ọ n̄okwadu
 ntse!

⁷ G'onye ejio-iphe haa ụzo ono,
 ootso ono;
 onye ọkpoma mgbashị
 ahaa ejio ɔriri iya.

G'onye ono lwapfuta Chipfu
 hụma l'oo-phụru iya
 obu-imemini.

Mbụ-a; g'onye ọbu lwapfuta

- Chileke anyi;
 kèle ọo-guru iya nvụ
 kę mmanu.
- ⁸ “Oriri mu ta abukwa oriri
 ngu;
 ọphu o bụdu g'iimeje bụ
 gę mu emeje.”
 Nokwa iphe, Chipfu eepfu.
- ⁹ O kwa g'igwe dù-be ali
 ẹnya-a; bụ g'iphe,
 mu emeje dù-be ẹnya
 l'iphe, iimeje.
 O bụru g'oriri mu dù-be
 oriri ngu ẹnya.
- ¹⁰ O kwa gę mini;
 yele aka-mini-sunoo eshije
 ligwe dzee;
 o tọo laphuhęedu iya azụ;
 abụdu l'ọ gbaru mini
 l'eliphe-a;
 mee ya l'o gua egugu
 fushiaha iphe l'ali;
 k'ophu ọo-mịtaru ndu
 akọ iphe akpuru-iphe;
 teme ndu eri eriri enweru
 iphe, ẹphe e-ri;
- ¹¹ nokwa g'opfu,
 shi mu l'ọnụ dù bụ onoya.
 O tọo gbakwaru eka
 alwaphutaru mu azụ.
- O chịa iphe, oo-me bụ iphe,
 bụ obu mu; mbụ mee iphe,
 mu ziru iya g'o je emee.
- ¹² “Unu e-gude ẹhu-ṣtso lụfu;
 l'eeduta unu dufu
 l'ehu-guu.
 Iphe, bụ úbvú úbvú
 aswọkobe wata agụ
 ebvu l'iphu unu.
 Nokwapho g'iphe,
 bükpoo oshi,
 nökota l'egu a-nodu

akükota eka.

¹³ O -beta g'ogarambo fushia;
oshi payinu efushichia.
Oo lashia ophu ɔbyambvu
e-fushi;
oshi míturu efushichia.
Ono a-buru iphe,
Chipfu e-gude zaa əpha;
kele ɔo-buru iphe-ɔhubama,
a-dụ ojejoje;
ophu a byadu emebyi
iya emebyi.”

Aa-dzotakwapho ndu əhoso

56

¹ Wakwa iphe, Chipfu epfu: “Unu kpeje ikpe, pfuru nhamunha; unu emeje iphe, pfuru oto; kele teke mu a-dzo nemadzụ dükwaan ntse; teme apfube-koto nkemu ta adılkwa g'o-nö-beru l'e kpuhaa ya goshi. ² Onye a goru onu-oma nü bę bụ onye eme iphe-a; mbu onye gudeshiru iya ike; onye doberu eswe-atüta-unme nso; ophu ooturwujedu iya; bya eselaje eka iya g'o to dụ ejo-iphe, oo-meta.”

³ G'o to dükwa onye shi eshishi bya atügbabe onwiya l'ehu Chipfu, a-sụ lę Chipfu a-gufu iya lę ndibe iya.

Ophu ɔ dükwa onye te eyedu ime a-sụ lę ya bụ oshi, kpohuru nkụ nödu; ⁴ kele-a; wakwa iphe, Chipfu epfu baa l'ehu onye te eyedu ime, bụ onye ophu edobeje eswe-atüta-unme iya nso; mbu onye ophu ahataje eme iphe, dụ Chipfu ree; teme o nödu egudeshije ogbandzu iya eka: ⁵ “O kwa phę bę mu a-nü iphe nkomepha l'ime eze-ulo mu. Mu agukwaa phę pho epha, l'a-ka l'a nwütaru ụnwiegirima. Mu a-gụ phę epha, a-no jasụ l'ojejoje; ophu oochihudu echihu.”

⁶ Temé ndu ono, shi eshishi ono, bụ ndu woru onwophe tigbabe l'ehu Chipfu g'ephe jeeru iya ozi ono; g'ephe yee epha Chipfu obu; teme ephe abakwaru iya pho ejia ono; iphe, bụ ndu ono, doberu eswe-atüta-unme nso; ophu ephe atürwuduru iya ono; ndu ono, noshiru ike l'ogbandzu yele ephe ono bę Chipfu epfu sụ: ⁷ “Oo ndu ono bę mu e-gude je l'eli úbvü mu ono, dụ nso ono. Mu emee g'ehu tsoo phę ụtso l'ulo, eepfije anụ mu. Ngweja-akpo-oku phę; yele ngweja əzo, ephe gude abyapfuta mu bę aa-natachaa l'orū-ngweja mu. Noo kele iphe, ee-ku ulo mu bụ ulo, qhamoha a-noduje epfu anụ mu.”

⁸ Nnajuphu, bụ Chipfu epfukwa sụ-a; mbu onye ono, aachilata ndu Ízurelụ ono, a kpuru lę ndzụ ono: “Mu a-chilatabakwa ndu əzo bya eyeru phę; a -gufukwaro ndu ophu mu chilatawaru.”

Iphe, Chileke epfu lę ndu ejo-iphe meru

⁹ Unu byakwa; iphe, bükpo anụ, bu l'egbudu l'ophu! Unu bya atapya-shia iphe; unubę anụ, bu l'oswa l'ophu! ¹⁰ Ndu nche ndu Ízurelụ atsükwa

ishi. Ephe ta adudu iphe, ephe nwütaru. Ephe bükota nkuta, nō ngguji-
ngguji. Ephe ta agbodu ire. O buerupho nrwō bē ephe azeshije arwo. Mbū
l'iphe, aduje phē ree buepho mgbenya. ¹¹Ephe bū nkuta ughoro; ndu əpho
te ejijedu ejiji. Ephe bū ndu eche aturu; bürü ndu iphe te edojedu enya.
G'ephe ha atukoje gha iphu l'uzo k'eka phē. G'ephe ha acho iphe, ephe e-
rita l'urwu. ¹²Ephe nōdu atukoje sū: "Unu bya g'anyi je agata mée! G'anyi
ngua mée, atsū atsutsu g'o ji anyi! Echele a-dulekwaā gē ntanu. Mbū l'oo-
gbenu ka ree ɔkpobe akaka."

57 ¹Onye pfuberekoto abujeru; o -nwūhu; o tō dudu onye oorwu
l'ehu. Teke a kputaru onye obu-imemini je egbua; o tō dudu onye
oodo enya. Iphe, te edojedu enya bürü l'edufu ono, e dufuru onye pfu-
berekoto ono bū g'ejo-ememe te erwu iya eka. ²Iphe, bukpo onye eme
iphe, pfuru oto l'abujeru; o -nwūhu; l'ø zee guu wata atuta unme.

³Obe l'unubedula; unu byakpodapho l'eka-a; unubē ụnwu ndu agba ejia!
Unubē eri ndu eri ogori yele ndu agba ụkpara ono! ⁴?Bū onye bē unu gu-
de eme iphe ọchi? ?Bū onye bē unu aphushiru ugbonu ahashiru ire? Unu
bükwa ụnwu, ndu ono, l'ada ike nwūshiru ono; mbū awa ndu adzuye uka!
⁵Unubē ndu oonoduje anma əhu anmanma agwa iphe l'upfu achị; me-
kpo l'upfu iphe, bū oshi, jaru àjajà! Unubē ndu ejeje lē nsuda nsuda je
anodu egbushi ụnwu unu gude agwa iphe lē mgbaka ogba agbara-mkpu-
ma! ⁶O bürü nshi ono, nō l'echilabø mkpuma, akwø teretere, nō lē nsuda
bū okiphe unu. Qo ya bē o bū. Mbū l'ø ya bū iphe, unu ketarü. Ee! G'o
bū iya bē unu agbaru mée gude agwa; bya egude iphe, unu metaru l'egu
unu gude agwa iya. ?Bū unu -nōdu eme iphemiphe ono; unu asu gē mu
palia pazeta tōo? ⁷Unu jeru je eworu iphe-azee unu gbaa l'eli eli úbvú,
ha l'eli. Q bürü eka ono bē unu nyihuru je anodu agwa iphe unu. ⁸L'aba-
ta-agħachi ulo mē l'azu-mgbo ulo unu bē unu dobechaaru ɔbvu unu. Unu
jika mu bya eworu iphe-azee unu ghebe onu; mbū nyihu iya ghebe iya
karaphongu. Unu lē ndu ono, unu yeru iphe-azee phē obu ono gbaa ndzū.
Unu je anodu ele iya enya l'eka o gba oto. ⁹G'unu jiru manu, eshi kwēe-
kweekwee bya egude manu olivu jee l'agwa, bū Moleku; bya ezia ndu
nō-chiru unu; ephe jee l'obvu l'eka dū enya enya; mbū jerwuchaa ali-maa
l'onwiya. ¹⁰Unu mee iphe ono, unu eme ono jasu ike bvü unu. Ophu unu
adukwapho ike sū l'iphe-a ta adukwa iphe, o bū. O gbē anoduje adu unu
obu; ophu ike iya abvujedu unu abvubvu.

¹¹"?Bū onye bē ndzū iya shi agu unu; mbū onye unu tsuru ebvu k'ophu
unu wataru adzuru mbēdu uka? Ophu unu anyataduru mu anyata ophu;
ophu o būro kē g'unu jekpoo ya ariri l'obu unu? ?Tobudu l'ole mu shi
teke-a gbata nkuchi meru g'o gude ophu unu atsudu mu ebvu? ¹²Mu e-me
g'a maru g'unu bū-be ndu pfuberekoto; yele iphe, unu emegbabé; ophu
ephe abyakwa abarü unu urwu. ¹³Gē ribaribariba ɔbvu ono, unu gwō-
shiru dobe ono dzowaro unu! Qo phēphere a-tuko g'ephe ha pata pafu;

mẹ unu -wata o-ji-l'eka-togbo. G'o bụ pherephere a-tuko iya paphua; mbụ l'oo unme, a tṣuru atutu a-patakota iya paphua apaphu. Obenu l'onye gbabarụ l'ime mu je anodụ ezeru ndzụ bụ alị-a l'a-buru okiphe iya; tème l'ọ bụru iya e-nweru úbvú, dù nsọ mu onoya.”

Aadụ ndu izimanụ lwarụ azụ obu

¹⁴Ee-mecha sụ: “Unu kpunaa ya; unu kpunaa ya; unu dozinaa ụzo! Unu wofuchaa iphe, a-nọ-chi ndibe mu ụzo.” ¹⁵Kele-a; wakwa iphe, onye ono epfu; mbụ onye ono, ha shii; tème e kutsee ya ephekerephe; mbụ onye ono, nọ ndzụ ojegojo; onye əpha iya dù nsọ: “Eka mu bu bükwa eka dù l'eli bya abụru eka dù nsọ. Tème mu bukwarupho l'eka o bu; mbụ onye izimanụ iphe-eji iya lwarụ azụ; bya ewoze onwiya alị; gę mu mee g'obu gụ-zeta onye wozeru onwiya alị; mu emekwapho g'obu gụ-zeta onye izimanụ iphe-eji iya lwarụ azụ. ¹⁶Mu taa noduadaro l'epfu iphe, e meru mu jasuwawuro ya; ophu əhu a-noduadaro eghu mu eghu; ədumeka bẹ ndzụ nemadzụ a-dükwa nyegenyege l'iphu mu; mbụ unme nemadzụ, bụ mu gude eka mu mee ya dobe. ¹⁷Iphe, shi ghua mu eghu bụ ujących ono, shi paa eka l'əhu iya ono. Mu hụa ya ahụhụ; woru iphu wohaaru iya l'eka əhu eghu mu eghu. O nodu emekwapho iphe, o lekeberu ənya eme.

¹⁸“Mu hümaka waru iphe, əphe emeje. Ole mu e-me g'əphe wekoro-hu. Mu e-du phę l'onwomu mee g'obu nmapfuru phę. ¹⁹Mu e-me g'ajaja dù l'ogbogboromonu nodu ono, agụ aphụ lę Izurelu ono. Əhu-guu dükwaru nodu nọ ənya mẹ nodu nọ ntse; əzo bụ lę mu e-me g'əphe wekorohu.” Nokwa iphe, Chipfu eepfu. ²⁰“Obenu lę nodu ejo-iphe dża g'oke-ənyimu, atụ akpara, ata atutajedu unme atụta, bụ ophu akpara-mini iya anoduje atsushi үrwukutu yele əpuchi. ²¹Nodu ejo-iphe bẹ əhu ta adujekwa guu.” Nokwa iphe, Chileke mu epfu.

Okpobe aswị Chileke əgu

58 ¹“Chia ya lę mkpu g'a nüma! B'eselakwa olu azụ! Wolia olu chia mkpu, a-da g'eka eegbu opu! Karu ndibe mu l'ephe kwefuru mu ike; l'i karu ənu-ulo Jiékopu iphe-eji phę. ²Ole əphe anoduje achọ mu mbóku-mbóku. Əphe -nodu əphe eme g'ogu phę əgu amaru ụzo mu. Əphe eme g'əphe bụ əha, anoduje eme iphe, dù nhamunha; g'əphe taa jikadu eme iphe, Chileke phę suru g'əphe meje. Əphe nodu asuje gę mu pfua iphe, pfuri nhamunha mu e-meru phę. O nodu agụ phę əgu gę mube Chileke kpiritaru phę ntse.”

³“Əphe -nodu əphe asụ: ?Bunaa gụnu meru g'o gude anyi nodu aswị əgu epfu anụ Chileke; ophu Chileke ahụmaduru iphe anyi eme? ?Bunaa gụnu meru g'o gude anyi wozechaa onwanyi alị ophu o rwuduru Chileke l'əhu?”

“Ole mbóku ono, unu aswị əgu epfu anụ mu ono bẹ bükwa iphe, dù unu ree bẹ unu anoduje eme; mbụ erichaa mẹ nodu ejeru unu ozi urwu.

⁴ Aswí egú unu bükwa iphe, unu egudeje kpochia ya ishi bù aba mba yele ese opfu; yele egude iwashí echí nwibe unu gbaagbaa. Üdu aswí egú ono, unu anóduje aswí ono tee mekwa gè mu nòdu l'imigwe núma olu unu.

⁵?Bù egube aswí egú ono bẹ mu hatarú tọ; mbù g'o buerupho lè nemadzú wotaru ujiku lanú woze onwiya alí? ?Bù iphe, o bù bù ephuru yoo g'ésawa ekperema; yele azé l'uwe-aphu; yele azé lè ntù? ?Bù iphe ono bẹ iiku aswíru Chileke egú; l'eswe, dù Chipfu ree?

⁶“Wakwa üdu aswí egú, dù mu ree baa: Unu gbütoshia egbirigba, unu túru ndu unu eme omeliwe! Unu abya atóshikwapho eri odogoro, unu yeru ndu unu akpa éhu; haa phè g'ephe nweru onwophé! Unu atuko odogoro ono nyakwoshia anyakwoshi! ⁷Iphe ozo, o bùfua bù g'unu l'onye egú agú gbarú mgba lè nri ngu! Unu abya achòoru ndu akpa nri, enwedu úlo éka ephe e-buru. Unu -huma onye gba oto; unu anmabe iya iphe! Ophu unu ewofukwa iphu l'éhu onye unu l'iya bù mee lanú!

⁸“Noo teke iphóró unu e-nwu phoo g'iphóró nchi-abohu; ewekorohu unu emee phuruphuru. Noo teke apfubekoto unu e-vuru unu ụzo; unu etso iya etsotso. Odu-biribiri kẹ Chipfu abúru iphe, a-nòdu etso unu l'azú. ⁹Noo teke unu e-ku oku; Chipfu aza unu énu. Unu echia o-ji-l'éka-togbo; l'o sụ unu lè ya nò-a.

“O -búru l'unu a-toshi eri odogoro ono, unu yeru ndu unu akpa éhu ono; bya ahaa amaru nemadzú ejo éka ono; hakwapho epfu ejo-opfu; ¹⁰o -búru l'unu a-wata anú ndu egú agú nri; wata emeru ndu eeme ewere mkpa phè; bẹ iphóró e-nwuru unu phoo l'éka ochii agba; ényashi adú unu g'echi eswe. ¹¹Oo-búru Chipfu a-nòdu edu unu mkpúrumkpuru. L'o meeru unu iphe, bù mkpa unu l'éka kpóru gbengu; mekwapho g'okpu shihu unu ike l'éhu. Unu abya adú gè mgbabu, a gbaru mini ree; g'ogba, ta anwú-buhujedu shókoshoko anwú-buhu. ¹²Ndibe unu akpukwaa akahú úlo ono, shi dakpo-shihuwa nü ono; bya akpú-lia akahú ókpa-úlo ono, shi lè ndiche ono. L'e kuahaa unu: ‘O-kpukwa-mkpokpo-igbulo’; yele ‘O-kpukwa-úlo-l'agúga-oji’.”

Obunggo, ee-bu onye doberu eswe-atúta-unme

¹³“Unu -chifukpowaa ókpa unu l'emebyi eswe-atúta-unme; ophu unu emejeedu g'o dù unu l'eswe, dýru mu nsò ono; unu -gùbekpowaa eswe-atúta-unme iphe; mbù-a; unu -kua eswe ono, dýru mýbe Chipfu nsò ono eswe aakwabé ùbvù; o -búru l'unu doberu iya iche; ophu unu ahatajédu énu éka unu; ophu unu emedu g'o dù unu; ophu unu epfudu okorobo opfu; ¹⁴noo teke unu a-nòdu Chipfu l'éhu wata ete éswa. Teme o búru l'éka kachaa ephekerekere l'eliphe bẹ mu e-me g'unu ngakojeru týa okoo. Unu eketa okiphe, shi lè nna unu ono, bù iphe Jiékópu; o búru iya bẹ mu e-gude azú unu.” Nokwa Ọnu, Chipfu yeru.

59 ¹Tororo opfu bù l'éka Chipfu ta adúkwa tsókpuru kẹ g'o tọ dzota nemadzú. Ophu nchí echihukwaru iya echihu g'o tọ núma iya

iphe. ²O chia ejo-ememe unu dokaharu unu lę Chileke unu. Oo iphe-eji unu meru; o wofu iphu l'eka unu no; k'ophu bę l'o tó nuedu olu unu; ³kele eka unu bę mee ochi turwuwaru. Mbü lę mkipushi-eka unu rwukatawaru ejo-iphe. Ogbogboromonu unu dzuwari uka; teme unu nödu atu ejo opfu kę tootoo.

⁴O to dudu g'unu ha onye ophu epfu g'e kpeje ikpe, pfuru oto. Ophu o dudu onye edoje opfu iya ire-lanu. Ephe achijeru upfu kwęe lę mkipokoro opfu, adzushi uka. Ephe nödu atsätaje ime nchoko-opfu nwua ejo-iphe. ⁵Iphe, ephe ekpuje ekpukpu kputa iya nwa bürü ękwá ogiji. Teme oghú, ephe agbaje bürü oghu udude. Iphe, bę onye taru ękwa iphe phę nwuhufutaje. Teke o dukwanuru ophu tükphohuru nü l'o vua nwa ogiji. ⁶Udude, ephe kweru ta adukwá k'akpa uwe. Ophu ephe egudekotadu iphe, ephe gude eka phę mee gbobuta onwophe. Iphemiphe, ephe eme bükota ejo-iphe. O buerupho iphe ike iphe ike aduje phę l'eka. ⁷Okpa phę ekwoe gburumu bahü l'eme iphe-eji. Ophu egbu onye adudu iphe, o meeru adudu iphe, qobujeru phę. Oriri phę bükota ejo oriri. Mkpurupyata yee ola-l'iswi bürü iphe, anoduje egoshi izzo, ephe shiru. ⁸Uzo, eeshije; nchi-adu-doo bę ephe ta amadü. Ophu ikpe, pfuru oto adudu l'izo, ephe eshi. Ephe tükowarú iya mee; o bükotaru izzo, du nggodoxo nggodoxo. Ophu o dudu onye eshi iya nü, byaru amaru iphe, bę nchi-adu-doo.

Ndu Ízurelu epfushi iphe-eji, ephe meru

⁹Oo ya bę l'ikpe, pfuru oto no anyi enya. Ophu apfubekoto erwuduru anyi eka. Anyi leru enya liphóró; iphemiphe bükotaru ochii. Anyi lee enya g'iphé gbuchafü egbuchafü. Obenu l'eka anyi no aghaphe bę oke ochii. ¹⁰O bürü ge ndu atsu ishi anoduje adudu eka-a bę g'anyi adudu eka l'igbulo. Mbü gude eka acho izzo anyi ge ndu enwedü enya. O -be l'echi eswe; anyi evuko iphe evuko g'o bę echi abalı. Teke anyi no l'echilabö ndu ike du; anyi aduepho ge ndu nwuhuru anwuhu. ¹¹Anyi atukoje aba hanyihanyi g'oke-ejo-nküta-oswa; atsuru ntsuru ge ndo. Anyi lee enya ikpe, pfuru oto. Ophu o dudu ophu rwuru anyi eka. Anyi lee enya g'a dzoo anyi. Adzota duro anyi üzanya üzanya.

¹²O bürü iphe, kparu iya nü bę l'iphe-eji anyi paru eka l'iphu ngu. O bürü iphe-eji anyi agba anyi ekebe. Emeswe, anyi mesweru ngu adujeephо anyi l'egomunggo. Temé anyi maru ejo-iphe, anyi meru ree. ¹³Anyi mesweru Chipfu; teme anyi nödu ejephe iya. Mbü l'anyi woru azu ghaaruu Chileke anyi. Opfu, eshije anyi l'onu afushi buerupho eme ewere; yele agirigo; mækpoo adzü uka, bę ophu tükoru anyi obu sweta. ¹⁴Oo iphe ono meru g'o gude ophu e kpeedu ikpe, pfuru oto. Apfubekoto pfüruro üzanya üzanya. Ire-lanu dawaa kpoo mkipomishakü l'oma gbororo. Ophu abu onye okpobe opfu adudu ike batakponu abata ophu. ¹⁵Ire-lanu bę ta adudu eka a hümamu iya. Onye jeru g'o zehuru ejo-ememe l'a vua ya kpatakpatá.

Noo ya bụ lę Chipfu elee ya ẹnya; o dù iya ejị; kélé ikpe, pfuru oto ta adụedu. ¹⁶O húma l'ọ tọ duedu onye dù nụ. Mbụ-a; o nyia ya ẹhu kpalaa l'ọ tọ dudu onye gbaa mkpu, dù nụ. Oo ya bụ; o gude ẹka iya dzoo ya l'onwiya. Teme o bụru apfubekoto nkiya sederu iya. ¹⁷O bya eworu apfubekoto mee uwe-ígwè onye eje ọgu chibe l'okpoma; bya eworu adzota kpuru l'ishi g'okpu-ígwè. O bya eyee agwata ụgwo-iphe g'uwe; bya eworu iphe enwu ọku l'obu gbaphua onwiya g'onye gbaphuru ékwa. ¹⁸O bụru g'iphe, ẹphe meru gbaru bụ g'oo-gude pfua phẹ ụgwo. Mbụ l'oo-tụ-koshi ndu ọhogu iya oke ẹhu-eghu iya. L'ọ bya agwata ndu opfu iya ụgwo iphe, ẹphe meru iya. L'ọ bya apfua ndu bukube eze-ényimu iphe, rwuberu phẹ nụ. ¹⁹Oo ya bụ gẹ nemadụ atsuahaa ẹpha Chipfu ebvu jasuchaa l'uzo ẹnyanwu-adada. Ẹphe eshikwapho l'uzo ẹnyanwu-awawa akwabé ọdu-bibiri iya úbvú; kélé ọ-tụ kperere bya g'utso; o bụru unme kẹ Chipfu a-nodu adübe iya ikike.

²⁰Onye agbafutaje anyi a-bya úbvú Zayonu; mbụ byapfuta oshilökpa Jiékopu, bụ ndu izimanụ iphe-eji phẹ lwarụ azụ. Nokwa iphe, Chipfu eepfu. ²¹Wakwa iphe, Chipfu epfu baa: “A -bya l'ehu mube Chipfu; wakwa ọgbandzu mu l'ephē baa: Unme mu, bụ ọphu nō ngu l'ehu; yele opfu mu, bụ ọphu mu yeru ngu l'ọnụ ta abyakwa abvụ ngu l'ọnụ; ọphu ọobvudu l'ọnụ ụnwụ ngu; ọphu ọobvudu l'ọnụ oshilökpa phẹ e -shi nta-a jasụ l'ojejoje.” Nokwa iphe, Chipfu eepfu.

Zayonu e-mechaa dù akpabiri

60

- ¹Gbalihu agbalihu!
Wata egbu nwíinwii;
kele ịphóró nkengu byawaru!
- Teme Chipfu nodu egbuwa
nwíinwii l'ehu ngu!
- ²Tii ledu; ochii tukoakwaru
eliphé l'ophu gbachia.
- Teme oke-ochii gbapyabé
ndiphe l'ophu.
- Obenu lę Chipfu gbalihuru
pfuru pfu-doru ngu.
- Teme e je ahụma
o-gbu-nwíinwii ya l'eli
ehu ngu.
- ³Ndu ọhozo a-bya anodu
l'iphóró, dürü ngu nụ.
Ndu eze abya anodukwapho
l'iphóró ono, dürü ngu nụ ono;
mẹ nchi bohueru ngu pho.

- ⁴ Palinaa ἔνυa lephee
 mgburugburu húma ge
 ndibe ngu dzukóberu
 awú awúpfuta ngu.
 Unwu ngu kę nwoke shi ἔka
 dù ἔnýa alwa.
 Teme ἔphe kwóru
 ụnwuada ngu l'ukuvu
 akwolataru ngu.
- ⁵ Noo teke ii-le iya ἔnýa
 nwújaa.
 Okpoma evuahaa ngu evuvu;
 l'í wata anya ndú.
 L'e shi l'oke-énýimu kporu
 eku kpotaru ngu.
 Teme l'ó búkwaru ngu phó
 bę aa-chítaru eku
 əhamoha.
- ⁶ O-doru-nyímunyimu
 ịnya-kamélu atúko ali
 ngu sweta.
 Mbü ụnwü ịnya-kamélu,
 shigba ali ndu
 Midianu yele kę
 ndu Ifa.
 Teme iphe, bu ndu shi ali
 Sheba azarü bya.
 Ephe eguderu ngu
 mkpola-ododo yele
 ụnwù-isénsu.
- Teme ἔphe ara iya arara g'e
 tua Chipfu ἔpha.
- ⁷ Eghu mę atüru ndu Keda g'o
 ha bę aa-tüko chítaru ngu.
 Mbü-a; ebili ndu Nebayotu
 e-mechakwaa jeeru
 ngu ozi.
 La nata phé gude gweeru mu
 ngweja l'oru-ngweja
 mu.
 Mu abyá eworu ἔguru
 eze-ulo mu mee g'o dù

ùbvù l'enya.

⁸ ?Bụ ndu ole baa? ?Bụ ndu
ole aso raaraa g'urwukpu,
aso ligwe pho;
mbụ ndu ono,
eze gbiigbiigbi g'eka
ndo-nwenu
l'eze gbiigbiigbi ephe
ala l'epfune iya
ono?

⁹ Tororo bụ lẹ ndu bukube
eze-enyimu bụ mu bẹ¹
ephe achọ abyा.

Ugbo, vutagbaaru phẹ uzo
bụru ugbo-mini ndu
Tashishi.

Ọ bụru ndu ephe achilata
bụ ụnwụ ngu,
shi eka dù enya;
yele mkpola-ochaa me
mkpola-ododo,
ephe vugbaa alwa.

Ono bụru ùbvù,
aakwabẹ Chipfu,
bụ Chileke ngu ono;
mbụ onye ono,
bụ Onye Nso kẹ ndu Izurelu;
kele o meru g'i dù akpabiri.

¹⁰ Ọ ndu shi eshishi
a-kpukwa igbulọ ngu
ono.

Ọ bụru ndu eze phẹ a-nodu
ejeru ngu ozi.

A makwarụ-a lẹ mu gude
eħu-egħu chitsua ngu.

Obenu lẹ mu e-mechaa gude
n-yemobu phuaru ngu
obu-imemini.

¹¹ Ọnu-abata għeġe m kpukpu
ono e-għejeru ɔnu
mkpurumkpuru.

A ta abyadu agħu-chiże iya

- agụ-chi eswe l'enyashi.
 Ọ ya bụ gę ndiphe anǫdu
 achịbataru ngu ęku
 ụnwu-eliphe.
- Ọ buru ndu eze phę a-chijeru
 phę abya;
- ¹² kélé iphe, bụ ọha;
 ozoo alị-eze, a-jịka
 l'ephe te ejeduru
 ngu ozi
 a-bụru mkpurupyata;
 ndu ono bę
 ee-mebyishikota l'ophu.
- ¹³ Iphe, alị úbvú úbvú
 Lébanonu gude dù
 akpabiri a-larụ ngu;
 mbụ oshi payinu;
 mékpo oshi fırı;
 męchakpoo oshi
 sayipuresu, bükota oshi,
 dù iya nụ.
- G'o ha bę ee-gude mee g'eka
 dürü mu nsọ maa
 mma.
- Teme mu emekwapho g'eka
 mu azoje ọkpa buru ęka
 dù akpabiri.
- ¹⁴ Ụnwu ndu ono, eme ngu
 ewere ono e-mechaa
 bya l'iphu ngu bya
 ephозeru ngu.
- Iphe, bükpo ndu ono,
 agụbeduru ngu iphe
 ono e-mechaa bya
 lę mgboru ọkpa ngu bya
 ephозeru ngu.
- Ęphe e-mechaa tükó kuahaa
 ngu Mkpukpu kę Chipfu;
 Úbvú Zayonu kę Onye Nsọ
 kę ndu Izurelu.
- ¹⁵ A makwarụ-a l'a jikaru ngu
 bya akpoo ngu ashi;

ophu o dudu onye
aghajaje ngu nü.

Obenu lę mu e-mechaa mee ngu
mkpukpu, ogbo l'ogbo
e-gude eku onwophe;
gude iya ete eswa.
O bürü g'oo-düwaro bụ ono
jasu l'ojejoje.

¹⁶ Ji-ngu era ọhamoha;
mbụ l'oo ἑra ndu eze bę
ee-gude hee ngu.

Noo teke ji-maru l'oo
mbędua, bụ Chipfu bę
bụ onye ndzota ngu;
bürü onye aagbafuta
ngu nü;
bya abürü Okalibe kę
Jiéköpu.

¹⁷ O bürü mkpola-ododo bę
mu a-nü ngu l'ozori
onyirubvu.

Mu anü ngu mkpola-ochaa
l'ozori mgbuguru-ígwè.

Onyirubvu bę mu a-nükwanu
ngu l'ozori oshi-nkü.

Mu anü ngu
mkpurukpu-ígwè
l'ozori mkpuma.

O bürü nchi-odu-doo bę
l'a-nodu atürü ngu iphe,
ii-nodu eme.

Apfubekoto abürü iya a-nodu
edu ngu.

¹⁸ A ta abyadụ anumabaa
l'iphe-kpangangaa
l'eme l'alị ngu
l'ophu.

Ọphu aanumabaedu
k'ola-l'iswi ozoo
mgbu-ọnwu l'alị ngu
gbaa mgburugburu.
Iphe, ii-nodu eku igbulọ ngu

- a-bürü: Ndzota;
 l'i kua onu-abata mkpükpu
 ngu "Ajaja".
- ¹⁹ "Q to bqeduru enyanwu
 be ii-gude aphu uto l'eswe;
 ophu onwa echiéduru ngu
 phuuphuu l'enyashi.
 Noo kele Chipfu a-bürü
 iphóró dürü ngu nü
 jasü l'ojejoje.
 Mbü l'oo Chileke ngu ono
 a-bürü
 odu-biribiri nkengu.
- ²⁰ Enyanwu ta aribaedu ariba;
 ophu onwa aribaedu ariba.
 Q bürü Chipfu
 a-bürü iphóró
 ojejoje nkengu.
 Q to duedu mböku, aphu
 byaru atsöbaaru ngu.
- ²¹ Noo teke ndibe ngu l'ophu
 a-bükotaru
 ndu pfüberekoto.
 Ephe enweru alí ono jasü
 l'ojejoje.
 Mbü-a; o kwa ephebedua
 bü irwu oshi ono,
 mu dzabéru ono; mbü ozi,
 mu gude éka mu jee;
 g'e gude hümä gé
 mu dü-be akpabiri.
- ²² Ndu ophu kachaa alwa alí le
 g'unu ha a-duje ünu labo
 l'ükporo iri;
 tème ndu kachaa nwanshiji
 le g'unu ha abürü
 mkpükpu, ike dü.
 Q kwa mbedula bü Chipfu.
 Iphemiphe-a be mu e-mekwa
 egwegwa më o -rwuepho
 teke mu e-me iya."

Apha, Chipfu e-me eze-iphe-ọma

61 ¹Unme Nnajiuphu,
bu Chipfu du mu l'ehu;
kele ọ hotaru mu gę mu
je ezia ndu wozeru
onwophę ali ozi-ọma.

Ndu meji tofuru be o
ziru mu gę mu je emee
gę meji nmapfuru
phę;
gę mu je ezia ndu a
kpütaru lę ndzụ l'ephe
e-nweru onwophę.

Mu epfukwarupho ndu nọ
l'oka-mkporo l'aa-ha
phę.

²Teme gę mu bya arakaa
l'apha, Chipfu e-meru
ndu nkiya eze-iphe-ọma
rwwaruu;
yélé eswe mboku,
Chileke anyi a-gbaru
ndibe iya ọdzori.

Mu adüa ndu agü aphü
obu g'ephe ha.

³Teme mu eyekwarupho ndu
Zayonu eka;
mbü ndu ọphu aphü
tsorù.

Mu eworu eguru okpu-eze
kpube phę l'ishi l'ozori
ntü,
ephe shi kpube onwophę;
wüa phę manü ehu-utso;
l'ozori agü aphü;
yee phę uwe,
bu aja Chileke ajaja;
l'ozori anodu yokoo.

Iphe, aa-nođu eku phę
abüru “Achi k'apfübekoto”;
Oshi, Chipfu kuru l'onwiya

g'e gude húma g'o
dú-be akpabiri.

⁴ Ephe a-kpükwa akahú igbulo
ono,
dakashihuru e -shi teke
ndiche ono;
bya atúko akahú ẹka ono,
búhawaa ochobu ono
doziphuchaa azú.

Mkpükpu ono,
dakpóshihuchaaru
adakpóshihu nódú nno
shi l'ogbo sweru ogbo
ono bẹ ephe a-túko
kpúzi-kótachaa.

⁵ O búru ndu shi eshishi
a-nódú echeru unu eghu
mẹ atúru unu.

Ndu oħozo abúru ndu
a-nódú ejeru unu ozi egū;
yélé ozi opfu-vayínu
unu.

⁶ Iphe, aa-nódú eku unu abúru
“ndu-uke kę Chipfu”.

Iphe, aa-gübé unu a-búru
“ndu ejeru Chileke
anyi ozi”.

O búru ęku ünwü-eliphe bę¹
unu a-nódú eri.

Mbụ ọ búru iphe-enweru phę
bę unu e-gude eku
onwunu.

⁷ L'ozori iphe-iphere,
e gege anódú eme ndibe
mu bú-chia iphe,
e-me nü bú lę ndibe mu
a-nata okiphe
nnakwase l'eka phę.

Teme l'ozori ekpu iphu lę
ntü bę ephe a-nódú
etechia ęswa l'okiphe,
ephe ketarü.

- Èhu-utso ojejoje aburu nképhe.
- 8 "Kele mbédua, bù Chipfu bù
 iphe,
 aduje mu ree bù ikpe,
 pfuru nhamunha.
- Ophu dükwanu mu ashị bùru
 ana nfụ yele eme
 ejo-ememe.
- Ozo bù lè mu e-me
 ire-lanụ bua ndibe
 mu obunggo.
- Teme mu l'ephe agbaa ndzụ
 ojejoje.
- 9 Oshilòkpa phẹ aburu
 ndu a maru amaru
 l'ohamoha.
- Nokwapho gẹ ndiphe a-maru
 awa phẹ.
- Iphe, bùkpoo onye húmaru
 phẹ nụ a-majeerupho
 l'ephe bù ndu Chipfu
 keberu l'oma."
- 10 Mu a-nodu Chipfu l'eka
 tee ęswa.
- Mbụ l'obu mu bẹ èhu atso
 l'ime Chileke mu;
 kele o yewaru mu ndzọta
 g'uwe;
 bya egude apfubekoto
 kwaa mu yegèle g'onye
 yeru uwe mkpelanu.
- O meru mu; mu dù gẹ nwoke,
 abyà alụ nwanyị
 k'òphúú;
 mu kpuchia iphe l'ishi
 g'onye uke Chileke;
 mbụ mee mu;
 mu nodu ama gẹ nwanyị,
 akwakọ ala ji;
 mbụ nwanyị,
 gude iphe-nchi yele
 iphe-olu kwaa onwiya

akwa.

¹¹ Kele ọo g'ali emeje g'iphe
fushia-a;
teme mgbabu nödu emeje
g'iphe,
a kuru iya mehu-a;
nokwapho gę Nnajıuphu,
bu Chipfu e-me
g'apfubekoto yele
ajaja kpɔ-futa l'iphu
ɔhamoha.

Ępha ɔphúú ndu Zayonu

62 ¹ O kwa l'iswi ęhu Zayonu
bę mu e-gude;
mu taa nödudu doo.

Mbụ lę mu e-gude l'iswi ęhu
Jierúsalemu;
mu tee dobedu ɔnu doo;
gbiriri jasụ teke
apfubekoto iya achafuta
g'a huma iya g'eka
nchi bohuru;
ndzɔta iya enwua kę phoo
g'oroku, eke jajaja.

² ɔhamoha a-humá apfubekoto
nkengu.

Ndu eze l'ophu ahumá
ogbu-nwíjnwi nkengu.
L'a gúa ngu ępha ɔphúú,
bu Chipfu e-gude ɔnu iya
gúa ngu iya l'onwiya.

³ Gubedua a-dụ g'okpu-eze,
dụ ùbvù l'enya,
nö l'eka Chipfu.

Mbụ l'ii-nödu l'eka Chileke
ngu dụ iya g'okpu-eze,
onye eze kpu l'ishi.

⁴ Ephe te ekubaedu ngu
“onye a gbaghuru agbagharu”.
Ophu e kuędu alị ngu “ochobu”.
Iphe, aa-gü ngu bu

“otsomahu Chileke”.

L'a ḡua al̄i ngu “nwanyi,
a l̄uru k̄ophúú”;
k̄ele Chipfu e-gude ngu
ete ̄swa.

Teme ali ngu
ad̄u ḡe nwanyi,
a l̄uru k̄ophúú.

⁵ Mb̄u l'oo egube ono,
nwokorɔbya aluje
nwamgboko ono
b̄u g'̄unwu ngu a-l̄uru ḡube
Zayonu.

O b̄uru g'onye eme ekele nwanyi
egudeje nyee ya ete ̄swa-a;
nokwapho ḡe Chileke ngu
e-gude ngu ete ̄swa.

⁶ Mu woakwaru ndu nche
dobelchaa l'eli igbulō,
a kp̄-pheru ḡube
Jierúsalemu.

Ophu ̄phe abyakwa e-dobe
̄nu doo eswe l'enyashi.

Mb̄u-a; unubē ndu eku
ephā Chipfu;
unu ba t̄takwa unme!

⁷ Ophu unu ahakwa iya g'o
t̄ta unme jas̄ teke
oo-me Jierúsalemu g'o
nḡuru anḡuru;
mee ya g'o b̄uru iphe,
eliphe l'ophu e-gude
aja Chileke ajaja.

⁸ Chipfu gudeakwa ekutara
iya;
yele ogwe-eka iya l'ophu
ria anḡu s̄:

“O t̄ d̄ukwa teke
mu byaru
ewobaaru iphe,
i k̄oberu l'al̄i n̄u ndu
ohogu ngu g'o b̄uru

- nri phę.
 Ophu ndu ọhozo abyadụ
 angubaan mée ọphíúú ono,
 bụ ngu seru akanya
 iya ono.
- ⁹ Q chia ndu kpatarụ iya nü e-ri
 iya jaa Chipfu ajaja iya.
 Teme ndu awo akpuru
 vayinu angua mée ya
 l'oma-unuphu ibe mu ono,
 dụ nsø onoya.”
- ¹⁰ Unu ghajaa ya;
 unu ghajaa ọnua-abata
 mkpukpu ono!
 Unu dozia ụzo, ndu ono
 a-nodu eshi!
 Unu tua mkpoli;
 unu tua mkpoli l'eze
 oji ono!
 Unu wofuchaa ya mkpuma
 mkpuma, dù iya nü!
 L'e wolia ekwa-ohubama ono
 pfüberu ọhamoha
 g'ephe huma!
- ¹¹ Lenu; Chipfu raakwaru iya;
 o jedzuru mgboko jasu
 l'eka igwe beru alij
 beru su:
 “Unu su ndu Zayonu g'ephe
 hummakwa l'onye ndzota
 phę abyakwa!
- O gudekwa obunggo iya;
 bya egude iphe,
 oo-gude pfua ụgwo.”
- ¹² “Iphe, ee-ku ndu ono bụ
 ‘Ndu-nsø ké Chileke’;
 ozoo ‘Ndu Chipfu gbataru’.
 L'e kua gübe Zayonu
 ‘Nwanchota’;
 ozoo ‘mkpukpu,
 a ta gbadoeduru agbado’.”

Eswe mbóku, Chipfu a-gwata ugwo iphe

63 1 “?Bụ onye bụ ophuu? ?Bụ onye shi l'alị Edomu abya pho; mbụ onye ono, yeru uwe, dụ meemee, shi lẹ mkpukpu Bozura eje abya ono? ?Bụ onye bụ ono yeru akpabiri g'onye yeru kpowula-kpowula uwe; mbụ onye ono, azo garamugaramu eje l'iphu l'iphu gude egoshi g'o kabe okpehu ono?”

“O kwa mbèdua. Mu pfubekwaru eka ọto epfu iphe, mu epfu. Teme ike adzota nemadzụ dükwa mu pho.”

2 “?Bùkwanu gunu meru g'o gude uwe ngu nodu eke meemee; g'onye azocha akpuru-iphe, e meje mée?”

3 “O kwa mu zośhiru mée ono nwéka mu. Ohamoha l'ophu ta adükwa onye byaru ekwe mu ẹbo. Mu gude ẹhu-eghu zо ya zoshia; mbụ gude oke ẹhu-eghu mu zо ya tolitol. O bürü mee phę gbakarụ kpua l'uwe mu. O bürü iya bụ lẹ mee, atụko uwe mu l'ophu sweta. 4 O bürü iphe, kparu iya nụ bụ l'eswe agwata ugwo iphe nọ mu l'okpoma. Teme apha aagbatata mu ono rwuwa. 5 Mu leru ẹnya; ọphu ọ dudu onye gbaa mkpu, dụ nụ. O nyia mu ẹhu kpala l'o tọ dudu onye byaru agbaarụ mu mkpu. O bürü okpehu mu bẹ mu gude dzо onwomu. Teme ọ bürü oke ẹhu-eghu mu bẹ gudeshi mu nụ. 6 Mu gude ẹhu-eghu mu zо ohamoha pyakapyaka; gude oke ẹhu-eghu mu mee; mée tsüahaa phę. Mu woru mee phę wụa l'alị.”

Ajaja yele epfu anụ Chileke

7 Mu e-pfu k'obu, Chipfu eyeje
ndibe iya.

Mbụ iphe, Chipfu meshiru
anyi, kparu iphe,
o gbaru g'a jaa ya ajaja;
mbụ ikpoto iphe, dụ ree,
o meru ọnulo Izurelu;
kele ọphushi
obu-imemini ike;
teme ọ nodu eyeje obu
yegharu iya eka.

8 O sru: “Eviya eviya; ndu-a bụ ndibe mu; ụnwu mu, ata abyadụ adzụru mu uka.” O bürü iphe ono meru g'o gude a dzota phę. 9 Ephe nodu ejekpo iphe-ehuka, ephe jeru g'o ha; ọ nodu atsue ya pho l'ehu. O bürü ojozi-imigwe, shi l'eka ọ nọ jeru je adzoo phę. O bürü eye obu, o yeru phę; yele obu-imemini, ọphuru phę bẹ o gude gbata phę. O palia phę ephekerephe; heru phę eheru teke ndiche ono l'ophu l'ophu. 10 Ole ọ bụ; ephe jikale-a l'ephe tee medu iphe, ọ sru phę g'ephe mee; shi nno mee Unme-dụ-Nsø nkiya iphe aphu. O bürü iya meru g'o gude ọ ghakobe bya aburu onye opfu phę. Mbụ yébedua l'onwiya bya etsoaha phę ọgu.

¹¹ A nonyaa; ephe nyata teke ndiche; mbụ teke Mósisu yele ndu nkiya nọ. Ephe rịa sụ: “?Bụ awe bẹ onye ono, dugharu phẹ eze-enyimu ono nōhunu; mbụ onye dugharu ndu nche atṣuru yele atṣuru mē eghu iya-a? ?Bụ awe bẹ o nọ; mbụ onye ono, woru Unme-dụ-Nsọ nkiya ye; ephe l'iya swiru ono; ¹² onye ono, woru ọkpehu iya ọphu dụ biribiri ye Mósisu l'ekutara; o woru eze-enyimu kee ebo l'iphu phẹ; k'ọphu aa-maru epha iya jasụ l'ojejo; ¹³ mbụ onye ono, duru phẹ għha ogbumini ono. Ephe għaa kwaakwaa g'inya agba l-echięgu. Ọphu opfu aduduru phẹ l'okpa. ¹⁴ Unme Chipfu rwukpoo phẹ pho g'onye erwu eswi eje lę mbarabata; je adobe l'eka ephe nōru tħta unme. O bụ egube ono bụ g'i gude dua ndibe ngu; k'ọphu ii-me g'epha ngu bħru iphe, a-dụ akpabiri.”

¹⁵ Għenu l'imigwe; mbụ l-ephekerephe ċeka ono, aba-eze ngu nō ono; mbụ ċeka ono, dū nsq bya adu akpabiri ono; għenu l'eka ono tħtu enya humakpodapho! ?Bụ awe bẹ n-yemobu ngu; yele ọkpehu ngu nō? Eme oħodo ngu yele aphu obu-imemini ngu ono ta adukekwa ọphu i kweru g'o rwua anyi ċeka. ¹⁶ Obenu l'oo ngu bụ nna anyi. A makwaru-a lę Ébirihamu ta amadu anyi. Ọphu īżurġu amadu onye anyi bụ. Obenu l'oo għu Chipfu bụ nna anyi; bya abħru onye aagħata anyi. Epha ngu shi l'ojejo duta. ¹⁷ Sū-a; għu Chipfu; ?bụ għu meru g'o gude i mee g'anyi phukuru lu fu l'uzo nkengu; i sħu-chia ọkpoma anyi k'ọphu bụ l'anyi ta tsuduru ngu ebvu? Lwanu azu m'obvu ndu-ozzi ngu; mbụ ọkpa-ipfu ono, bụ okiphe ngu ono!

¹⁸ Ali nsq bya ono ta noduru ndibe ngu odu l'eka. Ndu əħogħu ngu bya eworu ċeka ono, dħru ngu nsq ono zoo tħolitoli. ¹⁹ Ole anyi buekkwapho nke-nġu e -shi lę ndiche. O għe dū g'i tiki bħu-swee ishi anyi; g'e teke ekuswee anyi laaru l'epha ngu.

64 ¹O dū g'a sū g'i gbajja igwe ebo nyizeta! G'oke úbvú nmaa jiijjiji l'iphu ngu! ²Mbụ-a; egube ono, əku etsuje nkụ, enwu əku ono; egube ono, əku emeje għi mini, shiru iya nū phuħu upħu ono; nyizetanu bya emee għi ndu əħogħu ngu maru əpha ngu! Byanu emee għoħamħa phuħa kpaakpaakpaa l'iphu ngu; ³kéle teke ono, i meru iphe, duggħaa oke ebvu onoya, bụ iphe, anyi amadu l'ii-me ono bẹ i nyizetaru. Oke úbvú nmaa jiijjiji l'iphu ngu. ⁴E -shi kę teke ndiche ta adukekwa onye nūmajewar ru nū. Ọphu o tħabjeduru lę nchi. Ọphu enya ahħumajeduru Chileke ozo, dū nū, abuđu għbedua, bụ Chileke, emejeru ndu ele iya enya l'eka iphe, əphele enya iya. ⁵Iġbajjeru phẹ mkpu; mbụ ndu egudeje əħu-utso eme iphe, pfurru oto. Mbụ ndu nyataru iphe, i sħru g'e meje. Obenu lę teke anyi emekwapho iphe-eji ekpu phẹ; əħu eghuahha ngu eghu. ?Denuhunu g'ee-shi dzotaba anyi? ⁶G'anyi ha dukaaw g'iphe, aasq nso. Teme apfubek-koto anyi dukaotawa għi nkirkika əkwa, dū iddeyideyi. G'anyi ha nwewaru enwenwe dū għi mkpeekwo. Iphe-eji anyi nodu apa anyi nganganga għi pheripherie. ⁷O tqiddu onye eku əpha ngu. Ọphu o dqedu onye eme ge

ya e-me woru ngu eka; kélé i woharu anyi iphu; bya eworu anyi wehaaru ejø-ememe, anyi eme.

⁸ Obenu lè-a; gube Chipfu; o kwa ngu bù nna anyi. Anyibedua bükwa urwa; gubedua bùru onye akpù ite. Anyi tükoru bùru iphe, i gude eka ngu mee. ⁹ G'ehu te eghughakwaru ngu eghu eka jiko Chipfu. Ba guko-bekwaru anyi iphe-eji anyi g'o noj jaslı l'ojeojo! Jikonu lenaa anyi enya; kélé anyi tükokwaru bùru ndibe ngu! ¹⁰ Mkpükpu ngu, dugbaa nsò ono tükokwaru bùru ejagiri echiegu. Mbù je akpachaa lè Zayonu bùchakwaa ejagiri echiegu. Teme Jierúsalemu bùru ochobu. ¹¹ Eze-ulo ngu ono, dù nsò; bya adù akpabiri ono, anyi shi nweru ono, bù eka nna anyi oche phë shi anoduje aja ngu ajaja ono bë a tükakwaru oku; o tsua ya tsufu. Teme iphe, bükpo eka ono, anyi yeru obu ono g'o ha bükotaru ọla-l'iswi. ¹² G'o dù egube ono gube Chipfu; ?ii-gudeshikwaphò onwongu? ?i-nò-kirishi nwadoo hùa anyi ahùhù hugharu iya eka tö?

Ikpe yele ndzota

65 ¹ Mu shi ekpuhajé onwomu goshi ndu akpaduru ishi mu. Ndu achòduru mu achocho bë mu shi emeje g'ephe hùma mu. O bùru oha ono, te eshidu ekuje epha mu ono bë mu shi asuje: Wakwa mu-o! Wakwa mu-o! ² Mbóku-mbóku bë mu amachije eka tògboru ndu ejø-ókpo-ma. Mbù ndu ono, uzo ephe eshi adudu ree ono, buepho iphe, ephe riataru bë ephe anoduje eme g'ephe mee ono; ³ mbù ndu bù mkipurumkpuru bë ephe anoduje akpatsu mu iwe l'iphu mu gedegede; ejeje anodu lè mgbabu agwa iphe; kpókobe bùloku mee ya enya eka aakpoje ụnwù-isensu oku; ⁴ ndu ejeje anodu l'eka eelije odzu; kwaa akwakwa l'eka ono nwukota enya enyashi eme kë maa l'edomi; ndu anoduje ata anu ezi; eshi mini iphe l'ite phë, bù mini anu, aaso nsò; ⁵ ndu anoduje epfu sù: O-nò-l'uzo gbalakwaa! G'o tò dükwa onye a-byakube mu ntse; kélé mu dükwa nsò! Mu kakwa ngu adù nsò! Egube ndu ono bù enwuru, akpù tuu ala mu l'imi. Ephe bù oku, enwuje phoophoophoo mkipurumkpuru.

⁶ “Lekwa; e dekwari iya edede dobe mu l'iphu sù: Mu taa nòdukwa doo. Mu a-pfukwa ugwo pfù-dzua apfù-dzu. Mu a-pfù phë iya nwuru iya enwuru ye phë l'eka; ⁷ mèkpoo iphe-eji nképhe; mè kë nna phë oche phë.” Nokwa iphe, Chipfu eepfu. “O bùru iphe, kparu iya nü bù l'ephe jeru je anodu l'eli úbvú agwa iphe; je anodu l'eli obvu epfubyishi mu. O iphe ono meru g'o gude mu je apfù phë ugwo iphe, ephe meru; nwuru iya enwuru dëe phë adée l'utapfu.”

⁸ Wakwa iphe, Chipfu epfu baa: “O kwa egube ono, mè abujeru: o -dù-kwadu l'ojopfula akpuru vayinu; l'aasù g'e te mebyishikwa iya lè nwiphe, dù ree hakwaru dükadu iya ono; nòkwa gë mu e-me kë ndu ejeru mu ozi bù ono; mu taa tükokwa g'ephe ha emebyishi. ⁹ Mu e-mekwa g'awa Jiékòpu phòdu. Mbù lè mu e-me g'o dñru ndu Jiuda e-nweru oke úbvú

mu ono. Mbụ l'oo ndu ono, mu hotaru ono bẹ ọo-bụru okiphe phe. O bụru ẹka ono bẹ ndu ono, ejeru mu ozi ono e-buru. ¹⁰Nsùda Sharònụ a-bụru ẹka aa-nodu eche iphe-edobe. Teme nsùda Akorù abụru ọdu-eswi dürü ndibe mu, bụ ndu acho mu nụ.

¹¹“Obenu k'unubedula, bụ ndu jikaru mịbe Chipfu; bya azoha eze úbvú mu ono, dụ nsø ono; mbụ ndu meru nri doberu Omelonwiya; bya agbajia mée l'okoro sùberu Okpuluwa; ¹²egube ndu ono bẹ mu a-gbakọ doberu ogu-echi. Teme g'unu ha e-phuretaephō g'a phushia unu térii; kele mu kuru unu oku; ophu unu azaduru enu. Mu pfua opfu yeru unu; ophu unu angaduru nchị. Unu nodu mu l'iphu mee ejio-ememe. Teme ọ bụru iphe, dụ mu ejị bẹ unu hatarụ ememe.” ¹³O ya bụ lẹ-a; wakwa iphe, Nnajiuphu, bụ Chipfu epfu baa: “Ndu ejeru mu ozi e-rikwa nri; unubedula aswịru egwu. Ndu ejeru mu ozi angua iphe-angungu; unubedula akpohu ọnụ nkụ. Ndu ejeru mu ozi e-tekwa eswa; unubedula abụru ndu e meru iphe-iphere kpua. ¹⁴Ndu ejeru mu ozi a-gụ ebvụ; ebvụ, shi l'ehu-ụtso, jiru phe obu; obenu l'unubedula a-ra erekwa aphụ, tükorus unu obu sweta; unu echia mkpu l'ekwa meji tofwaru unu ree. ¹⁵Epha unu a-bụru iphe, ndu mu hotaru e-gudeje ephu l'iphu. O bụru Nnajiuphu, bụ Chipfu e-mechaa gbua unu. Obenu lẹ ndu ejeru iya ozi bẹ ọo-gụ epha ọphúú. ¹⁶Onye ago-kpo ọnụ-oma anụ nemadzụ l'alị ono l'e-gude Chileke ire-lanụ ono ago iya. Onye erikwanụ nte l'alị ono egude Chileke ire-lanụ ono ria nte ọbu; kele iphe-ehuka, shi dūhawaa nụ bẹ aa-tüko zohachaa woru iya domia gẹ mu ta ahumajehe iya.

¹⁷“Lekwa; mu e-metakwa igwe ọphúú; bya emeta eliphe ọphúú. Akahụ iphe bẹ a taa nyatabaedu; ophu ọbababaedu l'egomunggo. ¹⁸O chia g'ehu tsọo unu ụtso; unu ete eswa ojejoje ekpu iphe ono, mu e-meta ono; kele mu e-me Jierúsalemụ g'o bụru mkpukpu ẹhu-ụtso. Teme ndu nọ iya nụ abụru ndu emeje g'ehu tsọo nemadzụ. ¹⁹Mu e-te eswa kpua Jierúsalemụ. Teme ndibe mu a-buru ndu e-me g'ehu tsọo mu ụtso. Ophu aanumaaedu olu-ekwa; ozoo echị mkpu l'ime iya ozobaa. ²⁰O tọ dubaedu nwata, a-no ujiku ole mole nwụhu l'ime mkpukpu ono; ozoo onye bụ ogerenya, ata akafudu nka l'ishi. Onye noru ụkporo apha ise bya anwụhu bẹ aa-suje l'o gbakwohuru agbakwohuru. Onye iphe-eji, ano-rwuduru ụkporo apha ise bẹ aa-suje l'a tñru iya ọnụ. ²¹Ephe a-kpushi ụlo buru iya. Ephe agbaa opfu-vayinu ria akpuru iya. ²²Ephe taa kpuedu ụlo aharu ndu ọzo g'ephe buru. Ophu ephe akodudu opfu aharu ndu ọzo g'ephe ria; kele ọo g'oshi akabe-je nka bụ gẹ ndibe mu a-ka nka. Mbụ lẹ ndu ono, mu hotaru ono e-rije iphe, ephe seru akanya iya; ria ya nọ odu. ²³Ephe te eseędu akanya ọla-l'iswi. Ophu ephe anwüşhiedu ụnwęgirimma, ẹheni a-nodu etso; kele ephe a-bụru ndu Chipfu keberu l'oma; ephebedua g'ephe ha; mękpo awa phē l'ophu. ²⁴Ephe -bya eku oku; mu evuwari ụzo za phē enu. Ephe -gude-kwadụ-a opfu l'ọnụ epfu; mu anumawa iphe, ephe epfu. ²⁵Ejo-nkuta-ọswa

ephe l'ünwu aturu a-tükoje akpa nri l'eka lanu. Teme oduma awata ata eswa g'eswi. O bürü iphe, agwo e-rije bu urwuku. Iphe ono ta adüedu ophu emeka iphe; ozoo gbua iphe ebugbugu l'eli úbvú mu ono, dù nsø ono l'ophu." Nokwa iphe, Chipfu eepfu.

Ikpe yele eka obu a-dù

66 ¹Wakwa iphe, Chipfu eepfu: "Imigwe bükwa aba-eze mu. Eliphe bürü okposhi, mu tñ-koberu òkpa. Dënu egube ulo, unu a-kpuru mu? ?Bü egube awe bë mu a-nodüje iya atüta unme obu? ²?Tobudu mbedula gude eka mu mee iphemiphe ono g'o ha meru g'o gude ephe dù?" Nokwa iphe, Chipfu eepfu. "Wakwa egube onye mu a-gübe iphe baa: onye wozeru onwiya ali; yele onye obu iya dù àgù; onye anumaje opfu mu; ndzù erwuta iya.

³"Obenu l'onye buepho l'oogburu mu eswi; dükwa g'onye egbu nemadzu. Onye gude nwaturu agwa mu dükwanu g'onye aswíkwo nkuta olu. Onye gude iphe, o kótaru l'opfu bya mu anunu dule mu-a g'onye agbasí mu mee ezi. Onye akpokwanuru mu ɻünwù-isensu oku duepho g'onye agwa nshi. Noo kèle ephe hatawaru enu eka phë. Teme o bürü iphe, aduje phë ree bu ejo ahümä, ephe anoduje eme. ⁴Oo ya bu lè mbedula a-chotakwapho iphe, mu e-gude mekpaa phë éhu. Mbü-a; mu e-mee phë pho iphe, ephe atsü ebvu; kèle teke mu kuru oku ta adüdu onye zaru mu enu. Ophu o dudu onye yeru mu onu teke mu pfuru opfu. Ephe nođu mu l'iphu eme ejo-ememe. Teme o bürü iphe, ephe hotaru eme bu iphe, adüdu mu ree."

⁵Unu nümakwa Opfu Chipfu; unubé ndu anmajeru opfu iya pyaapyaapya: "Unwunna unu, bu ndu kporu unu ashì bya ewuchia unu ewuchi l'opfu éhu mu bë pfuwaru sù: 'Gé Chipfu goshinu l'ò bu onye gbaru g'a kwabéje iya ùbvù; k'ophu anyi a-hüma éhu-ùtsø unu!' Ole ee-mechanaa mee ndu ono iphe-iphere. ⁶Nümakpodapho ùtsú, ada lè mkipukpu! Nümakpodapho uzu, aatü l'eze-ulo Chileke. O kwa iphe, ada nü bu lè Chipfu apfù ndu ohogu iya iphe, rwuberu phë nü.

⁷"Zayonu bë ime byaru awata ememe; o nwüwa nwa. Mbü l'upfu byaru awata iya eme éhuka; o nwüwa nwa nwoke. ⁸?Bü onye nümajeru egube iphe ono? ?Bü onye humajeru egube iphemiphe ono? ?Aanwuje oha l'ophu l'ujiku lanu? Tòò ?aa-dù ike zeda ndu a-bürü oha eka phë lè mgbo lanu? Ole o bu; o kwadù-a ime, wataru eme Zayonu; o nwüwanu ünwegirima iya. ⁹?Mu e-mechaa g'ime merwua l'anwünnwu; mu emeëdu g'a nwüa ya tòò?" Nokwa iphe, Chipfu eepfu. "Sü-a; ?mu a-gbë sù-chia ekpa-nwa l'eka mu gbë mewaa gé nwa rwua l'anwünnwu?" Nokwa iphe, Chileke unu eepfu.

¹⁰ G'ehu tüko unu lè

Jierúsalemu tsøo ùtsø!

G'unu gude Jierúsalemu

tee ęswa; iphe,
 bükpoó unubé ndu yero
 iya obu!
 Géhu tsoshikpoo unu l'iya
 ike;
 mbü unubé ndu rarü
 iya ękwa;
 11 kélé unu a-nugu éra ngu-jia
 epho l'era iya ono,
 bü éra ndumobu ono.
 Unu a-ngükpoó ya mia ya
 pyopyopyo l'o tsöö
 unu үtso;
 kélé զo-nodu agbo kę jojojo.

¹² Kéle-a; wakwa iphe, Chipfu epfu baa: “Mu e-me g'ehu-guu soru iya gborogboro gę nggele. Teme ęku, shi őhamoha alwaru iya gę nggele, aso asoso. Ee-che ngu éra; hee ngu l'onwiya; tee ngu ebvu l'ütapfu. ¹³ O gę ne aduje nwa iya obu bü gę mu a-nodu adü unu obu. O bürü le Jierúsalemü bę mu a-nodu adü unu obu obu. ¹⁴ Unu -hummaephö iphe ono bę obu a-tsoahaa unu үtso. Unu abyaahaa pulapula g'ëswa. Iphe ono, Chipfu e-me l'ehu ndu ejeru iya ozi ono; bę l'e-me g'a maru iya. Obenu le ndu őhogu iya bę զo-tukoshi oke ęhu-eghu iya.”

¹⁵ Unu lekwa; Chipfu gudekwa őku abya. Teme үgbo-inya iya dugbaa g'oke pherephere. O bürü oke iwe bę oo-gude tukoshi phę ęhu-eghu iya. L'o gude őku, enwu phoophoophoo baarü phę mba; ¹⁶ kélé զo oku yele ogu-echi iya bę Chipfu ee-gude kpee ndiphe ikpe; mbü le ndu Chipfu a-phü teerii a-dükwa igwerigwe.

¹⁷ “Ndu ono, doru onwophę nsö bya asachaa onwophę awü eje l'enya-agwa; mbü ndu awü l'odze etso onye ono, nö l'echilabö ndu ata anü ezi; mę ndu ata okerepfu; mę ikpoto anü օzo, aasögba nsö; ndu ono g'ephe ha l'a-tüko tabuhu onu l'ugbo lanü.” Nokwa iphe, Chipfu eepfu. ¹⁸ “Teme eshinu ephe eme egube umere ono; teme ephe nodu ari egube oriri ono bę mu abyaakwaa achikobe őhamoha; mékpoó ndu epfu egube opfu, ephe epfu g'ephe bya ahümä gę mu dü-be akpabiri.

¹⁹ “Mu e-me iphe-őhubama l'echilabö phę. Mu abya aharu nwa ndu őphu warü nü zia g'ephe jedzuru őhamoha ono, bü ndu teke anüma-swee üdù mu; őphu ephe eke ahümä-swee gę mu dü-be akpabiri ono; mbü g'ephe jee mkpükpu Tashishi; waa alı Pulu; yele alı ndu Lidiya; mbü ndu ono, agbaję apfı ono. Ephe eje alı ndu Tubalu; yele kę ndu Jiavanu; jekota alı ndu bu үzenya үzenya le mgboru eze-ényimu. Ephe eje emee g'őhamoha ono maru gę mu dü-be akpabiri. ²⁰ Ephe a-tüko үnwunna unu l'ophu, shigbaa l'őhamoha chita bya l'úbvü mu, dü nsö le Jierúsalemü. Ephe

a-bụru iphe, e gude gwaa Chipfu. Ephe anodu l'inya abya; mè l'ugbo-inya; mèkpoo l'ugbo-alị, ophu aakpụ akpukpu. Ephe anodu l'eliinya-mulu; mèkpoo l'eliinya-kamelu awụ abya.” Noo iphe, Chipfu eepfu. “Sụ-a; aa-chiru phẹ bya egube ono, ndu Izurelu eyeje ngweja-nri l'ite, a ta sodu nsọ gude bya mu anụnu l'eze-ulo mịbe Chipfu ono. ²¹Teme mu a-hakwaru phẹ pho hota g'ephe bụru ndu-uke mịbe Chileke; yele ndu Lívayi.” Nokwa iphe, Chipfu eepfu.

²²“Sụ-a; o kwa g'igwe ọphúú; yele eliphe ọphúú, mu e-me a-nọ jasụ-waruroya l'iphu mu; nokwa g'epha unu; yele awa unu a-nọ.” Nokwa iphe, Chipfu eepfu. ²³“Ee-shije l'iphe, bụ Obo Ọnwa-ọphúú jasụ l'iphe, bükota onwa afụfu ozo; teme l'e shijekwapho l'iphe, bụ eswe-atüta-unme lanụ jasụ l'iphe, bükota eswe-atüta-unme ozo; mbụ lẹ nemadzụ l'ophu a-byajẹ bya abaarụ mu ejá.” Nokwa iphe, Chipfu eepfu. ²⁴“Ozo bụ l'ephe a-lụfufe je ahụma odzu ndu kwefuru mu ike. Eka ono bẹ èkà, a-nodu ata phe nụ taa nwụhukwa anwụhu. Ophu ọku, enwu iya nụ anyihudu anyihu. Ephe abụru iphe, ndiphe l'ophu a-nodu akpo-yiru ukuvu.”